

Naročnina mesečno
25 Din, za inozemstvo
40 Din — ne-
deljska izdaja co-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din
Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEK

Telefonski uredništva: dnevna služba 2950 — nočna 2994, 2994 in 2950

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797
Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Svojemu velikemu in ljubemu svetniku - narod

Anton Martin Slomšek in njegov sodobnik ter prijatelj Francé Prešeren predstavljata dva nasprotna tečaja slovenskega narodnega življenja, ki se je v njuni dobi samega sebe zavedlo in se začelo razvijati v politično in kulturno samostojnost. Prešeren ustvarja iz bogate, a razdvojene duše, ki se zdaj dotika najjasnejših vrhov, zdaj pogreza v brezna ruševnega dvoma in neotlažljive boli. Slomšek je v sebi povsem skladna natura, in čeprav tudi iz njegovega dna časih slutimo nekaj tiste žalobe, ki je ni prosto nobeno slovensko srce, je vse njegovo, iz skalnatotrdnega verskega prepričanja skrbno izoblikovano delo vedro, bodro in v splošno dobro usmerjeno. Prešeren je pesnik in polnem pomenu besede, Slomšek pa tudi pesem postavlja v službo svojega poslanstva, ki je: biti narodu učitelj. Oba sta slovenskemu ljudstvu po svojem osebnem geniju posredovala neizmerno vrednost, ki so iz nas naredile omikan narod, ki je in ostane v krogu sorodnih in tujih narodov samosvoj kot enakovredna celota — toda vsak od njiju je vplival po svoje in vsak je zbudil sebi sorodne slednike, ki se do danes ločujejo in dopolnjujejo med seboj v našem narodnem življenju. Eni so vedno nezadovoljni iskavci, ki se jim nič ne zdi dognano, popolno in nad vse vredno, pa se zato vsemu upirajo, a le gradijo, ker strastno ljubijo večno resnico in pravico, zaradi katere neutešeni in obupani umirajo — drugi so pa brezpogojno pokorni nadsvetovni zapovedi, ki jim jasno kaže, kaj odgovarja božjemu redu, kaj ne, in sami v sebi urejeni, ob vodilu nepremakljivih načel vodijo svoje ljud-

stvo kot skrbni pastirji, učitelji in propovedniki. K tem spada kot prvi in največji v vrsti Anton Martin Slomšek.

Oboji so sinovi našega naroda, enako vredni naše ljubezni, ker so se oboji z isto nesebično vnemo v službi zanj žrtvovali in ga dvignili na visoko umstveno in нравstveno raven, na kateri danes stoji in se bori za še polnejšo svobodo svojega duha, svojega ustvarjanja in kulturnega tekmovanja ter svoje narodne volje, da bi se ne samo on, ampak vsa človeška družba v boju za človeško dostojanstvo vsakega in za socialno pravico vseh povzpela do vzora božje družine. Ootovo pa so našemu ljudstvu bližji oni, ki jasno sledijo brez oklevanja njegovi tradiciji, ki sloni na preprosti, a globoki resnicih in izkušnjah krščanske propovedi, med temi pa mu je brez dvoma najbližji človeško takó ljubeznivi, šegavi in dobri, načelno pa takó trdni in zvesti kmetski sin in škof Anton Martin Slomšek. Gotovo ni naključje, da naš narod zadnja leta s toliko notranjo in zunanjo udeleženo, iz lastnega pogona in s polno zavednostjo slavi svoje velike može te in one vrste, ki jim izkazuemo danes priznanje vsi brez razlike, ker vidimo na njih, kar je naše in samó naše, naj bo še tako raznoliko, ker vemo, da se imamo njim zahvaliti ne samo za to, kar smo, ampak jim bomo dolžni priznanje tudi za to, kar bomo s skupnimi močmi preko svojih časih malenkostnih pa večkrat tudi usodnih razprtij še mogli doseči kot omikan, vase zaupajoč in v vsem bistvenem edin narod. Slomšek pa zavzema v tem kolu

duhovnih vodij našega posvetnega kulturnega življenja prav posebno mesto zato, ker je po svojem svetništvu, ki je čim popolnejše soglasje med tem, kar um veruje in po čemer srce hrepeni, in tem, kar človek dejansko dela in naredi v prizadevanju za lastno izveličanje in za socialni ter nadzemski blagor svojega bližnjega, pritegnil in še danes vleče k sebi vsakega. Naj mu bo kdo po prirodi ali po miselnosti in življenjskih okoliščinah še tako neenakoroden — vsak Slovenec, ki pošteno stremi za svojega naroda in vsega človeštva pravico, dobroto in srčno žlahtnostjo, ki jo je naš svetnik tako lepo opeval v svojih nepozabnih kriticah, se klanja Antonu Martinu Slomšku!

S svojim Krizevim potom, z Blažetom in Nežico, s Solo veselega petja, z Drobntinami, ki je v njih učil našega kmetiča in njegov mladi rod vsega, kar mu je za omikano, lepo in dostojno življenje potrebno, v slovenskem jeziku in duhu, da bi s ponosom, veselega srca in v skladu z božjim zakonom bil vreden, svoboden in enakopraven član v kolu svojih slovenskih bratov in tujih sosedov, se je Anton Martin Slomšek uvrstil kot eden prvih po času in sili duha ter volje med naše narodne preporoditelje — kot svetnik pa molí za slovenski narod, za vse njegove dobre sinove brez razlike, da bi v vseh življenjskih zadevah svojega rodu na poti do še globlje narodne omike, dostojnejšega življenja in нравstvene višine kot pravi kristjani bili edini. Za ta veliki cilj naj bo blaženi Anton Martin Slomšek naš najgorečnejši priprošnjik pred božjim prestolom!

Triumfalen prihod v mesto

Pred kolodvorn sedejo škofje in gostje v avtomobile. Ponavljajo se pri tem krasni prizori, še vse lepši kot na peronu, kajti zajelo je spontano zaupanje množice. Tisoči in tisoči mahajo v pozdrav, ko se avtomobili pomikajo po cesti. Ogromen špalir so napravile množice od kolodvra do sredine mesta.

Za tem navduši Mariborčane nov prizor. Na kolodvoru je pričakovala vladike četa rediteljev, pod vodstvom svojega neumornega voditelja Franca Krambergerja. Navzočna je bila tudi vojaška četa, ki se je s strunnim vojaškim korakom vračala po odhodu vladike z godbo »Danice« na čelu skozi mesto. Ogromna množica se je kar strnila, ko je zagledala to četo 300 fantov in mož, ki ji je vihrala na čelu Slomškova zastava. Za to četo pa so se pridružile državne zastave, in tako je stopal sprevod z godbo in petjem po mestu. Bil je to krasen in impozanten zaključek triumfalnega sprejema.

Mesto je nocoj kakor mrzlično razpoloženo. Množice ga polnijo, z vlaki pa še vedno prihajajo množice. Vrne gre po mestu proti njegovemu središču in priča, da bo jutri še vse bolj živahno in še vse lepše. Za zvečer se zbirajo silne množice v Ljudskem vrtu za Slomškovo elavnost. Tako je bila za uvod po sprejemu na kolodvoru otvorjena slavnost z ljudsko igro nocoj v Ljudskem vrtu in pri kateri sodeluje 250 igralcev v izvirnih pisanih narodnih nošah. Posebno veličastni so bili tudi prizori, ko so nastopali konjeniki, sami koreniti štajerski fantje iz mariborske okolice in Slovenskih goric. Predstava je samo za Mariborčane, pa je vladalo kljub temu med meščani tako zanimanje, da so bile vse vetopnice že zdavnaj prej razprodane. Ves Maribor je pripravljen na sijajne dni, ki jih bo mesto pomnilo, dokler bo stalo.

Danes prihod zastopnikov vlade

Za jutri zjutraj se pripravljajo velik sprejem zastopnikov vlade, ki pridejo z jutranjim brzom vlakom. Ta sprejem bo gotovo tem bolj veličasten, ker je prijavljen tudi prihod notranjega ministra dr. Antona Korošca in ministra Mihe Kreka. Poleg teh dveh ministrov bosta zastopala vlado tudi minister za gozdove in rudnike dr. Jankovič, ki pride šele v ponedeljek zjutraj, ter minister brez listnice inž. Voja Gjorgjevič, ki prispe obenem z obema slovenskima ministroma. Narodna skupščina bosta pa zastopala poslanca dr. Veble in g. Gajšek. Na slavnosti bo pa prišel tudi ban dr. Marko Natlačen. Tako bo obmejno mesto Maribor skupno z vso Štajersko in vso Slovenijo ob navzočnosti njihovih najvišjih oblastnih predstavnikov dokazal, da je Slomškovo mesto.

Prihod ministrov ob 11 dop.

S snočnim brzovlakom so se odpeljali iz Bečgrada v Maribor na Slomškove svečanosti notranji minister dr. Anton Korošec in ministra brez listnice dr. Miha Krek in Voja Djordjevič. Pozivamo prebivalstvo, da se zbere ob prihodu ministrov, to je ob 11 dopoldne, v polnem številu na kolodvoru.

Maribor sprejema Slomškove častilce

Danes so se pričeli za Maribor prazniki, kakor jih mesto v svojem obstoju še ni doživelo. Prazniki, ki so na široko razgibali ves slovenski narod, ki odmevajo po vsej slovenski zemlji, prazniki, ki privabljajo v severno prestolico deset-tisoče in deset-tisoče slovenskega ljudstva vseh slojev, vseh stanov, prazniki, ki bodo pokazali, da je Maribor res Slomškovo mesto. Ze zjutraj se je mesto zbudilo v slavnostnem razpoloženju. Kljub rahlemu dežju, ki je curljal izpod oblaka neba, so ulice močnejše zavalovale. Novi obrasi so se pojavili, ljudem, katerim se pozna, da so prišli v Maribor radi praznikov. Vihrajoče zastave so jih pozdravljale. Ni je hiše v mestu, ki ne bi bila razobesila zastave, ni poslopja, ki ne bi imelo okrašenih oken z zastavicami in zelenjem. Zeleni veneli prepletajo ulice, ovijajo spomenik na Glavnem trgu, pročelja cerkva spajajo nosilce zastav. Vmes med zelenjem in zastavicami se gibljejo pridne roke, ki kljub dežju razvijajo vence, monterji urejajo razsvetljavo in žaromete, zadnje priprave se izvajajo, da bo do pričetka vse gotovo. Na cestah, ki vodijo v mesto, se pojavljajo cele skupine kolesarjev na okrašenih kolesih. Reditelji hite iz vseh smeri mestne okolice, da bodo pravočasno zbrani, ko bo treba nastopiti. Pripravljajo se še skupna prenočišča za vse te množice po mariborskih šolah, kjer bodo imeli ljudje v slučaju slabega vremena čez noč zatočišča. Tisoče pridnih rok je na delu, ki z vso naglico delajo na zadnjih priprava.

Veličasten sprejem slovenskih škofov

Proti poldnevju je dež prenehal. Lepo vreme se nam obeta za praznike. Ulice so vedno bolj živahne. V popoldanskih urah se usmerja ves tok ogromne množice proti kolodvoru. Kratka notica v današnjem »Slovenec«, ki je sporočila, da pridejo s popoldanskim brzovlakom slovenski vladike, kratak poziv k lepemu sprejemu, pa se je že ves Maribor razgibal. Tisoče in tisoče ljudi se je zbralo na kolodvoru, kamor so puščali na peron samo predstavnike oblasti in delegate društev. In kljub temu je bil peron nabit poln. Vse je bilo v napetem pričakovanju. Pred kolodvorom je bila zbrana ogromna množica. Vsa rampa je bila polna daleč gori v Aleksandrovo, na obeh bodbikih je bil ogromen špalir gledalcev.

Odličniki se zbirajo

Prihajajo odličniki: lavantinski vladika dr. Tomažič pride, da pozdravi že na kolodvoru drage goste, prihaja v spremstvu stolnega prošta dr. Vraberja, stolnega dekana dr. Čukale, ostalih članov stolnega kapitlja in mariborske duhovščine. Pride mestni župan dr. Juvan, oba okrajna načelnika dr. Popovič in dr. Šiška, predsednik okrožnega sodišča dr. Zihner, predsednik mestne policije dr. Trstenjak, komisar obmejne policije Krajnovič, predstojnik okrajnega sodišča dr. Lovrenčič, bivši oblastni predsednik dr. Leskovar, minister v pok. Vesenjak, poveljnik orožniške čete kapetan Mavrič, podžupan mariborski Franjo Zebot, okrajna podnačelnika Aljee in Modrijan, vodja carinarne Mihajlovič, okrajni šolski nadzorniki Bobič, Alt, Capuder, tajnik JRZ Marko Kranje, višji državni pravdnik dr. Zorjan, posta-

jenačelnik Perme z inženjerjem Novakom. Prihajajo zastopniki gasilcev s poveljnikom Ramšakom na čelu, cel gozd zastav privihra: zastava »Mariborac«, prapori mariborskih organizacij, fantovski, verski, kongregacijski, družni, mladinskih društev. Mariborske dame v narodnih nošah z go. županjo Juvanova na čelu, mladina v kratkih narodnih oblekah, mali harmonikarji »Harmonije«, stotine deklet in fantov v narodnih nošah. Vse to daje prelesto pestro sliko, kateri daje prekrasen okvir razkošno okrašen kolodvor, ki je ves v zastavah, praporcih in zelenju. Vsa čast železniški upravi, ki je tako lepo uredila pestro poslopje, da bodo gostje že ob prihodu v mesto prijetno in veselo presenečeni. Godba »Danice« kratkočasni čakanje s svojimi melodijami. Vse je nestrpno, kdaj se bo prikazal ljubljanski brzovlak, ki nam pripelje naše drage vladike.

Na kolodvoru

Naposled posebna lokomotiva na mostu. Tisoči belih robcev zavirajo v pozdrav in že prvi dolg vlak v postajo. Na oknih vagona se pokazujejo radostni obrasi nadškola Jegliča, ljubljanskega knezoškola dr. Rožmana, škopljanskega škola dr. Gnidovca. Godba jim zadoni v pozdrav, navdušeno klicanje jih sprejme. Gotovo niso pričakovali takega pestrega sprejema. Pa tudi malo osebnosti, katere bi bil Maribor dosejal tako lepo sprejemal kot svoje goste. Ze prvi pozdrav jim je pokazal, da prihajajo v Slomškovo mesto, ki slavi in časti slovenske šofe. Vlak se ustavi. Prvi izstopi nadškof dr. Jeglič, čisto mladeniški je še, da si takega nismo mogli predstavljati. Kako veselo mu žari obraz ob pogledu na to navdušeno množico. Ginjenost mu sije iz oči, krepko zravnano stopa po stopnicah in odklanja vsako pomoč. Za njim prihajajo vladika dr. Rožman, potem škof dr. Gnidovec ter prelaj dr. Matija Slavič, prorektor naše univerje, ki bo zastopal najvišji slovenski zavod radi zadržanega rektorja dr. Samca.

Maribor pozdravlja

Prvi pristopi k vlaku lavantinski knezoškof dr. Tomažič. Prirčno jih pozdravlja v mestu Slomškovem, radosten, da so se odzvali vabilu ter tako dali slavnosti poseben sijaj. Potem jih nagovarja župan dr. Juvan v imenu mariborskega mesta, katerega je Slomšek povzdignil v sedež lavantinske škofije ter iz njega ustvaril središče in žarišče slovenske krščanske prosvete, ki se je potem širila po Štajerskem. Slomškov duh je vedno poziljal štajerske Slovence, jih bodril v borbi za narodno stvar in dajal moč, da so vzdržali. Maribor praznuje sedaj spomin na velikega moža. Pokazal bo z močjo proslavo svojo vdanost Cerkví, svojo zvestobo narodu.

Z odkrito radostjo sprejema in pozdravlja slovenske vladike.

Bivši oblastni predsednik dr. Leskovar pozdravlja: Štajerska dežela nima visokih gor, nima globokih rek, ki bi delile naše ljudstvo od sosedov, da bi se lahko nemoteno razvijalo v svoji narodnosti. Tu je bila vedno viharna zemlja. Norik meji na Panonijo. Svetovne ceste se križajo. Nešteto nevar-

Mladine najlepša lepota je ta: nedolžnost, ponižnost pa žlahtnost

nosti je pretilo, da izgubimo našo narodno bitnost, dobri Bog nam je poslal Slomška. Bil nam je vzgojitelj, učitelj, voditelj. Usposobil nas je za borbo. Prejel nas je s svojim duhom, s svojo odločnostjo. Njegov zgled nam je dajal polni, v njegovem imenu smo se borili, z njegovo pomočjo zmagali. Velik dan je napočil danes, ko slavimo spomin velikega Slomska, veselimo se, da prihajajo k nam proslaviti z nami ta veliki praznik naši slovenski škofje.

Dr. Jeglič se zahvaljuje s par besedami, ki veliko povedo, kakor zna pač samo on. Potem pristopita dve deklici v narodnih nošah. Prva pozdravlja dr. Jegliča mala Mira Sagadinova, izroča mu sopek krasnega cvetja in ga pozdravlja z lepimi besedami, ki navdušeno zvne iz mladih ust. Škofu dr. Rožmanu izroča cvetje mala Marica Cebul in mu izreče dobrodošlico v imenu mariborske mladine. Za škola dr. Gnidovca ni bilo pripravljene cvetja, ker je prišel nepričakovano; napovedal je svoj prihod šele za jutri. Množica navdušeno pozdravlja slovenske šofe.



Pogled na Maribor

Knezoškof dr. Ivan J. Tomažič

Slomšek kot dušni pastir

Slomšek je vobče priznan kot največji pedagog slovenski. Od narave je že imel poseben dar za vzgojitelja in mladolinjuba, pa je to naravno usmerjenost še popolnil s pridnim učenjem in z vajo. Teoretičnega spoznanja nikakor ni preziral, a vsa njegova teorija je bila uravna na dejanje. Vsaka dobra misel je dar božji, je bil izrek, ki se ne sme zavreči, ampak obrniti v čast božjo in v prid bližnjemu. Učil se je in razmišljal mnogo, ne da bi hotel sloveti radi svoje učenosti, marveč, da bi koristil svojim rojakom. Ta deloma prirojena, deloma pridobljena usposobljenost je napravila iz njega tudi izvrstnega dušnega pastirja. Vzgoja je za pravo velika umetnost, a tudi vodstvo duš ali dušno pastirstvo je po izreku sv. Gregorija Vel. umetnost vseh umetnosti (ars artium regimen animarum). Dušno pastirstvo je razširjena pedagogika, pod posebnim vidikom večnega cilja človekovega. Ne samo mladina, tudi odrasli potrebujejo vzgoje prav do groba. Spoznavanje samega sebe, svojih nepopolnosti in vrlin, življenjske izkušnje, občevanje z ljudmi, vse to je za posameznika vzgojevališče, katerega končni cilj je častna, sreča in večno življenje.

Ze v mladosti je Slomšek kazal posebno nagnjenje do vzgojnega in dušnopastirskega dela. Kot gimnazijec, kot filozof in bogoslovec je obiskoval predavanja o vzgojslovju ter z izvrstnim uspehom dostal tudi tozadevne izpite. Kot v vsakem oziru vzornemu bogoslovcu mu je takratni lavantinski škof Franc Ignac Zimmernann po končanih bogoslovskih študijah ponudil, da ga pošlje na Dunaj na višje študije. Skromni Slomšek odvrne, da ga bolj veseli duš-

no pastirstvo, in poslani so ga v dohrega vodstva potrebno župnijo Bizeljsko ob Sotli. Z vso vnemo se je mladi kaplan oprijel dušnopastirskega dela, kot pridigar, spovednik in katehet. Njegove pridige iz bizeljske dobe so še večinoma ohranjene, spisane so dobesedno in tako skrbno, da je nekatere rabil še pozneje kot nadžupnik v Vuzenici, nekatere pa nekoliko predelane objavil v Drobntinah. Kot pridigar je kmalu daleč zaslovel po sotelski dolini in je nastal med ljudstvom pregovor, da »gospod Anton govoriyo kakor bi rožce sadili. Enako je kmalu zaslovel kot spovednik. Od blizu in daleč so ljudje hiteli na Bizeljsko in oblegali spovednico »gospoda Antona«. — Šoli na Bizeljskem ljudje niso bili posebno naklonjeni, ker v takratnih razmerah niso videli njene važnosti. Slomšek je že prvo jesen napravil več pridig, v katerih je staršem razložil važnost in potrebo šole. Na svoje stroške in s pomočjo nekaterih prijateljev je nabavil nove šolske klopi in druge šolske potrebščine. Ko je leta 1826 škof Zimmernann prišel na birmovanje na Bizeljsko, je zapisal o kaplanu, da je vseskozi vzoren dušni pastir ter mu je ponovno ponudil, naj gre na Dunaj nadaljevat svojih študij. Tu di tokrat je častno ponudbo vlnudno odklonil, ker da ga bolj veseli dušno pastirstvo med prostim ljudstvom. Kot čuječ dušni pastir je že takrat imel odprte oči za krajevne razmere, potrebe in pregrehe. Ze prvi advent je bilčal krajevne pregrehe, ki so v bizeljski župniji bile takrat posebno razširjene: nezmerčnost, nečistost, sovraštvo, habaštvo. Tam ob hrvaško-štajerski meji se je močno razpaslo tihotapstvo,

pa je Slomšek v posebni pridigi ožigoval »kontrabandistov«; zelo so se tam zlorabili tudi romarški shodi, pa je tudi proti tej zlorabi odločno nastopil. Opazil je tudi veliko pomanjkljivost in zanikarnost pri domači vzgoji, pa je zopet in zopet ljudem govoril o potrebi in dolžnosti dobre domače vzgoje.

Na Biželskem je v najtežjih okoliščinah položil temelj svojemu dušnopastirskemu delovanju. V svoji prvotni dušnopastirski gorečnosti, brez pretirane strogosti in napetosti, je ostal stanovalen tudi v svojih poznejših službah. Na svoji drugi kaplanski postojanki pri Novi cerkvi je imel še več prilike, vglobiti se v dušno pastirstvo, ker je mesto postarjega in boleha-vega župnika-dekana za pravo on vodil župnijo in si pri tem pridobil veliko izkušnje. Dasi mlad — bil je šele štiri leta v dušnem pastirstvu — je po svojem delovanju in vedenju bil Slomšek že zrel mož, ko za je škofijstvo v jeseni 1829 poklicalo za spiritualno v celovsko bogoslovno. V vestnim izpolnjevanjem dušnopastirskih dolžnosti si je Slomšek v teh kratkih letih kot dušni pastir, pridigar, spovednik, neta-letel nabral toliko izkušnje in dobil vpogled v globino ljudske duše, da je bil popolnoma nposobljen za prevažno službo: vzgojitelja bodočih dušnih pastirjev. Kot spiritual je posvetil vse svoje moči vzgoji dobrega duhovniškega naraš-čanja. Najlepše sprichevalo o njem kot spiri-tualu je podal njegov bivši gojenec, poznejši tinjinski prošt Lovro Serajnik (umrl 1902): »Slom-šek so bili svet gospod... mi bogoslovci smo jih imeli za svetega«.

Dolg neloheke spiritualne službe je spiri-tual Slomšek tudi pridno pomagal v dušnem pa-ristvu. Pri kapucinih v Celovcu je imel stalno spovednico, kjer je ure in ure predsedel; pri-digoval je po raznih cerkvah v Celovcu in iz-ven Celovca, v nemškem in slovenskem jeziku.

V jeseni leta 1838 je Slomšek nastopil nad-župnijo v Vuzenici in je tu ostal do oktobra 1844. Dela, ki jih je tu izvršil v teh kratkih letih, dajejo sijajno sprichevalo njegovi dušno-pastirski gorečnosti in modrosti. Najlepšo po-hvalo kot nadžupniku mu je dal njegov nad-pastir knezoškof Franc Kutnar v svojem poro-čilu o stanju škofije nadškofu solnograškemu. Med drugim poroča o svojih vizitacijah leta 1844, pa pravi o vuzeniški dekaniji: »Prav iz-vestno in lepo urejeno sem našel vse v vuzeniški dekaniji, kjer je bil župnik in dekan pridni, pobožni in modri duhovnik Anton Slomšek (ki je medtem bil imenovan za kanonika in višje-ga šolskega nadzornika). Ta v vsakem pogledu izvrstan dušni pastir je s svojim pobožnim in pristno duhovniškim delovanjem, s svojo vzor-no in neumorno delavostjo, s svojim modrim vplivanjem na duhovščino in na ljudstvo v tej dekaniji veliko dobrega storil za Cerkev božjo, kateri je popolnoma vdan... Slomšek je našel vuzeniško župnijo v vsakem pogledu zanemar-jeno, on jo je pa s vojo gorečnosti spravil do sedanje višine.«

Tudi kot stolni kanonik je rad pomagal v spovednici in na prižnici, prav posebno skrb je pa obračal kot škofijski nadzornik na šolsko mladino, a le nekaj čez poldrugo leto je ostal v tem položaju, potem je pa bil poklican, da prevzame v oskrbo velik vinograd lavantinske škofije. Ko se je z duhovnimi vajami pripravil na škofovsko posvečenje, je napravil izred-aklep, da se bo kot škof popolnoma posvetil svojemu apostolskemu poklicu, zanj hoče ži-veti in umreti. Temu sklepu je ostal zvest do konca svojega življenja. Bil je v resnici apo-stolski škof. Pri nekkih duhovnih vajah pri Sve-tem Andražu ga je vodila istih, karmelit p. Do-minik Sartori imenoval »vesoljnega župnika«, ker je liki navaden župnik opravljal vsa dušno-pastirska opravila. Neki drugi vodja duhovnih vaj v Rogaski Slatini je rekel ob sklepu duhov-nih vaj zbranim duhovnikom: »Hvalite Boga, da imate takega škofa, on je v resnici svet, apostolski mož. Njegov sodobnik in prvi živ-ljenjepisec Fran Kosar pravi o njem, da je s svojim modrim in neumornim dušnopastirskim delom prenovil vso škofijo in imenuje čas nje-govega škofovanja »zlati doba« v zgodovini la-vantinske škofije. In te besede je Kosar zapisal nekaj mesecev po njegovi smrti, ko je bilo ži-

vih še vse polno neposrednih pri- in je na škofovski stolici sedel že njegov naslednik dr. Stepišnik.

Lahko se reče: kar je bil nekdanj sv. Karol Boromejski za milansko nadškofijo, to je bil Slomšek za lavantinsko škofijo. Dvoje glavnih sredstev je uporabil Karol Boromejski za ob-novo svoje velike vladavine: prvič s tem, da je neumorno deloval sam in dosledno izvajal odloke tridentinskega cerkvenega zbora, drugič pa s svetlim zgledom svojega neomadeževanega svetega življenja. Slično pot je hodil Slomšek kot dušni pastir. Tudi on je visoko ščelal odloke tridentinskega cerkvenega zbora ter je po cerkvenih predpisih kot duhovnik in kot škof vest-no izpolnjeval dušnopastirske dolžnosti, obe-mem pa vernikom in duhovnikom s svojim brez-grajnim življenjem dajal lep zgled.

Vsako v resnici plodonosno delovanje, ki hoče imeti trajno veljavo in šlovestvo res ko-ristiti, tudi čisto profano delovanje, mora imeti ascezično podlago. Velika dela zahtevajo veliko postržovalnosti, previdnosti in modrosti. Kon-čno se steka vse v ono staro preizkušeno asce-tično vodilo: Premaguj sam sebe! Iz tega sledi potem ona skladnost in doslednost, ki zagotavlja delu uspeh. Če gledamo na Slomška kot peda-goga in kot dušnega pastirja, občudujemo na njem vsestransko skladnost, harmonijo. Slom-šek je mož velikega duha z dalekovidnimi po-gledi, mož jasnega spoznanja, pa tudi joklene volje in millega srca. Svoje naklepe vselej do-bro premislil, vendar ni pri njem mrzlega ra-tionalizma, ne kakke svojeglavne trme, kateri se večkrat vdajo ljudje močne volje, pa tudi ne sanjarskega sentimentalizma. Dobro premišljen in vesel optimizem spremlja vsa njegova dela. Kakor vlada v njegovi notranjosti popolna skladnost med umom, voljo in srcem, tako tudi med njegovo notranjostjo in zunanjim delova-njem. Velod Slomškega omejenosti in slabosti re-tudi pri velikih ljudeh večkrat uresničuje: »di-cunt et non faciunt« — govorijo, a ne store; go-vojenja ali pisana beseda je lepa, a dejanja ni ali pa je celo nesprotno. Pri Slomšku tega ni. Kar on misli in govori, tudi dela, in kar dela, se ujema z diktatom njegove vesti. V tej žudo-viti, vsestranski harmoniji je zasidrana njegova veličina kot pedagoga in modrega dušnega pastirja.

V Mariboru, dne 21. junija 1936.

† Ivan J. Tomažič,
škof lavantinski.

Slomškova rojstna hiša in dom

Če se pelješ z vlakom od Maribora proti Celju, se začne od Poljčan pot polagoma vzpe-njati na zeleni Boč in kratek predor nas opo-zori, da smo dosegli višino in je tu zaenkrat raz-vodje med Dravo in Savinjo, oziroma Savo. Vlak zdrdja kar naglo v dolino in se kmalu ustavi na prvi postaji od Poljčan. To je Ponik-va, rojstna župnija našega velikega Slomška. Od postaje gre cesta na srednje visok grič, kjer je vas Ponikva z župno cerkvijo sv. Mar-tina. Ponikavska župnija je ena najstarejših v lavantinski škofiji, spada med pražupnije, to je tiste prastare župnije, ki so se našle pri prvotnih misijonirskih postajah, ko so se našli pro-delci pokristjanili. Kraj Ponikva je že stariši ko župnija in dobro označuje kakovost opog-nejega ozemlja. Izvaja se od besede ponikati, in res je kraj Ponikve poln malih ponikalnic, ja-mic in vdrtin, kjer voda ponika, slično ko na Krasu. V okolici so našli sledove prazgodovn-skih naselbin.

Ponikovska župnija je obsegala nekdanj vse ozemlje današnje smarske dekanije. Še do ce-sarja Jožefa II. so na vsehoboh vsi sosedni žup-niki morali priti k cerkvi materi na Ponikvo. Ta dan je bila vedno slovesna procesija. V sta-rih časih je bilo na Ponikvi po dvajset du-hovnikov, ki so hodili — po šest — oskrbovat v okolico dušno pastirstvo, šest pa jih je bilo doma. Polagoma so se razvile podružnice v sa-mostojne župnije: Lemberg, Zibika, Smarje. Sve-ti Jurij, Dramlje in Sv. Vid pri Grobelnem.

Da ne bo zmede o „Ljudski fronti“

Nejasnost v pojmu je najboljša sredstvo za ustvarjanje nekega nejasnega razpoloženja, v ka-terem vedeti del množice ni prav ne ve, kam ga vodi nejasni klicarji. Rado pa se zgodi, da se množice na lepem znajdejo pred izrazitimi komu-nističnimi voditelji, pa so takrat že tako v njho-vih vodah, da ne morejo več ven. Tak pojav je tudi »ljudska fronta«, ki jo je iznašla kominterni-ja ki se v zunanjem svetu že poslužuje kar od-krilo komunističnih gesel, »slovenska ljudska fronta« pa zaradi naših posebnih slovenskih in državnih razmer prikriva svojo pravo barvo. To-liko pa se je že izkazalo, da mirno lahko trdimo, da ni prav nič drugega, kakor »ljudske fronte« v Franciji, Španiji, Belgiji in drugod. Zato nas je zelo presenetilo, ko smo brali v »glasilu kršča-nskega delovnega ljudstva«, v »Delavski pravici« takele hvala:

V »Slovenski ljudski fronti« in okoli nje so se začele zbirati različne politične skupine ljudi, ki niso ne za JRZ, niti za JNS, niti za socialiste... »Slovenska ljudska fronta« po svojem imenu kaže, da je prvič slovenska, da je drugič za po-polno politično svobodo in da tretjič hoče predstavljati v socialnem pogledu, sodobna stremiljena delovnih stanov. Kolikor je mogoče izvedeti, namerava delati ta nova politična for-macija v sporazumu s Hrvati in Srbi-opozicio-nalci.

Ne vemo, ali je »Delavska pravica« res tako slabo poučena o tokovih »ljudske fronte«, bralec, ki še ne zna pisati »Delavske pravice« in jo še samo bere, bi mogel misliti, da je res vse tako lepo. Zato moramo povedati, da je »slovenska ljudska fronta« prvič slovenska samo takrat, ka-dar je dr. Korošec v vladi, pa tudi takrat samo iz nagajivosti, da drugič je za popolno politično svobodo svojih najhujših pristašev, vsi drugi pa imajo samo svobodo do tihga mrmranja ali glasnega ploskanja, in da tretjič hoče pred-stavljati vsakogar, ki se ji pridruži, pa naj bo meščan ali kapitalist ali revež, da le ni pobožen meščan ali veren kmet ali krščanski delavec, in da četrtič s Hrvati ne bo mogla bogve kaj delati v sporazumu, ker ti so še vedno v veliki večini z dr. Mačkom, ki vsako ljubinkanje s takimi komunističnimi frontami odklanja, in da so se petič začele v njej zbirati različne politične skupine ljudi, ki so bili za JNS, dokler je bila na vladi,

ki so bili za socialiste, dokler ni začel zahajati k nam komunizem, skratka skupina ljudi, ki so bili že vse, samo pošteti Slovenci nikoli, in da četrtič take »ljudske fronte« zelo hvalijo nekateri akademiki, ki se jim nič ne mudi, da bi dokončali svoje študije, ki tudi služb nimajo, vsaj tako te, da bi kdo za to vedel, in katerih imena so se imenovala pri komunističnih nemirih v Ljulo-meru in pri raznih komunističnih demonstracijah na ljubljanski univerzi. Upamo, da po teh infor-macijah »Delavska pravica« krščanskim delavcem »ljudske fronte« ne bo več tako hvalila, ampak da jih boraje skušala prepričati, da je v izra-ziem krščanstvu dovolj sredstev za uveljavljanje vseh upravičenih socialnih zahtev kateregakoli stanu.

Tisk, ki na podoben način hvali »slovensko ljudsko fronto«, bo ponatisnil samo tisti odat-vek, ki smo ga mi navedli iz »Delavske pravice«, češ da tako piše »Slovenec«, ker mu je veliko na tem, da bi slovenskemu svetu pokazal, da tudi »Slovenec« hvali to demagoško iznajdbo.

Med istimi »drobimi vestmi« se je »Delavski pravici« pripetila še druga debela pomota. Piše namreč, da je v »Tivariju« rdečim prevzel celo organizacijo »Hrvatski radniški savez«, ki je pri-ključen hrvatski ljudski fronti. — V resnici pa je »Hrvatski radniški savez« priključen splošnemu hrvatskemu gibanju pod vodstvom dr. Mačka in s njim vred odklanja ljudsko fronto.

Pa še to: »Delavska pravica« pravi, da ni po-litično glasilo, ampak samo izraz krščanskega strokovnega delavskega gibanja. Morda jo bo za-nimalo tole: V Franciji je v krščanskih strokovnih delavskih organizacijah, ki so včlanjene tudi v krščanski delavski internacionali, združenih nad 800.000 delavcev. Vsa njihova strokovna glasila zadnjih dni pa enodušno poudarjajo, da jih levi-čarska in marksistična »ljudska fronta« pri zad-njih velikih stvarkah v Franciji ni prav nič vpra-šala za mnenje, kljub njihovega velikemu šte-vilu. Morali so enostavno sprejeti ukaz, ki jim je bil v vsakem oziru vsiljen. »Delavski pravici«, glasilo krščanskega delavstva, naj bo to v nauk, kako je »ljudska fronta« malo ljudska in malo demokratična, kadar pride do besede. Takrat je kaj hitro konec »popolne politične svobode« in začne se svoboda samo za njene najožje pristaše, t. j. komuniste. Vodi jo izključno samo razredni diktat komunistične družbe.

Domači odmevi

Kraljeva družina v Miloceru

Belgrad, 27. jun. AA. Nj. Vel. kralj Peter II., Nj. Vel. kraljica Marija in Nj. kr. Vis. kraljeviča Tomislav in Andrej so prispeli snoči v Milocer.

Radiopredavanje o življenju našega kralja

Belgrad, 27. junija. AA. Kako živi najmlajši vladar v Evropi, iz vsakdanjega življenja jugoslo-vanskega kralja Petra II. O tem bo oddajala kral-kovalovna radijska postaja v Belgradu (dolžina 49, 18 m ali 6100 km) jutri 28. junija na Vidov dan ob 22.10 za njene poslušalce zanimivo predavanje.

Nov poslanik v Bruslju

Belgrad, 27. junija. AA. S kraljevim ukazom na predlog predsednika ministrskega sveta in zuna-njega ministra je imenovan za izrednega poslanika in pooblaščenega ministra kraljevskega poslanstva v Bruslju v 2. skupini 2. stopnje Pavle Karović, svetnik kraljevskega poslanstva v Londonu, 3. sku-pina 1. stopnje.

Komunistični izgredi v Crni gori

Belgrad, 27. junija. AA. Dne 26. t. m. dopoldne se je zbrala pod Belvederom, okoli 6 km od Cetin-ja, skupina okoli 500 oseb, večinoma iz občine Ri-ječka in Crničke pod vodstvom več znanih komu-nistov in nasprotnikov državnega in socialnega reda, da bi imeli shod. Ker tega shoda niso v zaka-nitem roku prijavili in ga varnostni organi tudi ni-so odobrili, so jim zastavili pot in jih pozvali v imenu zakona, da se razidejo. Večja skupina se je takoj razšla, drugi, ki so jih kolovodje podpihovali, se pa niso odzvali pozivu organov oblasti, temveč so zahtevali, da se jim dovoli demonstrativen hod čez Cetinje z nedovoljenimi zastavami in napisi. Ko so jim povedali, da takim zahtevam ni moči ustreči, ker nasprotujejo dolobnim pozitivnim zaka-nov in so nevarne za javni red in mir, je večina izmed njih pod podpihovanjem treh kolovodij na-padla s strelnim orožjem organe orožništva. Napa-dalec so sprožili v orožnike najprej dva strela, nato se pa začeli pravo streljanje in so sprožili več ko 150 strelcev. Orožništvo je po predpisih svoje službe sprožilo v obrambo v napadalec, ki so se raztepli v raznih smereh ter metali proč nože, revolverje, pa-lince in drugo orožje.

Po doslej zbranih podatkih sta v tem spopadu padla na strani napadalec dva, ranjenih je pa 16 oseb; prepeljali so jih v bolnišnico na Cetinje. Na strani varnostnih organov ni nihče padel, ker so se vsi v pravem času zaščitili. Pristojna oblast je uved-la postopek. Doslej je aretiranih 55 oseb. Drugače vlada v vsej zetski banovini popoln mir in red.

„Združena“ opozicija

Belgrad, 27. jun. m. Današnja »Pravda« se ba-vi v uvodniku s časopisno polemiko, ki se je dvig-la med jugoslovanskim časopisjem radi razmer v tako imenovani združeni opoziciji. Med drugimi po-udarja, da morajo vsi demokratsko navdahnjeni elementi sodelovati pri ureditvi razmer v državi.

Spremembe pri gasilcih

Belgrad, 27. junija. m. Minister za telesno vzgojo dr. Josip Rogić je s svojim odlokom P.b. 3858 z dne 26. t. m. na podlagi § 1, točke 2, zakona o ukinitvi ter sprememb in dopolnitev zakonskih predpisov, ki se nanašajo na vrhovno državno upra-vu, z dne 3. 12. 1931. § 1 in 2 uredb o ureditvi mi-nistrstva za telesno vzgojo ter § 90 zakona o or-ganizaciji gasilstva razrešil dolžnosti v upravi Ga-silске zajednice za dravsko banovino v Ljubljani in v upravi Gasilске zveze kraljevine Jugoslavije v Belgradu doseadanje člane: Antona Cerarja iz Kam-nika, Franca Buleca iz Mirne in Mavrija Mayerja iz Kranja. Na njihova mesta pa je postavil za člane odbora Gasilске zajednice v Ljubljani in upravo Gasilске zveze v Belgradu dr. Antona Kodreča, uradnika ljubljanske mešne občine in odbornika gasilске čete v Ljubljani. Franca Krambergerja, uradnika mariborske mešne občine in člana ga-

silске župe v Mariboru, ter Josipa Jenka, posest-nika iz Straž in člana gasilске čete v Vavti vasi pri Novem mestu.

Moderno za poletje prikladno blago za obleke za gospode

BURET — PLATNO — VOLNENI FRESKO

kupite v veliki izbiri, najceneje pri

Drago Schwab

LJUBLJANA, Aleksandrova cesta

Neznanstveni vodni inženir. — Kralj našega razpoloženja

1936

Kongres Narodne odbrane

Belgrad, 27. junija. m. Jutri in pojutrišnjem bo v Kragujevcu kongres Narodne odbrane. Ob 9 dopoldne bo jutri predsednik plenuma Narodne odbrane dr. Miloš Vauhan iz Maribora položil v imenu organizacije venec na spomenik padlim Sumadijem. Ob tej prilici bo imel tudi primeren govor. Ob 10 dopoldne bodo vsi delegati navzoči pri odkritju spomenika blagopok. viteškega kralju Aleksandru I. Zednitelju v Kragujevcu. Na ta spomenik bo položil venec predsednik oblasti-nega odbora v Mariboru Ivan Milnar. Popoldne ob 3 bo predsednik osrednjega odbora Birčanin otvoril kongres. Druga dne bo kongres nado-ljeval s svojimi delom ter bo izvolil predsednika, osrednji odbor in t. d. odbor Narodne odbrane.

Naša udeležba pri športnem kongresu v Berlinu

Belgrad, 27. junija. m. Jugoslovanski olimpijski odbor v Zagrebu je imenoval prof. D. Ulago za vodjo jugoslovanske skupine pri športno-pedagoškem kongresu, ki bo od 23. julija do 16. avgusta v Berlinu. Tega kongresa se bodo ude-ležili tudi jugoslovanski dijak, ki študirajo na inozemskih visokih šolah za telesno vzgojo in drugi športni delavci. Jugoslovanska skupina, ki bo imela en-tedenski pripravilni tečaj v Zagre-bu, bo štela 30 članov.

Priprave za šahovski turnir v Monakovem

Novi Sad, 27. junija. m. Do naloga jugoslo-venske šahovske zveze bo novosadski šahovski klub izbral svojega mojstra Bröderja za olimpi-jado v Monakovem, ki bo od 16. avg. do 3. sept. Te olimpijade se bodo udeležili tudi mojstri dr. Vidmar, Vasja Pirc, Trifunović, König, Schreiber in Kostić.

Osebnosti

Belgrad, 27. junija. m. Poštni minister je po-stavil ing. Vladimirja Škofa za uradniškega priprav-nika pri mestni p. t. t. sekciji v Ljubljani.

Belgrad, 27. junija. AA. Z odlokom ministra za socialno politiko in narodno zdravje je postav-ljen za pogodbenega uradnika-zdravnika odbeka za tuberkulozo splošne državne bolnišnice v Ljubljani dr. Franc Debevec, zdravnik v Ljubljani; za sekun-darnega zdravnika državne bolnišnice za ženske bo-lezni v Ljubljani pa dr. Bogomil Roš.

— Poroka. Včeraj zjutraj se je v Stični po-ročil g. ing. Zumer Lojze, ravnatelj škof. po-sestev, z gđno Cilko Remiševico iz Nazarij v Savinjski dolini. Poročal je prevz. g. nadškof dr. A. B. Jeglič. Obilo sreče in božjega blago-slova!

Belgrajske vesti

Belgrad, 27. junija. m. Člani bolgarske drame, ki gostujejo v Belgradu, so se danes poklonili manom blagopok. viteškega kralja Aleksandra I. Zednitelja na Oplenču ter položili tudi venec na grob Neznanege vojaka na Avali.

Belgrad, 27. junija. m. Pred tukašnjim okrož-nim sodiščem se je danes nadaljevala razprava pro-ti ponarejevalcu 50 dinarskih kovancev ravnatelj Bošković in knjigovodji Milanović. Zaslišane so bile razne priče in strokovnjaki.

Belgrad, 27. junija. m. Sokolskega zleta v Su-botici se bo od kr. vlade udeležil minister za telesno vzgojo dr. Rogić.

Države že beže iz ZN

Zeneva, 27. jun. e. Danes je bil veliki dan po-svetov. Eden je imel dolg sestanek z Litvinovim in turkum zunanjim ministrom Ruždi Arasom. Del-bo pa je imel zelo važen razgovor s poljskim zu-nanjim ministrom Beckom. Še prej pa se je sestel z italijanskim opazovalcem Boviscopom.

Razgovor s poljskim je važen zaradi tega, ker se je danes v krogih ZN nenadoma razneslo, da mislijo narodni socialisti v Gdanskem izvesti puč in priključiti to mesto k Nemčiji. Beck pa je Del-bosu takoj naravnost izjavil, da se mu to ne zdi tako neizbežno. Z Nemčijo ima Poljska regionalno pogodbo, ki se je dodaj zelo dobro obnesla. Ta pogodba tudi ne moti dobrih odnosov med Polj-sko in sovjetsko Rusijo. Delbos je nato opozoril Becka, da poljski tisk zadnji čas zopet tako piše o Franciji, da bi to lahko škodilo dobrim odnoša-jem med obema državama. Kar se tiče Italije in sankcij, pa je Beck sporočil Delbosu, da bo polj-ska vlada takoj ukinila sankcije proti Italiji (med-tem je poljska vlada to že storila). Poljska je ho-tela storiti to že poprej, toda ni hotela takrat še postavljati druge države pred gotovo dejstvo. Se-daj pa bo Poljska takoj ukinila sankcije. Kar se tiče aneksije Abesinije, je poljska vlada priprav-ljena razpravljati o tej zadevi z vsemi svojimi za-vezniki.

Zelo je presenetilo, da je danes zopet ena država prijavila izstop iz Zveze narodov. Izstop je prijavila Nikaragua. Razlogov za izstop še ni na-vedla. Prav kmalu pa bo sledila še država Hon-duras. Vse ameriške države izstopajo zaradi tega, ker se hoče priznati aneksija Abesinije po Italiji. Neguš je danes preko rase Nasibuja poslal taj-ništvo ZN pismo, v katerem pravi, da Italija še ne izvršuje oblasti nad vso Abesinijo in da še deluje neodvisna abesinska vlada. Zato zahteva, da naj se tej vladi nakaže finančna pomoč in pošlje orožje.

Pod Blumom

Pariz, 27. junija. AA. Snoči je v dijaškem delu mesta v tako zvani »latinski četrtici« prišlo do hudih spopadov in pretepev. Pri tej priliki je bilo ranje-nih nad 30 oseb. Zaradi teh pretepev je bilo are-tiranih deset oseb. Neka skupina maturantov je po-izpitu šla iz univerze. Vsi dijaki so imeli francoske trobarvne kokarde. Ko so prišli na Boulevard Saint Michel, jih je napadla skupina 200 do 300 pristašev ljudske fronte, ki so jim hoteli nasilno strgati kokarde. Policija je takoj posredovala, toda obe skupini sta se umaknili v stranske ulice, kjer se je pretep nadaljeval. Pretep se je razširil tudi

v nekatere kavarne, ki so bile ob tej priliki popo-lnoma razbite. Listi pozivajo oblasti, da naj prepre-čijo, da bi bil v Franciji kdo tepen zaradi tega, ker nosi znake v državnih barvah.

Metz, 27. junija. AA. (Havas.) Stavka v Iivar-nah jekla v okraju Moselle se širi. V stavki je že 20.000 delavcev.

Paris, 27. junija. AA. Iz Tarbesa pri Lourdesu poročajo, da je davi v vsem okraju Gornjih Pire-ne-jev izbruhnila stavka stavbinskega delavstva.

Puč v Gdansku?

Gdansk, 27. jun. b. Danes se je tukaj tu tuži po vsej Nemčiji govorilo samo o izjavi vodstva tukašnje narodno-socialistične stranke, s katero se svobodno mesto Gdansk proglašalo neodvisnim in zahtevalo od Zveze narodov, da umakne svojega komisarja in da preneha z nadzorstvom nad Gdan-skim. Izjavo je objavil narodno-socialistični vodi-telj Albert Forster. V tej izjavi se dalje izraža že-lja, naj vrhovni komisar Zveze narodov preneha s svojim poslovanjem, ker se bodo vsi enventuelni spori s Poljsko in mestom Gdanskim ureli nepo-sredno in zaradi tega posredovanje Zveze narodov ni več potrebno.

Sestanek

Kjoseivanov-Stojadinović

Sofija, 27. junija. m. Pri sprejemu članov bel-grajske drame pri predsedniku bolgarske vlade Kjoseivanovu je ministriški predsednik Kjoseivanov izjavil v neverzanem razgovoru, da bo imel v krat-keem sestanek s predsednikom jugoslovanske kralj-vice dr. Milanom Stojadinovićem.

Nesrečna Kitajsha

Hongkong, 27. junija. b. Potrjujejo se vesti, da je Nanking uradno napovedal vojno Kantonu. V nankinski vojski pa se opaža veliko razburjenje zaradi vojne napovedi in je že mnogo vojakov odvedovalo poslušnost, ker se nočejo boriti proti svojim bratom iz južne Kitajske. Položaj na vho-du je zelo napet.

Dunajska vremenska napoved: Nobenih bistve-nih izprememb, nevihte.

Zemunska vremenska napoved za 28. junij: Oblačno. Dež v severni polovici države. Sonce izide ob 3.54 in zaide ob 19.18.

Vidov dan — šolski praznik

Vidov dan nam je redek primer, da kak narod praznuje enega svojih najusodnejših porazov v zgodovini: dan, ko je zgubil svojo državno samostojnost, ko je podlegel na Kosovem. Navadno slavimo svoje zmage, ne porazov. Kako vendar, da je ta poraz tako visoko povzdignjen? Zato ker je srbska narodna pesem objokovala nesrečne žrtve silnega poraza, slavila njih junaštva, ki so tedaj ostala brez uspeha — hkrati pa je s tem bodrila srbski narod in mu kazala veliko dolžnost, da laže zadoščenja za ta poraz in se zopet osvobodi. Čakali smo in dočakali dneva, ko smo si osnovali po nauku velikih slovanskih carjev in vojvod pred turškim prihodom na Balkan lastno, veliko, bogato državo. Koliko krvi in žrtve je bilo treba vsa ta stoletja, da smo prišli do te lepe tvorbe — Jugoslavije! Tako je spomin na usodni poraz na Kosovem polju rodil prvi uspeh: osvoboditev, materialno osvoboditev izpod tujeja jarma.

Ali to je šole prvi del naše velike naloge. Če nam je bil Vidov dan veliki opomin k dolžnosti, da si z orožjem v roki, za ceno življenja, odkupimo svobodo v narodnem in državnem pogledu, se moramo zavedati, da z dosego te materialne osvoboditve nikakor naša naloga še ni rešena; zakaj, kar smo si s tolikimi žrtvami pridobili, moramo ohraniti in degradirati. Te druge naloge ne zmoro orožje, ne zmoro vojska — zmoro jo le prosveta, izobrazba in vzgoja. Tu vidim pravo vez in pomembnost med Vidovim dnem in šolo. Zato si upam trditi, da bi morali tej veliki nalogi, ki jo nalaga naši mladi državi spomin na Vidov dan, posvečati veliko več resne pažnje, kakor se to dogaja danes.

Če je Vidov dan s svojim spominom na kosovski poraz rodil med nami junake, ki so z največjo žrtvijo znali ustvariti življenjske pogoje novi državi, mora šolski Vidov praznik ustvariti naši državi tako armado izobraženstva, da se bo lahko merila tudi s najboljšimi izobraženimi narodi na svetu, da bo sijajno vršila svoje duhovne poslanstvo in ne bo nikoli dopustila, da podlegamo tujim vplivom in tujim kulturam, da postajamo odvisni od tuje znanosti in tehnike. Zato moramo doma vzgajati izobraženstvo, ki bo zmoglo samo vse, kar zmorejo tudi najbolj izobraženi narodi. Vzgojiti si moramo znanstvenike, ki ne bodo zastajali za Londonom, Parizom in Berlinom, vzgojiti zdravnike, ki bodo znali ustvariti klinike in bolnišnice, kakor jih ima najnaprednejše inozemstvo, tehnike vseh vrst, ki bodo kos tudi največjim in najtežjim nalogam. Kako žalostno je, da moramo za vsako večje in boljše delo iskati pomoči in sveta v inozemstvu! V tem pogledu bomo morali delati v naslednjih letih in desetletjih še zelo veliko, če bomo hoteli v mrzlični tekmi dohiteti druge narode.

In kakšna mora biti šola, če hoče biti kos veliki nalogi? Mora se te naloge najprej popolnoma jasno zavedati. Kako pogosto se danes dogaja, da si dijak višjih (po nižjih seveda še bolj) razredih nikakor ni na jasnem o pomenu in važnosti šolskega dela, da nikakor ne ve, kaj prav za prav šola hoče od njega. Ta zavest namena bi morala biti tako jasna vsakemu učitelju, da bi jo dijak dihal in čutil iz vsake ure, iz vsakega predmeta. Če vsega tega ni, bo uspeh zelo megljen in bo morda sploh izostal, čeprav je po redih dosežen. Šola torej nikakor ni sama sebi namen, marveč je podrejena veliki nalogi, ki ji je odločena od narodne in državne celote. Tej mora služiti s vse vdanostjo in vse odločenostjo. Služiti ji mora prav kakor vojska v boju, kjer mora za ceno še tako težkih žrtv izvojevati zmago. Kjer ni poguma takih žrtv, kjer zahtevajo, da poveljstvo ne žrtvuje nobenega vojaka, tam je vsaka obramba in osvoboditev domovine nemogoča.

In s tem prehajam na drugo težko vprašanje današnje šole: uspehi ali neuspehi. Javnost se danes zaletava v šole, češ: kakšni strašni neuspehi so po šolah in iščejo vzrokov po profesorjskih zborih, pri dijakih in v njihovi psihozi. Kaj je za šolo uspeh, kaj neuspeh? Pravi uspeh je šola dosegla tedaj, če se zaveda, da je svojo čim višjo stopnjo izobrazbe in vzgoje dijakom dala, vsaj tistim, ki jih je pozitivno ocenila. Uspeh se ceni samo po tem, ali in v koliki meri je šola služila svojemu najvišjemu poslanstvu, ki ga ima in mora imeti pred očmi. Seveda je bridkost, če je pri dosegi te zmage padlo veliko žrtv, ali pravi uspeh odloča zmaga. Prav gotovo je vsak poveljnik odgovoren za svoje izgube in mora znati varčevati z vsemi izročilnimi močmi, a prav tako gotovo je, da ne sme nikoli zmage žrtvovati svojemu moštvu in njega rešitvi.

Samo tako gledanje na uspeh in neuspeh in število žrtv je upravičeno. Zanemljivo je pregledovati stara izvestja po številu žrtv in v tem pogledu presoditi uspehe in neuspehe nekdanje šole. Stori se sem to le za nekaj let (1870 do 1890). Ali je bilo žrtv tedaj več ali manj? Vsekakor jih ni bilo tako malo, da bi smeli danes zaradi števil žrtv govoriti o šolskem neuspehu. V teh letih jih je zdelovalo od 63 do 77% ob koncu leta brez izpitov. Nekako do 80-let je bilo popravnih izpitov razmeroma malo, a padlo jih je že ob koncu leta 20/15%. Danes jih po opravljenih popravnih izpitih komaj kje toliko pada, navadno manj. Zato se mi zdi popolnoma odveč, če danes tako radi vpitujemo o silnem neuspehu današnje šole, hkrati pa govorimo o tistih lepih zlatih časih, ko je šola dosegala čudovite uspehe. Po višini žrtv so bila ona leta manj uspešna, kakor so današnja. Le poglejte takratna izvestja po prvih razredih; tudi po 50 in več % jih je padlo v prvih razredih. Drugo seveda je vprašanje pravega uspeha v smislu zgorajšnje opredelitve. Prav ta resnost izbire v nižjih razredih mi je porok velike zahtevnosti in velike intenzivnosti v delu.

In s tem prehajam še na drugo važno, prevažno vprašanje naše šole in njenega razmerja do javnosti. Danes hodi v šolo vse od kraja. Pred 60 leti je bilo na edini ljubljanski gimnaziji nekaj nad 400 dijakov. Bili so prebrani že pred vstopom v gimnazijo. V prvih razredih so še zmeraj temeljito reševali. Padalo jih je po 50 do 40% (n. pr. 1875, 1883 itd. kar polovica). Danes imamo v Ljubljani nad 5000 dijakov po gimnazijah, vse neprebrano, zakaj danes hodi večina v šolo, ker pač nima drugega početi; in kljub temu se bodo uspehi (odnosno neuspehi) s 50% do 40% padlih v javnosti tolmačili kot nesposobnost šole. V čem namreč vidi današnja javnost nalogo šole? V tem, da kar se dá vse spravi v naslednji razred, da vse spušča naprej. To javnost zahteva od šole, zahteva s tako odločenostjo, da ji odreka sposobnost, če tega ne doseže. Zato posega javnost v šolsko delo že tako brezobzirno, da jo naravnost ovira v izvrševanju njene vzvišene naloge. Šola je v resnici pred narodom in državo odgovorna, da je vsakdo, ki mu daje izpričevalo zrelosti, v resnici toliko sposoben in izobražen, da bo v vrsti izobraženih poklicev lahko odlično vršil svoje naloge. Če se izkaže, da tega ni sposoben, je šola

krivična najprej do dijaka samega, do staršev, do naroda in države, ker je varala vse. Če starši pošljejo otroka v šolo, so s tem izrazili svojo voljo, da šola iz njega ustvari uporabnega izobraženca. Če za to ni sposoben, zahteva poštenje šole, da ga čim prej navrne na drugačen način udeleževanja, ki je državi in narodu prav tako potreben, a njegovim sposobnostim primeren. Zato je v resnici prava dobrota, če šola staršem že v prvem ali drugem razredu pove: ne bo za tako šolo, dajte ga rajši drugam.

Seveda se pa tu začne veliko in prevažno vprašanje, ki je bilo letos v proračunski razpravi resno načeto, a se zdi, da je kar nekako zaspalo: smotrna preureditev vsega našega šolstva. Srednja šola (realna in klasična gimnazija) je zdaj poleg meščanske šole, ki pa je kar okrnjena, edini tip, ki na debelo posreduje višjo izobrazbo. Prav gotovo pa je, da ta dva tipa gimnazije nikakor ne zadoščata pravi široki ljudski izobrazbi. Računati moramo, da danes potrebuje vsak obrtnik, vsak delavec, vsak trgovec še tako neznan, vsaj nižjo srednjo ali meščansko šolo, če hoče doseči v svoji stroki vidnejše mesto. Brez dvoma bo slej ko prej zmeraj veljalo, da bo resnična sposobnost več ustvarila v življenju ko vsa izpričevala in šole, ali redna je taka pot. Ali je to splošno teženje po šolanju škodljivo in obsodbe vredno? Nikakor, celo razveseljuje in dokler ne pomenja boga od doma in dela. Če in dokler je to teženje samo želja po duševni izpopolnitvi, da bom v stroki laže uspeval, da bom svoje delo izboljševal s tem znanjem, toliko časa je treba tako teženje podpirati, spoštovati. Ali v največ primerih danes ni tako. Največkrat danes hiti vse v šolo zato, da dobi spričevalo, ki mu daje možnost, da postane uradnik s stalno plačo in pokojnino, da dobi lagodno mesto, kjer je že vse delo in plača določeno in bo posledaj lepo jahal svojega konjčka brez posebnega truda in bo »gospod«, ki se mu ne bo treba potiti in pariti na polju in v tovarni, ki se mu ne bo treba na vsak korak ubijati z novimi težavami podjetja, ki ga šole ustanovlja. Zato bi morali najprej zabičati vsem, ki silijo v šolo: šola je delo, resno, težko delo in vodi zopet do težkega, resnega dela. Danes pa je dijak, in z njim vred največkrat tudi dom, trdno prepričan, da je nekje nekak most in izpit in čas, ko bo odrešen vseh težav in se začne lepo brezskrbno življenje »gospod«. To miselnost moramo najprej in z vsemi silami izbrisati iz naše javnosti, zakaj iz nje izvira največ razočaranj, največ nesreč. Nova organizacija šolstva pri nas mora omogočiti praktično, strokovno in splošno izobrazbo čim najširšim slojem, ali z izrazito skrbjo, da jih s tem ne odvaža ne od dela ne od doma, da marveč samo prinaša v delavnico, trgovino, družino in na polje več smotrenosti in duhovne kulture. Če in dokler pa bi taka splošna izobrazba imela odvrniti od dela in doma, je bolje, da je ni.

Pa to le mimogrede o splošni ljudski izobrazbi, ki je potrebna, a je ne vpoštevam pri tem, ko govorim o izobrazbi najvišjih izobraženih krogov, ki so po svoji funkciji poklicani, da vodijo najvišje posle v državi in narodu. Pot do teh poklicev bi morala biti zares taka, da bi jo zmožel le umsko nadpovprečno nadarjen in pravno nadpovprečno močan človek. Zato bi morale tiste srednje šole, ki bi do teh poklicev vodile, biti v svojih zahtevah tako stroge, da bi ne poznale nikakih stranskih ozirov. Le take srednje šole bi mogle preskrbovati naša vseučilišča z dijaki, ki bi bili kos enako strogim zahtevam vseučiliškega študija.

Poudarjam tudi moralno stran dijakove osebnosti, ki jo danes šola premalo ali sploh nič ne vpoštevata. Tu mislim na vztrajnost, moč volje, poštenje, nesebičnost, poštrevanost, zadržnost in vse podobne kreposti, ki jih pri današnjih vodilnih krogih tako strašno pogrešamo. V svojih zahtevah bi morala šola tudi te sile v človeku razvijati do najvišjih možnih mej, zakaj potrebne bodo slehernemu izobražencu, ki bo hotel tekmovali v svojem poklicu. Živimo v času velikega spoštovanja pred športom. Če si morajo nalagati odlični igralci take težke napore in se odrekati mnogokrat vsakemu užitku zato, da uspejo pri tekmi, da dosežejo zmago in z njo nekaj prazne slave, koliko bolj bi morali vsi bodoči izobraženci gojiti v sebi nprave dobrine, ki brez njih nikdar ne bodo mogle povsem vestno in vzorno vršiti odločene naloge. Izobraženstvo bi moralo biti sol naroda, ki varuje vse druge pred gnolobno, saj so vodilni ljudje, ki so postavljeni na mernik, da svetijo drugim; če so ti ljudje, ki se po svoji funkciji morajo odlikovati po razumu pred vsemi drugimi, v npravnem pogledu slabši, igrači strasti in nizkih gonov, potem morajo nad vrednostjo vsega plemenitega in npravnega obupati tudi pre-

Ali je to danes še potrebno?



Obolenja zob so skoraj vedno posledica neredne in nezadostne zobne nege. Le ako se z zob redno odstranijo ostanki jedil in iz teh se tvoreče bolezenske kalli, ostanejo zobje zdravi in lepi.

Čistite torej svoje zobe redno s Sargovim Kalodontom. Blaga pena tega špeciálnega ustnega mila temeljito očisti zobe. Izredno fina sestavina polira zobno sklenino prizanesljivo in bleščeče belo. Neštetokrat preizkušeni sulforicinoleat, ki ga vsebuje v naši državi edino Sargov Kalodont, odpravi in prepreči zobni kamen, ki je vzrok tolikih velikih zobnih bolečin.

Pozor! Poskusite enkrat novo ustno vodo Kalodont. Koncentrirana sestavina, zelo varčna v uporabi, razkužuje in ugodno osvežuje.

SARGOV

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

DOMAČI IZDELEK

prosti ljudje. Taki izobraženci so pravi zapeljivi in pohujšljivi naroda. Zato bi se morali predobro zavedati, da smo prav vsi dolžni, da moramo hkrati z visoko izobrazbo zahtevati tudi zelo visoko etično sposobnost, če hočemo, da si ne gimo gada na prsih. Le šola, ki v čim večji meri daje državi take absolvente, ji služi s pridom.

Če po vsem tem razmišljanju pomislimo, kaj gledamo danes v svojih šolah, kaj od nje zahtevamo, kako z njo postopamo, bomo morali priznati, da smo ji marsikaj krivični. Šola ima za dosego svojih od države in naroda naloženih nalog svoja sredstva, kakor ima armada svoja, da izvežba vojsko do čim večje popolnosti. So to gmotna in moralna sredstva. V gmotnem pogledu moramo reči, da jo zanemarija največkrat gospodar sam, bodi da je sila razmer močnejša od dobre volje, bodi da se ne zaveda važnosti, ki pripada šoli. V npravnem pogledu se je vgnezdilo v šolo nešteto razdiralnih činiteljev, ki bolj in bolj razjedajo visoko resnost šole. Ne poslednji med temi je strah pred javnim mnenjem. Če se danes pojavljajo primeri javnega obračunavanja padlih dijakov s profesorji, je to pač značilen pojav časa: večina javnosti je v takih primerih zmeraj na dijakovi strani, to je junak dneva. Taka psihoza javnosti je šoli skrajno škodljiva in jo tlači na zmeraj nižjo gladino. Zato bi bilo tukaj treba začeti z izpraševanjem vesti in vseh straneh. Gotovo pa je, da javnost danes velikokrat preveč predrzno posega v šolsko delo. Kdo, le kdo, vprašam vas, si upa dregati v metode vojaške vzgoje, kjer je še vse drugače težko prestati vse napore? Kdorkoli bi si drznil kaj takega, bi se pregrešil zoper najvišje in najsvečenejšo, kar ima država: zoper državno varnost. Že v začetku pa sem opozoril, da pomenja šolstvo za ohranitev in dograditev države in naroda v duhovnem, kulturnem in tehničnem oziru isto, kar armada. Zato bi si upal reči in zahtevati: šola se vrni k svoji veliki in resni nalogi, ki ji je odkazana od naroda in države, ne služi samovoljno in udobnosti posameznikov, marveč pogumno in po svojih lastnih zakonih ustvarja narodu in državi moralno in umsko tako izobraženstvo, da bomo ob njem srečni in veseli sami, drugim pa v obhodu in v ponos.

Tak, se mi zdi, je klic Vidovega dne šoli in javnosti.

NAŠ NOVI ROMAN

TVORNICA NOVEGA ČLOVEKA

PISATELJICE ALJE RAHMANOVE

začne izhajati dne 12. julija 1936. — Ime glavne ruske emigrantke, ki živi v Nemčiji, je čitateljem »Slovenca« že dobro poznano iz podlistka: »Studentje, ljubezen, čeka in smrt« kot dnevnika ruske študentke. — Naš novi roman je novo delo pisateljice in je izšlo koncem oktobra 1935. Od takrat je doživelo že 10.—12. izdajo (45.—60. tisoč). Pred kratkim je ta roman dobil prvo nagrado v višini 50.000 frankov pri Académie d'Education et d'Entraide Sociales v Parizu kot najboljši protiboljševski delo. — Knjiga, ki jo splošno imenujemo »delo, ki nosi v sebi poslanstvo«, nam v pestrih slikah prikazuje propad boljševskega življenja. Pouči nas o stanju v vseh plasteh javnega življenja: kmetov, meščanov in sovjetskih voditeljev. Po doživljamo tu večno in silno borbo duha in telesa, božjega in človeškega, moškega in ženske. Zopet nam pod vplivom Dostojevskega razven pesem o mesianstvu ruskega človeka, predvsem pa zmaga žene, ki se z materinstvom, s trpljenjem v ljubezni za to največ žrtvuje. Krasno so scene materinske ercele Delo pobija socializem s katoliško mislijo in deloma znanstveno, predvsem pa z zmago ljubezni. — Roman bo izhajal čez počitnice. — Opozorjamo na to naše čitatelje in občinstvo, da si naroči pravočasno »Slovenca« od 12. julija dalje. Tako bodo naši čitatelji ob lepem čitvu kar najlepše preživeli svoje počitnice.

Strele ubija

Treska že davno ni bilo toliko kot letos, pa po vsej Evropi. Časopisi so polni poročil o smrtnih nesrečah, ki jih je povzročila strela. Ni dvoma, da so nekateri ljudje premalo poučeni o okolnostih, katere nevarnost pospešujejo. Ker pa nesreča nikdar ne počiva, stori vsakdo modro, če zagotovi dedičem za primer, da ga smrt preseneti, nekoliko podpore. To lahko doseže tudi s tem, da se naroči na dnevnik »SLOVENEČ«.

Naročniki »Slovenca« imajo namreč poleg tega, da so postreženi s skrbno urejevanjem, dobro informiranim, splošno ustrežajočim dnevnim časopisom — kar potrjujejo priznanja iz občinstva — tudi posebno ugodnost, ki pride prav njihovim dedičem.

Lastništvo je dovolilo — kakor znano — socialno podpora

10.000 Din

ki se izplača v slučaju, da se smrtno ponesreči naročnik »Slovenca«. Podpora dobi ponesrečenčeva rodbina ali ponesrečenčevi pravni dediči. Določba o upravičenosti je bila natisnjena v »Pravilniku«, ki ga je objavil »Slovenec« 20. jan. 1936.

Iz »Pravilnika« omenjamo prav zato, ker je občinstvo v poletnem času bolj izpostavljeno številnim nevarnostim za življenje kot pozimi tole določbo.

5. »Smrtne nesreče, za katere se dele podpore, so: a) nesreča pri izvrševanju poklicnega dela v poljedelstvu, pri živinoreji in v gozdu, v obrtnih in industrijskih obratih in podjetjih; b) nesreče na vozilih sploh in železniške nesreče; c) nesreče vsled strele, ognja in povodnj; d) nesreče vsled strupenega pika in stekline.«

Koliko je bilo v zadnjem času smrtnih nesreč vsled strele samo v Sloveniji!

Priporočamo tudi točno plačevanje, kajti določilo v točki tretji »Pravilnika« pravi, »da se podpora izplača, če je imel naročnik, ko se je ponesrečil, za isti mesec list plačan, in da so dani vsi drugi pogoji po »Pravilniku«.

Že v zadnjih dveh mesecih je imelo lastništvo lista dva primera, ko naročnina ni bila poravnana, zato pa za izplačilo podpore ni bilo podlage. Previdnost in modrost!

Letošnji uspehi na srednjih šolah

Ljubljana	odlično	prav dobro	dobro	popr. izpit	neuspeli	neoc.	skupaj
klasična gimnazija	98	312	316	251	74	7	1056 (od teh ž. 195)
I. realna gimnazija	56	194	398	161	141	6	966 (od teh ž. 7)
II. realna gimnazija	125	445	588	306	235	7	1696 (od teh ž. 1266)
III. realna gimnazija	47	207	399	220	139	4	1016
mešna ž. real. gimn.	59	152	173	120	51	10	565 žensk
Uršulinska ž. r. gimn.	20	48	89	22	2	2	133 žensk
Celje:							
realna gimnazija	145	286	247	182	57	4	919 (od teh ž. 309)
Kranj:							
realna gimnazija	36	146	223	146	75	1	627 (od teh ž. 216)
Maribor:							
klasična gimnazija	96	237	186	143	72	10	743 (od teh ž. 122)
realna gimnazija	103	387	438	223	66	16	1233 (od teh ž. 519)
Ptuj:							
realna gimnazija	33	98	158	115	64	2	460 (od teh ž. 141)
Kočevje:							
realna gimnazija	14	69	95	—	—	—	316
Murska Sobota:							
niža real. gimnazija	22	121	110	67	31	2	353 (od teh ž. 111)
samoupravna r. gimn. le V. razred,	6	9	6	7	9	—	37 (od teh ž. 11)
Škofijska klas. v Št. Vidu	62	130	87	60	9	5	358

Učiteljske šole

Ljubljana	odlično	prav dobro	dobro	popr. izpit	ponavljajo	neoc.	skupaj
Ljubljana	15	71	33	20	3	1	143 (od teh ž. 81)
Maribor	14	67	45	11	9	—	146 (od teh ž. 80)
Zasebna Ljubljana	3	22	1	—	—	—	26 žensk
Zasebna Maribor	5	17	—	—	—	—	22 žensk

Drobne novice

Koledar

Nedelja, 28. junija: 4. pobinkošna, treznošna nedelja. Vidov dan. Irenej, škof mučenec.
Ponedeljek, 29. junija: Peter in Pavel, apostola.
Torek, 30. junija: Spomin sv. Pavla, apostola; Luciana. Dan je danes dolg 16 ur in 3 minute.

Osebnosti

— Na filozofski fakulteti univerze kralja Aleksandra I. v Ljubljani je bil v junijem izpitnem terminu t. l. diplomiran iz klasične filologije gosp. Bertonec Alojzij iz Godešice pri Skofiji Loka. — Čestitamo!
— Na zagrebški medicinski fakulteti bo 30. t. m. promoviran za doktorja vsega zdravilstva gosp. Avgust Tancar z Jesenice. — Čestitamo!
— Diplomirani so bili na juridični fakulteti univerze v Ljubljani gg. Camernik Henrik iz Poljane pri St. Vidu, Sešek Marijan iz Trsta, Sušteršič Anton iz Ljubljane, Jurca Josip iz Koprive, Benedičič Miha, Čegalnica pri Kranju, Wodžar Matija, Čirčič pri Kranju, Vojska Karel iz Domžal. — Čestitamo!

mene Franc, Krejnc Vladimir, Matkovič Ivan, Merdus Josip, Seršen Rudolf, Sever Stanislav, Stern Oskar, Topolnik Ignac, Turza Janez, Veber Leopold, Zlatič Franc, Zuncen Oton. — Brunčič Mira, Dolanšek Viktorija, Drolenik Dragica, Duša Teodora, Hren Adalberta, Ivanuš Helena, Kovič Amica, Kozar Franja, Kresnik Hilarija, Križaj Stefanija, Lešnik Marija, Letič Elizabeta, Mažera Ivanka, Može Olga, Petrič Jelisa, Pivko Cveta, Pliberšek Kristina, Podgoršek Ivana, Regoršek Ernestina, Rus Hilda, Varga Marija, Wretzi Marija, Zagar Franciska. — Cigan Katarina, Dekleva Marija, Falta Erika, Hreščak Sabina, Ječabek Matilda, Jevšovar Julijana, Masten Kornelija, Mlakar Zofija, Mravljak Dragica, Počkar Ana, Podgoršek Karolina, Senekovič Genovefa, Sever Milica, Šauperl Pavla, Šerak Sabina, Škof Katarina, Škof Marija, Tekavec Stefanija, Tina Velja, Tomažin Kosora, Trobec Olga, Zlegelj Ottilija.

— Gospod Leon Zakrajšek, lastnik potniške pisarne iz Newyorka, bo na razpolago vsem, ki žele s njim govoriti o katerikoli ameriških zadevah, od 2.—4. julija, od 9.—12 in 15.—17 v pisarni Rafaelove družbe Tyrševa cesta 52. Sv. Krištof. Ker potem odide na potovanje po državi, ga bo pozneje težko dobiti. — Rafaelova družba.



Odlično peneče se ljubljansko milo

Pelikan terpentinovo milo posebno za pranje v trdi vodi

— Vožnja vlakov na Dolenjskem. Po odredbi generalne direktorije v Beogradu vozita od 28. junija naprej kot priključek na izletniški vlak št. 9213-9314 proga Ljubljana-Kočevje dnevno redno, tudi ob nedeljah in praznikih na progi Grosuplje- Novo mesto kot normalne potniški vlak št. 9213-9218 nazaj. Vlak, ki odhaja iz Ljubljane ob 7.24, vozi tudi iz Ljubljane do Novega mesta. Povratek iz Novega mesta ob 18.13.

— Očetov grob — svetli kraj za vse njegove otroke! Grob svetlega Metoda je grob duhovnega očeta vseh Slovanov, torej svet kraj za vse Slovanse. 19. julija ga bomo šli tudi mi Slovenci počastiti in prositi blagoslova za se in za svoj narod in državo. Kdor gre z nami, naj se pripravi: župni urad sv. Cirila in Metoda v Ljubljani. — Apostolstvo sv. Cirila in Metoda v Ljubljani in Mariboru.



MANUFATURA SOUVAN

— Na drž. učiteljski šoli v Ljubljani so bili učiteljski diplomski izpiti pod predsedstvom namestnika direktorja prof. dr. Smajdka Josipa od 13. do 25. junija. Diplomsko o diplomskem učiteljskem izpitu so prejeli ti-le kandidati (v-ine): Benčina Silvija, Bradarica Hubertina, Čenčič Tatjana, Dekanič Franica, Dequal Amalija, Erjavec Eva, Gerk Stanislava, Gliha Marija, Jaklič Silvestra, Kokalj Marijana, Kovač Stanislava, Koželj Vanda, Kračman Marija, Lampret Božena, Losor Neža, Mastnak Marija, Metelko Antonija, Močnik Marija, Orel Vlasta, Pčelinkov Nina, Potočnik Franciska, Poženej Olga, Prosen Olga, Priatelj Danijela, Priatelj Danijela, Pustoslavšek Marija, Rečelj Karolina, Ribičič Marija, Rigler Milena, Rožič Marija, Samec Danijela, Samec Marija, Sešek Kristina, Slapšak Božidar, Snoj Marija, Thuma Mirolava, Tomšič Zofija, Topolovec Terezinka, Veber Zorislava, Vrhovnik Milena, Zagorec Marija, Zevnik Marija, Zupancič Hilda, Zerjav Helena, Belčič Franc, Bergant Janez, Demšar Mirolav, Gorjup Friderik, Grmšič Ivan, Jug Feliks, Južina Franc, Karič Josip, Kek Drago, Lenassi Viljem, Mazi Rudolf, Mizerit Klara, Peče Oskar, Perko Anton, Pevc Anton, Purnat Anton, Posinek Moka, Pustoslavšek Rastislav, Stefančič Stanjo, Tš Feliks, Triller Rudolf, Vrhovec Ivan, Zemljak Viktor in Žitnik Ludovik. Uverjenje o dopolnilnem diplomskem izpitu sta prejeli Kragelj Terezija in Medvešek Milena. Popravni izpiti (koncem avgusta) imajo 3 kandidati in 6 kandidatkin.

Neppravilna prebava slabi telo!

Najboljše naravno zdravilo je Rogaška Slatina in sicer v lahkih slučajih motnje »Tempele«, pri težjih motnjah pa iz vrelo »Donate«, ki je že od nekdaj znan kot eden najboljših zdravilnih vrelcev.

Vprašajte Vašega zdravnika!

Reg. pod br. 896/36.

— Učiteljski diplomski izpiti na drž. učiteljski šoli v Mariboru so se vršili pod predsedstvom direktorja F. Kodunca od 3. do 26. junija. Na izpitu je bilo 26 kandidatov in 53 kandidatkin — skupaj 79. Izpit je zdelo 20 kandidatov in 45 kandidatkin — skupaj 65. Popravni izpiti v avgustu imajo 4 kandidatke in 6 kandidatkin — skupaj 10. Na leto dni sta bila odklonjena 2 kandidata in 2 kandidatkin — skupaj 4. Učiteljski diplomski izpiti so napravili in so usposobljeni za učiteljski poklic v narodnih šolah sledeči gospodje kandidatje in gospodične kandidatkinje: Arko Boris, Borko Milen, Brce Ivan, Docauer Josip, Eržen Franc, Gradišnik Ivan, Horvat Josip, Kancel Anton, Kle-

— Upokojeni železniški delavci lahko postanejo fakultativni člani bolniškega fonda. Novi pravilnik, ki je ta mesec stopil v veljavo, predvideva, da upokojeni delavci lahko ostanejo še nadalje člani bolniškega fonda, ako podajo tozadevno izjavo, stanujejo v zdravniškem rajonu in plačajo 3% od svoje bruto pokojnine, najmanj pa 20 din mesečno. Na novo se sprejemajo v članstvo tudi vsi bivši delavci, ki prejemajo pokojnino iz sredstev pokojnin. fonda državnih prometnih ustanov, ki so bili upokojeni pred 15. junijem 1936, morajo se pa v teku dveh mesecev izjaviti, ako žele pristopiti, vendar morajo doplačati prispevke za nazaj od dneva upokojitve. Za člane se bodo smatrali in tekle bodo njihove pravice pri fondu od prvega dne po izvršenem prvem odteglaju prispevka za fond. Vsa potrebna pojasnila dobi vsak pri najbližji postaji. Gospode postajenačelnike prosimo, da gredo upokojencem s potrebnimi pojasnili na roko. — Društvo železniških upokojencev za dravsko banovino v Ljubljani.

Planincu, smučarju — dajte obema vedno le najboljši film:

MIMOSA-EXTREMA

— Kam na stanovanje z dijakinjami? Šolske sestre III. reda sv. Franciška so v svoji novo kupljeni hiši na Lončarski stezi 2, nad ljudskim domom priredile prostore za stanovanje dijakinjam. Zavod ima sončno lego — od jutra do večera ga oblivajo sončni žarki. Za hišo je velik vrt z izredno dobrim — kor planinskim zrakom, saj leži na obronkih ljubljanskega gradu. — Vrt se proži zapadu steke v senčnat gozd. Dasi je zavod sredi mesta — 3 minute od stolnice — je pa vendar hkratu izven mesta, v popolnem miru, da tako ugodno lege nima v Ljubljani nobeno dijaško stanovanje. Da so na tako ugodnem prostoru učilnice in spalnice svetle, zračne, zdrave, brez prahu, je jasno; saj so visoko nad cesto, ki pa poleg tega prometja skoro nima. Zavod bo dijakinje oskrboval z vsem, predvsem z zdravno, tečno hrano, pa z bol, da bodo redno in v miru lahko vršile svoje naloge. V domači kapeli bodo pa lahko izvrševale svoje verske dolžnosti. Podrobna pojasnila dajo šolske sestre v Ljubljani, Lončarska steza 2. V isto hišo se je preselila tudi vezalnica, ki je bila prej Pred škofijo 3-11.

Kaj bo od 1. do 11. julija?

— Šolske sestre sprejmejo v svoj konvikl v Zg. Šiški, vila »Rajce«, dijakinje, ki obiskujejo šole v Ljubljani. Gojenke imajo zdravo stanovanje, popolno oskrbo, brezplačno pomoč pri učenju in so pod skrbnim nadzorstvom sester. Poučuje se tudi glasba. Pojasnila in prospekti se dobijo: Konvikl šolskih sester, vila »Rajce«, Ljubljana VII.
— Zaprite duhovne vaje za učiteljice in učenice v Lichtenurnovem zavodu bodo od 14. do 18. julija. Pričetek 14. julija ob 6. zvečer. Oskrbnina 100 Din. Prijavite se takoj na: Predstojništvo Lichtenurnovega zavoda v Ljubljani, Ambrožev trg 8.

Za šport in sončenje
Crema universal „La Toja“
Mala doza Din 6.—, velika Din 12.—

— Letno kopalšče Neptun v Kamniku je odprto; voda 21—24° C.
— Avtoizleta 4.—6. julija Grossglockner — 25.—30. julija Dolomiti in Milano. Informacije in prijave: Izletna pisarna Okorn, Hotel Slon, Ljubljana.

— Knjižarna »Nove založbe v Ljubljani« (Končarjev trg) ima vedno v zalogi najnovejša dela o

peredih sodobnih vprašanjih. Naročila iz inozemstva se izvršijo čim najhitreje.

— Završni izpiti na drž. trgovski akademiji v Ljubljani se je vršil od 9. do 24. junija. Izpiti so položili: Ahačič Cirila, Dolenc Ljudmila, Drmoča Jožim, Erjavec Franc, Ferkoč Antonija, Glavan Marija, Gubanc Kristina, Janežič Ida, Jeras Ivan, Klepec Danijela, Kobov Mirolav, Konaš Nina, Koritnik Ivo, Kosjek Amenda, Kurent Franc, Lovrič Karla, Lovrenčič Vida, Moke Ana, Mešek Lovdislav, Mihelič Marija (z odklik), Mlakar Mojda, Oman Ljudmila, Petelin Pavel, Pustolnik Franja, Ravnik Moka (z odklik), Roš Rozalija, Sadar Franc, Savrsek Franc, Slomnik Viljem, Smole Oton, Suchy Danica, Trinker Vilma, Verš Hedvika, Zalta Henbert, Zubalčič Marija.

— Na dr. Krekovi višji gospodinjstski šoli — Ljubljana VII. je bil od 17. do 26. junija t. l. učiteljski diplomski izpit, kateremu je predsedoval kot ministriki poslanec banski inšpektor za srednje šole gospod Ivan Dolencec. Diplomsko zrelosti so prejeli: Bauer Pavla, Bergant Apolonija, Blatnik Alojzija (oprosčena ustnega izpita), Briški Ana (opr. ustnega izpita), Gogala Kancijanila, Ilc Pavla, Janša Antonija, Lipnik Čita (opr. ust. izpita), Marinc Angela, Maisterl Ana, Premoru Ivana, Rozman Josipina. — Ena kandidatka je bila odklonjena za leto dni.

— Jegličevsko zborovanje. Zavod sv. Stanislava zbira vsako leto v začetku počitnic bivše gojence poleg obletnice mature, tudi na skupno zborovanje, da ohrani in poglobi medsebojne vezi. Letos se bo vršil občni zbor društva Jeglič, ki predstavlja bivše zavodske dijake, dne 1. julija dopoldne. Ob devetih se bo vršila skupna sv. maša za rajne člane, profesorje, prefekte in dijake, okrog 10 je začetek društvenega zborovanja. Med običajnim dnevnim redom je na vrsti priprava za ustanovitev dijaške podporne zadruge, ki bo dopolnjevala veliko delo nadškofa Jegliča med akademskim dijaštvom. Zavod in društveni odbor opozarjata vse bivše gojence na zborovanje in prosita, da se vsi, ki se hočejo poslužiti na predvečer prenočišča v zavodu, pravočasno prijavijo, najprikladneje kar društvenemu vodstvu.

Zvečer pred žetjo pa namakaite z Radost peric

— Potujoče občinstvo se opozarja, da se prodajajo počeni s 1. julijem t. l. vozne karte potnikom, ki vstopajo v vlak na postajališču Križev Golnik, v bližini gostilne g. Zaplotnika. Potnik, ki bi vstopil brez vozne karte, plača v smislu § 16 Zel. Saobr. Uredbe predpisano doplačilo 10 odnoso 20 Din.

— Sprejemajo se v zrakoplovno podčastniško šolo mladeniči od 17 do 21 let starosti. Natlačnejša pojasnila se dobijo od 8. do 12.30 proti malenkostni odškodnini pri Per Francu, kapetanu v p., Ljubljana, Maistrova ulica 14. Priložiti znamko za odgovor za 3 Din.

Osebam, ki se ne morejo zadostno kretati, pa trpe vsled tega na zaprtju in motnjah pri prebavi, združenimi s pomanjkanjem teka, nudi večtedensko zdravljenje z naravno

Franz-Josefovo

grenko vodo zelo dobre uspehe. Uživa se dnevno i časa Franz-Josefove grenke vode jutraj na tešče ali zvečer preden greste k počitku.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

— Starši, dajte svojim otrokom solidno trgovsko izobrazbo. Dobijo jo na Enoletnem trgovskem tečaju »HERMES«, Maribor, Zrinjskega trg 1. Nizka šolnina. Za revne znižana. Zadrževanje prospekti (9231)

— Kristusu Kralju 16 obhajalnih pesmi za mešani zbor zložil Vinko Vodopivec. Samozaložba. Cena partituri 20 Din, glasovi po 6 Din. Te pesmi so bile več let popolnoma razprodane. Na mnoge vesteranske želje in povpraševanja je ta hvalevredna zbirka izšla v drugem, nekoliko predelanem natisku. Vodopivec spada med najbolj priljubljene naše cerkvene skladatelje. Naši zbori so ga vzhujili zaradi prijetne melodije in pevnega sloga, ter preproste, a blagodejne harmonije. Le škoda, da se je skladatelj poslužil večinoma starega besedila, ko imamo toliko lepih novih tekstov. Pa to ni nikakršna ovira nakupu. Naši zbori bodo radi segli po teh lepih napevih in jih s polno pobožnostjo izvajali v čast presv. Evharistiji. Zadržna pesem v tej priporočljivi zbirki je tudi znana in prelepa postna obhajalna pesem »Pod oljkm«, po kateri naši zbori vsako leto v postu toliko povprašujejo in jo zahtevajo. Upamo, da je s to hvalevredno izdajo vesteransko ustrezno. Zbirko v lepi opremi in tisku prav toplo priporočamo vsem zborom. Dobi se v Jugoslovanski knjižarni v Ljubljani.

Gregoričev

Foto vodič je izšel.

Dobi se brezplačno v trgovini ali po pošti.

Drogerija GREGORIČ dr. z o. z.
Ljubljana, Prešernova ul. 3.

— Za avtobusni izlet v Dolomite sprejema prijave Potnik, Ljubljana, Gajeva ul., še do konca tega meseca.

— Bivšim šmihelskim učenkam in gojenkam! Duhovne vaje za bivše naše učenke in gojenke, pa tudi za vse ostale gospodične, zlasti tudi za odbornice društva za zgradbo sirotišnice, bodo v šmihelskem zavodu de Notre Dame v zadnjih dneh julija, t. j. od srede zvečer 29. julija do nedelje jutraj 2. avgusta t. l. Pričljajate se takoj radi ravnanja. Z obilno udeležbo pokažimo, kako z lepo mislijo in toplimi čustvi pozdravljamo letošnji 50-letni jubilej svojih učiteljic. In duhovne obnove ter poglobitve smo tako potrebni! Ob duhovnih vajah dogovor glede sestave programa za september-ske jubilejne dneve. Za nameravano sirotišnico se je zadnje dni pomnožil naš sklad s sledečimi darovi: Od razstave v Smihelu Din 400, g. Tone Gaspari, ravnatelj mešč. šole na Rakeku ob priliki preds. pri mali maturi mešč. šole v Smihelu Din 100, pok. Marija Babnik, Novo mesto 100 Din, Marija Potokar, Brod ob Kolpi Din 100, I. Hübler, Ljubljana 100 Din, Družina Cebular, Breg St. Vid pri Stični 70 Din, g. župnik Bukovec Martin, Raka Din 50. Vsem imenovanim: priskrba zahvala in Bog povrni! Druge pa prosimo, da se poslužijo poslanih položnic v najkrajšem času. — Odbor za zgradbo sirotišnice.

— Kam pa letos na počitnice? V Gorenjo vas nad Skofjo Loko, kjer so lepi izprehodi, izleti, topla Sora, snažne sobe in nizke cene. Vsa pojasnila dajte brezplačno Tujsko-prometno društvo v Gorenji vasi.

Naši listi

»Bogoljub« za julij je razposlan. Naslovna slika: sveta Ana k pesnitvi »Skritost Marijine Matere« (SSS). — Clonki: Orožje v duhovnem boju. (A. C.) [O pomenu svetovne razstave katoliške in organizacije »Regnum Christi«. — Blagor čistim. (O modi, plesu i. dr. Dr. Fr. Jaklič). — Duhovna izložba za Katoliško akcijo. (A. V. M.) [Na vrsti: Narava, narodnost, nedelja, obhajilo. — Nekaj misli o starih krstnih knjigah. (Dr. Anton Zdešar). — Iz vsakdanjega življenja. 7. Nočanja molitev. (J. Langerholc). — Stoji, stoji tam sivi samostan. (Dolje). — Ob 8 stoletnici škofje samestana. Piše »Popotni«. — Tretja: Posvečuj prazniki! Povest: Janez Ovsenik. (Benz-Pucelj). — Razno: Ne pozabimo na obletnico Evh. kongresal. — Iz Dubrovnika. (Dr. Martin Malnerič). — Iz življenja Cerkve: Po svetu, po domovini, po Marijinih družinah. — Slovo, odgovori, odpusti. 10 ilustracij v bakrohtsku poleg naslovne slike sv. Ane.

— Romanje na Sveto goro pri Gorici bo letos samo enkrat, in sicer 4 tedne potem, ko bomo imeli zaključen romarski spisek. Kdor se zamera za to lepo romanje, dobi brezplačno pojasnila, če se javi najpozneje do 1. julija po dopisnici na naslov: »Po božjem svetu«, Ljubljana, Sentpeeterska vojašnica.

Model No. 16/14.

50 x 80 cm
Din 142.-

60 x 90 cm
Din 158.-

Ne najnovjši, pač pa radi elegantne oblike in precizne izdelave še vedno najmodernejši tip mize.

Remec-Co.

Duplica - Kamnik

— Ponterečenka in poškodovanec. V vasi Grumljah v občini Raka pri Krikem je dinamična petrona pri eksplozivni prizadejala več poškodb 8-letni kmetiki deklici Jožefi Hočevarjevi. Jožefin brat se je namreč igral z dinamično petrono, pri čemer se je zgodila nesreča. Deklica je bila prepeljana v ljubljansko bolnišnico. — V Hrastrniku sta se stesla dva rudarja. V pretepu je bil močno ranjen 55-letni rudar Benedikt Meserko, ki ima zlomljenih nekaj reber. Tudi ta je bil prepelan v ljubljansko bolnišnico.

DOBRNA pri Celju

nudi vsem srčno in živčno bolnim, vsem, ki so počitka potrebni, nove življenske moči. Z največjim uspehom za zdravi ženske bolezni. — Cene tudi v glavni sezoni nizke in solidne! — Pension od 35 do 90 Din. — Prospekti na zahtevo!

— Tečajnice, ki so se udeleževale socialnega tečaja za žene in dekleta v uršulinskem samostanu, pa do sedaj še niso naročile vseh predavanj, naj to takoj store na Društvo za varstvo deklet Ljubljana, Masarykova cesta 12. Na ta predavanja, ki so vprav zdel v tisku, opozarjamo tudi vse ženske in dekliška društva, naj si jih naroče, ker imajo s tem materijala za celo zimsko sezono. Naročila je poslati čimprej, da naročimo zadostno število.

Zobni atelje
Seriazul Anton
Ljubljana-Vič
se je preselil iz Tržaške ceste 51 na Tržaško cesto 6 (hiša Tribuč) in redno sprejema od 1. julija naprej.

— Prepovedan tisk. Službene novine št. 144 objavljajo, da je državno pravdnštvo v Zagrebu prepovedalo prodajati in razširjati knjigo »Udžbenik političke ekonomije«, ki ga je napisal L. Segala in je bil tiskan v Zagrebu in »Hrvatski dnevnik« od 18. t. m., ki izhaja v Zagrebu. — Državno pravdnštvo na Sušaku pa je prepovedalo prodajo in razširjanje št. 21 časopisa »Hrvatska misao«, ki izhaja na Sušaku.

— Da boste stalne zdravi, je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvic, srec, proti kamnom, skleroz, sečni kislini in sl. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

HUBERTUS-milo

res domače, slovensko milo!

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite jutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz Josef gredence«.

— Elektroinstalacija, konc. elektriško podjetje v Mariboru, Veitnjska 22, telef. 27-14, na dvo-rišču, izvršuje instalacije, popravila. Zaloga elektromateriala, žarnic, motorjev itd. do brezkonkurenčnih cenah.

— Kurja očesa, trdo kožo in zarasle nohte Vam brez bolečin odstranimo ter noge strokovnjaksko zmasiramo v naši pedikuri. Obiščite nas, prepričajte se! Nega nog 10 Din! Ljubljana, Selenburgova 7.

Najcenejši nakup manufakturnega blaga
Jos. Petkosič — Ljubljana, Stari trg 4.

Nova zastava dobrovoljcev



Načrte za zastavo je izdelal inž. arh. Serajnik; zastavo je naredil državni osrednji zavod za domači ženski obrt.

Strelna ubila slovenskega častnika

Maribor, 27. junija. Iz Strumice v Makedoniji je prispelo danes brzjavno sporočilo o nenadni smrti majorja gosp. Frančka Zacherla, poveljnika 5. obmejne odseka. Včeraj ga je pri službenem obhodu zajelo neurje ter je postal žrtev strele. Vest o nenadni smrti tega vzglednega oficirja bo pretresla njegove številne prijatelje v domovini. Pokojni Franček Zacherl je bil doma iz Ljutomer, sin znanega ljutomerskega učitelja in muzika g. Zacherla. Po prevratu, ki ga je zatekel v Albaniji, se je kot častnik takoj javil pri generalu Maistru ter postal eden najboljših njegovih borcev. Udeležil se je junaških bojev na Koroskem. Pri Velikovu je padel v ujetništvu avstrijskih tolp, v katerem se je nahajal v smrtni nevarnosti. Z drznim begom se je rešil nazaj v domovino ter se takoj zopet prijavil v vrste

Maistrovih borcev. Pozneje je služboval kot častnik v Ljubljani, Valjevu, Vinkovcih, Sremski Mitrovici in 7 zadnjih let pri pograničnih četah v Južni Srbiji. Lansko leto je napravil majorski izpit ter napredoval za majorja. Bil je sedaj star jedva 38 let. Pokojnik je bil priljubljen pri svojih predpostavljanih kot vzgleden oficir, ljubili so ga njegovi tovariši in vojaški povod, kjer je služboval. Imel je povsod same prijatelje, ki si jih je znal pridobiti s svojo srčno dobroto in šegavo naravo. Nenadna smrt je silno prizadela njegove stare roditelje ter obe sestre, katerim je bil Franček vse na svetu. Truplo pokojnika bodo prepeljali iz Strumice v Ljutomer, kjer bo položeno v domači grobi k večnemu počitku. Bodi ohranjen vrlenu slovenskemu častniku trajen spomin. Žalujemo naše iskreno sožalje!

85 letnica Slomškove birmanke



Te dni je obhajala svojo 85letnico ugledna in spoštovana Hojnškova mama na Zg. Poljskavi. Leta 1851 je bila rojena v prijazni franski občini, kjer sta imela oče Janez in mati Ana Pungarjnik posestvo in gostilno. Bila je edinka. Priženili so jo na veliko Hojnškovo kmetijo na Bukovcu. S pokojnim možem jožetom sta leta 1871 kupila veliko, furmansko hišo z obsežnim posestvom na Zg. Poljskavi, kjer še sedaj kljub 85 letom čisto in slobno gospodari. Navzlic velikemu trpljenju je dočakala lepo starost v popolni duševni svežosti in v zdravju, le bolna noga jo ovira pri hitri hoji. Njen pokojni mož je bil daleč na odročni spoštovan mož. Nad 30 let je bil župan in prav toliko let je sodeloval v okrajnem zastopu. Umrl je med vojno. Vzgojila sta svoje 4 otroke krščansko v pravem pomenu besede. Najstarejša hči Amalija je poročena s prosvetnim inšpektorjem dr. Adolfo Pečovnikom, druga, Marija, s trgovcem Sichenom Engelbertom v Sp. Poljskavi, sin Ivan je državni pravdnik v Mariboru, Franjo pa odvetnik v Mariboru. Jubilejnika je ena izmed redkih živčih Slovencev, ki jo je leta 1861 v Framu birmal sam škof Slomšek. Blagi Hojnškovi mami iskreno čestitamo k lepemu jubileju ter ji želimo še mnogo let srečnega življenja!

Župnik Peter Janc - 60 letnik



Vodice, 27. junija. 30. junija dopolni naš župnik 60 let življenja. Vsa fara se veseli, ko že nad 21 let uživa sadove njegovega neumornega delovanja. Težko je delo v tako razkoseni župniji, kjer se v nedeljah opravlja služba božja na petih krajih, kjer so štiri osnovne šole, skupno s 16 razredi, kjer se leto za leto prirejajo razni poučni in socialni tečaji. Vez, ki veže vso župnijo med seboj, je oseba župnikova, do katere imajo vsi izvenzemski malenkostno številce veri od tujenih oseb, popolno zaupanje. Zakaj svojemu župniku zaupamo? Peglejte uspehe dela. Neumorno vaak dan je v spovednici, pogosto tu presedi veliki del dneva; poslušajte njegove govore, kako so globoko zasnovani; čutimo, da prihajajo iz srca, zato pa tudi gredo v srce. Kako so oskrbljene vse cerkve fare. Ker mu popolnoma zaupamo, zato mu pa tudi radi prispevamo, kadar nas prosi za pripevke k novim napravam. Krane nove orgle, krasno električno razsvetljeno župna cerkev, na poseben indirektni način, kakor nikjer drugje; silno prijazna nova lurska kapelica ob vhodu v cerkev s podobo Brezmadežne in 14 letne pastirice svete Bernardke; nova slika preev. Srca, za veliki oltar ob pobožnosti preev. Srca, in za majnik slika majniške kraljice z Jezuškom v naročju sredi pomladnega vrta; razne preureditve v župni cerkvi, novi kristalni lestenci, iz brušenih kristalov, dobavljeni iz Gorenjskega, kažejo njegovo vnemo za čast božjo, pa tudi njegov fini čut za umetnost, zlasti domačo umetnost.

Zakaj je ravno v zadnjih letih v cerkvi nabavil toliko novega in, kakor se sliši, misli še letos zopet nekaj izredno značilnega napraviti pri velikem oltarju? Iz šole je prišel domači umetnik, izreden slikar in kipar. In župnik je rekel: »Prva njegova dela morajo krasiti njegovo rojstno vas, njegovo krasno cerkev. Podpirati moramo najprej domačega umetnika.«

Pa tudi druge cerkve pričajo o župnikovi ekri za čast božjo. Pogledjmo le Šmarno goro, katere varuh je on. Kako vse snažno, lepo urejeno, s največjimi zvonovi v Sloveniji in najlepšim zvonenjem. Tudi te je ulil domačin. In romarska božjepotna cerkev sv. Lucije na Skaručni, na zunanji vsa prenovljena.

Ni niti ene podružnice v župniji, da bi ne bila v dobi njegovega župnikovanja v marsičem prenovljena. Prav za vse cerkve v župniji je nabavil nova zvonjenja, lepša kakor so bila prejšnja. K njegovi 60-letnici mu pošiljamo vsi župljani najiskrenejše čestitke in prosimo sv. Marijo, farno zavetnico, naj ga varuje in ohrani do skrajnih mej življenja.

Pri vrenju v črevih in zaprtju

zanesljivo učinkuje že ena čaša naravne

Franz-Josefove

grenke vode.

Reg. po m. n. soc. pol. in nar. zdr. št. 15400, 25. V. 28.

Narodno - obrambni dan

Slovenska straža v Mariboru prosi vse zavodne Slovence, da praznujejo praznik naših blagovestnikov sv. Cirila in Metoda, dne 5. julija, na slovesen način. Na predvečer naj se na vseh vrhovih zažgejo kresovi, ki bodo s svojim ognjem oznanjevali vsem, kakor živo hi v našem narodu narodna zavest. Pri kresovih naj se zbere mladina in se ji pove kaj primernega iz krajevne in domače zgodovine.

Na sam praznik naj se povsod vršijo bogostužja za blagor naroda.

Slovenska straža izda v proslavo tega dne posebno publikacijo z narodno-obrambno, statistično in folklorno vsebino. Ta publikacija se bo imenovala »Slovesna straža« in izide že par dni pred 5. julijem ter se bo prodajala za minimalno ceno 1 Din. Slovenci, posrežite po tej publikaciji in podprite s tem narodno-obrambno delo! Ta dinar naj ne bo samo cena navadnega lista, nego tudi slovenski narodno-obrambni davek.

Enotno znižanje cen filmom!

Da omogočimo fotomaterjem kolikor mogoče ceno nabavo filmov ob nastopu počitniške sezone, smo cene takole znižali: Agfa in Perutz panchrom. emulzija 6x9 in 4x6.5 Din 15. — Agfa in Perutz ortochrom. emulzije 28° Sch 6x9 in 4x6.5 Din 13. — Agfa in Perutz ortochrom. emulzije 26° Sch 6x9 in 4x6.5 Din 11. — Razvijanje filma v najmodernejši sestavljenem drobnoznanatom razvijalou Din 1. —

Kopija 6x9 cm Din 0.50

Opozorjamo cenjeno občinstvo, da podpisane trgovine vodijo le popolnoma svež material in to izključno v originalnih omotih.

Drogerija Adria, Selenburgova ulica. — Drogerija Gregorij, dr. z o. z. Prešernova ul. 5. — Drogerija Hermes, Miklošičeva cesta. — Drogerija Jančigaj, Krekov trg. — Drogerija Kanc Anton, Zidovska ul. — Drogerija Kanc Ivan, Tyrševa cesta.

Gorenjski prosvetni dan

dne 5. julija 1936 v Št. Vidu nad Ljubljano. Razvrstitev spreveda:

Fanfaristi — Stehovci — Konjeniki v narodnih nošah — Okrašeni kolesarji — Zastave — Godba — Narodne noše I. del — Fantovski odseki — Dekliški krožki — Godba — Narodne noše III. del — Prosvetni delavci — Občinstvo — Okrašeni vozovi.

Gorenjci pozor!

Za gorenjski prosvetni tabor v Št. Vidu nad Ljubljano bo vozila jutraj močno ojačena garnitura vlaka št. 911, ki odhaja iz Bohinjske Bistrice ob 5 in dosepe v Št. Vid-Vižmarje ob 7.49 Rea je sicer, da bo bližnja Gorenjska prišla ponajveč na vozovih in s kolesi, vendar je verjetno, da gornji vlak, četudi ojačen, še oddaleč ne bo zadostoval; zato naj vse župnije javijo svoji železniški postaji približno število udeležencev, ki se namenjajo peljati z vlakom, in to najkasneje do četrtega, dne 2. julija. Tako bo železniško ravnanje pravočasno obveščeno in bo moglo potrebno ukrepati.



„Zavidam Ti za Tvojo polt!“

Ali ni ta odkritosrčnost obenem tudi največje priznanje za ženo! Ako so žene zavidne, tedaj moški gotovo občudujejo...

Zdaj je lahko biti zares negovan. Elida krema IDEAL, ta suha dnevna krema, napravi kožo gladko, ohrani polt mladostno čisto in brez poškodb. Ker ima v sebi hamamelis, poživlja in obnavlja kožo. Negovanim ženam je postala neogibno potrebna!

ELIDA KREMA IDEAL

Prosvetni dan v Št. Juriju pri Grosupljem



Med sv. mašo na slavnostnem prostoru.



Kum nove zastave Prosvetnega društva ban dr. M. Natlačen zabija zlat žebelj v drog zastave.



Kumica v lepi narodni noši pripenja trak novi zastavi.

Zagoneten uboj v Košnici

Celje, dne 26. junija.

Dne 3. maja t. l. je bil približno ob 11 zvečer ubit pred svojim domom v Košnici železničar in posestnik Pavel Kragolnik, o čemer smo že obširneje poročali. Ta uboj je radi tega edinstven v kriminalni zgodovini, ker zatrjuje delavec Huš Franc, da je on pobil pokojnega Kragolnika, dočim pokojnega vdova Neža to izključuje in zatrjuje, da je bil ubijalec njenega moža Skorjanc Anton, posestnik v Košnici. Državno tožilstvo je vložilo zoper Huša Franca in Skorjanc Antona obtožnico zaradi zločina uboja. Prva razprava, ki je bila dne 17. junija, je bila po triurnem zaslišanju pri prekinjenju, ker je sodišče odredilo zaslišanju nekaterih novih prič ter ponoven ogled na kraju samem po orožništvu. Prekinjena razprava se je danes nadaljevala. Nove priče niso o stvari sami ničesar bistvenega izpovedale in tudi žandarmerijsko poročilo o ogledu na kraju sa-

mem ni prineslo jasnosti v zadevo. Pri razpravi je namreč pokojnikova žena Kragolnik Neža z vso odločnostjo zatrjevala, da je natančno videla, da je njenega moža pok. Kragolnika pobil Skorjanc Anton, dočim je Huš Franc zopet dosledno vztrajal pri svojem priznanju, da je on pobil Kragolnika Pavla in se zagovarjal s silobranom. Skorjanc Anton je dejanje zanikal. Priči Kenda Rudolf in Čakš Martin sta izpovedala v smislu Skorjančevega zagovora, rekoč, da je bil Skorjanc brez orožja pred vrati Kragolnikove hiše, dočim je Huš izdrl kol. Dejanja samega pa nobena izmed teh prič ni videla. Ob pol 4 popoldne je senatni predsednik s. o. s. Brečko razglasil sodbo, s katero se Huš obsoja po § 178-II k. z. na 3 leta robije, Skorjanc Anton pa je bil v smislu § 280 k. p. oproščen, ker je sodišče prišlo do prepričanja, da se pokojnikova vdova Kragolnik Neža v svojih izpovedbah moti in je zamenjavala Huša s Skorjancem.

ZAPOMNITE SI, da sta Sistom pasta za zobe in SISTOM voda za usta edina preparata za higijeno ust in zob, ki jih priporočajo zdravniki—specijalisti za bolezni ust in zob, ker po svoji sestavi in kvaliteti popolnoma odgovarjata vsem zdravniškim pogojem

Ljubljanske vesti

© Nj. Vel. kralja Petra II., ki komuje današnjemu razvoju prapora vojnih dobrovoljcev — Slovencev, bo zastopal komandant dravske divizije oblasti g. divizijski general Peter Nedeljković. Ministra vojske in mornarice, gospoda armijskega generala Ljubomira Marića pa bo zastopal g. brigadni general Jovan Jovanović.

© **Maša zadušnica za Vidov dan.** Sv. maša zadušnica za padle vojsake za vero in domovino je ob 10. dopoldne ob asistenci kanonikov daroval škof dr. Rožman. Službi božji, ki jo je spremljal pevski zbor, je prisostvovalo mnogo odličnikov, tako ban dr. Natlačen s pomočnikom bana dr. Majcnom, divizijski general Nedeljković z brigadnim generalom Jovanovićem, mestni župan dr. Adlešič s podžupanom dr. Ravničarjem ter skoraj vsem občinskim svetom, železniški direktor dr. Fatur, zastopniki finančnega in poštnege ravnanstva, prorektor dr. Slavič s številnimi profesorji, načelniki posameznih uradov, komisar Zbornice za TOI dr. Logar, predsednik OUZD Kremžar s podpredsednikom dr. Kuhljem, vsi tukajšnji konzuli, številni častniki zbor, mnogo državnega in samoupravnega uradništva ter številno drugo občinstvo. Med službo božjo so bili obrati v Ljubljani zaprti. Službi božji v pravoslavni kapeli in evangelijski cerkvi bosta danes dopoldne.

Foto-amaterji!

Presenečeni boste, če prinesete Vaše filme razviti v foto-trgovino

Joško Smuca

Ljubljana, Šelenburgova ul. 6 (nasproti Mainla)

ker Vas čaka **velika novost...**

© Načelnik oddelka za ljudsko šolstvo v prosvetnem ministrstvu g. Maričič Ilija je v spremstvu referenta za ljudsko šolstvo dravske banovine g. Frana Erjavca včeraj jutraj prišel v Ljubljano. V spremstvu banovinskega šolskega nadzornika Struklja se je g. načelnik udeležil vidovdanske proslave v Mostah, nato obiskal prevz. škola dr. Rožmana in tudi v Ljubljani bivajočega nadškofa dr. Jegliča. Nato je napravil obisk pri g. banu dr. Natlačenju, s katerim se je razgovarjal dalj časa o ljudskošolskih razmerah v Sloveniji. Inšpiciral je tudi prosvetni oddelke banke uprave; zvečer pa je imel razgovor z učitelji Slovaških društev. G. načelnik je prišel v Slovenijo kot zastopnik ministra prosvete in se bo udeležil velikih Slovaških slavnosti v Mariboru, h katerim se bo danes odpravil. Ostal bo dalj časa v Sloveniji ter si bo ogledal šolske razmere širom Slovenije. Obiskal bo hkrati tudi naše najlepše turistične predele, zlasti Bled in Bohinj.

V času šolskih počitnic

sprejema

Pavla Marija Kocjančič

specijalistka za zobotehniška dela v kavčuku, zlatu in keramiki

le od 1/2 do 1 ure

© Na vseh ljubljanskih narodnih šolah bo vpisovanje novincev in vseh ostalih učencev v torek, dne 30. junija t. l. od 8. do 12. ure in od 2. do 3. ure popoldne. Novinci se vpisujejo na podlagi krstnega lista in izpričevala o cepljenih kozah, ostali pa proti izkazu zadnjega izpričevala. Na manjšinski šoli je vpisovanje 30. junija od 11. do 12. Zdravniški pregled novincev bo v sredo 1. julija. Uro določi mestni fizikat, ki jo starši zvedo pri vpisovanju. Vpis otrok za novi bežigradski šolski okoliš se vrši isti dan na šoli za Bežigradom. Ta okoliš se razteza vzhodno od kamniške in gorenske proge do južne železnice in proti severu do Savske ceste. Starši naj poskrbe, da se vsi otroci vpisujejo zdej, ker bo v jeseni vpis samo za one učence, ki se prišlijo med počitnicami. Istočasno se vrši vpisovanje za otroški vrtec v šoli za Bežigradom. Predsednik mestne občine in kr. s. o. lj. dr. Adlešič.

© Za prof. Evgena Jarca, kot sotrudnika Karitativne zveze bo sv. maša prihodnji torek 30. junija ob 7. uri jutraj v cerkvi Marijinega Oznanenja.

ČATEŠKE TOPLICE

Najbolj vroči (54° C) radioaktivni vrelec v dravski banovini. Krasni uspehi zoper reumo, isias, otroplost, želodčne in ženske bolezni. Odprte od 1. V. do 30. IX. V pred- in poz-sonni zdravljenje 10 dni Din 600—, 20 dni Din 1100— (stanovanje, hrana, kopel, zdravniški pregled, vožnja, takse). — Žel. postaja Brežice in Dobova. Prospekte pošlje Uprava Čateških toplic.

© **Završni izpit na Abiturientskem tečaju** Zbornice za TOI na dr. trgovski akademiji v Ljubljani se je vršil pod nadzorstvom min. odposlanca M. Presla, banskega nadzornika od 9. do 19. junija. Izpit so položili: Bačnar Boris, Čuden Drago, Dobovšek Jože, Dolenc Gizela, Dougan Ljuba, Flere Danica, Gregorin Darja, Grzetič Jožica, Guček Milan, Hočvar Mira, Kastelic Franc, Kuček Bojana, Lavrenčič Ester, Marinko Marija, Mazi Vladimir, Menardi Guido, Oražem Gabrijela, Paulin Ojda, Pavčnik Ivan, Pehani Frida, Peterin Draga, Pinter Marija, Rihar Vladimir, Sanem Franc, Skaličev Ludmila, Stare Egon, Stare Len, Steinberg Lidija, Šubić Erna, Trejč Antonija, Vagaja Vera, Vidmar Tomiclava, Zupan Janez, Zupancič Draga.

© **V času obiskovanja** od E. Gregorina bo vpripravljen župnika na Viču danes in na praznik, vsakokrat ob pol 9. uri pred portalom viške cerkve. Pasijonska igra je bila že preteklo leto na Veliki teden vpripravljen sedemkrat ob nabiti dvorani in se obeta tudi letos svojevrsten dogodek. Vsa župnija je na nogah, da čim dostojneje pripravi to vpriproritev in bo v njej sodelovalo nad 150 ljudi. Vič je treje leto vpripravljen predstave na prostem in je bilo na Viču med prvimi zanimanje za predstave pod milim nebom, posebno pred cerkvijo, ki je zelo pripravna za vpripravljanje misterijev.

© **Sestanek nočnih častincev** bo danes popoldne po litanijah v zakristiji stolnice sv. Nikolaja. Varna zadeval

© Širši prireditveni odbor Hrv. kult. društva »Napredak«, podružnica Ljubljana, je sklenil na svoji seji ter dne 22. t. m. objavil sklep, da se bo vršil dne 6. julija 1986 (ponedeljek) ob 8 zvečer v prostorih hotela Strukelj, Dalmatinova 15, konstituirajoči občini zbor s nastopnim dnevnim redom: 1. Otvoritev skupščine in nagovor. 2. Citiranje pravil Hrv. kult. društva »Napredak«. 3. Volitev upravnega in nadzorstvenega odbora v smislu § 32 društvenih pravil. Ako se ne bi ob določenem uri zbralo potrebno število članov, bo občini zbor čez eno uro, neglede na število članov, katerih sklepi so veljavni. S prijateljske strani smo obveščeni, da vlada za občini zbor veliko zanimanja ter vsak dan pristopajo novi člani. Za sam občini zbor so se najavili tudi delegati drugih podružnic »Napredak«.

Dentist Palovec, Kongresni trg
sprejema samo od 30. junija do 14. julija

© **Namesto venca na grob pokojnega direktorja Josipa Mazija**, bivšega načelnika prosv. oddelka, je darovalo uradništvo prosvetnega oddelka banke uprave 255 Din in gospod. načelnik prosvetnega oddelka Breznik Josip 200 Din dijaškemu podpornemu društvu na L. realni gimnaziji v Ljubljani.

© **Maturantke ženskega učiteljskega v Ljubljani** iz leta 1926. Desetletnice bomo obhajale 4. julija. Sestanek po prihodu jutranjih vlakov v restavraciji Miklič (od 8. do 9. ure). Tam določimo nadaljni program! A. G. S.

© **Na Drž. osrednji zavodu za žensko domačo obrt** v Ljubljani, Novi trg 4/l., bo od 1. do 5. julija 1936 razporedila čipkarskih izdelkov po zelo znižanih cenah. Razprodaja je odprta vsak dan od 8—12 in od 3—7.

TEL. 22-21 **KINO UNION** TEL. 22-21

V nedejo in praznik ob 15., 17., 19., in 21. uri

Louise Ullrich
nepozabna „Regina“ v novi filmski vlogi
„Vorstadtvariété“

Žrtve ljubezni

M. Wiemann, Hans Moser, itd. Krasen Fox žurnal

Oba praznika ob 10-10 dop. po enotni znižani ceni
Din 4-50

Vesela škota

Veleburka! 3 uri burnega smeha!

© **Bežigradski ključ** Sklepne slovesnosti jubilejnega leta smrti slovaškega blagovestnika sv. Meloda, bodo danes leden 5. julija, na praznik sv. Cirila in Meloda, tudi v bežigradski župni cerkvi, edini nima v Sloveniji posvečen cerkvi. Ob 10. dopoldne bo pred cerkvijo slovesen sprejem prevzvišenega g. nadškofa dr. A. Bonaventura legliča; nato slavnostni govor in tiha sv. maša. Ker je to ob enem tudi državni praznik, bodo po maši molitve za kraja in državo. — Slovesna procesija z lučkami zvečer ob 8. bo zaključila slovesnost. Ves Bežigrad bo med procesijo čarobno razsvetljen. — Ob enem bo tudi celodnevno čiščenje presv. Rečnega Telesa. — Župni ured sv. Cirila in Meloda.

KINO SLOGA TELEFON 27-36

Ob 15., 17., 19-16 in 21-16 uri. Premiera prelepega filma

„KNOCK-OUT“

v gl. vlogi ANY ONDRA in najboljši bokser, svetovni prvak: **MAKS SCHMELING**

ZA MLADINO: ob 10-80 uri MATINEJA
Najnovostje Miki in Sini

© **Cerkvena razstava pri sv. Družini** v Mostah bo odprta danes, 28. junija dopoldne ter ostane odprta do srede 1. julija zvečer. Razstava je namenjena v prostorih mošćanske osnovne šole na Zaloški cesti. Vsem, ki se zanimajo za cerkevno umetnost, in vsem častilecem sv. Družine, obisk te razstave toplo priporočamo! Vstopnina je določena za odrasle 2 din, za otroke pa 1 din. Vendar se cerkevno predstojništvo toplo priporoča za preplati, ker je dohodek namenjen za cerkev sv. Družine v Mostah.

© **Sprejem prvega novomašnika mošćanske duhovnije**. Dne 29. junija, na praznik sv. Petra in Pavla, bo ob 2. popoldne prišel v Moste novomašnik, mošćanski rojak, g. Rudi Kunelj, ki je bil v mašnika posvečen v Zagrebu. Mošćanski rojaki ga bodo sprejeli in pozdravili ob 2. popoldne pred cerkvijo sv. Družine, nakar bo novomašnik po molitvah v cerkvi dal svoj blagoslov. Novo mašo bo g. Kunelj daroval v D. M. v Polju, ponovil pa jo bo dne 26. junija v cerkvi sv. Družine v Mostah.

© **Zdravniška zbornica v Ljubljani** vabi vse gg. zdravnike, da se udeležijo pogreba pokojnega gospoda dr. Josipa Fona, ki bo v ponedeljek, 29. junija popoldne ob pol 3 iz hiše žalosti, Zrinjskega cesta 5, na pokopališče k Sv. Križu.

© **Kemično čisti oblake** Šimenc, Kolodvoraka 8, — sprejemalnice Knaflije 2.

© **Delna stavka stavbniških delavcev**. Pogajanja med 750 delavci, ki grade progo št. Janž—Sevnica, in med tvrdko Dukič, kljub posredovanju inspekcije dela ter Delavske zbornice dosedaj še niso uspela ter se delavstvo nahaja že 5 dni v stavki. Spor gre zaradi mezd minerjev, ki stalno delajo v smrtini nevarnosti, in pa zaradi skrajno nizkih mezd težakov. Delavstvo je solidarno. Grozi pa tudi ponovna stavka pri nekaterih ljubljanskih podjetjih, ker se ne drže sklenjenih pogojev ter najemajo zlasti mlajše moči, ki jih lahko nekoliko nižje plačujejo, starejše pa odpustejo kljub temu, da je v pogodbi izrecno določeno, da zaradi stavke ne bo nihče trpel preganjanja. Delavstvo bo poskusilo s ljubljanskimi podjetji ponovna pogajanja, da se popravijo najnižnje krivice.

© **Bolniška blagajna ljubljanskih mestnih namestencev** priredi tudi v letošnjih šolskih počitnicah v Kamnigori na Gorenjskem dve po spolu ločeni počitniški koloniji za otroke svojih zavarovancev. Prva skupina, 30 deklic, v starosti od 6 do 14 let, odide na letovanje v torek, dne 30. t. m. ob pol 15 v avtobusom izpred Mestnega doma.

© **Poletni čas v trgovinah** s specerijskim, kolonialnim, materialnim, delikatesnim ter me-

kanim blagom. Na sestanku dne 26. t. m. je sekcija te stroke sklenila, da se bodo trgovine odpirale v času od 1. julija pa do 26. avgusta t. l. ob 8 popoldne, in sapirale, kakor doslej, ob 7. Kupujejo občinstvo prosimo, da blagovoli ureditev tega poletnega časa v trgovinah s šivilji upoštevati in si nabavljati svoje potrebščine le v omenjenem času. — Odbor sekcije. (9887)

© **Trgovine s kolesnim in avtomobilnim blagom** v Ljubljani so se sporazumele, da uvedejo od 30. junija do koca avgusta poletno poslovanje, tako da bodo odpirale popoldne ob 15. uri in zapirale ob 19.

© **Samarjani in samarijanka Rdečega križa** spremimo našega dr. Fona jožeta na njegovi zornji poti k Sv. Križu v ponedeljek, dne 29. junija ob pol 3. popoldne. Zbirališče ob 2. pri cerkvi sv. Jožeta Zrinjskega cesti. Oblike civilna, udeležba obvezna. Nočelnik.

© **Lichenhumov zavod**. Vpisovanje v osnovno šolo učenc novink in vseh drugih bo dne 30. junija od 8. do 12. dopoldne in od 3. do 5. popoldne. Zdravniški pregled za novinke bo 1. julija.

Dolenjske Toplice

Radio termalno kopališče 38° C. Zadnja železniška postaja Straža-Toplice na progi Ljubljana—Novo mesto. Slajni uspehi zdravljenja pri revmatizmu sklepov in mišic vseh vrst, boleznih živčnega sistema, ženskih boleznih, pri raznih težavah v klimakteriju, pri sklerotičnih težavah in proti prezgodnji ostarlosti, pri naknadnem zdravljenju raznih poškodb, posebno zlomljenih kosti, pri rekonvalescenci itd. itd. Poletna sezona od 15. junija do konca avgusta. Pavšalna penzija (popolna oskrba in kopeli): za 20 dni od 1200 Din do 1400 Din. — Popoln komfort, divna in idilična okolica z lepimi in prijetnimi izprehodi. Pojasnila in prospekte daje uprava.

© **Vsa Ljubljana že ve**, da nam je g. inž. dr. Foerster pokazal zadnjič s svojim reportažnim filmom o Berlinu pravo mojstrovino. Mnogi si bodo ta film zato še enkrat radi ogledali v sredo 1. julija zvečer v Delavski zbornici, zlasti pa ga ne bodo zamudili tisti, ki ga še niso videli. V posebno zaslugu pa moramo gospodu predvajalcu šesti njegov plemeniti sklep, da je tokrat nameril čisti delež svoje prireditve Podpornemu društvu za gluhoonemo mladino, to je onim vsem usmiljenim vrednim otrokom, na katere se sicer le malo kdo spomni. Prepričani smo, da bo naša človekoljubna javnost iskreno pozdravila to lepo zamisel.

© **Podpornemu društvu za gluhoonemo mladino** v sklad Vite Zupančičeve je darovala gđ. Jelka Habjanova iz Jarš znesek 100 Din, za kar ji bode izrečena najprisrčnejša hvala!

© **Društvo Dom slepih v Ljubljani** opozarja svoje člane in prijatelje, da je za 30. junija t. l. napovedani občini zbor zaradi nepričakovanih ovir odgojen na poznejši čas. — Odbor.

© **Stenografski in strojepisni pouk** na Christolovem učnem zavodu, Domobranska cesta 15, se prične 1. julija ob 7 zvečer. Nadaljnje ure dogovorno. Poučje ga prof. Robida.

© **Senzacija s dihurjem** na Poljanah. Na Poljanah se navadno ne zgodi Bog ve kaj senzacionalnega. Miren del Ljubljane je to, ki ga pozivljajo le številni mesarji in pa šolarji. Te dni pa je završalo. Prav za prav je vršalo še dlje časa. Tam na spodnjem koncu neke stanuje v neki hiši precej strank, ena izmed njih pa je gojila lepo vrsto piščancev. Kar godni so že bili za trg in gospodinja je že potihem računala, koliko bo izkupitka. Nekega jutra pa je bilo veselja konec. Ko je namreč gospodinja stopila v dvornico, kjer je imela kurja družina svoje stanovanje, je namesto svojih živahnih desetih ljubčkov našla le eno krvavo glavo. Jasnjo je bilo, da je kurja družina to noč doživela silno tragedijo. — Ko se je prva žalost polegla, je gospodinja prevzel masevalen srd. A kdo je storilec, to je bilo vprašanje? Številne sosedo so nasvetovale, to in ono. Na vsak način je bilo treba tui krepko zgrabit. To delo pa najbolje opravi »lindrac« (t. j. lisčja past). Gospodinja je neke »lindrac« staknila in jo

vešče nastavila. Ne brez uspeha. Ko je jutraj stopila v dvornico, je namreč tičal v pasti krasen — dihur. Prav ta pravi dihur, čedna dihurca samica. Rea, da je gospodinja ob piščanke, a v zadostenje ji je dični jetnik. Ocvrti ga sicer ne bo mogla, ni pa izključeno, da ga proda na ljubljanskem trgu. Tak-le, sredi Ljubljane ujeti dihur, ni kar tako in prav gotovo bo šel v denar. Lovce pa seveda zanima, odkod si je živalca utrla po prav v poljanski konec.

† Dr. Josip Fon

Ljubljana, 27. junija.

Mlad, toda med ljubljanskimi, zlasti revnejšim prebivalstvom zelo priljubljeni mestni zdravnik dr. Josip Fon je danes ponoči umrl nagle smrti. Za njim žaluje ves zdravniški stan, ker je bil pokojnik med najboljšimi mladimi zdravniki, žaluje pa tudi vsakdo, ki je pokojnika poznal ali je imel vsaj kdaj opravka s njim.

Snoči je dr. Fon prisostvoval skušnjam samarijanov v šentjakobski šoli. Skušnje so trajale do pol 10 zvečer, nato pa je odšel z manjšo družbo v gostilno k prigrizku. Dr. Fon je imel navado piti le male količine alkoholnih pijač, snoči pa je pil še celo izredno malo, ker je še nekaj dni čutil neugodje ter se je neprestano prižogeval, kako mu je vroče. Iz gostilne je dr. Fon s družbo zavlje še v kavarno, kjer je izpil še dve črni kavi, nato pa je svojo družbo, ki je povečini stanovala v Šiški, spremljal do Gosposvetski cesti. Na Gosposvetski cesti je odklonil, da bi se vrnil v sredino mesta s avtom, češ, da se mora še malo ohladiti. Neka gospodična iz družbe ga je še videla, kako se je naslonil na zid na oglu Celovške ceste in Zilbertove ulice, ni pa posvetila temu nobene pozornosti. Šele davi okrog 4 so neki delavci našli tam truplo mladega moža ter o tem obvestili policijo. Došli policijski zdravnik dr. Lužar je mogel ugotoviti le smrt dr. Fona ter je dovolil, da je bilo truplo prepeljano na pokojniško stanovanje v Zrinjskega ulici. Zdravniška preiskava je ugotovila, da je zadel dr. Fona srčna kap.

Pokojni dr. Josip Fon je bil sin znanega gimnazijskega profesorja dr. Fona. Pokojnik, ki je pred kratkim dovršil 33 let, je študiral v Novem mestu in v Ljubljani, medicino pa je študiral v Ljubljani in v Zagrebu, kjer je bil l. 1930 promoviran. V mestno službo je vstopil l. 1933. Povsod, kjer je služboval, bodisi poprej v državnih zdravstvenih ustanovah, kakor tudi pri mestni občini, si je pridobil zaradi svojega ljubeznivega vedenja in obsežnega zdravniškega znanja veliko priljubljenost. Bil je tihega, vjudnega vedenja, toda vedno je hranil samostojnost in neodvisnost lastnega mišljenja. S posebnim ljubeznijo je sodeloval pri raznih zdravstvenih in človekoljubnih ustanovah. Za njim žalujejo mati, sestra, ki je lekarnarica v Kostanjevici, in pa stric, bivši mestni fizik dr. Krajec, ki je mladega Fona za časa študija tudi izdatno podpiral. Žalujemo svojem naše globoko sožalje, mlademu zdravniku, ki je moral v tako zgodnji mladosti zapustiti svoje plemenito delo na zemlji, pa ohranimo blag spomin! Naj mu sveti večna luč!

Zadnja pot Josipa Mazija

zaslužnega pedagoškega delavca ter narodnega borca g. Josipa Mazija, direktorja l. dr. gimnazije in bivšega prosvetnega šefa, je bila včeraj ob 5. popoldne. Velikostno spremstvo je pokazalo veliko spoštovanje, ki ga je pokojnik v življenju užival. Na čelu spreveda je korakala mladina s svojimi sestavicami in praporci, odetimi v črno, nato skupine posameznih razredov, ki so nosile vsaka svoj venec od prvo do osemstoletcev, nato vse dijaštvo l. dr. realne gimnazije, profesorski zbor ter pevec. Pred krsto so nosili tudi zastopniki raznih društev več lepih venecov. Za krsto in za sorodniki so šli v prvi vrsti zastopniki prosvetnega oddelka banke uprave: prosv. šef Breznik, inšpektor Dolence in prof. Ferjan, kanoniki dr. Opeka, Vole in dr. Zernjav, general Jovanović, skoraj vsi ljubljanski srednjošolski profesorji, dalje vsi vseučiliški profesorji, predstavniki inženjerskega združenja ter predstavniki raznih ljubljanskih društev. Med številnim občinstvom je bilo mnogo nekdanjih dijakov zavoda, ki ga je pokojnik dolga leta vodil in ki so sedaj v odličnih položajih. Častno so se spomnili pokojnika tudi akademiki, ki so družno z dijaki zavoda zapeli ob mrtvaškem odru v avli realke žalostinko »Vigred«, zapeli pa so tudi žalostinko nad grobom. Pokojniku ohranimo blag spomin!

Dijaški dom v Ptuj

Ptuj s svojo lepo lego in zdravro klimo je kakor nalašč ustvarjeno mesto za uspešno in temeljito študiranje. Ker mesto nima industrije in velikega prometa, je oziroma čisto, brez prahu in brez velikomestnega hrupa in ropota. Najbližja okolica nudi lepe sprehode v zelene loge na Mestni vrh in tihe šume in trate čez Dravo proti Sv. Vidu. Nekoliko delj pa vabijo prijazne Haloze in ljubke Slovenske gorice.

V tem prijaznem obdramskem mestu, v tihi Prešernovi ulici, izven mestnega središča, neposredno tik gimnazije stoji obsežno poslopje Dijaškega doma, ki je bil ustanovljen že pred 35 leti. V teku časa je ta ustanova dobila lepe svetle učilnice, spalnice, obednico in druge potrebne prostore. V hiši je električna razsvetljava, vodovod in kopalnica. Ob Dravi pa ima zavod na razpolago veliko igrišče za šport in veliko telovadnico v gimnaziji.

Dijaški dom preide s prihodnjim šolskim letom v samostojno upravo minoritskega samostana v Ptuj za daljšo dobo let. Sedanja meeni svet je na ta način najsrečnejše uredil vprašanje vodstva tega zavoda, ki se bo za prihodnje šolsko leto povsem predrugačilo. Oo. minoriti bodo posvetili vzgoji učencev vso skrb, da bo Dijaški dom prišel na ono višino in dosegel oni sloves, ki ga je svojčas užival, ko je imel včasih po 100 in še več gojencev. Vzgoja v zavodu bo sledela na versko-

moralnem in narodnem načelu ne glede na poklic, kateremu se bodo gojenci posvetili. V zavodu se bodo med drugimi adaptacijami uredile nove spalnice in lepa domača kapelica.

Poučevali se bodo privatno klasični jeziki za one gojence, ki bi se za prijavili, v ostalem pa bodo vsi gojenci dobivali pouk in pomoč v vseh obveznih predmetih, ki se poučujejo na gimnaziji. Razen tega bo vsak teden obvezna ura za gojence, v kateri se bodo vadili v lepem vedenju ter uglasjenem nastopu v družabnem življenju.

Javno je, da bo nova uprava gojencem nudila zdravo izdatno hrano in vso oskrbo, ki bo v rokah šolskih eester, ki prevzamejo gospodinjstvo v zavodu. Na razpolago bo tudi za obtele gojence domači zdravnik.

Starši, ki žele v prihodnjem šolskem letu dati svoje gojence v Dijaški dom v Ptuj, naj naslovijo svojo prošnjo (brez kolk) na Ravnateljstvo Dijaškega doma v Ptuj, Minoritski trg 3. Vzdrževalnina bo znašala mesečno 450 Din za gojence, ki se plača vsak mesec naprej. Posebni izdatki za knjižice, šolske potrebščine, zdravniška itd. se poravnajo posebej. Vsak gojence mora prineseti s seboj potrebno obleko in perilo. Kaj vse mora imeti, se bo sprejetemu prošniku naznanilo ob enem z rešitvijo prošnje na priloženem »naročilu«.

Ravnateljstvo Dijaškega doma.

SAMO ZA MOŠKE!

»DVE NAMESTO ENEI«

Berite to:

Kdor kupi 10 britvic znamke »ERKA« dobi naznacic za enkratno brezplačno specialno brušenje. Zahtevajte naše naznackne povsodi! Propagandna prodaja »Erka« tovarne britvic Zagreb — Ilica 65.

Prostovoljci — kladivarji Jugoslavije



Praznovanje Jurjevega dne leta 1918 v taborišču Levis Qu., Canada

Na Vidov dan bodo naši vojni prostovoljci — Slovenci slovesno razvili svoj prapor. Se v tem letu pa bodo izdali reprezentativno knjigo svojih vojskih in političnih spominov.

Naj ne vidi nihče v nastopu vojnih prostovoljcev neskomnjenega poveljevanja zaslug in borbe za materialne koristi. Ob spominu na neštete tovariše in zveste prijatelje, katerim so zapirali trdne, ugašajočih oči na tujih in domačih bojnih poljanah, so pozabili na sebe; pred neizprosno obličjem smrti, pred za vse enako smrtno nevarnostjo so spoznali pravo enakost, pravo bratstvo in poštovno tovarištvo; v ognju so se naučili ljubiti tisto svojo uporno veliko sanjo — Jugoslavijo bolj kot sebe ob času, ko so vsa dejstva govorila za to, da ta sanja nikdar ne postane resnica. Pa je le postala resnica! Toda delo in borba za tisto prostovoljsko idealno Jugoslavijo gre naprej tudi v miru, še vedno pa je treba vsak čas biti pripravljen na bratsko razumevanje, slogo in žrtve, še vedno niso vsi ljudje našega, posebno slovenskega in hrvaškega jezika pod srečno domačo streho.

Se eno dejstvo je važno, morda najvažnejše: nikdar ne smemo pozabiti, da je bila v prvih vrstah predvojnih mladinskih pokretov in vojnih prostovoljcev skoro izključno sama mladina! Tisti drobni 17, 18, največ 25 letni avstrijski kadetci, fenih, lajntanti in prostaki, inteligentje in kmetje, so prevzeli na svoja mlada ramena težko nalogo vojnega prostovoljstva. Naj bi jih razumela predvsem mladina današnjega časa; Naj bi mladina današnjosti razumela mladino tistih viharjih dni preteklosti in ponesla njenega duha v bodočnost!

Prostovoljski duh živi, ne more ugasniti. Kot je živel v veliki vojni, kot je živel kot ogromna plamenica v arcih vsega naroda, ki je iz lastne volje klesal na poti od Splita do Oplenca in blagoslavljaj mrtvo truplo največjega junaka-mučenika, tako bo živel v vseh bodočih velikih in nevarnih trenutkih.

Če razvijajo vojni dobrovoljci — Slovenci svoj prapor, naj bo to resen in dostojanstven poziv k slogi, bratski ljubezni in poštenemu delu!

Kdor hoče našemu narodu dobro, naj pride in naj bo dobrodošel gost prostovoljcev. Naj skuša vsak slovenski, srbski in hrvaški Jugoslovčan razumeti iskrene in plemenite želje vojnih dobrovoljcev: da bi prenehalo vsako trenje med brati ene krvi; da bi se strnili v nepremagljiv, živ zid okrog Nj. Vel. kralja Petra II., visokega pokrovitelja prostovoljcev in ljubljene sina nesmrtnega bojnega tovariša in vrhovnega komandanta Aleksandra I. Zedinitelja: da bi zaživela v znamenju sreče, svobode, v miru in blagostanju za vsakega našega človeka naša velika Jugoslavija, razprostirajoča se na tri naša morja; da bi se v srečnem, zadovoljnim in složenem bratskem kolu znašle vse slovenske, srbske, hrvaške — pa tudi bolgarske roke, da bi kot zdrav, življenja prekipeljav, na Slovanstvo upri Balkan tvorile v viharjih bodoče Evrope nepremagljivo trdnjavo miru.

Okrog prapora vojnih dobrovoljcev — Slovencev tu in onstran naših državnih mejnikov, tu in onstran velikega oceana, naj se v najtežjih, najnevarnejših časih zbere vse, kar bo moglo braniti Slovanstvo kot nerazdružljivi del v krvi priporjene Jugoslavije tu na njeni skrajni severni ali katerikoli drugi meji. Vsak Slovenec, vsak Jugoslovčan bo tedaj prostovoljec, prostovoljec duha, srca in pesti!

Novo razviti prapor naj govori vsem in vsakomur z besedami pesnika mladine Otona Zupaniča:

Sreč milijon bom razvnel,
uklonil jih Tvoji oblasti,
raznetil v dušah strasti
bom plemenite, mlade
da radovoljno zaklade
najdražje pred Te položel!

R. Paulin.

Sošolcu Zevniku



Ni presenečila njegova smrt, ker je bil že v šoli pred 40 leti v slabši koži. Ko sem ga zadnjič videl, sem dobil vtis, da bo težko dočkal 40 letnico maturo, ki bi bila čez 2 leti. Naš dober Miha je bil vzor zvestega požrtvovalnega sošolca. Takrat pred 38 leti smo uživali osmošolci, zlasti na novomeški gimnaziji, zavidanja vredno pozicijo. Ena tretjina nas je imela že mogočne brade ali vsaj krepke brke, da fantu manjka le še maturo. Pa bo veljaven gospod, kar dones pač ne velja več. Ni čuda, če ni preostajalo časa za učenje, zlasti ob lepih poletnih dnevih in prelestnih novomeških mesečnih nočeh, ki jih je sošolec nepozabni Dragotin Kečke romantično opaval in ovekovečil. Kdo bi se učil. Pač, učil se je Miha zase in za nas ter poučeval rižišolce, da si je prislužil vsakdanji kruh. Mi smo pa peli in pili tudi, kadar je prilika nanesla ali je očka poslal denarce, računajoč s potrpečljivo profesorjevo in dobrega tovariša Mihe. No, z njim je bilo najlažje, ker je vse odpustil, vse pozabil, težje je bilo z razrednikom Fajdgo, ki je v očeh tovskega srbij pregledoval marsikatero uro zaradi nas neubogljivcev.

V zadnji klopi je sedel Loizetov in nas drugih onegaj varuh — Miha v neskončnih skrbih, če so tovariši pripravljeni. »Fantje,« je dejal, »gospod ravnoteži bo danes spraševal, hočem vam predstavljati. Ponudil se je v strahu, da ga ne bi zavrnili, kar se je čisto zgodilo, da je prejel za svojo veliko slab in nežni čut tovariške dolžnosti grob uko: »Miha, tiho bodi, boš potem povedal.« Pozneje, ko smo se shajali ob oblečnicah, smo se šele do dobra zavedali, da smo čisto ranili njegovo predobro tovariško srce. Nam je bila važnejša debata glede ponočnih afer kakor

E kakaj se zadovoljiš s drugimi izdelki, ki so baje ravno tako dobri, ako možete vendar povsodi dobiti pravi original

MIRIMA MILO

Demostenes in elipse. Ko je bilo to opravljeno, je šele dobil Miha besedo, da nas pripravi za strogega Orka dr. Detelo ali za nepozabnega očka Fajdgo. S tem smo se čisto hodila skupaj iz šole pod Kapiteh, kjer sta v bližini stanovala. Njun pogovor pa se je sukal večinoma o nas sošolcih, kako bi se nas spravilo h knjigam in mislim na maturo, ki je bila tedaj še bolj resna zadeva, kakor je danes.

Tovariš Zevnik ni imel greha nad seboj, če se mu odpusti, da je v preveliki skrbi za tovariše pošepetal, kadar smo bili z znanjem pri kraju, on pa je znal vse in bil vedno tudi za nas vse pripravljen. Morda ni dobil celo gimnazijo ukora, razen, če se je preveč glasno žrtvoval za tovariše. Rad nas je imel, kakor da bi mu bili zaupani od matere. O tem smo se dobro zavedali šele o priliki praznovanja maturitetnih obležit. Če mu je količkar dopuščalo zdravje, se je vsikdar udeležil teh sestankov in nas pozdravljaj, kakor je le on znal z dušo in srcem in čez dve leti o priliki štiridesletnice bomo čutili ob njegovi nenevarnosti bridko vzrel. Spomin nate dragi Miha, ostane tvojim sošolcem nepozaben.

Razprava proti morilec Penkove

Fr. Hribar obsojen na dosmrtno ječo

Pirc dobil 6 let robije, Gaberskova in Hribarjeva pa po 2 meseca

Ljubljana, 27. junija.

Porotno dvorano je snoci napolnilo občinstvo iz boljših slojev. Prevalovalo je celo elegantnejši damski svet. Vsi so do konca razprave, do ranega jutra vztrajali v dvorani. Nekateri se celo niso gani od odmorov. Penkova je dalj časa živela v Ameriki, kjer se je tudi poročila. Z možem se je vrnila v staro domovino. Veljala je sprva kot bogata teta iz Amerike. Imela je pri dveh denarnih zavodih naloženo do 100.000 Din prihrankov. S počasnimi dvigi je denar skopnel. Zaradi eksaltiranega značaja je prišlo do tega, da sta se mož in ona prostovoljno razšla od postelje in mize.

Kočinjo je bilo vprašanje izvora »gurne,« s katero je bila povezana na nogah. Telefonično k razpravi iz Domači poklicani izvedenec g. Josip Adamič je izjavil, da je pri Penkovi najdena gurne podobna on, ki so jo našli pri Hribarju, čemur je Hribar ugovarjal. Oba vzorca je v uvodni preiskavi vprico orožnika preiskal s povečevalnim steklom.

Sodišče je zaslišalo vsega 18 prič. Prečitane pa so bile mnoge izpovedbe v preiskavi zaslišanih. Važno je bilo tudi vprašanje, odkod je prišlo zaključeno, o kateri trdi obtožnica, da je bila vanjo ovita umorjena Penkova. Izvora zaključene ni mogel pojasniti Ivan Pirc.

Na predlog drž. tožila je bil ponovno zaslišan komandir g. Ivan Skok, ki je stvar pojasnil. Poudaril je: »Zaključeno, v katero je bilo zavrtlo truplo Penkove, ni izviralo od storičev, pač pa so orožniki z njeno pomočjo dvignili truplo iz vode in ga spravili na suho.«

Umorjena že na domu?

Drž. tožilec dr. Fellahar je naposled predlagal izvedbo novih, dopolnilnih dokazov. Tako zasliševanje novega izvedenca glede črvov, ki so se pojavili na truplu Penkove. Zdravnik dr. Hočevar je namreč trdil, da je bilo na truplu vse polno črvov, tako da ni bilo mogoče točno ugotoviti spola, ker so bila spolovila od črvov popolnoma razjedena. Tožilec smatra za povsem verjetno, da so obdolženci poprej umorili Penkovo na domu. Danje bo pričal Fran Vrtičnik na Viru povedal, da je dobil nalog odpelati smrdu, močno razkrojeno truplo. Ko je s konjema vozil krsto, sta se mu konja splašila. Grozen smrad se je širil. Državni tožilec je posebno naglasil, da obtoženi Pirc ve še marsikaj o tem umoru. Senat je predloge drž. tožila kot nepotrebne odklonil.

Drž. tožilec dr. Fellahar je ponovno v svojem končnem govoru omenjal, da je bila Penkova umorjena na rajnem domu. Drugi obtoženec Fr. Hribar je bil glavni agent zločina, tragedije Penkove. Pirc je drugače mehkega srca. Pravici naj se zadovolji zahteva je za oba prva obtoženca najstrožjo kazen. Branilec dr. Schley: »Izjavljam, da se povsem strinjam s stališčem drž. tožila, da je Hribar glavni morilec. Ne morem mu pa slediti v pogledu kvalifikacije Pirca očitenega dejstva.« Branilec Hribarja dr. Fran Tominešek se je povzpelo do trditve, da je Pirc glavni aranžir umora. Ob 1 je bila razprava zaključena, nakor je sledilo dolgočasno posvetovanje senata.

Nov zagovor Hribarjev

Tak pred razglasitvijo obsodbe je pristopil k drž. tožilcu France Hribar, rekoč, da hoče po resnici vse priznati. V navzočnosti komandirja g. Skoka in drugih orožnikov je Hribar navedel: »Pirc me je dan poprej, 26. februarja, vprašal, kdaj da bo Penkova odšla z doma. Odvrnil sem mu, da jutri. Pirc nato: »Čakaj me v gozdu Šumberki Tam na ovinku blizu kamnoloma.« Z doma sem odšel že ob pol 2. Čakal sem pri kamnolomu. Tudi Pirc se je tam pojavil. Domenila sva se: Ko bo Penkova prišla po česi, ji bo Pirc ponudil suho vejico.« Tako sta storila. Hribar jo je sunil nato z vso močjo v želodec, da se je onesvestila in padla na tla. Kar počepnila je in se zvrnila. Ni dala glasu od sebe. Pircu je sam prinesel vezi in gurne. Na kol je Penkovo privezal Pirc, sam je pazil, da ne pride kdo nepoklicanih. Vrvi in gurno je prinesel z doma iz stanovanja Penkove. Povezano na kol sta jo nescila v potok. Hribar je odšel poprej domov, nato Pirc neravnost k Gabrškovi.

Kočna sodba

Po daljšem posvetovanju je senatni predsednik g. Kralj obzvil sodbo, po kateri so bili krivi v obtožnici navedenih kaznivih dejanj in obsojeni:

Hribar France na dosmrtno robijo in v trajno izgubo častnih državljanških pravic. Ta je označen v sodbi kot glavni krivec.

Pirc Ivan na 6 let in 1 mesec robije ter na denarno kazen 120 din. Prav tako v trajno izgubo častnih državljanških pravic.

Angela Gaberskova in Jožeta Hribarjeva vsaka na 2 meseca strogega zapore zaradi navadne tatvine. Kazen zadnjih dveh je že prestana s preiskovalnim zaporom. — Pircu se šteje v kazen preiskovalni zapor 1 leto in 14 dni.

Na Hribarja je sodba strašno vplivala. Okamenel je in nepremično zrl v skrop. Pirc je bil s sodbo zadovoljen. Hribarjeva žena je zahtevala, ko je začela usodo svojega moža. Hribar se je obrnil do državnega tožila za pomoč: »Gospod! Prosim! Dovedite! Glas mu je zastal v grlu. Drž. tožilec: »Sedaj je prepoznal! Predsednik: »Takih priznanj ne moremo več uporabljati! Drž. tožilec: »Priziv zaradi preizkušnje kazni! Dr. Schley: »Za Pircu priziv zaradi preizkušnje kazni! Dr. Tominešek za Hribarja: »Revizijo in priziv.«

Razprava je končala ob 3 zjutraj. Dazniki so oba obsojenca vlekli. Hribar se je s poljubom ločil od svoje jokajoče žene. Pirc je ženi stisnil roko.

Trojni jubilej dušnega pastirja



Vemo, da mu ne bo prav, da pred široko javnostjo govorimo o njegovi osebi, toda tega pa ne moremo, da bi se v letošnjem letu — letu njegovega trojnega jubileja — njegovo ime med nami ne omenjalo. Kdo od bližnj in daleč ga ne pozna, gospoda župnika pri Sv. Jederti nad Laškim, v vsem laškem okraju najbolj popularnega »gospoda«.

Nikakor ne sme ostati samo med njegovimi župljani, da g. Jožef Lončarič, mladosten dušno in telesno, kakor nobeden duhovni sobrat njegove generacije, tih in skromen na zunaj, a velik in zaslužen za župnijo, obhaja jubilej. Kar malokateremu duhovniku, to je Bog naklonil g. Lončariču letošnje leto: trojni jubilej! Obhaja namreč 60 letnico rojstva, 35-letnico mašništva in 20-letnico pastirovanja med sedanjimi župljani pri Sv. Jederti.

Prav je, da se ob tem trojnem jubileju spomnimo svojega dušnega pastirja, ki z redko vno, poln ljubezni in zvestobe do poklica, poln ljubezni in radodarnosti do svojih faranov, zlasti pa še do svojih študentov, vedno skromen in prižaren, pritem pa še vedno dobre volje in šaljiv, že 20 let župnikuje pri Sv. Jederti. Ni treba poudarjati, kako priljubljen je v fari in daleč izven nje, kako je gostoljuben, kako ga spoštuje staro in mlado. O svojih zaslugah nikdar noče ničesar ališati, možnaja, dobitnik, o katerem moramo reči, da je res mož po volji božji.

Vzoren duhovnik in poln skrbni za lepoto hiše božje je krasno prenovil cerkev zunaj in deloma znotraj, oskrbel nove zvonove in je sedaj že vse pripravil, da se prične zidati nova cerkev v Rečici.

Mladi prosvetlasi se ga oklepajo kot modrega voditelja, saj si je kot navdušen prosveten delavec nabral mnogo bogatih izkušenj.

Ko mu ob trojnem jubileju na Petrovo, ob farnem prazniku-žegnaniu, pristrečno in polni ljubezni do njega čestitamo in ga počastimo s skromno prireditvijo, prosimo vsi faran. Vsomogočnega, da nam dobrega in ljubečega dušnega pastirja ohrani tako zdravega in čilega, kakor je zdaj, še dolgo vrsto let!

Gospod župnik, na mnoga leta!

Kamnik

Zanimiva razprava. V sredo, dne 1. julija t. l., bo pri okrožnem sodišču v Ljubljani glavna razprava o znanih poverbah v občini Kamniška Bistrica za časa gospodarstva JNS odbora, ki je bil izvoljen na znanih občinskih volitvah: 24. junija 1934, ko je volilna komisija na tako rafiniran način falzificirala volilne spise v korist JNSarske kandidatne liste.

Pri zaprtju, motnjah v prebavi

vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec

naravno FRANZ JOSEF grenčice.

Registrirano od Min. soc. pol. in nar. zdr. 8. br. 15.485 od 26. V. 1935.

Gospodarstvo JNS-arjev in Nemcev

v gornjeradgonski občini

Gornja Radgona, dne 24. junija 1936.

Obljubili smo, da bomo ob priliki osvetlili gospodarstvo mogočnikov, ki so leta in leta vladali v naši občini. Za danes je nekaj čevk, ostale pa še sledijo!

V l. 1927/1928 se je gradila občinska palača za trg Gornja Radgona, ki je last opokarniških podjetij. Poslopje, ki je zelo obsežno, je stalo 2.025.709,65 Din, poleg tega pa je opokarna dobivala še za 206.650,66 Din raznega gradbenega materiala, tako da znašajo gradbeni stroški dejansko 2.232.360,31. V računu bilance z dne 31. decembra 1935 znaša vrednost hiše še vedno 1 milijon 650.448,90 Din.

Opokarniško podjetje, oziroma hrška občina Gornja Radgona, je najela za to občinsko poslopje posojilo v znesku 1.625.000 Din. Posojilo je bilo najeto pri Občinski hranilnici. Anuitete z obrestmi so znašale do l. 1932 letno 171.500 Din, po l. 1933 pa letno 121.500 Din ter bi se moralo posojilo amortizirati v 15 letih. Od l. 1928 do leta 1935 je bilo plačanih na anuitetah skupno 1.130.035 dinarjev. Občinska opokarniška podjetja so torej tla dolg in obresti odplačevala, toda istočasno so se zadolževala na drugem tekočem računu pri isti Občinski hranilnici. Ta drugi tekoči račun kaže sledečo sliko:

dne	31. dec.	1929	debetni saldo	Din	35.500
		1930			546.400
		1931			808.600
		1932			901.520
		1933			889.070
		1934			959.820
		1935			1.058.040

Iz tega je videti, da so se občinska opokarniška podjetja zadolževala pri Občinski hranilnici in tekočem računu približno v enaki višini, kakor so odplačevala dolg na občinska palača. Stanje ob računov skupaj znaša dne 31. decembra 1935 2.158.225 Din. Skupna zadolžitve občine na dan 31. decembra 1935 znaša 533.225 Din več, kot pa je bilo to občini dovoljeno. Če pa upoštevamo, da bi se moral dolg občine po pogodbi znižati v teku 8 let, t. j. od l. 1928 do l. 1935 vsaj za polovico od odobrene zadolžitve 1.625.000 Din, kar znaša 812.500 Din, vidimo, da je občina prezadolžena za celih 1.345.725 Din.

Tako torej izgleda to, toliko hvalisana občinska palača v ševilkah.

Malokdo bo verjel, če povemo, da je član bivšega hrškega občinskega odbora prejel za svoje delo kot občinski odbornik izplačano na nagradah nič manj kot 280.000 Din in to brez poln in drugih posebnih stroškov!

Svoječasno se je tudi občina oziroma obč. opokarniška podjetja, prekršila v nekih hrškarinskih predpisih, za kar je bila kaznovana za razmeroma visok znesek. Župan dr. Boelko, ki je bil obenem pravni zastopnik občine, občinske opokarne in občinske hranilnice, je v svojstvu župana in pravnega zastopnika občine proti razsodbi napravil priziv in končno tožbo na državni svet. Tožba je uspešla, v knjigah občinskih opokarniških podjetij pa je razvidno, da je zaračunal župan in pravni zastopnik občine za to zastopstvo 19.781 dinarjev. Ker se je pa to tudi tedanjim občinskim očelom zdelo preveč, so protestirali in je gospod župan dne 4. septembra 1935 povnil znesek 5800 dinarjev, tako da je občina stala še spoz vseeno 13.981 Din. Ni treba omenjati, da je bila dolžnost dr. Boelke kot župana, da v svojstvu župana občine vloži rekuz, nikakor pa ni smel zastopati občine kot njen pravnega zastopnika!

Naj bo za danes dovolj, prihodnji teden pa bomo nadaljevali!

Jesenice

59. društvo na Jesenicah. Te dni se je osnovalo devetinspetdeseto društvo v našem mestu. Ljubitelji malih živali so izvolili odbor, ki bo imel nalogo podpirati gojenje teh koristnih živali med delavstvom. Za predsednika je bil izvoljen g. Jože Čebul, v odbor pa še Janša, Deželak, Komie, Dolinšek, Vernik in Smolej. Dr. Oberanel je podpril razstavo malih živali, zakar se mu je odbor posebej zahvalil.

Nevarno je obolel tukajšnji tehniški direktor g. ing. L. Dostal. Mali nezgodi v obratu se je pridružilo vnetje zoba. Strokovnjaku, s katerim so tako odlično napredovale jeseniške železarnice in ki ima v naštih najnovejša dela, od katerih bo imela koristiti vsa Slovenija in toliko brezposelnih Gorenjcev, želimo čimprejnjega ozdravljenja.

Škropljenje cest. Toliko prahu, kot ga je na Jesenicah, najdemo malokje. Ves promet je usmerjen po edini cesti, ob kateri leži delavsko mesto z delavskimi stanovanji. Še ta cesta, ki bi morala biti že davno asfaltirana, ni v najboljšem stanju in dvigne vsako vozilo oblake prahu. Mestna občina sicer oskrbuje škropljenje ceste, da bi omogočila delavskim stanovanjem zračenje. Škropljenje je nesistematično. Delavstvo prosi občino, naj uvede škropljenje v jutranjih urah, da bodo stanovanja lahko vsaj zjutraj prezračena in se potem okna zapro.

Poslajte naročnino!

Mariborske vesti

□ Za Slomškove dneve izide list »Slovenska Straža« v Mariboru z narodno obrambno vsebino. Cena izvodu 1 Din. Segajte po njem!

□ Vsem udeležencem iz krajev, kjer je izkazano zmanjkanje, sporočamo, da se lahko pripeljejo z rumeno železniško legitimacijo in da dobijo v Mariboru izkaznico Slomškove družine.

□ Na 1. drž. deklarijski meščanski šoli A. M. Slomška bo vpisovanje za prihodnje šolsko leto dne 30. t. m. od 8. do 12. ter od 14. do 17. ure V I. razred se sprejemajo učenke, ki so dovršile 4. raz. osn. šol brez slabe ocene in ki nimajo 14. let. Novinke naj prinesejo s seboj zadnje šolsko spričevalo in krstni list.

□ Razstava risb dijakov realne gimnazije je odprta danes in jutri v risalnici v II. nadstropju.

Linolej voščeno platno, umetno usnje in vseh kakovostih in širinah najceneje pri

FRANJO NOVAK

Vetrinjska 7 MARIBOR Koroška 8

□ Sprejem v I. letnik drž. učit. šole. Učenci in učenke, ki se nameravajo vpisati v I. letnik drž. učiteljske šole v Mariboru, naj vložijo prošnje, kolekovane s 5 Din na ravnateljstvo do 1. avgusta t. l. Prošnji naj priložijo spričevalo o dovršeni mali maturi in krstni list.

□ Strela zažiga. V šmarenkih Cirkovcih je užgala strela hišo posestnika in gostilničarja Josipa Dežmana. Škode je 20.000 Din.

Posteljne odeje najboljše, najcenejše samo pri A. STUHEC izdelovanje posteljnih odej Maribor, Stolna ul. 5

□ Nevarno mesto. Nepreostane nevihte nad Mariborom so pokazale najnevarnejše mesto, kjer je strela še ob vsaki nevihti nekajkrat udarila. Je to električni daljnovod v Studencih in sicer tik za Brenovo tekstilno tovarno. K areči so povzročili ti udari strele dosežaj samo materialno škodo v transformatorju, človeških žrtev pa še ni bilo.

□ Akademski kongregacija ima svoj redni sestanek v torek ob običajni uri.

□ »Ave Marija«. Kino Union predvaja prekrasen film »Ave Marija«, katerega vsem obiskovalcem priporočamo.

□ Pri Senici — Plzenski dvor, Tattenbachova ulica 5, boste ob času Slomškove proslave z vsemi dobrinami, prvovrstno kapljico in izborni kuhinjo solidno postreženi.

□ Biljeterarna Tujskoprometne zveze bo poslovala le danes od 9—11, jutri bo pa vee dan zaprt. Ekspozitura na kolodvoru pa posluje, kakor običajno.

□ Smrt v Pesnici. V Grušovju pri Sv. Marjeti je našla nesrečno smrt v Pesnici 22-letna posestniška hči Marija Damiš. Našli so jo mrtvo v tri metre globokem tolmu.

□ Krojni tečaj za žensko krojaštvo, ki ga priredi banovinski obrtnopospeševalni zavod in ga vodi strokovni učitelj Knažeti, se začne 14. julija ob pol 19. Tečaj bo trajal 6 tednov. Sprejemo se

vani mojstri (mojstrice) in pomočniki (pomočnice). Dosedaj je prijavljenih 30 udeležencev.

□ Sladki kmečki kruh dobite samo v pekarni Rakuša, prej Robaus, Koroška cesta.

□ V silobranu ubijal. Pred malim senatom se je včeraj zagovarjal 23 letni Anton Visenjak iz Dornave. Obtožen je bil uboja, ki ga je izvršil 26. aprila t. l. v Kukavi, kjer je s kolom do smrti pobil Alojza Horvata. Sodniki so se prepričali, da je Visenjak ravnal v silobranu ter je bil obsojen samo na 1 leto strogega zapor.

Pohištvo najfinejše in najcenejše, dobite lahko tudi proti plačilu s hranilnimi knjižicami pri Ernestu ZELENKU, Maribor, Ulica X. oktobra št. 5.

□ Mariborska specialiteta brez konkurence: Robausov suhor!

□ Turistovski kruh. Glavna zaloga: Feiertag, Behnava 43, telefon št. 28-24. Podružnice: Ulica 10. oktobra 5; Josip Skaza (prej Sirk), Glavni trg, v rotožu; Podružnica: Nova vas. — Moj najboljši znan črni turisti, ržen kruh, je zelo okusen in ostane v največji vročini 8 do 10 dni svež in užiten.

□ Vsi se čudijo nizkim cenam dobrega blaga in ostankov. Grojska starinarina pri Franciškan-ski cerkvi. (9182)

□ Za slabotno deco in bolnike: Robausov zdravilni prepečenec!

□ Golovo Vam ne bo žal, ako obiščete brivnico B. Ulčar, Stolna ul. št. 5. (9337)

□ Kamniška ulica je na vrsti. V Kamniški ulici so začeli občinski delavci s polaganjem kanala. Po kanalizaciji se bo uredilo tudi cestništvo, kar bo gotovo povzročilo, da se bo ta ulica, ki leži sredi najlepše vilske četrti, sedaj hitreje zidala.

Velika izbira **nočavil** po nizki ceni pri

„HIF“

MARIBOR - Aleksandrova c. 24

□ Največja mariborska vrtnarija izginja. V Copovi ulici podirajo sedaj velikanske cvetličnjake in rastlinjake bivše Džamonjove vrtnarije. S tem končnoveljavno izginja eno največjih vrtnarskih podjetij v državi, ki je bilo pred vojno tudi eno največjih v bivši Avstriji. Naprave so bile precej zastarele, v dolgih letih počivanja obrata pa so skoraj propadle.

□ 12 metrov globoko padel. Pri obiranju lipovega cvetja se je ponesrečil 11 letni pos. sin Franc Zumer iz Rošnje. Padel je z lipe 12 metrov globoko ter si pretresel možgane in dobil notranje poškodbe. — Pri obiranju črešenj se je ponesrečil 31 letni strežnik iz bogoslovja Franc Grobnik. Padel je z drevesa ter si zlomil levo nogo. Oba ponesrečenca sta v bolnišnici.

Maribor Vas vabi na veliko Slomškovo proslavo

Pri tej priložnosti Vas tudi mi vabimo, da si ogledate tudi naše veliko trgovsko podjetje

Trgovski dom

36 velikih izložb napolnjenih z vsakovrstnim lepim blagom Vam priča, da se lahko poslužite našega povabila.

Mi Vas bomo solidno postregli z dobrim in cenanim blagom.

Trgovski dom I. Pregrad Maribor

Omelko Herman

trgovina z mešanim blagom

Maribor, vogal Aškerčeve in Cankarjeve ulice.

Sojč Ivan

kipar in podobar

Maribor, Razlagova ulica.

Svetovna znamka



Generalno zastopstvo

Kleindienst & Posch, Maribor

Aleksandrova 44.

Josip Čebokli, parna pekarna

Maribor, Glavni trg 9.

Josip Sulič

trgovina s čevlji lastnega in tovarn. izdelka.

Maribor, Aleksandrova cesta 30.

Jemec Ivan, „Cvetlični dom“

Maribor, Prešernova ulica.



Kolesa in deli, otroški vozički

najceneje pri

„Jugu“ d.o.o. Maribor

Tattenbachova 14, nasproti Narodnega doma

Cenene spominke na Slomškove praznike dobite pri zlatarju **A. Stumpf**

Koroška cesta 8 nasproti Tiskarne sv. Cirila; kupujem staro zlato in srebro.

Torbice,

kovčki,

nahrbtniki,

konjske opreme,

gonilno jermenje

pri **H. EGGER**

sedlar, jermenar in torbar

Maribor, Gosposka ul. 18

Vsa popravila hitro in poceni.

V poletnih mesecih dobite

stanovski premog

po precej znižanih cenah

v Mariboru, Kopališka ulica 20

Krasne trajne kodre, vodna ondulacija, friziranje, barvanje las, manikiranje, negovanje obraza izvršuje frizerski salon

Leben - Eigel

Maribor, Gosposka ul. 38, na dvorišču

Spomini na Slomškove slavnosti se dobijo v veliki izbiri v veletrgovini z manufakturo in konfekcijo

ANTON MACUN

MARIBOR, Gosposka 10

Ivan Kovač

trgovina s spec. in kolonijalnim blagom

Maribor, Frankopanska ulica št. 15

Klobučarna Kvas

Aleksandrova cesta št. 32

postreže moške in ženske s klobuki naj-novejše vrste.

Pšunder Maks, urar

Maribor, Dvořakova ul. 10

Popravila ur in zlatnine po najnižjih cenah

A. Sprager

elektrotehnično podjetje

Maribor, Vetrinjska ulica št. 14

Dobro blago, nizke cene, platno, hlačvino, sukno i. t. d. dobite v

Trpinovem bazarju

Maribor, Vetrinjska ulica št. 15.

Ivanka Kovač

trgovina s spec. in kolonijalnim blagom

Maribor, Jezdarska ulica

Jaš & Lesjak

špecialna trgovina za živila

Maribor, Ulica X. oktobra št. 2.

Priporočamo naslednje mariborske tvrdke

Josip Dufek-ova slaščičarna

Maribor, Stolna ulica 6 se topla priporoča.

Majer Franjo

modna in manufakturna trgovina

Maribor, Glavni trg 9.

Anton Filipančič

klobuki, čepice itd.

Maribor, Vetrinjska ulica 6.

Podravska industrija

sadnih izdelkov

Maribor, Trubarjeva ulica 9.

Ivo Staudinger

stavbeno in pohištveno mizarstvo

Maribor, Mlinska ul. 17 se priporoča.

Alojz Pistotnik

krojač za gospode in dame

Maribor, Meljska cesta 15

Priporočamo trgovino

Franjo Klanjšek

Manufaktura, usnje, specerija. Znižane cene.

Maribor, Glavni trg 21

Gostilna pri Pošti

Terezija Pavlič

Maribor, Stolna ulica 10.

Ljudska samopomoč

registrovana pomožna blagajna v **MARIBORU, Grajski trg št. 7** podružnica: Ljubljana, Tyrševa cesta 34

zavaruje vse zdrave osebe od 17. do 70. leta za pogrebno do največ Din 10.000 — in vse mladoletne od 1. do 16. leta za doto do največ Din 25.000 — Na pogrebninah in podporah izplačali že nad 23 milijonov Din. — Zahtevajte brezplačno pristopne izjave. Krajevni zastopniki se sprejemajo za vsak kraj Dravske banovine.

Felix Skrabl

manufakturna trgovina

Maribor, Gosposka ulica 11.

Vicel Albert, trgovina s kuh. posodo

Gosposka ul. 5 in gostilna »Rotovž« na Rotovškem trgu.

Trgovina z mešanim blagom

Kager Marija

Maribor, Državna cesta 24.

Kupujte svoje potreščine pri naših inserentih!

MARTINZ & STRAUSS

Galanterija, drobno in pleteno blago, devocijonalije Na debelo! — Na drobno!

Poštni čekovni račun št. 11.804

MARIBOR, Gosposka ulica št. 2

I. Mariborska prodajalna in izposojevalnica glasovirjev

(Ustanovljeno 1850)

M. Bäuerle, Maribor, Gosposka 56/1

Bogata zaloga vseh vrst svetovnoznanih znamk, kakor

Förster, Ehrbar, Stingl itd.

Od 1. junija do 1. julija 1936 10 do 15% popust.

Najugodnejša obročna odplačila.

Popravila in uglaševanje strokovno, najceneje (Bösendorfer šola.)

„Prava vera bodi vam luč, materni jezik bodi vam ključ do zveličanske narodne omike“

Kje je ljubi Bog doma?

Kje je ljubi Bog doma?
Tam, kjer je nebo razpeto,
lepo višnjevo posneto
že veliko tisoč let,
tamkaj vidiš Njega sled.
Tam, kjer zvezdice migljajo,
kakor okenca igrajo,
tam je ljubi Bog doma,
ki nas gleda in pozna.

Kje je ljubi Bog doma?
Tam, kjer gore zelenijo,
v nebo glavice molijo,
kjer po drevju piš šumi,
po skalovju grom doni.
Po planinah in dolinah,
po goricah in ravninah,
tam je ljubi Bog doma,
lahko v srcu čutiš ga.

Kje je ljubi Bog doma?
Čuješ klicati zvonove,
čez ravnine in bregove,
njih premili božji glas
v hišo božjo kliče nas.
V cerkvi ljubi Bog prebiva,
tam ga verna duša oživa,
tam je ljubi Bog doma,
tamkaj nam svoj blagor da.

Tam, kjer v prsih srce kljuje,
tam najrajši Bog stanuje.
Naše srce je oltar,
če ga damo Bogu v dar.
V čistem srcu Bog prebiva,
z njim veselje duša oživa.
Kjer je v srcu Bog doma,
tam se oživa sreča vsa.

A. M. Slomšek.

Iz „Odprtega pisma vsem srenjskim poglavarjem“

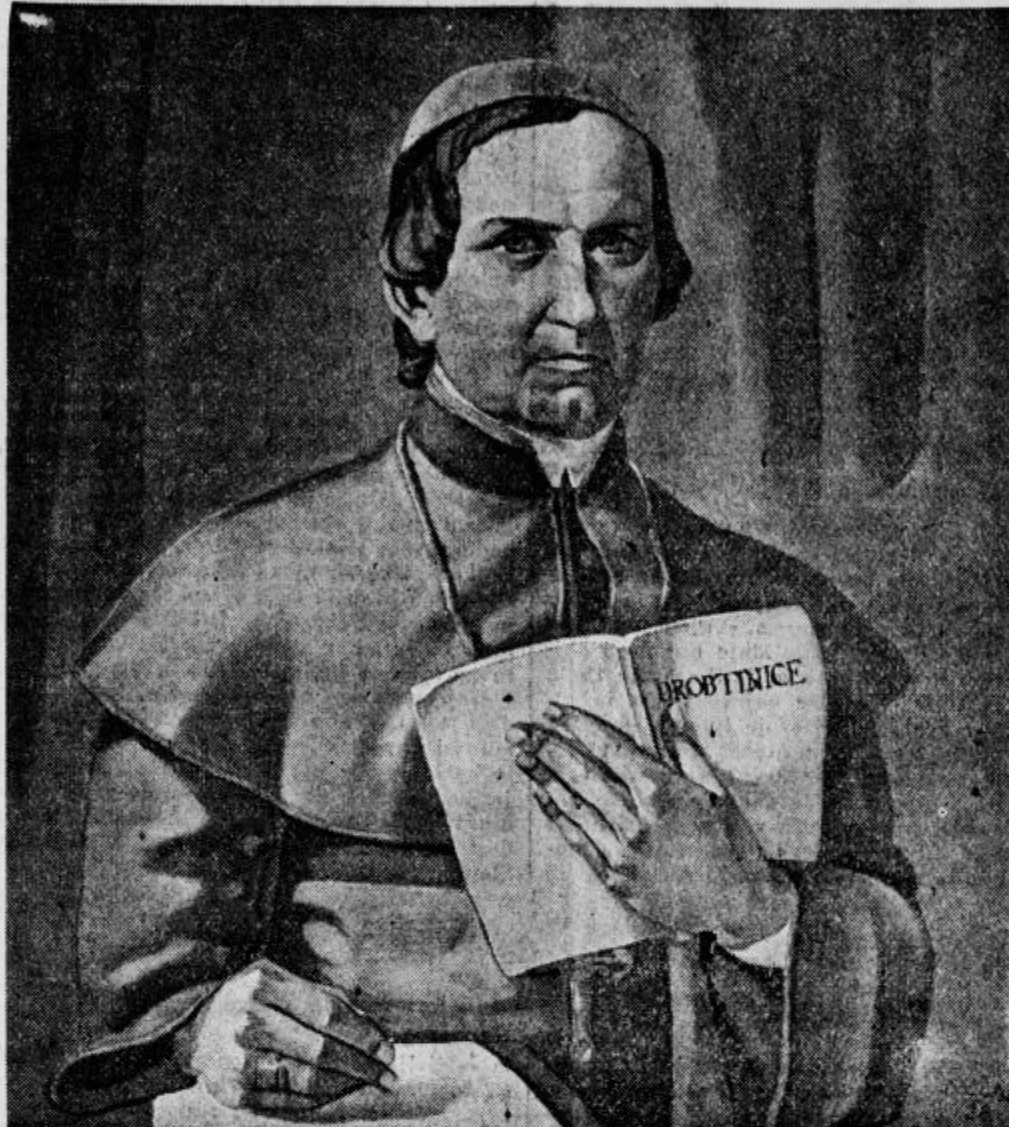
Če so v srenji zanikarni starši, ki svojih otrok doma ne uče in ne pošiljajo v šolo, marveč jim dajejo svojevolsjno nasovati, se potepati, vse sadovnjake iztakniti in se valati po ledinah, da so vsi blatni, capasti in krastavi od nesnage, ne zamudite poglavarji poštene srenje stopiti na noge, malopridnega očeta, zanikarno mater prav resno posvariti in poučiti, kako naj redi čvrste, zdrave in poštene otroke, ne pa kilavih, bolehnih in razuzdanih, ki bi bili danes ali jutri soseski nadloga. Če je pa v srenji ubogo, zapuščeno dete, katero nima ne matere ne očeta, ali se rabeljske matere drži za predprt, ki ga uči namesto molitve le beračiti, namesto dela ležati, potem pa krasti, naj bode srenja otroku usmiljena mati in ga da dobrim ljudem v rejništvo.

Ni skoraj soseske, v kateri bi ne bilo kakega pijanca, igralca ali zapravljivca, ki pravi, da igra za svoje denarje, in če pije za svoje zapije. Po njih dejanju se lahko sodi, da bodo v kratkem poglavalni premoženje, ubogi ženi in otrokom podali beraško palico in zapustili svojo nesrečno družino srenji na skrbi. Popabite take malopridne možake, srenjski poglavarji, pred svoj poštenu zbor. V pričo zbranih srenjskih očetov naj takega malopridneža prav ostro posvari in ošteje ali častiti gospod župnik, ali oče župan ali kdo drugih zbranih. Ako ne izda pri njem tudi taka posvaritev, ga zatožite okrajni gosposki, naj ga okopari po postajah in zavaruje njegovi družini pošteno premoženje. Prepozno bi ga bilo karati, kadar je že na bobnu, in šele po končani dražbi barati, kdo bo redil njegovo ženo in otroke.

Posebno pazko dajte na podpihovanje, ki med preprostimi ljudmi onemaja ogenj nepokoja in vihar črne vojske! Šuntarjev med seboj ne trpi! Posebno piko imejte na lenuhe in potepuhe, naj bodo mali ali veliki domači ali tuji; oni so pivole vsake soseske. Posebno otrokom ne dajte beračiti! Mlad berač bo star tat; in kdor le ene same podplate na beračiji razdere, tega dela ne opusti vse svoje žive dni.

A. M. Slomšek.

Vsemogočni Bog, ki si nam v svojem služabniku Antonu Martinu Slomšku poslal tolikega učenika in pastirja, usliši naše pobožne molitve in povečaj ga, da bo pred vesoljno Cerkvijo prištet zveličanim.



Anton Martin Slomšek (1800–1862)

ŽALOST, KATERA MOJE SRCE BOLI, JE SLABA NAVADA SLOVENCEV, DA SE SRAMUJEJO SVOJEGA RODU IN JEZIKA. NIKARTE TEGA! LJUBITE SVOJ ROD, SPOŠTUJTE SVOJ JEZIK! ZA ČAST SVOJEGA JEZIKA VSAK POŠTEN MOŽ BOLJ SKRBI, KAKOR POŠTEN ŽENIN ZA ČAST IN POŠTENJE SVOJE NEVESTE. KDOR PA SVOJ MATERNI JEZIK ZAVRŽE TER GA POZABI IN ZAPUSTI, JE PODOBEN ZMEDENEMU PIJANCU, KI ZLATO V PRAH POTEPTA IN NE VE, KOLIKO ŠKODO SI DELA. KAR JE OČE DOBREGA PREJEL OD SVOJIH STARIH, MORA ZAPUSTITI SVOJEMU SINU, IN KAR SE JE MATI HVALEŽNEGA NAUČILA OD SVOJE MATERE, BO ZAPUSTILA TUDI SVOJI HČERI. MATERNI JEZIK JE NAJDRAŽJA DOTA, KI SMO JO DOBILI OD SVOJIH STARIH; SKRBNOST SMO GA DOLŽNI OHRANITI, OLEPŠATI IN ZAPUSTITI SVOJIM MLAJŠIM. ČLOVEŠKI JEZIK JE TALENT, KATEREGA NAM JE IZROČIL GOSPOD NEBES IN ZEMLJE, DA BI Z NJIM BARANTALI IN STORILI VELIKO DOBIČKA. KDOR SVOJ MATERNI JEZIK POZABI, SVOJ TALENT MALOPRIDNO ZAKOPLJE; BOG BO ENKRAT TERJAL IN VSI ZANIČEVAJCI SVOJEGA POŠTENEGA JEZIKA BODO POTISNjeni V VNANJO TEMO.

O LJUBI LEPI IN POŠTENI SLOVENSKI MATERNI JEZIK, S KATERIM SEM PRVIKRAT KLICAL SVOJO LJUBEZNIVO MAMO IN DOBREGA ATEJA, V KATEREM SO ME MOJA MATI UČILI SPOZNAVATI BOGA, V KATEREM SEM PRVIČ ČASTIL SVOJEGA STVARNIKA! TEBE HOČEM KAKOR NAJDRAŽJI SPOMIN SVOJIH STARŠEV HVALEŽNO SPOŠTOVATI IN OHRANITI, ZA TVOJO ČAST IN LEPOTO SKRBE TI PO PAMETI, KOLIKOR PREMOREM; V SLOVENSKEM JEZIKU DO SVOJE POSLEDNJE URE NAJRAJŠI HVALITI BOGA; V SLOVENSKEM JEZIKU NAJRAJŠI UČITI SVOJE LJUBE BRATE IN SESTRE SLOVENCE IN ŽELIM KAKOR HVALEŽNI SIN SVOJE LJUBE MATERE, DA, KAKOR JE BILA MOJA PRVA BESEDA SLOVENSKA, TAKO NAJ BO SLOVENSKA TUDI MOJA POSLEDNJA!

ANTON MARTIN SLOMŠEK.

Človek ima štiri visoke šole, po katerih se izšola in obravnava: občevarje z ljudmi, lastna izkušnja, knjige in pa božja beseda. Kdor se tovariši s poštenimi ljudmi, obrne v dobro, kar si poizkusi, bere le poštene knjige, dni in noči premišljuje božjo besedo, si nabere zaklad modrosti, ki mu ga nihče ne bo odozel.

Dve hranilnici si morajo deca napraviti: prvo za potrebo večnosti, drugo za silo prihodnjih dni; v prvo dajati v bogajme, v drugo devati zakladne krajcarje.

Otrok prava sreča so bogaboječji starši, pa tudi za staršev največja sreča so bogaboječji otroci.

Slovo Solčavskim planinam

Z Bogom hčere stare matere, mogočne Slave:

košata Raduha, visoka Ojstrica,
gorata Rinka in zobata Olševal
Poozdigajte Slovencem bistre glave,
naj bodo vrli sini Slave!

Iz krila našega Savinja čista izvira,
studenec bistrournosti, moške moči,
planine čedi, ravnine rodovitne porosi,
nam v tuje kraje odpira,
mogočne plave tira.

Deroča Savinja, svetla Sava in Savinja,
mogočne vode in slovenske sestre tri,
po stezi svoji vsaka neprenehoma hiti
in te uči, slovenska rodovina,
kako se zadobi modrina!

V nebesa kažejo mogočni velikani,
v nebesa vzdigajmo mi srce in oko!
Slovenec luč naj sveta vera bo!
Le bistrimo glave, ne dremajmo zaspani,
drugim rodom prodani!

Orjaške glave starodavne, le trdno
stojte!

Za pravico in resnico trdno stati
hočmo tudi mi, da bode Slava naša
mati!

Ve bistre reke, nam pa neprenehoma
rosite,
naj bodo naša dela rodovite!

A. M. Slomšek.

*
»Pustite Slovencem dve reči, ki ste nam dragi, kakor svetle oči: sveto katoliško vero in pa besedo materno.«

Iz uvoda k „Dejanju svetnikov božjih“

Življenje svetnikov je kristjanom vsekdar veliko veljalo in še velja ter tudi v pravi veri utrjuje, budi grešnike k pokori, pravične v dobrem podpira, drami zaspane, mlačne greva, tolaži žalostna in obupana srca; daje bolnikom potrpežljivost, jim dela kratek čas in repne osvetljuje. Ni starosti, ne stanu, ki bi v svojih revah in težavah med svetniki tovariša ne našel, ki ga prijazno vabi, rekoč: »Ravnaj se po meni, kakor sem se jaz po Kristusu. Če se hočemo enkrat v družbi svetnikov veseliti, moramo posnemati jih za njimi hoditi! Svetniki so bili slabi kakor mi, so bili vseh stanov, kakor mi; so imeli skušnjave, kakor mi; so v sredi hudobnega sveta živeli, kakor mi; oni so z božjo pomočjo premagali; zmagali bomo tudi mi. Ako so oni in one, zakaj bi pa mi ne?«

Oče mili pa blagoslovi nas spisatelje in bravce, kakor je blagoslovil nešteto trumo svojih izvoljenih iz vseh narodov in jezikov, kateri pred prestolom in pred Jagnjetom v belih oblačilih stoje in oljke večne zmage v rokah drže, z velikim glasom pojo: Slava Bogu našemu! Oh, naj bi tudi mi njih svete čednosti brali in tako zvesto posnemali, da bi enkrat veselo pred prestolom Jagnjeta med njimi stali in prepevali glasno pesem, rekoč: Hvala in slava Bogu našemu na vse večne čase. Amen.

A. M. Slomšek.

Swobodi je varuške treba, da se ne pobije. Varuška ji je modrost, varuh pa strah božji.

Miza, ki se z molitvijo začne in z molitvijo konča, ne bo stradala.

Preveč medena potica zobe krha, prevelik človek rad goljfa.

Nesramen mladenič in garjevo človek, nesramna deklina in kuhinjska cunj — treba se jih je izogibati.

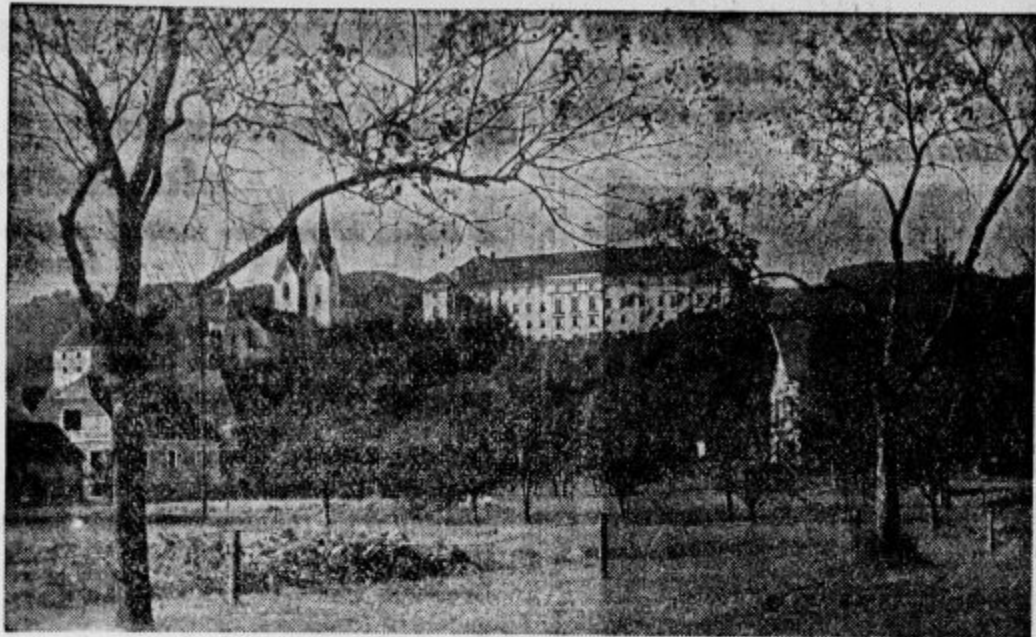
Kdor pridno dela in lakomen ni, lahko brez vsega bogastva živi.

Dr. Ivan Gralenaer:

Slomšek – slovenski buditelj

Naš veliki škof in služabnik božji Anton Martin Slomšek ni bil samo svet duhovnik in cerkveni knez, ni bil samo vnet duhovni pastir in učitelj slovenskega ljudstva, vzgojitelj in voditelj duhovščine, ni bil samo neutrujena duhovni in vzgojni pisatelj in pesnik, bil je tudi

samo predmet nprave dolžnosti, ampak tudi srčna zadeva. Kakor pesem iz prekipevajočega srca se čuje njegova izpoved v binkoštni pridigi: »Oj ljubi, lepi in pošteni slovenski materin jezik, s katerim sem prvič svojo preljubeno mamo in dobrega ateja klical; v katerem so me moja



St. Andraž na Koroškem, nekdanji sedež lavantinske škofije

ognjevit narodni delavec in moder buditelj svojega naroda. Kakor mu je duša vsa gorela za Boga, za Kristusa in Cerkev in je hotel, da bi njegova posvečena usta, njegove posvečene roke, njegove posvečene oči govorile, delale in gledale le svete, nebeske reči; kakor je šlo vse njegovo prizadevanje za zveličanjem duš, nje mu zaupanih, da je skušal v narodu potlačiti in izkoreniniti slaba nagnjenja in strasti, a ohraniti in okrepiti v njem vsako čednost: prav tako mu je bilo na srcu, da bi ohranil narodu najdražji častni zaklad, ki pa bi mu odpiral tudi pot do duhovnega napredka in nprave spolnitve, to je materin slovenski jezik.

Slomšek je živel v času, ko so jezikovno in narodnostno različnost modri državniki šteli drži za nesrečo, drugorodne jezike za škodljiv plevel, ki ga je treba čim prej izpleti; živel je v času, ko so neuki praktični teologi — tudi med Slovenci — zmajevali z glavami, če se je kdo za materin jezik potegoval, in zavračali domorodce, rekoč: »Kaj bi se toliko poganjali za jezik, ko nas sama vera uči, da je različnost jezikov očitna kazen božja, torej ponižno rajši kazni trpimo, kakor da si za jezik toliko prizadevamo« (Drobtinice, 1862).

Nasproti tem zablodam je Slomšek vedel in učil, »da je vsaka kazen božja zaeno tudi dobro zdravilo, po katerem božja modrost staro zlo popravlja in prihodnje odvrača« (prav tam), da je torej človeštvu tudi v blagoslov. Vedel je in učil: »Bog je ljudem pri zidanju babilonskega stolpa sicer jezik zmedel in jim več jezikov govoriti dal; a sv. Duh je na binkoštni praznik vse jezike posvetil, da bi se v njih božji nauk oznanjeval in Bogu spodobna hvala pela, ... da bi vsak svoj jezik, v katerem govori, po vred-

mati učili Boga spoznavati; v katerem sem prvo-krat svojega Stvarnika častil: tebe hočem kakor najdražji spomin svojih rajnih staršev hvaležno spoštovati in ohraniti, za tvojo čast in lepoto po pameti, kolikor premorem, skrbeti; v slovenskem jeziku do svoje poslednje ure Boga najrajši hvaliti; v slovenskem jeziku svoje ljube brate in sestre Slovence najrajši učiti, in želim kakor hvaležen sin svoje ljube matere, da kakor je moja prva prva beseda slovenska bila, naj tudi moja poslednja beseda slovenska bo!«

Od tod Slomškove bridke, a vedno še ljubeče besede, ko z žalostjo v srcu govori tistim Slovincem, ki »se svojega rodu in jezika sramujejo in še marnovati slovenski nočejo, če jih

Prof. I. Bogovič:

Slomšek, verski pisatelj – asket

Versko-npravo usovrševanje sebe in poverjenega mu ljudstva je osrednja točka in bistvo Slomškovega življenjskega dela. »Da bi Bogu služili, pridno delali, se greha varovali — ta teoretična usmeritev življenja, ki jo začrta Blažetu in Nežici, je osnovna smer tudi njegovega življenja.

Nešteto krat povdarja to misel v svojih govorih in spisih — sedaj v tej, sedaj v oni obliki, da bi ja postala vodilno načelo njemu in vsem onim, ki jim je bil postavljen za vodnika v življenju. Posebno jasno je izoblikovana ta smer v njegovih versko poučnih in ascetičnih spisih. Drobtinice, Evangeljska hrana, Apostolska hrana, Mnemosinon Slavicum, meditacije za bogoslovce, nagovori pri duhovnih vajah za duhovnike, navodila za pastoračijo, življenje srečen pot, Hrišćansko devišvo, življenje svetnikov, to opravilo za šolarje, Angeljska služba, njegovi dnevniki, vsi ti spisi nudijo obilico zanimivega gradiva za študij Slomškove osebnosti in njegovega delovanja v versko-npravnem in ascetičnem oziru. Iz njegovih verskih in ascetičnih spisov razvidimo še prav posebno, kako globoko pravilno doumeva in rešuje Slomšek versko, npravo in ascetično problematiko svoje dobe. Slomšek živi v dobi, ki ni imela mnogo smisla za ascetično usovrševanje in dosledno življenje po krščanskih načelih, v dobi, ki je položaj Cerkev, religije, npravnosti resno ogrožala. Jožefinizem sekularizira religijo in moralo, evdajmonizem pripaja in usmerja religiozno-npravo življenje — verstvo izgublja svoj primaren namen ter postaja orodje državne politike, država ovira s svojim absolutizmom svobodno delovanje Cerkev, prosvetljenost razkraja in uničuje nadnaravno vsebino religije ter uveljavlja naturalizem in materijalizem v npravnem življenju!

Versko-nprava problematika Slomškove dobe je bila povrh še prepletena z zablodami in duševnimi zadržanji, ki jih je ustvaril jansenizem s svojim negatavizmom in frizejsko pretiranostjo. Kako točno je pregledal Slomšek nevaren položaj, ki se je v njem nahajala v njegovi dobi religija, npravnost, Cerkev, razberemo iz pobud navodil, ki jih daje v svojih verskih in ascetičnih spisih že kot spiritual bogoslovce in pozneje kot škof — svečeništvu in ljudstvu svojega škofije. Zopet in zopet jih opozarja na versko-nprave probleme svoje dobe, jim daje konkretna praktična navodila, kako jih naj rešujejo, da dvignejo sebe in ljudstvo iz plitvin verskega indiferentizma in moralnih zablod. Nazaj k čistim naukom katolicizma, nazaj k življenju s svobodno Cerkvijo in k virom nadnaravnega življenja — je rešitev, ki jo Slomšek doumeva jasno ter oznanja z apostolsko gorečnostjo in doslednostjo v zmedah in zablodah svoje dobe. Isto dovršeno obvladovanje versko-nprave problematike svoje dobe opazamo tudi, če zasledujemo v njegovi verski in ascetični literaturi — kako pojmuje in ustvarja razmerje med religijo in življenjem. Važen problem, ki postaja vprav dandanes zopet zelo aktualen, Slomšek ni bil znanstveno teoretik — pač pa nenavadno praktičen in uspešen oblikovalec pravičnega življenja. Religija mu je življenje, in sicer izoblikovanost najbolj usovršene in plodonosnega življenja. Da vnese v vsakdanje življenje, kakor se odigrava okoli njega v župniji, v vseh, družinah in dušah mladine, motive in oblikujoče sile religioznega sve-

v materin jezik nagovorim« (prav tam). Od tod njegova resna »Graja nemškutarjev« (Drobtinice, 1872), ki so svoj narod zatajili in ga sovražijo ter mu jemljejo tisti dve reči, »ki so nam dragi kakor svetle oči, sveto vero katoliško in pa besedo materino.« Od tod njegova žalost, »da nas neki Nemci, naši sosedi, dostikrat zaničujejo« (binkoštna pridiga).

Od tod Slomškova vneza, s katero je neprestano dokazoval, vabil in prosil preprosto ljudstvo, naj Slovenec svoj narod ljubi; s katero je, že za smrti bolan, ob »Slovesu duhovnim vajam na Slatini, 1861« naročil duhovščini: »Tudi naš slovenski jezik je božji dar, nam Slovincem izroččen... Iz tega izhaja osebnost za nas učnike Slovencev sveta dolžnost, svoj maskrbeti za njegovo omiko in čast, katera mu gre.« Od tod neutrujenost, s katero je že kot celovški bogoslovec učil tovariše, kot spiritual celovške bogoslovce in uradnike slovenskega jezika; s katero je širil ljubezen do materinega jezika kot šolski nadzornik in škof med duhovščino in učiteljstvom; s katero je vse življenje izvrševal svoj novomašniški sklep, da hoče ves svoj prosti čas gojiti slovenščino, t. j. brati in spisovati slovenske knjige, in sicer v čast božjo in v prid slovenskemu ljudstvu; s katero je kljub vladnemu nasprotovanju naposled le ustanovil najstarejšo in največjo slovensko knjižno družbo, Družbo sv. Mohorja. Od tod tudi tisto njegovo najtežje duhovno in narodno delo, da je preložil sedež lavantinske škofije iz nemškega Šentandraža na Koroškem v Maribor in da je združil s to škofijo Slovence, bivajoče med Dravo in Muro.

Slomšek pa je bil tudi odločen nasprotnik napačnega, nekrščanskega nacionalizma, ki je odstavil Boga in na njegovo mesto postavil malika — svojo narodno nestrpnost (Narodnost, znamenje naše dobe, 1848). Vodio njegove ljubezni do naroda in narodnega jezika in njun končni smoter sta mu bila od konca do kraja nadnaravna: »Kakor se je sv. Duh v podobah jezikov prikazal, ravno tako naj se v vseh jezikih Bog hvali in časti v lepi slogi, sporazumu in krščanski ljubezni. In kakor je Bog vse narode in jezike v svojo sveto Cerkev poklical, ravno tako bo tudi nekoč vse zveste služabnike v svojem večnem kraljestvu združil« (bink. pridiga, 1838). »Tako bomo v nebeskem Jeruzalemu vsi narodi v svojih jezikih svojega Očeta in božje Jagne hvalili, pa tudi ravno tako vse jezike razumeli, in ta božja slava v vseh jezikih, v lepem soglasju nebeskem, bo najslajša radost veselja nebeskega« (Slovo duh. vajam na Slatini, 1861).



Slomškova nadgrobna kapelica

mote duhovnih vaj in notranje obnove, kakor da bi nas hotel opozoriti, da koristi ena sama v svojem notranjem bistvu v bogopodobnost usovršena duša svetu več — kakor stotine poznanjenih ljudi, ki ne morejo dati svojemu delu ne toplote, ne moči, pa tudi ne trajnosti, ker sami tega nimajo. Zato opozarja Slomšek tudi svoje »svečenišvo neprestano na odlični po men, ki ga ima asceza in resno usovrševanje notranjega svečeniškega za uspeh njihovega dela na zunaj. Kdor nima časa, da bi krotil svoje strasti, da bi kontroliral resničnost svojih izjav, da bi poplemenitil odnose z ljudmi in spolnjeval svoje notranje duhovno življenje, ta ne bo zgradil ničesar pravičnega in trajnega, pa naj bi bil na zunaj še tako agilen. In če bi ustvaril države — se bodo jutri porušile — tako in slično zveni iz Slomškovih dnevnikov in ascetičnih spisov. Slomškov aktivizem nosi znake velikih služabnikov božjih — kulturnih delavcev in obnoviteljev življenja, kojih delo zapuša svoji dobi in poznejšim rodovom bogastvo trajnih vrednot. V bistvu doumeva krize svoje dobe, jih rešuje po večnostnih likih in podaja te rešitve v življenjskem načinu, ki je nazoren, v življenju realiziran odgovor na versko, etična in splošno kulturna vprašanja svoje dobe. Tako nastajajo kašipoti in duhovni vodniki vsake dobe — in eden velikih v naših vrstah — je Slomšek. Če bo Cerkev prisodila njegovemu življenjskemu delu značaj svetniškega heroizma — »da« vemo. Na vsak način bodo igrali njegovi verski in ascetični spisi v kanoničnem procesu — važno vlogo.

Biografija, ki bi pokazala psihološko temeljito in v ascetičnem oziru precizno, kako raste Slomškova osebnost organično iz svojega poklicnega življenja in delovanja v teocentrični smeri do nenavadne — recimo kar — svetniške višine — bi delo raziskavanj zelo olajšala in pospešila.



Slomškov grob v kapelici na moriborskem pokopališču

Kdor sam sebe povišuje,
prazno glavo oznanjuje!

Stori le, kakor te pamet uči
in ne porajtaj na druge ljudi!

Kdor svojih želj ne premaguj
sam sebi smrtno sulco kuje.

Lastna škoda ga zuči,
komur dopovedat nil

Kdor z navkom norce brije,
sam sebi orat zavijel

Kdor se pridnega dela zuči,
lahko si slamo v seno spremeni.
A. M. Slomšek.



Mariborska stolnica

nosti s hvaležnim srcem spoštoval in zanj Bogu spodobno čast in hvalo dajal« (binkoštna pridiga na Koroškem, 1838). Slomšek je vedel in učil: »Človeški jezik je talent, katerega nam je Gospod nebes in zemlje izročil, da bi z njim trgovali in veliko dobička storili. Kdor svoj materin jezik pozabi, malopridno svoj talent zakoplje. Bog ho nekoč terjale« (prav tam). Slomšek je vedel, da je vsak narod dobil po večnih sklepih samega Stvarnika Boga svoje posebne darove, tudi jezik, z njimi svojo posebno nalogo v duhovnem in svetnem razvoju človeštva ter dolžnost in pravico, da te darove goji in množi. Ljubi in brani. Če kak narod te od Boga mu poverjene naloge ne bi hotel vršiti, se razbohote v njem slaba nagnjenja, domača in tuja, in ga tirajo v duhovno in gospodarsko pogubo; njegov talent se bo dal tistemu, ki je s svojimi talenti najboljše gospodaril.

Ljubezen do naroda in jezika pa mu ni bila

Dr. Gogala Stanko:

Slomšek - vzgojitelj

Slomšek stoji pred nami kot celotni človek, na katerem ne razlikujemo posameznih strani in lastnosti. Vse, karkoli je storil, je storil iz človeka sebe, iz cele svoje osebe in zato ni pri njem nič osamljenega in ločenega, nič ne stoji samo zase. Zato je težko govoriti samo o Slomšku kot vzgojitelju, če bi hoteli povdariti samo njegovo vzgojno delo in ga mogoče ločiti od kakega drugega kulturnega delovanja. In vendar smemo reči, da je Slomškovo uspešno vzgojno vplivanje v neposredni zvezi s tem, da ni mogoče govoriti o njem kot samo o vzgojitelju, kot samo o izobražencu, samo kot duhovniku, samo kot svetniku itd. Vpravi zato je imel namreč Slomšek tako močne in bogate vzgojne uspehe, ker je vzgajal s celotno svojo osebnostjo. Sicer je Slomšek priporočal namensko, predvsem moralno vzgajanje v obliki lepih

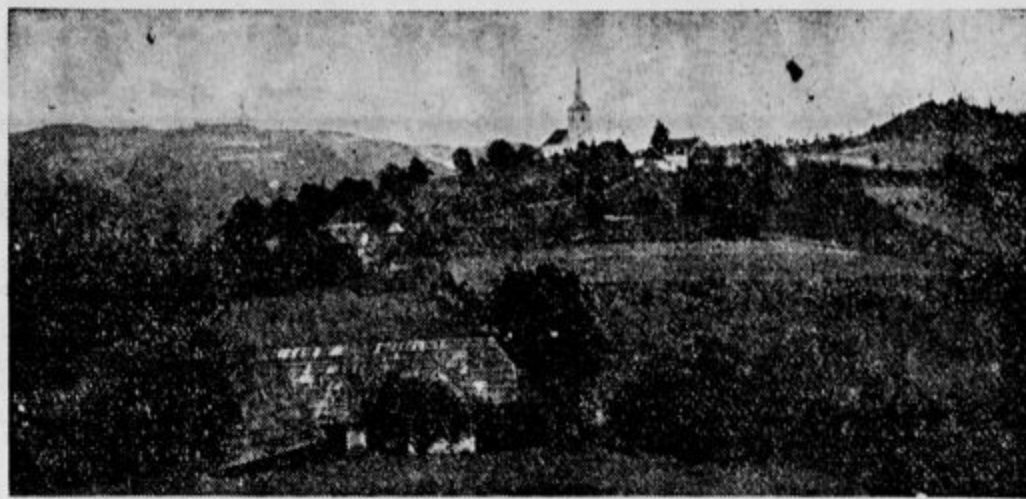
nje. Slomšek ni bil samo zato »pobožen«, ker je bil duhovnik in ker bi bila to nekaka njegova dolžnost, temveč je bil pobožen po svojem duhu in po svoji duši. Bil je duhovnik, ker je bil po svojem bistvu pobožen, bil je v resničnem osebnem odnosu do Boga in ves se je notranje čutil kot božji služabnik. Zavest o tem, da je orodje v rokah Boga in da mora izpolnjevati na svetu vse to, kar Bog od njega individualno zahteva, je tako močno živela v Slomšku, da ga najso-dobnejši in najboljši poznavalec, prof. Kovačič, imenuje enostavno samo »služabnik božji«. V Slomšku se na svetniško popoln način realizira ideja duhovnika in božjega namestnika in v njem se dopolnjujeta človeški in duhovniško-božji element.

Pri Slomškovi vzgojni sili, ki izvirava iz njegove polne religioznosti, najdemo isto pedagoško zakonitost, kot pri etično in socialno doživljajočem človeku. Kakor nas sožitje s takimi ljudmi, čitanje njihovih del, opazovanje njihovih dejanj itd. samo po sebi vzgaja, tako vpliva na nas tudi religiozno se izživljajoča osebnost. Ljudje, ki so prišli v neposredni ali posredni stik s Slomškom, so začutili vso resničnost njegovega duhovniškega poklica, vso iskrenost njegovih besedi, vso toploto njegovih govorov, vso iskrenost njegove molitve, gorečnost njegove pobožnosti in vse navdušenje za stvar božjo in za odrešitev človeških duš. Slomškova doživeta religioznost se je po njegovih besedah in dejanjih prelivala tudi v duše drugih ljudi in v tem je njegov največji vzgojni vpliv. Ta vpliv je docela neposreden in nenamenski in prav zato je imel kot duhovnik in kot škof bogate vzgojne uspehe. Nikogar ni bilo, ki bi le malo podvomil o resničnosti tega, kar je Slomšek pripovedoval in svetoval za religiozno življenje. Njegovo duhovno vodstvo, ki je šlo preko spovednice in prižnice na eni strani in preko njegovih spisov na drugi, je bilo pravo vodstvo, ker so ga ljudje začutili kot bogato doživljajočo religiozno človeka. Začutili so, kako duhovno in religiozno bogatejši postajajo, če se prepuste njegovemu vodstvu. Pri Slomšku lahko na najneposrednejši način ugotovimo ono za uspešno vzgajanje najvažnejše spoznanje, da nihče ne more vzgojno vplivati, če je duhovno prazen in če sam tega ne doživlja, kar bi rad drugim vzgojno posredoval. Čim duhovno bogatejši in čim bolj kulturno živ je kdo, tem boljši in neposrednejši je njegov vzgojni vpliv. In ker je bil Slomšek religiozno bogat in nenavadno živ ter razgiban človek, zato je bil že kar sam po sebi vzgojitelj in voditelj za druge. Ob Slomšku so se odkrivala drugim ljudem taka neslutena duhovna bogastva, da so se čutili kar obsuti z duhovno hrano in so bili vsi pripravljeni, da sprejemajo in sprejemajo. Ker so imeli ljudje od Slomška kaj sprejemati, zato so želeli in hoteli biti njegovi gojenci. V tem je največja skrivnost Slomškovih vzgojnih uspehov.

Močen vir Slomškovih vzgojnih vplivov je tudi njegova narodnostna zakoreninjenost. Slomšek je bil sin preprostega slovenskega človeka in je ves notranje in osebno zračen s svojim narodom. Njemu slovenska narodnost ni bila bled pojem, ki bi si ga bil pridobil kot izkoreninjeni izobraženec in o katerem bi bil samo vedel to ali ono. Slovenska narodnost mu je bila polna in živa realnost, v kateri je sam polno živel in iz katere je s polno dušo sprejemal. Slomšek je živel s vojim narodom, je čutil njegovo vitalno in kulturno vrednost, je doživljal vso možnost njegovega duhovnega in gospodarskega razvoja, je doživel njegove potrebe in stiske, se veselil njegovih kulturnih, političnih in socialnih uspehov, je doživljal lepoto in vrednost njegovih tradicij in navad, njegovo življenjsko silo, zdravje in moralno silo, je edoživljal njegovo religiozno, poštenost, ponos, njegovo pojmovanje svobodnosti, njegov odnos do zemlje, je trpel z njegovo pripravljenostjo k hlapčevanju itd. Tako je bil Slomšek po svoji naravi in po svojem doživljanju res slovenski človek, ki ni frazarsko ljubil svojega naroda, temveč ga je resnično ljubil, je trpel z njim in mu je hotel pomagati.

Tako narodnostno živečega človeka, ki je tudi iz svoje narodnostne zakoreninjenosti črpal moč za svoj moški značaj, so začutili Slomška tudi drugi ljudje. Marsikdo je šele ob njem in ob njegovem živem odnosu do slovenskega naroda začutil vrednost tega naroda, svoje dolžnosti do njega in svoj delež ob njegovem razvoju. Slomškove besede, ki jih je o slovenskem jeziku govoril celovskim bogoslovcem, ki jih je o potrebnosti pouka v slovenskem jeziku govoril priprostim in odločujočim, ki jih je o ljubezni do naroda govoril svojim učencem in faranom, vse te besede so bile polne njegovega narodnostnega duha in zato so padle na rodovitna tla ter tam obrodile sad ljubezni in spoštovanja do slovenskega naroda. Zaradi svojega osebnega odnosa do naroda je postal Slomšek po eni strani narodnostni vzgojitelj, njegova zakoreninjenost v narodu pa mu je dala tudi ono splošno moč in silo, ki jo potrebuje vsak vzgojitelj, če naj ima vzgojne uspehe. Zato Slomšek kot slovenski človek ni samo naš narodnostni buditelj, ni samo gojitelj našega jezika in borce za njegove pravice v šoli in v življenju, temveč je prav na ta način postal tudi osebnostno močen in vpliven vzgojitelj. V svojem narodu zakoreninjen je dobil do lastnega naroda tak neposredni odnos in tako neposredno zvezo, da je sploh mogel vzgajati. Ljubezen do naroda mu je dala možnost, da ga je narod sprejel in doživel kot svojega vzgojitelja.

Slomšek kot vzgojitelj nam kaže najuspešnejšo pot, kako bi mogli tudi mi postati uspešni vzgojitelji. Dosegli ga seveda nikdar ne bomo in vprav v tem je skrita njegova osebna veličina, ki je tudi glede njegovih vzgojnih uspehov nedoumljiva. Zelo podoben pa mu je naš priljubljeni Jeglič.



Bizeljko, kjer je A. Slomšek pastiral

Slomšek - pesnik

Sicer je o Slomšku-pesniku težko govoriti, kajti on sam ni imel nobenih umetniških pesniških ambicij ter je pesem prav tako spadal v njegovo narodno vzgojno delo, kakor vse njegovo narodno-buditeljsko in versko-vzgojno prizadevanje. Slomškov pravi pomen in vrednost njegove osebnosti brez dvoma ene največjih slovenskih, pride do pravega izraza šele na ozadju celotnega njegovega udejstvovanja kot narodni delavec ter je njegovo pesništvo samo ena pot, da izrazi ne toliko pesniško nazorne objektivne podobe človeškega življenja sploh, niti svoje lastne življenjske borbe, temveč tisto krščansko modrost, ki uravnava naše življenje, da bo dobro, aravno, pošteno, Bogu dopadljivo in v Bogu veselo. Slomšek je bil takó na čistem s samim seboj in s svojim Bogom, tako jasno-prozoren, prepričan do dna, da je vsa njegova človeška narava izginila v njegovi asketi ter se je ves podvrnil verski misli kot najglobkejši in najsvečiji misli slovenskega naroda. Katolištvo in slovenstvo sta mu bila tako dve neomajni in edini vrednoti, tako apodiktčni, da je vsa njegova pesem samo poudarjanje njune vzgojne pomembnosti, samo pesnenje pod njunim baldahinom. Toda bil pa ni zavil teološki mislec pesnik, temveč preprost vzgojitelj in živ človek iz ljudske plasti.

Slomšek je kot pesnik še otrok predromantične prosvetljenske dobe, tiste, ki je z Vodnikom zapela načelo: »Naj pesem umetna, naj merjena bo, nikdar ni prijetna ak' žali uho!« Izšel je iz tradicijske pesmi naših klasičnih protireformatorjev, koroških ljudskih pesnikov, iz tistega pesniškega duha, ki je v prejšnjih stoletjih postal last našega škofskega naroda in je pel iz realističnega religioznocerkvenega čustva. Kljub vsemu poučevanju je izrazil Slomšek večkrat pravega pesniškega duha, ki se je v nekaterih njegovih preprostih pesmih javljal v taki obliki in tako nazorno, da je njegova pesem kljub takratnim klisjem zelo osebnostna ter resnično živa. Le tako si moramo razlagati, da je njegova pesem takoj ponarodela ter jo narod poje še zdaj, zlasti v cerkvah. Slomšek se je tako — v nasprotju s sošolcem Prešernom — naslonil popolnoma na slovensko ljudsko tradicijo, na preprosto ljudsko umetnost, ki je alpsko-slovenskega značaja, pa jo je porabil za svoj oseben izraz premišljivega, učnega spovednika in v Bogu veslega kristjana.

Ko je bil še v Celovcu spiritual, je zbiral ostanke koroške ljudske pesmi kmečkih pesnikov, kot so bili Andreja in drugi, ter jih je izdal pod Ahaclevim imenom. Namen mu je bil že vzgojen: da izpodrine nemarne popevke, ki so se vedno bolj širile med ljudi in kvarile prav ter nadomesti v novimi popevkami. Pesem pa mu je za to, da z njo človek poveljuje Boga, kar je lepo izrazil v uvodu k »Šoli veslega petja za pridno šolsko mladino« (1853), kjer pravi: »Vse stvari po svoji šegi Bogu čast in hvalo pojó. Vrelci po kamenji rožljajo ter šumljajo slavo Bogu; velike reke po svojih potokih hrušijo in slavijo vsemogočnega Stvarnika, kateri jim toliko moč daja. Pohleven veter, ki po drevji pihlja, kakor mogočen vihar, kateri po gorah doni in drevje priklanja, Boga časti. Grlice se na solnci ogreva in v svojem Stvarniku hvalo kriči, da ga živi; še lepše pa ptičice pod nebom veselo pojó: škrjanček na polji, grlica po zelenem logu po dne, slaviček po noči; najlepše pa angelci v svetem raji Večnemu sveto pojó. Kako bi človek, venci vseh stvari na svetu molčal? Zakaj bi otrok božji

veselo ne pel?« Drugič pa spet (Drobtinice 1847): »Ni jih na svetu ljudi, ki bi rajši peli kakor Slovenci, in lepšega daru ne vem, kakor jim čedno pesmico dati. Rečem, da je vreden sto centov zlata, ki nam da lepo novo pesem, naj bo zdravica ali pa sveta, da je le vneta, brez vsega greha. Kdor kako lepo pesem zna, ino jo zapoje, se več obrajta pri poštenih ljudeh, kakor on, ki piti kupuje. Lepa pesem je zlata, draga reč!« — Tako je cenil Slomšek čedno narodno popevko in take je hotel tudi sam dati narodu v usta. To je bil njegov namen, zato je »vesele pesmi po domače pel«. Toda cenil je tudi tedanjo umetno pesem in je v nasprotju s poznejšimi in tudi istodobnimi ozkosrčnejši videl v Prešernu, svojem sošolcu in prijatelju »genialnega, »čudovitega, »blagoslovljenega« pesnika. (Glej: Slomškova pisma!) Sam je porabil vsako priliko, da je dal ljudstvu novo pesem: najraje je za to porabljal šolske knjige ali molitvenike, nove maše, vizitacije, birne itd. Če je bral kje v nemških družinskih revijah čedno pesem, takoj si jo je prisvojil, jo po svoje ponaredil in dal novo slovensko pesem, ki nosi prav tako značilne poteze Slomškovega duha, čeprav je bil motiv prevzet. Tako še do danes niso ugotovljene vse predloge za njegove pesmi, bodisi nemške, narodne itd.

Tako so njegove pesmi večinoma in izključno vzgojnega značaja, vendar pa moramo poudariti pesniško silo nekaterih pesmi, ki imajo še danes svojo ceno. Tako »Kje je ljubi Bog doma?«, »Glejte že solnce zahaja,« predvsem pa »Jagode in otroci«, ki je boljša kot poznejše Stritarjeve. Tudi moramo otepi pozabljenost njegovo »Predico«, zlasti po njegove »Poštene zdravice«, ki jih še danes vsakdo zna: »En hribček bom kupile, al »Zdravico na Slovence«.

Prav te, ko so zapete po narodovi podlogi, so najboljše ter najbolj ohranjene: v njih se je najbolj približal ljudstvu in ga v veselju poučil. Pravega prosvetljenskega duha pa kažejo njegove parafraze »Bašni in prilike«, ki so značilne za vse vzgojitelje.

Med različnimi pesmimi pa moram poudariti lepo šilerjansko pesem »Čast, še bolj pa »Hudo vreme«, ki je sicer prigodna, vendar pa ima tako nazorne in zgoščene opise neviht, narejene po vzoru »pesmi o zvonu«, da nedvomno epričuje velik Slomškov pesniški talent, ki ga ni znal ceniti, oziralo ga je izražal v drugotne namene. Le tako verziran se je mogel lotiti z uspehom prevoda Schillerjeve »Lied von der Glocke« (Zvonov pesem), ki je morda prvi prevod te pesmi na slovensko, dasi so jo v celoti za njim prevedli še Koseski in Funtek. Ob priliki bi te tri prevode kazalo primerjati. Slomškov se bere lepo, dasi ga sam v svoji skromnosti stavlja daleč za Koseskega. Najlepša Slomškova pesem pa utegne biti »Slovo Zolpaškim planinam« (to je Solčavskim), ki smo jo dali na čelu lista in je morda ena zadnjih njegovih pesmi. Napisal jo je v spominsko knjigo v Solčavi leta 1861.

Razume se, da je Slomšek večino svojih pesmi posvetil naboženemu življenju in petju po cerkvah. To so njegove »pobožne pesmi«, raztresene po njegovih molitvenikih, nanašajoče se na križev pot, na sv. misijon (znana: Kraljevo znamenje, sveti križ, — bandero glej vihrati), ki so jo a tako vero in z ognjem peli na lanskem evharističnem kongresu! Pesmi na nove in zlate maše, obhajilne, na sv. popotnico, na devišstvo itd. S tem bi bile pa tudi njegove pesmi zaključene. Toda omeniti moram še Slomškove epigrame, to je izreke v verzih, ki so sočni, kleni, polni narodne modrosti, ki še danes živi v ustih preprostih ljudi. Prav ta aforističnost je znak miselne poezije in ta se Slomšku tudi najbolj posreči. In Slomšek ima kopico lepih, klasičnih izrekov, ki bodo vedno živeli in pričali o njegovem pojočem in tekočem pesniškem izrazu, ko ga je zelo obhvalal. V jeziku pa velja že itak za slovenskega klasika.

Taka je pesem škofa A. M. Slomška; nastala je v najresnejšem dotiku z ljudstvom in dana je bila direktno narodu nazaj, ki jo je vedno sprejel v melodiji in jo hrani še danes. Grafenauer pravi, da Slomškove pesmi ne moremo strogo soditi s stališča umetnosti (Velika zgod.), vendar prav ob navedenih primerih moremo potrditi s Slodnjakom, da je bil Slomšek »pravi pesnik«, sodeč vsaj po najboljših dasti redkih pesmih. Po nazornosti jezika, preprostosti in individualnosti pesniške sile se njegova pesem znatno loči od ostalih klasičnih egigonov naše predromantične dobe, da si je tudi sama še vsa med njimi. Njegova pesem dobi pravo ceno ob presoji Slomškovega narodno-buditeljskega in vzgojnega stališča, kjer je največ ravno z njeno pomočjo storil za dvig naravi, za polepšanje življenja in porast cerkvene zavesti, za pravo modrost in smernice krščanske vzgoje, čemur je njegova pesem že od svojega početka hotela služiti. Kot taka se vključuje v njegovo celotno življenjsko delo kot bistven del.



Slomškov spomenik v mariborski stolnici

nasvetov in naukov, vendar lo gotovo ni edini način njegovega vzgajanja. Slomšek je vzgajal neposredno in predvsem nenamensko vse tiste ljudi, ki so prišli v direktni stik z njegovo osebnostjo. In čim bolj ga je kdo začutil kot človeka, oziroma čim bolj se je komu razkril kot človek, tem močnejši vzgojni vpliv je imel nanj. Vsa skrivnost Slomška kot vzgojitelja je v tem, da je bil izoblikovana osebnost, da je bil tako izrazit in enoten, tako v sebi uravnotešen in gotov samega sebe, da so ga drugi začutili kot človeka, h kateremu pridejo lahko polni zaupanja, na katerega se lahko obrnejo v duševnih in duhovnih težavah, pri katerem lahko iščejo sveta.

Slomšek je eden tistih redkih ljudi, ki so vzgojitelji že s tem, da sploh so. Njegov vzgojni vpliv pa je bil zakoreninjen predvsem v dobroti in v moči prepričanja. Dobrota in ljubezen imata izredno svojstvenost, da sežeta globoko v dušo drugega človeka in da tudi tam vzbudita dobroto in ljubezen. Kdor veliko ljubezni daje, ta tudi mnogo ljubezni vzbudi. Seveda je veliko vprašanje, ali je taka dobrota in ljubezen slabotna in nujna, ali je človek samo dobričina, ki vse spregleda in samo mehkuži drugega človeka, ker od njega nič težkega ne zahteva, čeprav bi ga vprav s tem lahko zelo močno vzgojno oblikoval. ali pa je taka ljubezen nekaj močnega in osebnega, nekaj, kar zahteva od drugih polno priznanje in kar zato močno vzgaja. In pri Slomšku najdemo prav to zelo osebnostno in močno ljubezen ter dobroto, ki ni nič samo zunanja, niti najmanj samo narejena ali umetna. Zato je vsakdo, ki je začutil to njegovo osebnost lastnost, odšel od njega vzgojno mnogo bogatejši. Prav tako močno kot z ljubeznijo je vzgajal Slomšek tudi s silo svojega prepričanja. Kdor je govoril ali debatiral z njim, kdor je čital njegova osebna pisma ali njegove spise, ta je začutil, da stoji za vsemi njegovimi izjavami, za vsako izraženo mislijo cel Slomšek in da ima opraviti z vso silo njegovega prepričanja. Slomšek je bil osebnostno močan tudi v tem, da se je hotel v vseh stvareh dokopati do lastnega in osebnega prepričanja, zato ni imel samo slabotnih mnenj, ni menjal svojega prepričanja in je dobro vedel, kaj govori, zakaj tako reče, kaj zahteva in kaj hoče. Z močjo svojega osebnega prepričanja je vplival tudi na druge ljudi, ki so ob njegovi osebnosti moči tudi sami osebnostno rastle, postajali vedno bolj gotovi samega sebe in so hoteli, da bi bilo tudi v njihovem duhu vedno vse tako jasno in enotno kot so začutili pri Slomšku. Ob Slomškovi osebnosti moči so se oblikovali v močnejše osebnosti.

Slomškov vzgojni vpliv pa je »bil razen v moči in enotnosti njegove osebnosti zakoreninjen v njegovi globoki in resnični religioznosti. Če bi hoteli označiti Slomška kot kulturni tip človeka, bi ga smeli imenovati religioznega človeka. Njegova religioznost ni zunanja, privzeta ali naučena, temveč je osebno doživeta in prisvojena. Zato je bil v njih osebno zelo aktiven in razgiban, živel je v svoji religioznosti in iz



Gregor Hrepecnik — hišni strežaj in voznik škofa Slomška

MLADI SLOVENE

A. M. Slomšek:

Tri najlepše rožice



Tri rožice v našem naj vrtu cveto:
glej, prva je roža veselja,
naj vselej opleta nam našo glavó.
Pravična naj spolni se želja!

Tri rožice v našem naj vrtu cveto:
nedolžnosti lilija je druga.
Lepota to našega srca naj bo,
da vesti nam kaj hud'ga ne žuga.

Tri rožice v našem naj vrtu cveto:
Zeleni je rožmarin tretja.
Na grobu naj našim ta vsajena bo,
zelená od veka do vekal

Veverica in opica

(Basen.)

Pozno na jesen sta šakljaje iskali veverici pod nekim orehom hrane. Krivec pohli in lep oreh pade na tla. Brž skočita obe, da ga pobereta. Vsaka bi ga rada imela. »Moj je,« pravi prva, »jaz sem ga prva ugledala.« — »Moj je,« trdi druga, »jaz sem ga prva pobrala.« Tako se kregata in pulita za oreh.

Mimo pa pride opica in pompraša: »Priateljici, kaj pa imata?« Veverici ji začeta pripovedovati in truščita vanjo, da ne razume ne te, ne one. »Dajta mi hraniti oreh in potem ponedaj osaka posebej svojo pritožbo! Vama že naredim pravico!«

Opica posluša pritožbo, razkolje in sne jedrce, medtem ko se veverici pravdata. Ko doteče prava, so luščine že prazne. Opica prizna obema pravico: prvi, ki je oreh ugledala, in drugi, ki ga je pobrala. Nato vrže osaki prazno luščino in gre smeje se svojo pot. Veverici imata osaka svojo pravico, a prazno luščino.

Ribica in pastirčica

Bila je velika povdenj in je poplavila mnogo travnikov. Ko je voda spet upadla, je zaostala ribica na travniku v jamici. Čim bolj je usihala voda, tem bolj se je premotavala uboga ribica in od velike žalosti se je vrgla celo na suho.

Priskaklja pa pastirčica, pomahlja z repcem in lepo tolaži ribico: »Zakaj toliko žaluješ po kalni vodi? Glej, kako veselo je na suhem, kako prijazno sijé solnce, kako raste zelena travica, kako lepo cveto rožice! Le pri meni bodi vesela!«

»Oh, kaj veš ti za moje potrebe!« ji odgovori ribica. »Brez vode mi ni mogoče živeti.« To izgovori in umrje.

UBOGEMU LEPE BESEDE MALO POMAGAJO, AKO MU NE POSTREŽES S TEM, KAR SAM LAHKO POGREŠAŠ.

Lev in opica

Pravijo, da je imela zverina svoje dni pod nekim košatim dobom semenj. Kraljevi lev sedi v sredi tovaršije v senci, opica pa skaklja po vejah in se spakuje ter začne lučati žolod v leva. Lev jo ostro pogleda, kakor bi jo hotel z očmi predreti, pa ne zine besede. Opico izprcehi gro-



za, hitro se zopet potolaži, rekoč: »Pač dobro, da do mene ne moreš!« — in draži zopet leva ter meče po njem žolod. Opica še enkrat vrže in lev zarjove, da se potrese zemlja, opica pa pade od strahu z veje. Trepelaje kriči levu pod lacami in čaka smrti, da jo bo razgrgal. Vsa zverina stmi in gleda. — »Ne boš me več dražila, nel zagrozi lev opici. «Pa saj nisi vredna, da bi te razgrgal,« pravi in jo izpuši. Vsa zverina se pokloni levu in počasti svojega usmiljenega kralja.

Čedno branje, lepo znanje,
srečno te stori:
slabo branje, grdo znanje,
tebe pogubi.

M. K.:

Slomškova mlada leta

Te dni v Sloveniji kar najsvečaneje slavimo spomin moža, se je iz preprostega in skromnega kmetkega dečka povpel do visoke časti: postal je škof in eden izmed najzaslužnejših mož, kar jih je rodila slovenska mati. Stiri in sedemdeset let je zdaj od tega, kar je ta znameniti mož izdihnil svojo plemenito dušo, njegovo ime pa bo z zlatimi črkami ostalo zapisano v zgodovini slovenskega naroda. Pa naj ne ostane zapisano samo v zgodovini; spomin nanj si moramo vtisniti v globino hvaležnih src in ga varovati kot dragoceno svetinjo do konca dni. »KDOR SVOJIH PREDNIKOV NE CASTI, NJIHOV NASLEDNIK BITI VREDEN NI!«

Gotovo vas bo zanimalo, kako so temu imenitnemu in učenemu gospodu, ki je vse svoje življenje posvetil narodu in domovini, tekla mlada leta. Če vam povem, da je bil Slomšek tudi najljubeznivejši in najiskrenejši prijatelj mladine, boste gotovo še bolj radovedni.

Rojstni kraj

Anton Martin Slomšku je tekla zibelka na Slomu, prijaznem griču ponikovske župnije na štajerskem. Njegov oče je bil trden kmet, njegova mati pa vzorna slovenska žena, ki je vzgajala mladega Tončka z vso materinsko ljubeznijo in skrbjo. Slomškova mlada leta so bila lepa in vesela. Saj si prijaznejša doma, kot je bil oni na Slomu, niti misliti ne morete. Pred hišo skrbno negovan vrt, poln pisanih rož, v okolici zeleni travniki in gozdovi, pašniki z ovčami in drugo domačo živino, spodaj v ljubki dolini pa šumljajoč potok in jez in mlina — koliko vabljivih prostorčkov za otroške igre!

Brezskrbna mlada leta hitro teko. Kot pred viharjem beli, od sonca ožarjeni oblaki bežijo... Začne se resen pouk. Nekaterim otrokom delajo prvi nauki hude preglavice. Slomšku pa niso delali posebnih težkoč. Najpotrebnejše in najlepše nauke je že poznal. Vcepila mu jih je mati v srce. Bil je zelo nadarjen dečko. Komaj je kot majhen kratkohladič znal izgovarjati prve besede, že ga je mati naučila kratkih molitvic. Prej je znal gladko govoriti z Bogom kot z ljudmi. Domačini so kar strmeli, tako hitro si je mladi Tonček vse vtisnil v spomin.

Tonček se začne učiti

Velika ponikovska župnija še ni imela šole, kakršne imamo dandanes. Edini učitelji so bili takrat duhovniki, ki so prostovoljno poučevali otroke v najpotrebnejših predmetih: v krščanskem nauku, v branju, v pisanju in v računanju.

Slomškov prvi učitelj je bil kaplan Prašnikar, ki je prišel na Ponikovo, ko je bil Tonček že 11 let star. Vse dotlej je bil brez pravega pouka. Pa je njegova bistra glavica hitro nadomestila, kar je zamudila v prejšnjih letih. Kaplan Prašnikar je v začetku poučeval mladino kar na svojem stanovanju — po trikrat ali štirikrat na teden. Stevilo ukaženih dečkov in deklic pa je s časom tako naraslo, da se je kaplan Prašnikar s svojimi učenci preselil v prostorno lopo zraven župnice.

Tonček je bil med kaplanovimi učenci vedno prvi. Kaplan Prašnikar ga je zato večkrat razveselil s kakšnim majhnim darilom. Tako mu je že prvo leto o božiču podaril srebrno križčo. Lahko si mislite, kakšno veselje je bilo na Slomu, ko je Tonček z lesketajočim se novcem zmagovalno prihlačal domov!

O veliki noči je Tonček spet prinesel domov lepo darilo: molitveno knjižico z zlato obrezo. Mati si je skrbno obrisala roke v predpasnik, si ogledala darilo in se začudila:

»Kdo ti je pa to dal?«

»Gospod kaplan, ker sem vse gladko znal!« je ponosno povedal Tonček.

To je bilo veselo iznenadenje za materino srce!

Tončkova prva nagrada

Drugo leto je kaplan Prašnikar priredil šolsko veselico, da bi se bolj navdušili ljudi za šolo. Kaj takšnega na Ponikvi še niso videli. Doživeli so že marsikatero svečanost, učkali že mnogo novih maš — ampak šolske veselice pa še ne! To je bilo zanje nekaj čisto novega.

Sultan in berač

(Konec.)

Zgodilo se je. Ubogemu Šopelu so naložili dvajset krepkih udarcev po zadnji plati in ga kaznovali z globo petdesetih rupij.

Vse zbit in ubog se je počasi vlekel proti domu. Vse kosti so ga bolele. A najbolj ga je bolela misel, kaj naj dobi petdeset rupij.

Druga dne jo je mahnil k svojemu bratu Jumi, ki je živel na drugem koncu mesta in mu povedal, kaj je doživel v sultanovi palači.

Brat Juma je neprijazno dejal: »Sicer nisi dosti vreden, tega pa vendarle ne bi rad videl, da te prodajo kot sužnja. Oglasi se jutri!«

Druga jutra je Juma vtaknil petdeset rupij v svojo mošnjo in oba sta se odpravila v sultanovo palačo. Sprejel ju je isti služabnik kot prejšnjega dne Šopela, in ju odvedel v sejno dvorano.

Juma se je globoko priklonil in ponižno začel:

»Prišel sem plačat dolg svojega brata. Toda preden izročim denar, bi rad vedel, čemu je bil prav za prav obsojen. Meni namreč obsodba ni povsem jasna.«

»Kaj ti ni popolnoma jasno?« se je zadril najvišji svetovalec. »Ne gre ti v glavo, da je bil ta lopov kaznovan? Še premalo jih je dobil! Zagrešil je nezakonski zločin, ko je večerj s svojim šiljastim nosom posnel ves vonj s sultanovih jedi.«

»Oprostí, modri mož,« se je opravičeval Juma, »zdaj razumem vse. Takoj plačam dolžni znesek. Imam ga pri sebi, toda ne bi rad onečastil prostora s to umazano rečjo. Pojdimo raje na dvorišče! Ukaži, prosim, svojim služabnikom, naj prinesejo za nami tudi enega izmed prekrasnih srebrnih pladnjev, da položim nanj svoj denar, ne da bi z njim onečastil tvojih rok.«

Odšli so na dvorišče, ki ga je sonce bogato obdaruvalo s svojimi blagodejnimi žarki. Juma je rekel bratu Šopelu, naj se s svojim klobukom v roki postavi na njegovo levico, svetovalec pa je prosil, naj se s srebrnim pladnjem potruži na njegovo desnico.

Na veselico je bilo povabljenih tudi mnogo duhovnikov in drugih visokih gospodov iz sosednih vasi. Po maši so se vsi skupaj, učenci, povabljeni in domačini, zbrali pod košatim orehom. Začela se je izkušnja.

Vse je šlo gladko. Kaplan Prašnikar se je zadovoljno smehljaj in si mel roke. Može in ženice so kar strmele in niso moge verjeti, da njihovi otroci toliko znajo.

Nazadnje je prišel na vrsto tudi naš Tonček. Pogumno se je postavil pred strogega učitelja in odgovarjal na vsa njegova vprašanja tako gladko in lepo, da so ga občudovali vsi, najbolj pa seveda njegova mati, ki jo je ta prizor ganil do solz.

Začeli so razdeljevati darila. Kdo je dobil prvo, najlepše darilo, ste gotovo uganili že vsi: dobil jo je Tonček, ki se je izmed vseh najimenojnejše odrezal. In kakšno je bilo to darilo? — Velik, v krasne platnice vezan molitvenik in srebrn denar v pisanih trakovih.

Tončkovega veselja vam ne morem popisati. Nekaj časa je zamaknjeno strmel v prelepo darilo, potem pa je planil k materi in navdušeno zaklical: »Mama, poglej, spet sem prvi!«

Njegova mati ga je vprilo vseh vsa srečna objela, pobožala z raskavo roko in med solzami dejala:

»Oh, ta moj fant!«

Mladi Tonček pa se zaradi visokega odlikovanja ni prevzel. Ostal je skromen in ponižen dečko.

Tonček postane ministrant

Posebno veselje je imel Slomšek do cerkve. Vsak dan je šel pol ure daleč v župnijsko cerkev k maši. Ko je gospod kaplan videl Tončkovo pobožnost, ga je vprašal:

»No, Tonček, ali bi mi hotel ministrirati pri maši?«

Tončkove oči so kar zažarele, tako ga je vzdostila vabljiva ponudba.

»O, pa še kako rad!« je odgovoril.

Postati ministrant — to je bila Tončkova goreča želja. In v tem hipu se mu je uresničila...

Kaplan Prašnikar ga je vzel k sebi in ga začel učiti latinskih molitvic, ki se jih je bistroumni dečko kaj hitro zapomnil. Tako je postal ministrant.

Tonček gre k birmi

Ko se je mladi Tonček pripravljaj za birmo, mu je mati rekla:

»Tonček, botra si pa kar sam izberi! Samo toliko glej, da si izbereš moža, ki dobro zna krščanski nauk.«

Tonček je materine besede resno preudaril. Pri krščanskem nauku se je postavil na takšen kraj, da je odondod mogel videti po vsej cerkvi. Preprost in reven kmet je po njegovem mnenju najboljše odgovarjal; njega si je izbral za botra.

Ko je kaplan Prašnikar pri izpraševanju vprašal Tončka za botrovo ime, se je na vso moč začudil, da si je sin tako premožnih staršev izbral za botra tako revnega kmeta. Nekaj časa je premišljeval, potem pa ga je pohvalil:

»Prav si storil! Boljšega botra si nisi mogel izbrati. Res je reven in preprost, a zato tembolj moder in spoštovan mož.«

Slomšek je v zadnjem letu svojega življenja sam pripovedoval ta dogodek iz svoje mladosti in pristavil:

»In Bog je blagoslovil mladega dečka: šolal se je, postal duhovnik in nazadnje celo škof.«

Tonček bi moral postati kmet

Po treh letih pouka v ponikovski šoli bi se bil moral Tonček oprijeti kmetkega dela. Kaplanu Prašnikarju pa je bilo žal nadarjenega dečka. Premišljeval je, kako bi pregovoril starše, naj ga pošljejo v mestne šole, da postane gospod.

Tončkov oče Marko pa o šoli ni hotel slišati ničesar.

»Moj Tonček bo kmet, kot sem jaz, in Slom bo njegovo posestvo!« je vedno govoril.

In Tonček se je moral lotiti dela, a z duhom je bil vedno v šoli. Kmetkega dela se na noben način ni mogel privaditi. Vsak pač ni za vsako delo ustvarjen!

Zaradi njegove ljubezni do knjig se mu je nekoga dne zgodilo nekaj zelo neprijetnega. Z oče-

Juma sam se je vstopil v sredo in potegnil s koncem dveh prstov prvo rupijo iz mošnje, a namesto da bi bil novce spustil na pladenj, ga je pridržal v zraku nad njim.

»Ali vidite senco novca na pladnju?« je vprašal svetovalec.

»Kajpak!« se soglasno pritrdili.

Juma pa ni nič več rekel, ampak je vrgele rupijo v Šopelov klobuk. Tako je napravil z vsemi petdesetimi rupijami. Ko je končal, se je obrnil k najvišjemu svetovalcu in mu rekel:

»Tako! Zdaj nesit pladenj s sencami rupij sultanu, ti, Šopel, pa se vrni s svojim klobukom domov.«

»Tako se pa nismo zmenili!« se je razburil najvišji svetovalec in zgrabil Šopela za rokav. »Nikamor ne pojdeš, dokler ne plačaš petdesetih rupij!«

»Saj jih imam na pladnju!« ga je zavrnil Juma. »Kje jih imam?« se je razhudil najvišji svetovalec. »Sultanu vendar ne morem nositi sene! — Njegovo veličanstvo ne razume takih šal.«

Juma pa je mirno dejal: »Šopela ste odložili, da je ukradel vonj in okus sultanovim jedem. Mar nista tudi vonj in okus samo senci? Če nista, pokažite mi ju in verjel vam bom.«

Na te besede je nastal takšen hrup, da je sam sultan prišel pogledat, kaj se godi.

Vseprav so mu pripovedovali, zakaj se pripravljajo. Sultan je poslušal svoje svetovalce, poslušal Jumo, se sprehodil parkrat gori in doli po svojem dvorišču in nazadnje tako-le odločil:

»Bog bodi zahvaljen! Danes bi bil kmalu storil veliko krivico. In temu ste krivi vi, moji učeni svetovalci. Vi ste mi tako svetovali. Zdaj vidim, da niste več zmognili pravično soditi. Niti sence razuma nimate! Prismoďte! Neuka Juma in Šopel sta vam šele morala dokazati, kaj je pravično. Vaše neumnosti sem že sit. Poberite se mi izpred oči, nočem vas več videti! Vaju, Juma in Šopel, pa imenujem za svoja prva svetovalca. Iz vaju govori prava ljudska modrost, ki je starejša od človeške učenosti. Pojdita z menoj, ker vajino mesto je pri meni!«

In ni bilo poslednjega sultanovega dobroti in radodarnosti hvale ne konca ne kraja.

kom sta bila na polju. Oče je oraj, Tonček pa gozil. Med oranjem je Tonček večkrat potegnil iz žepa knjigo, ki jo je bil naskrivaj vzel s seboj, ter pogledal vanjo, da bi jo ali ono reč ponovil.

Pa ga je pri tem zasačil oče in ječno zakričal nad njim:

»Kmet boš in delal boš; le mestni gospodje nosijo s seboj bukve. Da mi nikdar več ne prineseš bukvic na delo! Ubogemu Tončku so se po licih šle debele solze. A ugovarjati ni smel.

V mestne šole

Tončkova mati pa je bila drugačnega mišlj. Njena srčna želja je bila, da postane Tonček duhovnik. Premišljevala je, kako bi omehčala očetoovo trdo srce in ga pregovorila, da pusti Tončka v mestne šole. Pa je bil ves njen trud zastonj.

Nazadnje se je zalekla h kaplanu Prašnikarju in mu položila svoje gorje. Dobri kaplan se je znova zavzel za Tončka. Obiskal je njegovega očeta in mu začel prigovarjati:

»Dajte Tončka v mestne šole, da študira naprej. Njega je Bog za drug poklic odločil. Kmetški stan, dobro peljen, je najlepši stan, a Tonček venarje v drugem stanu, za kmetkega je ustvarjen, Bogu in ljudem lahko še več dobrega stori...«

Oče Marko se je nazadnje udal in — čeprav nerad — dovolil, da gre njegov sin v mestno šolo.

Ko se je o veliki noči l. 1814, mladi Tonček poslavljaj od doma, je kaplan Prašnikar izrekel te-le preproste besede:

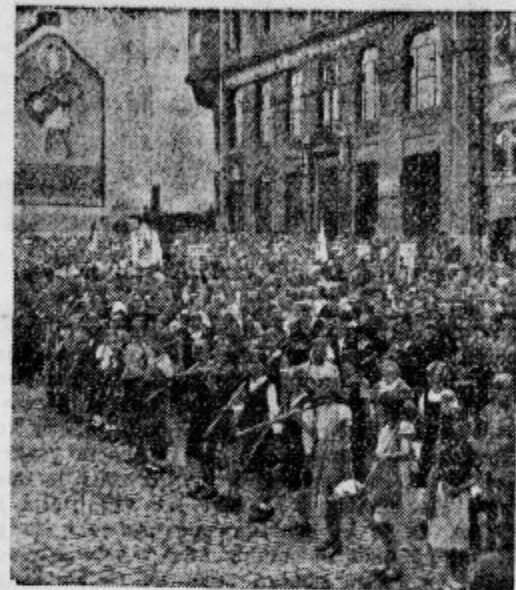
»Boste videli, vaš Tonček bo postal še velik gospod!«

In tako se je tudi zgodilo. Dva in trideset let pozneje, t. j. leta 1846 je bil izvoljen za škofa in danes ga moramo uvrstiti med najzaslužnejše moše slovenskega naroda.

Praznik slovenskih otrok

V nedeljo, dne 21. t. m. je bil praznik slovenskih otrok. Nad 15.000 dečkov in deklic se je zbralo v Mariboru, da kar najslovesneje počastijo spomin največjega in najiskrenejšega prijatelja otrok, škofa Antona Martina Slomška. Maribor je bil ves v cvetju, zelenju, mlajih in zastavah. Najlepši je bil gotovo prizor, ko so odposlanci mladine z velikimi knjigami v rokah stopili pred vladiko dr. Tomatiča. V teh knjigah je zbranih na tisoče podpisov, s katerimi slovenski otroci želijo in prosijo, da bi bil škof Anton Martin Slomšek beatificiran.

Beatifikacija pomeni, proglasiti za blaženega kakšnega človeka, ki je s svojim življenjem pokazal, da je vdan Bogu, da je živel svetniško življenje in da je bilo vse njegovo delo polno dobrote, pravičnosti in ljubezni do bližnjega. Ko je proglasen za blaženega, je čez nekaj časa prištet med svetnike.



Čez 15.000 otrok iz vseh krajev Slovenije se je prejšnjo nedeljo zbralo v Mariboru na Slomškovi proslavi. Na sliki vidite samo majhen del dečkov in deklic.

Mnogi narodi že imajo svoje svetnike. Zdaj čakamo tudi mi Slovenci, da nas sv. oče odlikuje s tem, da proglasi za blaženega škofa Antona Martina Slomška. Za vsak narod je tako odlikovanje velika čast, kaj šele za nas, ki smo majhen narod. Po naših grških bodo zablestale bele kapelice s podobo blaženega Antona Martina, v naših hišah ne bo manjkala podoba tega velikega moža, ki bo naš zaščitnik, v cerkvah bodo oltarji z njegovo podobo.

Blaženi sv. Anton Martin Slomšek bo stal ob strani predvsem otrokom, saj je vse svoje življenje posvetil v prvi vrsti njim, jih učil, bodril in vzgajal v dobrem in lepem. Njegovo svetniško življenje bo vzgled tisočim, saj mora vsak človek, ki hoče biti dober, iskati pomoči v vzglednem življenju velikih mož. Kdor bo sklenil, da vzame za vzgled tega moža, bo premišljeval njegovo življenje in bo spoznal, kaj je bilo ono, kar je dvignilo škofa Antona Martina Slomška tako visoko, da more naš majhni narod prositi, da mu Cerkev dā največje poveljanje. Spoznal bo, da človek ne sme živeti samo zase, temveč predvsem za Boga in za druge ljudi, kot je živel Slomšek.

In če bo naš narod odlikovan s tem, da bo Anton Martin Slomšek proglasen za svetnika, boste vi, otroci, gotovo prvi, ki boste iz srca molili:

»PROSI ZA NAS, BLAŽENI SV. ANTON MARTIN!«

Slomšek — vzor slovenskega domoljuba

Škof Anton Martin Slomšek je bil s srcem in dušo Slovenec. Materina beseda mu je bila najslajša godba tega sveta. V vseh njegovih spisih in pesmih, posebno v onih, ki jih je zložil za vas, prijatelji mladi, se zrcali ta njegova iskrena ljubezen do domovine. Odpadnike svojega naroda je primerjal z Judežem Iskarijotom, ki je prodal Kristusa za 30 srebrnikov.

Poslušajte, kako krasne besede je Slomšek izrekel zadnje leto svojega življenja v nekem svojem znamenitem govoru:

»Oj, ljubi, lepi in pošteni slovenski jezik, s katerim sem prvič svojo ljubeznivo mamo in ateja klical, s katerim so me moja mati naučili Boga spoznati — tebe hočem kot najdražji spomin svojih rajnih staršev hvaležno spoštovati in ohraniti, za tvojo čast in lepoto skrbeti... Kakor je prva moja beseda slovenska bila, tako naj tudi moja poslednja beseda slovenska bo!«

Prijatelji mladi, posnemajte ga!

Družina

Delajmo, dokler je čas
počivali bomo v grobu.
(A. M. Slomšek)

Slovenska družina in slovenski svetnik

»Vse, kar je trpko na svetu, ima svoj dan vstajenja.« je nekoč zapisal naš bodoči svetnik, veliki Anton Martin Slomšek, ki v teh dneh slovensko obhajamo njegov spomin. Prav te njegove besede so tako do danes pomembne za družine, za naše slovenske domove, ki preživljajo v tej dobi toliko trpkosti in željno čakajo dnevov vstajenja. Naš Slomšek je bil pravi oče slovenskih družin. Kjerkoli je bival in kamorkoli so ga zanesla pota njegovega službovanja, povsod je najprej poskrbel za duhovno obnovo in za pozemsko dobroto slovenskih domov. Že to, da je tako vzvišeno poudarjal ljubezen do slovenskega jezika, je nedragocenejši dar, ki ga je izročil našim družinam. Zakej, kjer v družinah ne spoštujejo materinskega jezika; kjer so pripravljeni, da se ob prvi priliki priklonijo pod tujevo peto; v takih družinah tudi ni spoštovanja do rodni mater in očetov, in kjer tega ni — tudi ni ljubezni do družine, do domače hiše, do rodne zemlje. Naš veliki slovenski oče Slomšek je bržkone spoznal našo največjo rano: malostročnost in plaho zbeganost prirodo. Videl je, da slovenskim družinam manjka ponaša spričo ljubezni do materinskega jezika. In zato ni do zadnjega diha nehal bičati takšno bojazljivost, neznanost, malovernost. Preko svojih telesnih in duševnih moči je veliki Slomšek, naš slovenski svetnik, lomil skalovje, jih spravil a poti in gradil ceste, da bi se po njih gladko pretakala slovenska govornica. Pisal je šolske in duhovne knjige, govoril, opominjal, rotil. Zavedal se je naših nedostatkov. Vzgal je naše družine, jim dajal knjig in besed in zgledno življenje za podporo glede na vzgojo otrok in za obstoj trdnih slov. hiš. Gledal je zaključek njegove oporoke, ko pravi: »... meni pa naj Oče luči, od katerega prihaja vsak dober dar... podeli najvišjo moč in zadnjo milost, da bi pred njegovim prestolom s svojo priprošnjo mogel koristiti tej škofiji.« Tako skrbi še za po smrti, da bi mogel služiti slovenskim družinam, zavedajoč se, kako potrebni smo Slovenci za svoje domove in otroke pomoči od zgoraj.

»Bodite pomečni, bodite krofki, bodite po-nižni!« Kdo bi bil teh Slomškovih besed bolj potreben ko družina, ki mora pošiljati otroke v svet, pa jim ne more dati boljših naukov mimo teh Slomškovih!

Njega je že okolica njegove mladosti, zlasti globoko verna mati, vzgajala k bogoljubnemu življenju in svetosti. Tam so bile družine še zdrave in poštene; ti ljudje niso poznali razjedajočih dvomov današnjih dni. Zato je dejal, da je sveta vera »modra učiteljica v življenju«, da je najslajša to-lajnica v trpljenju. Ali ni videl sem v naše dni, sem v naše žalostne domove, ko je v uvodu k »Apostolski hrani« zapisal: »Sveta vera tudi po naših krajih umira; varuje in ohranja jo, da vam umrla ne bo. Ob sveto vero biti — in pa luč sredi teme ugasniti — kam se boš popolnik podal?« — »Bog nam da pravo vero ohraniti in jo mlajšim zapustiti!« V tem pravcu nam je Slomšek za naše, že ponekod ugasle družine, največji in naj-boljši oče. Saj — priznati si moramo to — kjer je v družinah vera tako živa, da prihaja iz duše staršev in se sprejema v duše otrok in so vsa dela po poti žive vere — ondaj je družina navzlic zunanjim težavam srečna in mirna. Dokaz za to je bil vprv Slomšek sam: vkljub nečistem težavam in skrbem — je bil vedno vesele narave.

Naš veliki Slomšek je še dalje skrbel za slovensko družino: on je tudi ustanovitelj slovenskega mladinskega slovstva. Bil je vzgojitelj naše mladine, pomočnik očetov in mater in učnikov. — Naša slovenska hiša je večni dolžnik Slomšku. Le te njegove besede, jedro pristinega sloven-skega očeta, še omenimo: »Slovenka me je ro-dila, Slovenka me je dojila; naj me slovensčina tudi hvalečnega sina ima. Zemljo materno obde-lovati želim, dokler nekdanj v materini zemlji po-čivam, ako bo volja božja tako.« — Vsak naj dela po svojih okoliščinah ali že svetu ugan ali ne. Tisti pa, ki me sodi, je Gospod.

Poletje, sonce, barve...

Na sliki vidiš prav prijetne primere pripravnih poletnih oblek. Št. 1 ti pokaže novodobno sestavo gladkega, enobarvnega krila iz vzorčaste kozaške bluze. Bluza mora biti iz svile ali pa iz vzorčaste platna. — Na št. 2 vidiš sestavljeno obleko (komplet) iz vzorčaste svile. Jopica in penlja na obleki je obšita z enobarvnim blagom. Št. 3 ti pokaže obleko na angleški način z dvojnimi ovratnikom iz belega organzija in dvema cvetkama pri-



merne barve. A na št. 4 vidiš lep zgled za rožasto, svileno obleko, kakršne so letos jako priljubljene. Ovratnik posebne vrste je znotraj podložen z enobarvnim blagom. Pas je iste barve ko ta podloga. Beli klobuki so za poletje posebno priljubljeni. Široki krajevski dajejo dobro senco. Okrašeni so le s trakovi, ki ustrezajo barvi obleke. Lepe so majhne, črne, žametaste cvetke na teh klobukih.

Pisane nogavice, pisani čevlji.

Na pomlad in poletje, ko vse v prirodi oživi, pa oživijo tudi modna navodila. Čevlji so bili že lani pisani, a letos so še bolj. Narejeni so iz raznih vrst usnja in kak šolčnek je ko pisana roža: je modre in rdeče, rumene in črne, sive in zelene barve. Če se uže, pa je pač težko čistiti; treba ga je obdelavati po predpisih za madeže, maroje in lise. ... Eno pa je dobro, kar imajo letošnji ženski čevlji: da imajo nižje in tudi prav nizke pete. In da so spredaj široke, zaokro-žene ali kar na širji vogale odsekanke oblike, o čemer smo že zadnjič pisali. — Dobro je tudi, zlasti za vroče dni, da so moderni platneni čevlji raznih barv; najlepši so pač beli — in pa sandali, ki pa pristojajo le lični, mladi ženski nogi! — Nogavice so zdaj svetlih barv, a nosijo tudi take, da se zlagajo z barvo čevljev, tako: sive nogavice za s sivimi čevlji, rjave za s rjavimi itd. — A vsa taka navodila so precej draga; le malokatera ženska se bo mogla in — tudi hotela — ravnati v teh čudnih časih po njih.

Velike rube in pahovke z dolgimi resami no-sijo letos za k kmečkim oblekam. Rube so iz čiste volne in radi res prav gospodsko vplivajo. Pasove z zaponko iz emajla imamo za k tem-nim, enobarvnim oblekam...

To in ono o poletni modi.

Stran z rokavicami, visokimi klobuki, tesnimi živilki, zlatimi avbami in začetimi pasovi! Sploh — stran z vso staro šarolj Pmladanski vetrni je prinesel drugačne oblike, ki se pač še oklepajo starodavnih podob, ki so pa vendarle iz teh dni. — Ali morda ne bo več kosimov? Bo — poletni bodo beli, obnovljeni s črnim lakastim frakcem,

pasom in gumbi. Vsi kostimi so prirojeni po na-činu smolkinga. Temni kostimi imajo svetle žive, beli kostimi pa temne. To prav ugodno vpliva na skostni postav. — Sportne obleke se zapenjajo s kačo na zadrgo, zapenjajo se tako za vratom, ob straneh njih žepi in žepci.

Vedneje obleke so jako uporabne. Iz istega blaga napraviš krilo, telovnik, bluzo in čepico. Te dele lahko potem sestavljaš z deli drugih oblek, le da se barve lepo skladajo. Nikar ne pozabimo: povsod je polno belega pikčaja! — Kitajski vpliv na to modo je jako pomemben. Ploščati klobuki so okrogli ko jermuški in nalahno privlačni na-vzgor in zgoraj je krogičica ali čopek. Kozaške bluze so spet v ospredju, segajo skoraj do kolien, imajo široke škrice in kimonaste ali ranglanaste rokave.

Cvetja nič kolikor! Najvažnejši so cvetlični vzorci Popoldanske in večerne obleke so vse v rožah, so iz svile, prisne ali umetne, so prepro-ste, brez nakita. Krilo je večkrat na drobno zgibano (pisirano), čez pa plahutajo škrice kozaške bluze. Na ta način se zdi, da je krilo bolj temne barve, čeprav je iste barve ko bluza. Seveda je viškos tako tudi bolj podčrtana.

Pisani, vzorčasti, bambazasti blagovi so zelo pri-lični za dnevne, za športne in izletne obleke. Mimo cvetja so v blagu okrasni in bujni vzorci vseh vrst, tako: podobe živali, geometrični liki, igračke, konci — vse je na šarastih blagovih tega poletja. — Barve? So jako bujne, pestre, pisane, da se na vso moč tepejo. Tako vidimo strupeno rumeno in strupeno zeleno barvo; temnomodro pa rjastordečo, kričeče roza barvo in sinjo. Mimo tega pa mnogo šapoteljev, trakcev, šopkov, gum-bov — celo iz emajla, in listja ali srčkov — vse, kar je čim bolj pisano!



Poletna kuha

Marmelada iz ribeza. Tri četri kg kristalnega sladkorja kuhaš v treh osminkah litra vode tako dolgo, dokler se sladkor ne zgosti. V to goščo (sirup) daš 2 kg očiščenega, opranega in iztreb-ljenega ribeza, ki ga kuhaš in mešaš v gošči, dok-ler ne nastane žolica, marmelada. To spraviš v kozarce in pustiš do drugega dne odprte kozarce, nato pa jih prevežeš. Ribezova meza je jako pri-avna za k mesu (slična ke brusnic). Ribezova gošča na mrzel način. Ribez, ki je očiščen in jako zrel, dobro očemaš. Ko dobiš en kg soka, daš vanj 1 kg sladkorja v kockah in to tri ure neprestano mešaš — zmeraj na eno stran. Tako nastane gošča, žolica, ki jo daš kar v ko-zarce in jih prevežeš.

Skodelico (četrt litra) rozin, skodelico fig, skodelico dateljev brez koščic, pol skodelice kan-diranih pomarančnih lupin in skodelico orehovit-jedre zmeljemo s strojem. Ko je zmleto, dodamo 2 do 4 žlice pomarančnega soka, napravimo žogice (ali kroglice), jih povajamo v sladkorju in jih po-sušimo.

Jagodove rezine. Iz 18 dkg presnega masla, 20 dkg moke, ščepca soli, 3 dkg sladkorja in 3 žlic mrzlega mleka napravíš testo in ga za pol pisa na debelo razvaljaš in daš spet skupaj — in to trikrat ponoviš. Ko v tretje razvaljaš testo, naj bo 5 milimetrov tenko in ga razrežeš na rezine, ki so za prst dolge in za dva prsta široke. Te daš na pleh, ki ga prej obliješ z mrzlo vodo in rezine na-nem opedeš, da zarumenijo. Nato rezine malo ohladiš, previdno jih odstraniš s pleha, ohladiš do dobrega in jih pomažeš s tole kremo: 25 dkg vrh-njagod mešaš z 8 dkg sladkorja in s malo li-monovim sokom 10 minut. Te mešanico dodaš nato četrt litra vlepene kisle smetane in spet pomešaš. Ko so rezine s tem nadevom (kremo) namazane, daš na vrh vsake rezine polovico vrtno jagode.

Otroška restavracija. V Newyorku so za majh-ne otroke, ki ne morejo jesti pri starših doma, us-tanovili posebno restavracijo, kjer nadzira poseben otroški zdravnik vso kuho. Z avtobusi gredo po otroke na dom in jih spet pripeljejo domov. Za-eno so v resti: ali posebne sobe za igranje in spanje teh otrok.

NAŠ DELAVEC

Brezdelni dohodki delničarjev kapitalističnih družb

Vsak človek na svetu mora delati. Brez dela nima noben zemljan pravice do dobrin, ki jih člo-vek pridobi a svojim delom, razen, če je telesno ali kako drugače nesposoben opravljati kakšno delo. Te ljudi je dolžna celotna družba, da jih hrani in pre-življa. Brezdelne dohodke smatramo one dohodke, katere si nismo pridobili a svojim delom, pa so zanje morali drugi delavci, kmetje, itd. delati, da so jih ustvarili. — Če kdo hoče živeti od dela in znoj drugih kot trol, s tem napravlja vsem, ki delajo pri proizvodnji dobrin, mnogo več dela, večjo delovno storitev, da pokrijejo porabo za sebe in za trote. Največje zlo v današnji človeški družbi je ravno v tem, da eni ljudje hočejo živeti na ra-čun drugih. Zato je z ozirom na krivičnost brezdel-nih dohodkov treba te okrniti, močno obdavčiti ali dati na kakršenkoli način družbi in delovnemu ljudstvu nazaj, kar jim je bilo odvzeto.

Eni izmed krivičnih - brezdelnih dohodkov so dividende in tantieme pri delniških družbah. Pri marsikateri te vrste družbi gredo dobički v tisoče, milijone ali celo v milijarde. Nasprotno pa se de-lavstvo samotno plačuje, ob slabih varnostnih na-pravah in pod skrajno slabimi delovnimi pogoji. Če bi na primer brezdelne dohodke delničarjev kakaga večjega dobrodokega podjetja obdavčili, da bi snasala dividenda ne 200, 150, 100% na leto, temveč kvečjemu 5%, bi iz tega denarja v naši državi s lahkoto izvedli popolno delavsko zavarova-nje, tako brezposelno, starostno, itd., pa bi ne bilo potrebno od delavskih zaslučkov odtrgavati tiste dinarčke za prispevke tega zavarovanja.

V naši državi je vse polno inozemskih družb, katere iz našega naravnega bogastva in iz naših delavskih žuljev napravijo vsako leto ogromne do-bičke. En primer take družbe je Družba francoskih borskih rudnikov (Compagnie Française des Mi-nes de Bor). To družbo je ustanovil l. 1908. veliki arabski bogataš Džordže Vajfert (takrat se je pisal še Weifert), ki je prispeval milijon in četrti dinar-jev v zlatu ter volike rudnike v občinah Bor, Kri-velj in Ohtrelj v začetarskem srezu, kakor tudi ob-širne izsedne pravice v izmeri 6500 hektarov, na-dalje gozdove v izmeri 1008 ha na hribih Črnega vrha, kar je vse dobil od takratne srbske vlade z ministerjalnim dekretom z dne 18. oktobra 1908. leta, ter dve francoski družbi. Ena se imenuje So-ciété Mirabaud, Puérari et Cie, ki si je pri ustanov-itvi zagotovila 1% vsega črvenega letnega pri-delka, druga pa Société Française d'Etudes et d'entreprises, ki je dobila 1000 temeljnih deležev po 500 francoskih frankov. Obe francoski družbi pa sta morali za to prispevati stroje, narbte in vse, kar je za izkoriščanje rudnika potrebno.

Danes je ta družba, ki je povečini v francoskih rokah, katere sedež je v Parizu, ki ima tudi v svo-jih rokah tehnično vodstvo ter opravlja delo veči-noma a francoskim delavstvom, lastnica naslednjih rudnikov, topilnic in drugih podjetij:

1. Bakreni rudnik v Čoka-Dulkanu, ki je vsa-ko leto dal okrog 250.000 (l. 1930 celo 391.000) ton bakrene rude iz dnevnih rudokopov ter okrog 100 tisoč ton iz podzemskih rudokopov.
2. Bakreni rudnik Tilva Mika, ki je leta 1934. dal 569.000 ton bakrene rude.
3. Pet visokih peč-topilnic za baker, ki so zad-nja leta dajale do 44.000 ton čistega bakra na leto.
4. Premogovnik v Podvisu, ki je l. 1934. dal 18.000 ton premoga, premogovnik v Vinu, ki je dal 12.000 ton l. 1930. in je sedaj opuščen.
5. Svojo obrtno železnico Bor—Metovnica, ki prevaža letno 150.000 ton rude in drugega blaga.

Vsega je bilo leta 1935. zaposlenih 1877 delav-cov. — Pri ustanovitvi so bila sprejeta pravila, ki

določajo, da je treba dobiček razdeliti na sledeči način: 1. Odplačilo za amortizacijo, 2,5% za za-konito rezervno, 6% prvi delež, ki se razdeli med prioritetne (prve) deleže, 3%, ki jih dobijo nosi-telji temeljnih delnic, od ostanka pade 10% za razne tantieme (nagrade), preostalo se razdeli med delničarje. Kapitala ima družba 15 milj. ala-tih frankov (okroglo 200 milijonov Din), ki so raz-deljeni v 150.000 delnic po 100 frankov. Poleg tega je družba l. 1931. razpisala posojilo ter izdala v ta namen obligacije v znesku 40 milijonov frankov okroglo pol milijarde dinarjev. Obligacije se bres davkov za vse bodočnost. Dividende na deleže so se delile v toje višini: Za temeljne deleže v letih 1926 do 1928 po 102% do 187%, v letih 1929 do 1935 pa po 122, 127, 157%. Prioritetne (prvorazred-ne) delnice so dobivale po 105 do 190% dividend, v letu 1929 pa celo 300%. Tudi delnice so zaradi izredne dobičkanosti rudnika poskočile od no-minalne vrednosti na 2640 francoskih frankov v l. 1933 in 2365 fr. frankov v l. 1934, torej 28 kratni narastek.

Družba priznava za l. 1934 naslednji izkaz do-bička: Izdala je za upravne stroške 1.011.000 fran-kov, za davke v Franciji 101.000 frankov, za davke v Jugoslaviji je dala 1.865.000 frankov. Čistega do-bička je napravila, kolikor prizna, 21.023.000 fr. frankov ali okroglo 70 milijonov Din. Od čistega dobička pa je po lastnem priznanju uporabila za dividende med delničarje 19.195.000 francoskih frankov, tantiem je porazdelila v znesku 2 mi-lijona 33.000 francoskih frankov. Pod raznimi dru-dimi poglavji v letni bilanci pa so skriti še večji dobički. Tako najdemo v zakoniti rezervi bilanca l. 1934. poldrugi milijon frankov, v izredni rezer-vi 1.800.000 frankov, v sdbizni rezervi 59.000 frankov, v rezervi za emisijske premije kar 4 mi-lijone frankov, v rezervi za amortizacijo obligacij (40 milijonov) pa že 28 in pol milijona frankov, nabra-nih v borih treh letih od l. 1931. dalje, v postavki za amortizacijo pa ogromno vsoto 96.000.000 fran-coskih frankov, v postavki za sdbavne, amortizacijs-ke, obrestne in druge rezervce pa zopet 74 milio-nov frankov. Tukaj se povsod skrivajo dobički tega neizčrpnega rudnika. — Ako ešeletemo samo pri-znane dobičke borske družbe v zadnjih 10 letih, dobimo ogromno vsoto ene milijarde frankov ali vsaj 3 do 4 milijarde dinarjev današnje vrednosti, ki jih je imela družba brez vsake kompenzacije (nadomestil, odškodnine), kajti na davkih je v istem razdobju plačala kvečjemu 20 milijonov frankov ali 60 milijonov dinarjev v okrogli vsoti in po današ-nji vrednosti. Če bi tu izluščili čiste dobičke, ki se skrivajo pod raznimi drugimi glavami bilance, bi prišli do milijardnih zneskov, ki jih je mednarodni kapital brez vsake najmanjše zapreke — saj niti ni zaposleval našega domačega delavstva, niti doma-čih strojev — odnesel iz naše države. Poleg tega pa to podjetje, ki je tako rekoč oporočeno vseh dav-kov, tudi ne uvaža v svoje obrate nobenih socialnih ustanov.

V upravnem odboru sedita poleg sedmih Fran-cozov sedaj samo dva Jugoslovanci, to sta gg. dr. Ferdinand Gramberg in Georg Weferi. Tretji, ki ni Francoz, se piše grof Veleovski in je po rodu Poljak. — Borski rudnik je tip kolonialne eksploatacije (izkoriščevanja) inozemskega bres-barvnega kapitala, ki se je vseal v tujo zemljo in je brez usmiljenja iztrevja. Kdo je te ogromne vsote z delom zaslužil, kam roma naše narodno bogastvo in kam nas vade prokletstvo kapitalizma — o vsem tem je spričo navedenih kričečih dejstev vsak komentar nepotreben.

Prisilno delo v Rusiji

Ze več časa so izrabljali boljševiški mogotci parole o osvoboditvi delavstva samo za to, da so lažje gradili državni kapitalizem. Rusija namreč ne pozna prostega dela. Če bi obstajalo prosto delo, tedaj bi moral imeti delavec pravico izbire vrste in kraja zaposlitve. Moral bi imeti svobodo pogajati se o mezdah ter delovnih pogojih kot posameznik ali preko strokovne organizacije, priložiti se proti svo-jemu delodajalcu pred državnimi oblastmi, stavkati in odločati o mezdah. Brez dvoma je moglo te pra-vice več ali manj omejiti. Toda če se odpravijo, ni več govora o svobodnem delu. Delo postane pri-silno. Za tako delo je značilno:

Delovni trg ne obstoja. Delodajalec ima sam pravico odločati o vrsti dela ter zaposlitve ter kra-ju zaposlitve, kakor tudi o bivališču uslužbenca. Če se delavec temu upira, izgubi delo in ne dobi več zaslužila. Proti odredbam delodajalca ni priziva. Stavkovna pravica ne obstoja. Uslužbenec ne uživa nikake zaščite kot član organizacije. Delodajalec določa mezdno in delovne pogoje sam. Proti njemu ni pritožbe. Uslužbenec je brezpraven.

Tako stanje je uvedeno tudi v Rusiji. Boljšev-iki so izdali delavstvo v korist rdečega kapitalizma in imperializma. Država je delodajalec. Boljševiške strokovne organizacije so organi podjetniške drža-ve. Zgubile so neodvisnost in mesto da bi delav-stvo ščitile, ga terorizirajo.

Boljševiki so izumili kapitalistično metodo, ki nosi naziv stahanovstvo. Prietaši stahanovstva ve-ljajo pri ostalem delavstvu za izdajalce delavske stvar. Kadar morejo, jim nagajajo. Da, celo pobija-jo jih, o čemer pričajo poročila boljševiškega ti-ska. Danes obstoja v Rusiji literatura, ki dokazu-je dobrodelnost podjarmljanja človeka po satan-skem in nečloveškem marksističnem državnem aparatu. Več se ne more resno oporekati dejstvu, da nista na tovarno navezana ruski delavci in kmet, ki je postal hlapec sovjetskega kmečkega gospodarstva, nič več svobodna človeka.

Ta telesna odvisnost pa ima več stopenj. Tako obstoja v Rusiji številni sloji pravih sužnjev. To je še prav posebno podčrtati glede na 1. maj, praznik dela, toliko bolj, ko je vprašanje suženjstva v Rusiji zelo ozko povezano s problemom boja proti brez-poselnosti, torej a problemom, nad katerim je de-lavstvo ostale Evrope posebno zaskrbljeno.

Znano je, da so v Rusiji dan za dnem oznanjali tako zvano likvidacijo brezposelnosti. Tedaj je bilo več milijonov, ki so bili zapisani pri borzah za delo kot brezposelni. Enostavno so jim črtali pod-poro. Zaradi številnih prič je tudi znano, da je mo-glo kljub zanikanjem ruskih oblasti naleteti na vseh ruskih kolodvorih na množice ljudi, ki iščejo delo. Nihče seveda ne misli upeljati brezposelnih podpor, ker sovjetska vlada itak ne more zagotoviti delavskim masam normalne plače. Kljub temu ni mogoče trditi, da bi bile sovjetske oblasti popolno-ne neaktivne nasproti masam brezposelnih in pri-rastku prebivalstva. Nasprotno, pokaže se veliko aktivnost. Seveda ne z borzami za delo ter blagaj-nami za brezposelne, temveč a G. P. U. Danes je že

dovolj dokazov, da si moremo ustvariti sodbo nad obsegom teh operacij. Dr. Solonevič, zdravnik, ki je bil zaposlen kot ujetnik v upravni pisarni taborišča za prisilno delo, je priobčil poročilo, ki na-vaja številke:

V taborišču Svir se nahaja 76.000 jetnikov, ob kanalu pri belem morju 285.000, pri gradbi želez-nice v Sibiriji 800.000, v Dimitrovo 400.000, v Tem-nikovu 400.000, v severnih taboriščih 2 milijona. Razen tega obstoja v celi Rusiji večje število manj-ših taborišč. Po Solonevičevih ugotovitvah je v vseh teh taboriščih okrog 5 milijonov zaprtih, med njimi tudi žene in otroci. V tej številki niso všteti oni, ki so v ječah ali deportirani, niti kmetje, ki so bili prisiljeni iti v puščino kot kolonizatorji.

Če opazujemo visoke številke o umrljivosti iz teh taborišč in dejstvo, da dobe oni, ki jih reši smrt, naslednike, bomo priznali, da je ta promet GPU veliki promet. Dejansko spravi sovjetska drža-va s pomočjo taborišč a poti vse tiste, ki jih sma-tra za nevarne ali odveč. V zadnjo kategorijo spa-dajo brezposelni, v kolikor prekoraj njihovo šte-vilo tako zvano normo. Iznajdljivost sovjeto ne pozna meje. Po mnenju GPU je bila Ohrana, cars-ka policija, preneumna in neapraktična. Zadovoljila se je, da je nezaželena zaprla in hranila, tako da so mogli ob revoluciji takoj stopiti v vrste ustašev. Danes je v Rusiji vse racionalizirano. Delo interni-ranca donaja GPU brezplačno delo do zadnjih mej človeške sile ter smrt brez pogreba. Dosežen je torej gospodarski in politični cilj.



„TRIBUNA“ F. BATJEL, LJUBLJANA, Karlova c. 4
Podružica Maribor, Aleksandrova c. 26

DROBNE

Strokovna zveza poljedelskega delavstva. Or-ganizacija je prebrodila začetne težkobe, delo se je organiziralo, odbor je navezal stike z organizaci-jami in ustanovami, ki prihajajo znanj v poštev, na-pravili smo najpotrebnejše korake, sedaj pa je tre-ba delo sistematično nadaljevati. Organizacijo je treba izpeljati do podrobnosti in v vsakem kraju. V ta namen smo razposlali pretekli dni vsem za-upnikom in prijateljem potrebna navodila za iz-peljavo organizacije. Prosimo, da greste povsod na delo in delate po navodilih. Kjer tisti, ki je navo-dila prejel, ne bi mogel sam vsega izvršiti, naj pri-tegne sodelavca. Sicer je nastopil poletni čas, ko je vsepovsed mnogo dela. Vendar, počivati ne sme-mo. Ves prosih za parabite za širjenje Strokovne zveze. Pri odgovorih pazite, da boste pisali na pra-vi naslov, ki je: SZPD, Ljubljana, Tyrševa c. 29-1.

Naš domači zdravnik

E.B. - L.J. Splošna onemoglost, bolečine v prsni in sklepih pri delu, otekanje rok in nog se vas loteva v zadnjem letu in stopnjuje navzlic zdravniškim zdravilom? Svetujem, da se obratate na bolniško blaginjo, ki ima prav za take primere še dosti drugih zdravilnih pripomočkov in celo toplice. Veseli me, da so vam pomagali moji nasveti že štirikrat, naj vam pomore še peti, dasi poslednji nasvet.

S.G. - K. Neredno utripanje srca, omotica, slabost in zvišana toplota po hrpi so znaki neozdravljene bolezni pri srcu. Srčnih napak je več vrst, ne samo zaklopničnih, ampak tudi mišičnih in drugih. Vam treba neposrednega zdravniškega nadzora in zdravljenja, bržkone tudi večtedenskega mirovanja. Odklanjam vsak stvarjen nasvet, ker ne maram nositi odgovornosti v tako kočljivi bolezni.

Isti. Stare jetične (?) žleze bržkone v prsih se najbolj poznajo na morskem ali gorskem zraku. Za zdaj jih pustite v miru, pogasite najprej tlečo žrjavico drugod.

J.K. - Lj. Noseča žena in kopanje na prostem? To dvoje je kajpada združljivo, če se vrši po pameti, pretiranosti pa itak škodijo vsakomur. Po obedu je kopanje nevarno; če ni časa za kopanje pred obedom, potem treba kopanje odložiti na pozno popoldanske ure. Tudi ne kaže kar planiti v vodo od sonca ali poti razgret, tudi ne ostajati v vodi do trepetca ali občutljive mrzlice. V mrzli vodi treba čvrsto plavati ali drugače se gibati, žoganje v vodi je zabavno in koristno, skakanje v tem stanju neprimerno.

A.G. - S. Zdravniško izkazilo o svoji nedotaknjenosti dobite pri zdravniku, ki vas je zdravil. Gotovo vam rad potrdi, kakšno je bilo stanje pred začetkom zdravljenja in kakšne spremembe so nastale radi zdravljenja.

Isti in drugi. Rok za odgovore v tej posvetovalnici je določen in nespremenljiv. Uredništvo tudi pošilja v soboto zvečer vsa vprašanja, ki se naberejo med tednom. Do srede zvečer zgoljavam odgovore, ki se v četrtek zjutraj že natisnejo, da morejo iziti v prilogi naslednje nedelje. Vaše vprašanje je bilo napisano 18. t. m. z željo, da izide odgovor 21. t. m., kar je sploh nemogoče! Čudim se, da je štiri leta stara zadeva postala nujna kar na naglo.

L.M. - K. Razkuževanje obleke po jetičnem bolniku? Zanesljivo opravi to potrebno delo razkuževalec, ki bi ga moralo imeti vsako okrajno glavarstvo. V enem dnevu (8 urah), se da obleka razkužiti brez vsake škode. Če ni dana taka priročnost, razkužite obleko tako, da jo razobesite, menjate lego, za tri dni na sonce in preprih. Za kuhovino menda to prirodno razkuževanje ne zadostja. Posteljno in telesno perilo spada v pralnico. Opremo v sobi odrgnite večkrat s 3-5% sanitolom (domačim lizolom) ali enakomernim saponom (domačim lizolom), enako lesena tla; stene in strop pa prebelite.

F.R. - T. Klop v koži vam je medtem menda že sam odpadel, če je ostala glavica v koži, potem se vam je napravil in ogrožil večji ali manjši tvorček. Klop se odpravi, če se omoči z oljem, petrolejem, bencinom ali terpentinskim oljem, izdreti

se ne da ves, ker večno ostane v koži njegova glavica. Vi imate bržkone drug mrčes, morda sramne uši ali kršlje. Lekarnarju povejte na uho svojo nadlego, pa dobite uspešno mažo.

J.C. - S. Zlata žila se rada druži z žepko in narobe. Zdjaj ne bo težko zdraviti žapeke s primerno prehrano: presnimi kislim mlekom, sadjem in presnimi zelenjavami, ki se dobe povsod. Za zlato žilo samo poskusite, ko čutite nabiranje nadloge, s čajem bezgovega listja, isto tekočino rabite za obkladke na boleče mesto.

Isti. Dušica (astma) je bržkone vaša bolezen s težkim dihanjem in suhim kašljanjem. O dušici je bilo že večkrat pisano na tem mestu in povedano, da je to prav za prav neka muhavost ali razdravljivost ravnostnega živčevja, ki se daje razburjati že od neznatnih dražljivcev in uganja burke posebne vrste ali v glavi ali v prsih (drugače v pljučih, drugače na srcu), v trebuhu zelo različno, na koži (v obliki koprivnice). Zadošča majhen prehlad ali komaj opazna prebavna motnja ali kakšen prah ali vonj, pa se pojavi ali glavobol ali nahaod ali dušica ali kakšna druga malozabavna šala. Kako se odpravlja takšna preobčutljivost? Poleg splošnega utrjevanja z vodo in zrakom treba pri vsakem posamezniku pogoditi tisto najbolj občutljivo mesto, od koder se sprožijo napadi, in to mesto spraviti v red.

Isti. Zrelo in zadnji del nosa vsa peče? Verjetno je, da izvirajo vse druge vaše tegobe prav od tod. Dajte si čimprej ta del pregledati po strokovnjaku in če treba, iztrebite. Spiranje nosa s toplim kaduljevim (žajbljevim) ali kamilničnim ali slezovim malce osoljenim čajem zjutraj in zvečer vam tudi nekoliko pomore. Kajenje opustite popolnoma.

Isti. Miršavost je kakor zamaščenost globoko ukoreninjena v splošnem ustroju, zato je spreminjanje ene in druge rado težavno. Ako ni boleznij (jetike ali druge), hudih skrbi, prenapornega dela in prepričle, oziroma nezalostne hrane, potem si dajte pri vsaki jedi časa, da jo uživajte prav dobro prežvečeno in vsaj eno uro po jedi mirujete. Jejte vse, kar je v vašem kraju v navadi, morda malce bolj zabujeno. Alpski Nemec odgovarja na vprašanje, kaj ga redi, šalivo in stvarno: dobro srce (= mirna čud).

A.M. - S. Tvorba v brazgotini ni nujno rak, ne predhodnica raka, marveč menda samo spačena brazgotina. Predno se odločite za daljno pot in znatne stroške, dajte stvar pregledati po enem ali drugem strokovnjaku v vašem mestu, ki vam oskrbi tudi cenejšo pomoč.

M.S. - N. Splošno neugodje ob južnem vremenu je značilna nadlega živčno občutnih ali izčrpanih ljudi. Zdjaj na poletje se lotite utrjevanja po načrtu, kakor je bilo že nedavno opisano, poprite se katerega športa, plavanja, veslanja, hoje po gorah i. dr. Za lekarniške pripomočke ste že premislili; od dnevi, ko vam je poklicno delo težje, pijte čaj sporiša (bot. varbena officinalia), ki jo zdaj poleti ljubite v mejah ob potih, na osredkih in po grobljah.

Isti. Živčnik in poroka? Vzdržujem se vsakršenega nasveta, ker vas premalo poznam iz vašega dopisa. Treba vsekakor osebnega pregleda in izčrpnega poizvedovanja neposredno po zdravniku.

L.O. - Lj. Brez izkazila in opravičila — nič.

Kmetijski nasveti

Rja na vrtnicah. M. C. S. — Vrtnice vam napada bolezen, da dobe listi temne pike. Te se širijo in končno ves list porjavi in odpade. Bolne liste ste priložili, da ugotovimo to bolezen in vam svetujemo, kako se jo je ubraniti, oziroma kako zatirati. — Poslane bolne liste vrtnic je napadla rja. Ta bolezen se pojavlja na vrtnicah zlasti ob vlažnem vremenu in tedaj napravi lahko veliko škodo. Ponemk nastopa letos tako močno, da je že večina listov odpadla. Zdraviti jo je mogoče najuspešneje pozimi in spomladi s škropljenjem z razkuževalnimi sredstvi. Pa tudi poleti jo zatiramo, da njeni trosi in klice ne ostanejo čez zimo na vejah in steblih, odkoder se spomladi naselijo na mladih listih. Te trosi uničimo, če spomladi vrtnice, potem, ko smo jih obrezali in preden odženejo, temeljito poškrbimo ali namažemo z dve — do triodstotno raztopino modre galice z apnom, s tako zvano galicnoapno brozgo, imenovano tudi borbodsko brozgo. To razkuževalno sredstvo uniči trosje rje in prepreči njeno širjenje po listih. Pri obrezovanju vrtnic moramo sežgati vse odrezane veje in steblove, da ne okužimo z njimi zdravih rastlin. Zatiranje rje na listih, ki jih je rja napadla, je brezuspešno. Pač pa je koristno vse take liste pobrati in jih zažgati, da se bolezen ne širi po drugih zdravih listih. Te in mlade poganjke pa obvarujemo rje s tem, da jih poškrbimo z enodostotno galicno-apno brozgo. Škropljenje pa morate večkrat ponoviti, vsakokrat, ko se na vrtnicah pokažejo mladi poganjki.

Zatiranje mravelj. M. kl. način in kako je sploh mogoče rešiti se mravelj, ki jih imam v pritičnem stanovanju in pred katerimi ni nikake jed varna? L. I. — L. — V vašem stanovanju so se mravlje že zelo udomačile in stikajo povsod po živilih; najbolj jim ugaajo elastične. Ako hočete mravlje zatreti in jih odpraviti, morate najprej najti njih skrivališče. To pa je težko dognati, zlasti tedaj, če prihajajo na svetlo skozi kakšno prav neznačno luknjico. Najlažje zasledite skrivališče, če mravlje opazujete in jim sledite pri boji po njih stezicah. Navadno leze mravlja s težkim bremenom vedno proti skritemu mravljišču, ako je nikdo ne moti na njeni poti. Če kanemo na že znano in dobro ugotovljeno mravljišče stezico par kapljice medu in raztopljene sladkorja, potem že lažje doženemo smer proti mravljišču, odkoder prihajajo vedno nove lačne mravlje in kamor odhajajo nasičene. Ko najdete mravljišče, polijte ga dobro s krompom, da uničite mravlje. Vse težje je pregnati mravlje, ako se vam ne posreči najti skritega mravljišča ali ako najdenega mravljišča ni mogoče politi s krompom. Tu si pomagamo s sladkorjem, ki ga raztopimo v vodi. Mesto sladkorja lahko uporabimo v to med ali sirup. V oslajeni vodi namočimo veliko gobo, ki jo najprej nekoliko iztisnemo in nato položimo na mravljišče stezo. V kratkem času napolnijo eladkosnede mravlje gobo. Ko je goba že polna mravelj, jo prav previdno dvignemo in vržemo v krop. Nato izperemo iz gobe mrtve mravlje, namočimo izpraznjeno in iztisnjeno gobo v oslajeni vodi in jo položimo zopet na mravljišče stezo. To je treba ponavljati

tolikokrat, dokler niso vse mravlje pokončane. Če pa prihajajo mravlje od zunaj v hišo, morate najprej dognati mesto, kjer prihajajo v hišo. Če je najdeno mesto v zidu, zadelamo tako mesto s cementom ali apnom, ako je v lesu, zatakemo in zadelamo mesto dohoda mravelj v hišo s kitom, ki ga napravimo iz krede, lanenega olja in petroleja. Če ne moremo storiti ne tega ne onega, pokusimo odvrtni mravlje s snovmi, ki jim dišijo neprijetno. Tako lahko polijemo pivnik z ribjim oljem, terpentinom ali petrolejem in ga položimo na ono mesto, koder prihajajo mravlje. Mravljišče stezice lahko tudi poškrbimo s petrolejem ali potrosimo po njih žvepleni cvet (prah), naftalin ali tudi kuhinjsko sol. Po stezicah lahko potrosimo tudi mešanico iz enakih delov eladkorja in boraksa, ki se je tudi dobro obnesla za zatiranje mravelj. Iz hiše ali stanovanja lahko preženemo mravlje tudi z gozdnimi mravljami, ki jih prinesemo v večji množini iz gozdnih mravljišč v stanovanje in jih denemo povsod tja, kjer se pojavljajo hišne mravlje. Gozdne mravlje preganjajo druge mravlje in zapuste stanovanje (hišo), ko ni več tamkaj nobenih drugih mravelj. Če stanuje še kdo v isti hiši in so tudi v njegovem stanovanju mravlje, naprosite ga, da bo preganjal tudi on istočasno mravlje iz svojega stanovanja, da bo uspeh popoln.

Naprava lepila za muholovke. Kako napravim lepilo za lovljenje muh? S. K. — R. — Takšno lepilo lahko napravite, ako zmešate skupaj 40 delov kolofonije, 30 delov lanenega olja in 10 delov medu. Tudi mešanica iz 50 delov kolofonije, 30 delov ricinovega olja in 10 delov glicerina vam da dobro lepilo. Z napravljenim lepilom namažite papirne trakove, ki jih razobesite, da se bodo nanje lovile muhe.

Zatiranje bramorja na vrtu. I. V. M. — Bramor se vam je zaredil ter grozi uničiti vso zelenjad. Radi bi vedeli, kako vam je nastopila proti temu škodljivcu. — Ze ponovno smo podajali nasvete o tem škodljivcu na tem mestu, zato bi morali marljivo citati te kmetijske nasvete. — Bramor je pač škodljivec, ki mu ni tako lahko priti do živega. Sedaj v tem mesecu ga se najlažje zatrete, ker je v svojem gnezdu, ki ga ima blizu 40 cm globoko v zemlji v navpičnem rovu, zlegel jajčeca, iz katerih se zvalijo mladi bramorji. Uničite ga tako, da poiščete tam, kjer so rastline ovenele, rov ter mu sledite tako dolgo, dokler ne gre v globino. Tam si je napravil gnezdo. To izkopljite in mlade bramorje ali jajčeca pokončate. Če pa temu škodljivcu sedaj ne morete biti kos, napravite oktobra meseca na vrtu na raznih krajih pol metra globoke jame, v katere naložite svežega gnoja, potem jih pokrijete z zemljo V ta gnoj bodo bramorji zlezli, da prezimijo na toplem. Decembra meseca ali pa zgodaj spomladi izkopljite te jame ter poberte iz gnoja tam prezimujoče bramorje. Nekateri jih lovijo tudi z lončki, ki jih nastavijo v zemljo med rove. Ko ta škodljivec pride do lončka, pade vanj in ne more več iz njega. Lončke je pregledati vsako jutro ter iz njih pobrati naložene živalice. Tako se jih mnogo uniči.

Uničenje praproti na travniku. F. K. S. — Na travniku se vam je praprota tako zrasla, da je košnja trave skoro brez haska. Kdaj se praprota najlažje zatreti? — Praproto boste najlažje zatrili z neprestano košnjo. Ta rastlina ima namreč podzemne korenine, iz katerih poganja vsako leto nove liste. Ti pa zopet prehranjujejo korenike, da lahko prihodnje leto zopet požene liste. Korenike lahko zatremo tako, da jo izkopljemo, ali pa preprečimo, da se ne more hraniti iz listov. Izkopati je je težko in je tako delo tudi zelo zamudno. Pač jo uničimo,

Pravni nasveti

Kolkovanje računov. K. S. D. Vprašate, če se mora račun napraviti, tudi če ga kupec ne zahteva in kako se morajo sedaj trg. in obrtni računi kolkovati. — Od 1. aprila letošnjega leta dalje je bilo poprej obvezno izdajanje računov olajšano. Sedaj so računi do 50 din oproščeni takse. Za račune, note, poročila in podobne spise o terjatvah, dobavah in potroških, po katerih znaša vsota nad 50 din, je plačati takso samo, če se dotični računi dejansko izdajo. Taksa znaša za zneske nad 50 din do 100 din 1 din, do 500 din 2 din, do 1000 din 3 din, nad 1000 din pa 5 din. Če stranka ne zahteva računa, ga trgovec ni dolžan izstaviti.

Ničen zakon in posledice. A. U. Lj. Državno in cerkveno je bil vaš zakon kot ničen razveljavljen. Med pravdo pa je vaša žena vzela pri domači občini domovnico, glasečo se na vaše družinsko ime in odšla v službo. Ker je bil medtem zakon razveljavljen, ste zahtevali od občine, da ženi odvzame domovnico, da ne bi vaša žena z vašim imenom še dalje hodila po svetu, a vam občina ni sploh nič odgovorila. Vprašate, kako bi ženi vzeli svoje družinsko ime. — Ko je bil vaš zakon kot ničen razveljavljen, je vaša žena zopet pridobila svoje deklisklo ime in je zopet pristojna v tisto občino, kot pred poroko. Dokler ni bil zakon kot ničen razveljavljen, je smela in morala vaša domovna občina izdati domovnico tudi vaši ženi. Občina ni dolžna zahtevati vrnitev pravilno izdane domovnice. Svetujemo vam, da vi pri domovni občini vaše bivše žene zahtevate domovnico za bivšo ženo in to njej pošljete. Saj sami sprevideate, da ne more v tujem mestu živeti brez kakih listin! Če bi pa bivša žena še nastopala z vašim imenom, bi jo morali tožiti, da nima več pravice do vašega imena in bi potem izvršbe tudi dosegli, da ne bo več nosila vašega imena.

Odpoved stanovanja. S. K. C. — Imate stanovanje, ki obstoji iz kuhinje in sobe ter plačujete najemnino mesečno. Najemne pogodbe nimate in se tudi ne spominjate, da bi vam gospodar kdaj rekel, da velja mesečna odpoved. Vprašate, če lahko stanovanje odpoveste na štirinajst dni. — Če ni bil dogovorjen poseben odpovedni rok, potem se mora odpovedati stanovanje v rokih, ki so določeni s posebnimi predpisi; če ni takih predpisov, potem pa po krajevni običajih in če ni teh, velja za letne najemnine ali če je trajalo najemno razmerje nad eno leto, trimesečna odpoved, za najemnine nad mesec dni in manjše od enega leta, štirinajstredna odpoved, za vse ostale najemnine osemredna odpoved. Za mesto Celje velja razglas namestništva v Gradcu z dne 25. jan. 1911, ki določa trimesečno odpovedne termine od 1. do 14. februarja, od 1. do 14. maja, od 1. do 14. avgusta in od 1. do 14. novembra. Za najemnine, ki se plačujejo mesečno, pa velja enomesečna odpoved, ki se mora dati v prvih treh dneh v mesecu in izpraznitve stanovanja mora biti izvršena do opoldne tretjega dne prihodnjega meseca. Vaše stanovanje, če spadate pod mesto Celje, lahko odpoveste le na en mesec.

Lastnoročno spisana oporoka. L. R. L. — Nekateri trdijo, da se mora lastnoročno spisana oporoka vsako leto podpisati, sicer da ne bi bila veljavna. Ali je to res? — Ne. Pravno veljavno izrečena poslednja volja v obliki lastnoročno pisane in podpisane oporoke ne more izgubiti svoje veljavnosti. Popolnoma zadostuje enkratni podpis zapustnika.

Dolžni delež. L. R. L. — Posestvo je vredno 80.000 Din. Oče in mati sta vsak do polovice lastnika. Otrok je pet. Vprašate, kakšen dolžni delež morata oče in mati zapustiti otrokom, če napravita oporoko. — Dolžni delež otrok znaša polovico tega, kar bi dobil po zakonitem dednem nasledstvu. Če bi umrl n. pr. oče, bi znašala njegova zapuščina polovico posestva, to je 40.000 Din. Pri zakonitem dednem nasledstvu bi dobila njegova žena eno četrtino zapuščine, to je 10.000 Din, vsi otroci skupaj pa ostale tri četrtine, to je 30.000 Din. Na vsakega otroka bi torej prišlo 6000 Din po zakonitem dednem nasledstvu. Dolžni delež znaša polovico tega, torej mora v gornjem primeru dobiti vsak otrok kot dolžni delež 3000 Din po očetu, oziroma po materi.

Dedovanje mačeha. L. R. L. — Mati, sosesoposelnica, je umrla in zapustila moža in tri otroke. Polovico posestva so po njeni smrti dobili otroci, tako da je sedaj do polovice posestva lastnik oče, a do druge polovice so otroci. Oče se je v drugič oženil. Vprašate, koliko bo dedovala mačeha po smrti očeta, če bi umrl brez oporoke. — Od očelove polovice bo dobila druga žena-mačeha eno četrtino, ostale tri četrtine pa otroci. Torej bi bili potem lastniki celoga posestva: otroci do 7 osmin, mačeha do 1 osminke.

Nezvesta žena. T. P. E. S. — Če imate dokaze za ženino nezvestobo, lahko kazensko tožite pri domačem okrajnem sodišču ženo in njenega ljubimca radi prešuštva. Tožbo morate vložiti zoper oboje v roku treh mesecev računajoč od dne, ko ste zvedeli za zakonolomstvo. Tožba pa je zastarana, če je od dneva zadnjega zakonolomstva preteklo že dve leti. Kazen za prešuštvo je zapor do enega leta. — Če nočete ženo kazensko preganjati, lahko tožite pri okrajnem sodišču, v čigar območje spada vaše zadnje skupno bivališče, na ločitve zakona izključno zaradi krivde žene. S tako tožbo boste zmagali, če boste dokazali preštevovanje vaše žene. V dokazne svrhe boste sodišču predložili pismeno priznanje žene. Izključno lastne krivde ločena žena nima pravice do alimentacije po možu. Če ste z ženitno pogodbo naklonili svoji ženi polovico posestva, imate pravico, če bo zakon ločen zaradi krivde žene, da zahtevate razveljavljenje ženitne pogodbe. Po ločitvi zakona bo varstveno sodišče odločilo, pri kom bo živela hčerka iz tega ločenega zakona. Če je ljubimec vaši ženi obljubil, da jo bo poročil, ne bo mogel te obljube izpolniti, ker je zakon med dvema osebamama, ki sta druga z drugo preštevovale neveljavne, če je to preštevstvo že pred sklenjenim zakonom dokazano. Vse druge obljube, ki jih je ljubimec dal naši ženi, da jo pridobi za sebe, pa so neizpolnjive, ker so nemoralne in zoper dobro šege.

Zapeljevanje deklet. M. Z. M. Vprašate, če lahko fanta, ki poštenim dekletom zakon obeta, samo zato, da jih zapeljuje, kazensko preganjate ali pa samo civilno radi odškodnine. — Kdor zapelje spolno neomadeževano deklico, ki je dovršila 14 let, a še ni dopolnila 21. leto, se kaznuje z zaporom najmanj šestih mesecev do petih let. Zapeljana deklica mora sama ali pa po svojem zakonitem zastopniku staviti tožadevni predlog tekom treh mesecev, sicer je tožba zastarana. Če se zapeljevec z zapeljano deklico oženi, se ne kaznuje. Kdor pa zapelje žensko pod obljubo zakona, pa dane obljube ne izpolni, se kaznuje radi preštevstva s strogim zaporom od enega do treh mesecev. — Civilno pa odgovarja za prizadeto škodo in izgubljen dobiček, kdor zavede žensko s kaznjeno njene liste takoj, ko se prikaže iz zemlje, pokosimo in to delo večkrat ponavljamo. Tedaj bo ošibila in v zemlji segnila. Ta način zatiranja praproti je bolj zanesljiv, kakor pa izkopavanje korenin, četudi traja nekoliko več časa.

njivim dejanjem, ali sicer z zvijačo, s pretnjami ali z zlorabo odvisnosti, da dovoli nezakonsko telesno združenje. Take civilne tožbe zastarajo v treh letih, razen v primerih, da je kaznjivo dejanje hudodelstvo, potem zastarajo take odškodninske tožbe v 30 letih.

Janez R. P. Zahtevajte na vpogled pravila vaše samopomoči in boste tam našli, kakšne pravice imate glede vrnitve plačanih prispevkov, če izstopite predčasno.

Na dražbi prodana hiša s prevzhitkom. G. A. O. Z notarskim zapisom ste leta 1932 sebi zgovorili prevzhitke, ki je bil cenjen na 44.200 Din in tudi vključen. Sedaj pa je bila hiša prodana in je na prevzhitke odpadlo le nekaj nad 6000 Din. Vprašate, če lahko tožite na razliko med vključenim vžitkom in sedaj za vas založenim ostankom. — Če je bil prevzhitke vključen na prvem mestu, potem bi se izkupiček na dražbi prodane hiše uporabil za kritje tega prevzhitka po plačilu vseh prvenstvenih terjatev (davčnih zaostankov), ki so bremenili hišo. Najbrž ni bil prevzhitke vključen na prvem mestu, ali pa se je dosegla tako nizka prodajna cena hiše, da ni preostalo zadostnega kritja. Če po dražbenih pogojih izdajatelj ni imel prevzeti prevzhitka v naravi, je sodišče dolžno za



Srce, ledvice, živce, ženske bolezni, spolno slabost, notranje žleze, nervozo, sklerozo

zdravi z uspehom naše najmočnejše prirodno ogljikovo mineralno

Radensko kopališče, Slatina Radenci (pri Mariboru)

Od 15. maja vozi direktno vagon iz Ljubljane ob Radencev brez prestopa. Iz Ljubljane odhaja ob 7:20 zjutraj.

prevzhitke določeno protivrednost naložiti v Drž. hipotekarni banki. Vi lahko tožite na dajatev vžitka — ko bo v ta namen določen denar izčrpan — le svojetasne prevzemnika vaše hiše, ker se je le-ta zavezal, dajati prevzhitke, ne morete pa tožiti sedanjega izdajatelja. Dražba hiše je bila veljavna, ker se je dosegla pri prodaji polovica cenilne vrednosti. Ko je že šla hiša na dražbo, ste se morali v lastnem interesu pobrigati, da pride čim več resnih kupecv in bi ti naglani ceno nekoliko višje in bi edini kupec dobil hiše za izključno ceno. Sedaj ne pomagajo nobene priitožbe.

Novoverci. M. S. C. Se prihajajo k vam razširjalci nove vere in prodajajo tozadevne knjige, je pristojna politična oblast dolžna, da tako propagando prepreči, če gre za tako vero, ki ni priznana od države. Kazensko bi se preganjali taki ropovedniki nove vere le, če bi javno na shodih ali na javnih krajih dražili del ljudstva zoper drugega in povzročali s tem verski razdor. Kazen je zapor do petih let ali pa denarna kazen.

Izredni prispevek k uslužbenem davku. — H. F. V. — K odgovoru pod gornjim naslovom, objavljenem v nedeljo, 14. junija t. l. še dostavljam: Za proračunsko leto 1935-36 je odredil zakon o proračunskih dvanajstih, da so od plačevanja izrednega prispevka izvzeti ponavljajoči se prejemki iz tistega službenega razmerja, ki ni omenjeno na mesečni plači z odpovednim rokom. Ta stavek je prevzel tudi letošnji finančni zakon v § 24. Po tem stavku so torej oproščeni plačevanja tega prispevka vsi oni, ki ne prejemajo plače mesečno, ampak v krajših rokih n. pr. dnevno, tedensko, na pol meseca, pravtako pa tudi tisti, ki se jim prejemki izplačujejo mesečno, toda določeno službeno razmerje ni omenjeno na odpovednem roku. Ponavljajoči prejemki so torej zavezani izrednemu prispevku tedaj, da se izplačujejo prejemki mesečno in da je razrešitev določeno službenega razmerja vezana na odpovedni rok. Izjemoma se ta prispevek ne pobira, kakor smo že gori navedenega dne napisali, od hišnega služabništva, orožnikov, graničarjev, podčastnikov in upokojencev, ki so jim urejene pokojnine po določbah zakonov, ki so veljali pred uveljavitvijo zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbenih z dne 31. julija 1923, zakona o drž. prometnem osebju iz leta 1923 in zakona o ustroju vojske in mornarice iz leta 1923.

Hočete dober, naraven malinovec?

Potem ga naročite pri tvrdki: »Vitamine«, d. z o. z., Ljubljana, Masarykova cesta 46.

Izobujen invalidnina. B. K. L. — Invalid je bil obložen zaradi kaznjivega dejanja, storjenega iz koristljubja. Kazen se mu je že izbrisala in je bil torej rehabilitiran. Invalidsko sodišče mu pa kljub temu ne prizna pravice do invalidnine. — Vprašate, kaj je treba ukreniti, da pride zopet do invalidnine. — Invalidski zakon nima predpisa, da bi invalid zaradi rehabilitacije zopet pridobil pravico do invalidnine, ki jo je zaradi kazenske obsojbe izgubil. Zato po našem mnenju ne bo mogoče zopet dobiti invalidnine.

Menica in blanko. P. J. — Pred nekaj leti ste v varnost posojila podpisali neizpolnjeno menico. Ker posojilodajalec še ne ve koliko bo imel stroškov, menice še ni izpolnil. Ali bo lahko tudi vpisal večji znesek na pr. v namen odškodnine za škodo, ki jo ima zaradi kmetijske zaščite? — Izdajatelj mora menico izpolniti v smislu dogovora in ne bi smel napisati na njo višje vsote. Če bi jo pa napisal in bi on sam menico iztoževal, boste vaš lahko temu ugovarjali. Ne bi pa bil uspešen tak ugovor zoper druga imetnika menice, razen če je vedel, da njegov prednik menične terjatve ne bi mogel uveljaviti, ker bi se mu zavezaneec lahko uspešno branil s takim ali drugim ugovorom in če je menico pridobil z namenom, da zavezanca (dolžniku) prepreči uspešno uporabo ugovora.

Šestkratna polovična voznina na leto. T. R. — Šestkrat na leto imajo polovično voznino na železnih in brodovih v državni eksploataciji upokojeni ministri in ministri na razpoloženju, dalje upokojeni bani, upokojeni državni in banovinski uslužbenci, kakor tudi upokojeni duhovniki, ki so bili po predpisih določene cerkve postavljeni za izvrševanje javne duhovniške službe. Rodbinski člani aktivnih ministrov in banov, ministrov v pokojju in na razpoloženju in upokojenih banov, dalje rodbinski člani državnih in banovinskih uslužbenecv in upokojencev imajo pravico do polovične voznine trikrat na leto. Pravico do polovične voznine imajo tudi pogodbeni uslužbenci (državni in banovinski), dalje aktivni nameščenci Osrednjega urada za zavarovanje delavcev, dočim imajo njihovi rodbinski člani pravico do trikratne polovične voznine na leto. Honorarni uslužbenci, dnevničarji in ostalo pomožno osebje pa nimajo pravice do voznje po nižani ceni.

(Dalje prih.)

ODREŽITE
„SLOVENEČ SVETOVALEC“
odgovarja samo na vprašanja, katerim je priložen tale odrezek.
„SLOVENEČ“, 28. junija 1936

Rešetka mojstra Dominika

Gospodje, vprašate me, ali sem v teh letih, kar sem prebival v Španiji, doživel kaj takega, kar bi bilo značilno za dušo in srce tega naroda, ki ga je tako težko spoznati. Zato vam bom povedal zgodbo mojstra Dominika in njegove rešetke.

Vem, da mislite, da vam bom kaj povedal o kakih vragolijah z ženskami, kak prizor z bodalom, kakršne uprizarjajo španska gledališča in kakršne blodijo po svetu, da je potem podoba, ko da ni življenje Španca ničesar drugega, ko to, kako je ugrabil kako žensko in kako se bori z njo.

A najsi se dogajajo v življenju Španca najraznovrstnejše ljubezenske pustolovščine in najsi je ljubosumnost še tako pomembna zanj, sta pa vendar te dve zadevi le del za izražanje njegove ponosne in nedostopne duše, ki se morejo nene sile obrniti vprav drugam: k pobožnosti ali k okrutnosti.

V Toledu sem spoznal tega mojstra. Bil je bogat in vpliven mož, v čigar delavnico so ljudje samo razgovorili vstopili, če so hoteli pri njem kaj naročiti. Zakaj ta mož, ki je sodeloval pri umetni obrtniki za izdelovanje okrasnih kovaških del po polovici Španije, je imel toliko naročil od duhovskih in posvetnih gospodov, da se mu ni bilo treba nikomur klanjati. Če je sprejel kakšno naročilo, je bila to že kar milost, ki je ni podelil vsakršnemu človeku. To sem moral doživeti tudi jaz, ki sem bil prišel k njemu v imenu kralja z naročilom za neki kraljevski lovski grad. Mojster mi je dejal, da ga to naročilo jako časti in da se zahvaljuje njegovemu veličanstvu za to čast, zaenost pa, da mora prav vdan izjaviti, da mu je nemogoče prevzeti to delo. Da je kralj za nekaj dni prepozno prišel s tem naročilom, ker je bil on pravkar prevzel velikansko delo, ki mu bo za leta dolgo vzelo vse sile in moči: zanesel se je namreč, da bo za šest tisoč dve sto dukatov naredil rešetko za pred ohtar v stolnici v Toledu, svojem rojstnem mestu.

Medtem ko je to govoril, sem opazoval mojstra in sem videl, da ne more navzlic temu, da je, kolikor je bil mogel, obvladal izraz obraza in glasu, skriti neznanstvenega ponosa zaradi tega dela. Temu mojstru velike slave je bilo njegovo mesto vse; njemu je bila čast, da more napraviti delo za katedralo svojega mesta, več ko vse druge časti.

Mojstru Dominiku se je bržčas jako dobro zdelo, kako spoštljivo sem sprejel njegovo poved in da po tilhem soglašam z njegovim opravičilom. Kaj prijazno me je gledal in me povabil, naj malo ostanem v njegovi hiši. Tedaj sem si ogledal njegovo delavnico, kjer so bili prekrasni kovaški izdelki; obstal sem tudi nekoliko pri njegovih pomočnikih, ki so pravkar upogibali razbije železne palice za nečrna cvetlična stebila. Iz vsega tega sem spoznal, da ima obri mojstra Dominika vprav zlato podlago in da se ne bo njegova hiša na tem temelju nikoli omajala.

Ko sem pohvalil njegove tvorbe, se je mojster kar odmaknil in mi presekati besedo, češ, da vse to, kar sem videl, ni prav nič spričo histega dela, ki ga ima zdaj v mislih in ki bo krona njegovega življenja in delovanja. Prijateljsko sva se poslovila in vesel sem bil, da sem spoznal tega človeka, ki se je zdelo, da je norejen iz liste skale, ki se na njej dviga mesto Toledo iznad reke Tago.

Opravki na dvoru so mi potem vzeli ves čas. Saj veste, da je se naš kralj boril tedaj z neverniki in je bil kasneje prisiljen, da se je odpovedal prestolu. In tako sem šele čez dve leti prišel spet v Toledo in koj, ko sem ulegel, sem poiskal mojstra Dominika. Čudili se mi boste, če vam povem, da sem gredečo po ozki ulici proti hiši gospoda Dominika nekaj hudega zaslišal, da sem imel občutek nekakšne nesreče, ki pa nisem vedel, komu in odkod naj bi prišla.

Od vseh strani je brnelo radostno udarjanje izdelovalcev orožja. Dominikova hiša je bila namreč v tistem delu mesta, kjer so izdelovali ono odlično toleško orožje, ki pravijo o njem arabske besede, »da so sončni žarki, spremenjeni v jeklo«.

Ceprav je bilo torej krog mene vse tako veselo, se nisem mogel iznebiti teže in pobožnosti in ko sem se približal mojstru hiši, se mi je zazdelo, da so njeni temelji omajani.

Mojstra sem dobil sredi dela, a ko sem pristopil k njemu in me je on pogledal, sem videl, ne da bi bil spoznal, kje in kako, da se je on prav tako čudno spremenil in se začel rušiti ko njegova hiša. Nisem pa vedel, ali je on tako pogubno vplival na hišo ali pa je nesreča hiše delovala nanj.

Pozdravil sem mojstra in on mi je spočetka začuden, nato pa prijazno odzdravil. Takoj sem vprašal, kako je z njegovim delom in pokazal mi je, koliko je bilo že izgotovljenega.

To je bil pač čudež kovaške umetnosti v celoti in v poedinah delih s svojim kar se celoma ukrivljenim steblovjem, s svojimi vrticami in lilijami, s kaptci, ki so v zankah in zavojih stopali navzgor in navzdol, da je bilo človeku ob pogledu na to umetnino, da bi se smejal in jokal od veselja.

Zazdela se mi je, da mojster ne gleda na svoje delo z zadoščenjem, marveč nekam sovražno, nekam tako, kakor motri človek svojega nasprotnika, kateri si ga bo zaslužil.

Zatorei sem ga vprašal, ali ga to delo, ki je videti tako nežno in radostno, tolikanj mori, da je videti, ko da ga sovraži? Mojster je, ne da bi me pogledal, ko da ne more oči odmakniti iz svoje umetnine, dejal, da mora to svoje delo sovražno gledati, ker bo moral dati zanj vse svoje imetje in življenje.

To me je seveda jako osupnilo in prigovarjal sem mu, naj mi vendar pove, zakaj da je tako nejevoljen. Globoko je zavzdihnil in še enkrat ponovil, da naj dobesedno razumem, kar je rekel. Za to svojo umetnino se je bil hudo uračunal in za šest tisoč dukatov je ne bo mogel doživeti in ga bo vse skupaj stalo tri — in štirikrat več. — Ceprav je vse to razložil kaptilu, se gospodje vendar niso ozirali na njegove besede in prošnje in se držijo dane pogodbe: — In tako se je začelo kručiti njegovo premoženje in izginjati od njega: zadolžil se je zaradi gotovine pri ljudeh, ki so mu za obresti pobrali že vse denar in njive

in hišo zunaj mesta in že je tudi ta hiša tako zadolžena, da kmalu niti en kamen ne bo več njegov.

Ves osupel sem ga poslušal in ker sem mu hotel kot prijatelj pomagati, sem mu dejal, da v takih okoliščinah na vsak način ne sme nadaljevati dela, ki bi ga do dna uničilo.

A ta moj dobri svet je izrazil hud odpor Dominika Cespedesa. Kot bi ga kaj pičilo, je vzrotil in kričal, ko da bi ga bil hotel s silo odtrgati od njegovega dela in na ves glas je besno vpil: »In če pri tem izgubim hišo in ženo in otroke, pa ne bom odnehal! Delo mi je bilo poverjeno in jaz živim in umrjem zanj!«

Ko se je nekoliko pomiril, je povedal, da drugi mojstri kar prežijo na to, da bi si dal izpustiti to naročilo.

Se enkrat sem mu poskušal prigovarjati in sem mu svedoval, naj izvrši delo z bolj cenjenimi sredstvi in naj opusti to razkošno bogatstvo in naj napravi toliko, kolikor se da pač napraviti za denar, ki so se bili zanj zmenili. A tedaj je vzrotil še bolj ko prej, rekoč, da je napravil sam tak načrt in da izvrši rešetko le po tem načrtu in prav nič drugače, da bo to krasota in lepota posebne vrste in ne bo manjkal niti noben venček, ne nobena vejica.

S skrbjo sem sprevidel, da je postal ta svobodni in ponosni človek vprav zaradi svojih najsvobodnejših in najponosnejših načrtov sam svoj suženj. Saj sem šele pozneje spoznal, da je bilo prav to, za navadno pamet nerazumljivo početje le popolno žrtvovanje Najvišjemu in s tem osvobojenje samega sebe.

Želeč mu vse najboljši k njegovemu delu, sem odšel od mojstra Dominika in sem bil prepričan, da ga bo to delo umorilo.

Spet je minilo nekaj časa in nekega dne sem slučajno zvedel, da je Dominik Cespedes umrl, ko je dokončal umetnino.

Vest me je pekla, ker sem si zmeraj očital, da bi bil mogel kako pomagati velikemu mojstru. Zato sem iskal prilike, da sem odpotoval v Toledo.

Moja prva pot je bila k hiši mojstra Dominika, kjer sem dobil barbarsko delavnico v njegovem domu.

Ves žalosten in skesan sem odšel k nadškofu in ko sva se začela po kosilu domače pomenkovati, sem zvedel, da je slavni mojster natančno tako dovršil rešetko, kakor se je bil namenil, niti za spoznanje drugače, da je bila prav tako fina in prelepa, kakor mu je bila velevala njegova častihlepna duša. Tako je njegova rešetka resnično čudovita umetnina, ki se more meriti z vsemi zakladi te cerkve, če jih celo ne prekašal. Zaradi tega je seveda vse njegovo premoženje izginjalo, njegova polja so prekovana v steblovje in železno cvetje, njegovo posestvo je spremenjeno v ščite, grbe in čaše, iz njegove hiše in delavnice so nastali levi, jastrebi in igrajoči se otroci. Kmalu po dokončanem delu je umrl kot bereč.

S trpkim okusom sem bil odšel od nadškofa in sem priporočil, ki me je po naročilu nadškofa spremljal v stolnico, kaj redkobesedno odgovorjal.

Kopanje

Sonce je razbeljeno pripekalo.

Kakor če ponoči fotografirajo in tedaj prižigajo magnézijo, tako je žarelo kopališče ob Blatnem jezeru v sončni pripeki. Pobeljene kočice, kozoiki: vse je bilo belo v peščenem okvirju. Tudi nebo. Prašno listje akacij pa se je svetilo belo kakor papir.

Bilo je okoli pol treh. Suhajda je ta dan zgodaj obedoval. Prišel je s stopničjem na kmečki vrt.

»Kam?« je vprašala Suhajdovka, ki se je gibala med travo.

»Kopati se gremo,« je odvrnil Suhajda. V rokah je imel višnjeve kopalne hlačke.

»Pa vzemsi s seboj še fanta,« je prosila žena.

»Ne.«

»Zakaj ne?«

»Ker je hudoben,« je odgovoril Suhajda. »Ker je zamikanen in lenar. Ne uči se.«

»Kaj ne bi,« je tajila žena, zmigavajoč z rameni. »Vse dopolne se je učil.«

Pred kuhinjo je čepel na klopi enajstletni deček. Na kolenskih je držal zaprti knjigo: latinsko slovnico.

Bil je droben otrok, lase je imel čisto ostrizene. Na sebi je imel rdečo majico, platnene hlačke in usnjene copate. Mežikal je proti očetu in materi.

»Nor, ga je surovo nagovoril Suhajda in dvignil strogo glavo: »Kaj se pravi: »shvalili me bodo?«

»Lauderentur, je zablebel otrok, preden je pomislil, toda prej je še vstal kakor v šoli.«

»Lauderentur,« je norčavo mrmral Suhajda, »Lauderentur. Skratka, podel boš tudi pri ponavljalnem izpitu.«

»Saj zna,« ga je reševala mati, »zna, le zmene se. Boji se te.«

»Iš šole ga bom vzela,« je zatrdjeval Suhajda, »bogme, da ga bom vzela. — Za ključavničarskega vajenca ga bom dal, za kolarija — in sam ni vedel, zakaj ga je v razburjenosti določil prav za te obrti, na katere sicer nikoli ni mislil.«

»Pridi sem, Janezek,« je dejala mati. »Kaj ne, saj se boš učil, Janezek?«

»V grob me bo spravil ta smrkev,« je udaril vmes Suhajda, ker mu je bila jeza huda kakor paprika, »v grob me bo spravila, je ponovil in je užival, da mu je jeza razmahnila moči in uvodno odpravila popoldansko nerazpoloženje.«

»Učil se bomo, se je tresel fant brez glasu. Iskal je zavetja in je v svoji ničevosti zrl na mater. Oče ga niti videl ni. Samo čutil ga je. Povsod, vselej, sovražno.«

»Ne uči se,« je zamrmral Suhajda. »Nikar se ne učil! Odveč je!«

»Toda učil se bo,« je rekla mati in je pogladila dečkovo glavo in jo stisnila k sebi. Ti mu boš pa opršil. Janezek,« je rekla nepričakovano, brez vsakega prehoda, »prinesi lepo svoje hlačke. Oče te bo vzela s seboj.«

Janezek ni umel, kaj se je zgodilo, kaj pomeni materin nastop, s katerim je s čudovito naglico končala davno trajajoči prepir. Vendar je zdiral po stopnicah. Prišel je v temno sobico. Iskal je v predalih višnjeve kopalne hlačke. Bile so prav take kot očlove, le manjše. Suhajdovka je zašla oboje.

Oče se je naveličal. Ne da bi kaj dejal ženi, je stal ob grmu, kakor bi čakal sina, mislil pa je vse kaj drugega. Napotil se je skozi vrata in šel proti jezeru, nekoliko počasneje kakor sicer.

Ko sva šla čez trg pred Puerto des Relej, me je prior dregnil v bok, rekoč: »Lejte, gospod, tisto žensko pri vratih; to je vdova mojstra Dominika.«

Mrzlo me je spreletelo po hrbtu, ko sem zagledal mojstru gospo pri cerkvenih vratih, kako je imela nekaj molkov v roki, ki jih je prodajala. Dva otroka, osem- in desetletna, sta čepela zraven nje na tlaku in sta njo pogledala. Videli nima je bilo, da še ne znata beračiti, a da se bosta temu poslu kaj kmalu privadila. Vsem trem je zrla beda iz oči, a prenašali so jo s ponosom, tako da niso mogli videti, da bi bila njih osebnost kaj zmanjšana in da bi se zazdeli kaj manj ko prej.

Ves klavrn in ko da sem skrivaj nesreče, sem hotel stopiti mimo žene, a prior mi je zastavil pot, da nisem mogel mimo, in je vzkliznil: »Lejte, gospa, ta gospod je poznal vašega moža!«

Mrzlo in jasno me je pogledala in bilo mi je, ko da je za njenim čelom šnila misel: Poznal si ga in mu nisi pomagal? A kaj je ti mrzli plamen izgubil iz njenega pogleda in pozdravila me je, ne tako, kakor beračica pred cerkvenimi vrati, marveč kakor da bi me sprejela sredi svojega bogastva v domači hiši.

Prior pa, ki je nemara občutil, kar je viselo med nama v ozračju, je bil primoran, da se je nekako opravičil, rekoč: »Veste, gospod, saj se bomo zavzeli zanje in zaradi nas jim pač ne bo treba stradati.«

Niti zdrznila se ni, le njen pogled je bil spel jasneje in bolj mrzel. Naglo sem povzel besedo in povedal, kako sem bil prišel k njenemu možu in kako visoko cenim njegovo delo, ki ga pa seveda še nisem videl v vsej popolnosti. Ko sem opazil, kako so ji moje besede dobro dele in da ni mogla razbrati iz njih niti ponižanja niti zlohotnosti, sem jo nehotno zaprosil, naj vstopi z menoj v stolnico in me odvede k umetni svojega moža.

Sele zdaj, v tem hipu sem videl, kako so ji lica nalahno zardela. Nalahno je sklonila glavo in šla pred menoj. Odvedla me je k rešetki in že sem občudovaje strmel v prekrasno delo mojstra Dominika. V polmračni cerkvi je bilo videti še popolnejše. Nebroj vitic in stebel je kar stopalo iz temnine in se stekalo v poedinah točkah, kjer so bili pozlačeni ščiti lili božjih besedi, ki družijo in razrešuje vso svobodo, sleherni začetek in konec vseh zmed na zemlji.

Ko sem pa iz dna duše občudoval to prelest, sem se spet ozrl na ubogo ženo kraj sebe. Domislil sem se, ali ni greh, da človek žrtvuje svoje in vseh svojcev življenje mrtvi umetnini? In nisem mogel drugače, ko da sem dejal, kako strašno je to, da je v teh železnih viticah zapletena poguba njenega moža in beda nje in njenih otrok.

Ali veste, gospodje, kaj mi je žena odgovorila? »A delo stojil in za nič manj, kakor je bilo mišljeno!«

Tedaj se je megle še enkrat vzdignila, motna soprota iz čarobnih globin Toleda me je začela obdajati, da me je bilo kar strah. A notri je gorila žid, ki je pregnala soprogo ko vihor. Ta vihar je prišel iz luči in vsa katedrala je je bila polna. In če bi vam hotel z besedami povedati, kako je bilo, tedaj bi dejal, da je bila strahota in sreča in zdelo se mi je, da se pogrezam v tisto veliko, neskončno skrivnost, kako se more vse pozemsko spremeniti v večnostno.

(H. K. Strobil)

učena, mu je oče za teden dni prepovedal kopanje. Se dva dni se ne bi smel iti kopat. Sedaj je moral izrabiti priliko. Mrzlično je premetaval obleke. Končno je našel kopalne hlače. Niti jih ni zavil, ampak je odvihral z njimi na dvorišče. Tu ga je čakala samo mati. Vzpel se je k njej, da bi ji dahnil poljub na lice in je odhitel za očelom.

Mati je zavpila za njim, da bo pozneje tudi ona prišla za njima.

Suhajda je kakih dvajset korakov šel pred njim po pešpoti. Janezove usnjene copate so v teku teptale prah. Kmalu ga je dohitel. Toda pustil ga je nekaj korakov naprej in šel kradoma za njim kakor pes, ker še vedno ni bil prepričan, da ga ne bo spodil nazaj.

Oče niti besede ni rekel. Obraz, ki ga je otrok tolikokrat opazoval od strani, je bil tih in mrk. Glavo je imel dvignjeno. Kakor da fantla ne bi opazil, nič se ni zmenil zanj.

Janezek, ki ga je vesela novica razvnela, je bil sedaj potrt, čutil je silno žejo, hotel je piti, iti na stran, rad bi se obrnil, toda bal se je, da ga bo oče spet nahnulil. Svojega položaja ni hotel zamenjati s slabšim.

Kakal je, kaj se bo zgodilo z njim. Pot od letovišča do jezera traja štiri minute. To je bilo preprosto kopališče, brez elektrike in vsake udobnosti, na kamnitem zalajskem bregu, tretjevrstno. Tu so letovali ubožni uradniki.

Na dvoriščih so možki in ženske v srcah ter boski grizli dinje in kuhano koruzo.

Suhajda je z običajnim mlačnim glasom pozdravljaj znanec, iz česar je otrok sklepal, da niti ni tako jezen, kakor se zdi. Pozneje pa se je očelovo čelo spet stemnilo.

Murni so cvrčali v sončnem žaru. Ze jima je udarjal nasproti sladkobno-grmli vonj vode, že se je prikazalo umazano kopališko poslopje, toda Suhajda ni spregovoril.

Kopališčarica z rdečim robcem na glavi jima je odprla kabine; v prvo je šel oče v drugo pa fant.

Razen njiju ni bilo nikogar na bregu, le neki možki je popravljal čolnike. Pravkar je izravnaval na tleh zarjavele žeblice.

Janezek se je prejel slekel. Prišel je iz svoje kabine, toda ni vedel, kaj bi storil, ni upal iti v zaželeno vodo. V zadregi si je ogledoval konce nog. Ko se je oče pripravil, ga je gledal, kakor bi ga bil prvič videl.

Suhajda je prišel v višnjevih kopalnih hlačah. Bil je nekoliko trebušast, toda miščast, dvignil je temnobrasle prsi, ki jih je otrok vedno zija.

Janezek se je ozrl vami, da bi mu bral iz oči. Toda ni videl ničesar. Zlatobrobiljeni ščipalnik se mu je zelo svedel.

Sramežljivo je gledal, kako bo šel oče v jezero.

Sele tedaj je stopil za njim, ko se je oče ozrl in dejal:

»Pridi.«

Sledil mu je v razdalji enega koraka. Ni se pogreznil v vodo in ni zaplaval s svojimi žabimi kraki, kakor je delal navadno. Stopical je za njim, kot bi pričakoval tako vzpodbujanje. Oče je to opazil. Postrani je zamrmral vprašanje:

»Se bojiš?«

»Ne.«

»Kaj potem mečkaš?«

Stala sta pri tistem drogu, kjer je voda otroku stala do prsi, očetu pa do pasu. Sedaj sta se oba pogreznila do vratu in uživala prijetnost mlačnega jezera, ki je šumljalo okoli njiju zeleno in mlačnobo.

V Suhajdi se je iz ugodja vzbudila hudomušna in igriva volja.

Rimske-Toplice

(Slovenija)

Jugoslovanski Gastein. — Sezona od 1. maja do 15. okt. Pavšalne kure: v pred- in posezoni za 10 dni Din 600.—. V glavni sezoni Din 800.—. Natančne prospekte dobite pri potniških pisarnah ali kopališki upravi Rimske toplice.

»Doječ si, prijatelj.«

»Ne.«

»Pa si bojažtev.«

In že je pograbil sina, ga dvignil in vrgel v vodo.

Janezek je plaval po zraku. Z zadnjim delom telesa je padel v vodo. Voda se je razdelila, nato pa se je s silnim šumenjem zaprla nad njim. Čez nekaj trenutkov se je prikazal nad vodo. Iz nosa in ust mu je curljala voda. Z rokami si je mencil oči, ker ni mogel takoj gledati.

— Slabo? — je vprašal oče.

— Ne.

— Tedaj še enkrat. Ena — dve — in je ponovno stisnil otroka. Ko je Suhajda izgovoril »tri«, je silno zamahnil in ga pognal približno na isti kraj, kamor prej, vendar nekoliko dalje, za kol, ki je držal vrvi, tako da niti ni videl, ko je sin padel na glavo in z razproštranimi rokami zlezel v vodo. Zato se je obrnil.

Pred seboj je imel drugi breg. Jezero se je svetlikalo, kakor bi se v njem zrcalilo milijon metuljev z demantnimi krili.

Nekaj trenutkov je čakal, kakor prej.

— Na — je dejal končno nestrpno.

Nato pa proseče in željno:

— Kaj mečkaš? Ne šali se.

Toda nihče ni odgovoril.

— Kje si? — je vprašal z nekoliko dvignjenim glasom in se je oziral s kratkovidnimi očmi nazaj in naprej, kje bi se pojavil, zakaj Janezek je znal plavati tudi pod vodo.

Ko je Suhajda tako pričakoval, se mu je zdelo, da je minulo mnogo več časa, odkar se je otrok pogreznil, kakor prej.

Ustrašil se je.

Poskočil je in hitel na kraj, kjer je otrok najbrž padel v vodo.

Vmes je neprestano klical:

— Janezek, Janezek!

Na tistem mestu za kolom ga ni našel. Z rokama je tipal in iskal v vodi in skušal videti na dno jezera, toda voda mu je zasirala pogled. Suho glavo je pogreznil v vodo in iskal. Iskal je na vse načine, ob straneh, spredaj in zadaj, toda nikjer ga ni bilo.

Povsod je bila samo voda, grozeča enakomernost vodé.

Dvignil se je, da bi se oddahnil.

Ko je iskal pod vodo, je upal, da se je sin že pokazal, da bo veselo stal pred njim pri drogu, ali pa bo stekel proti kabini. Sedaj je vedel, da je mogel biti pod vodo za trenutek in da otrok med tem časom ni mogel oditi iz jezera.

Tak mir je videl nad vodo, kakršnega doslej še nikoli ni čutil.

— He, — je zakričal proti bregu in ni spoznal več lastnega glasu — nikjer ga ni!

Mož, ki je popravljal čoln, je prislutljal.

— Prosim?

— Ni ga — je bruhal iz njega obup.

— Koga?

— Ne najdem ga — je rjovel iz polnega grla — pomoč!

Mož je odložil orodje, sčel hlače in stopil v vodo. Suhajda se je med tem spet pogreznil v vodo, šel v drugo smer in iskal ter se vračal na isti kraj. Prijel se je za drog, da se ne bi zgrudil.

Ko je prišel mož k njemu, oče ni znal razumljivo odgovoriti.

Oba sta se samo ozirala sem in tja.

Kopališčarica je na bregu vila roke.

Na njeno vpijje jih je prišlo dvajset, trideset in so prinesli drogeve, tudi čoln je odplul na kraj nesreče, kar je bilo odveč, ker je bila voda mlačna.

Naglo se je raznesla po okolici novica, da je nekdo utonil. Ze kot resničnost.

V tem trenutku je Suhajdovka opustila svoj opravek na vrtu. Vstala je, šla v temno sobico, kjer je Janezek prej iskal kopalne hlače, zaprla vrata in se napojila k jezeru, kakor mu je bila obljubila.

Počasi je stopala pod odprtim sončnikom, ki jo je branil pred gorečim sijem. Premišljala je, ali bi se kopala. Odločila se je, da se danes ne bo. Toda ko je prišla do nekega grma, so se ji misli nenadoma zmedle, zaprla je sončnik in pričela je teči in je tekla vso pot do kopališča.

In sta stala sredi šumeče množice že dva orožnika. Mnogi so jokali.

Mati je nenadoma razumela, kaj se je zgodilo.

S krikom se je vrgla tja, kjer je ležal njen sin. A niso je pustili. Posadili so jo

Nedeljsko pismo

Danes mi prihaja prilika, da ti odgovorim, prijatelj, na tvoje težave, ki mi jih omenjaš v zadnjem pismu. Pišeš mi, kako ljuba knjiga so ti evangeliji in apostolska pisma, kako te oamlja globina Janezovih misli, kako te navdukuje drznost Petrovega značaja in zlasti Pavlova genialnost — a Cerkev da se ne moreš in ne moreš približati. O, ko bi bili vsi kot oni! Zda pa so duhovniki preveč kos vsakdanjega življenja. Ko gledaš tega, ki je napoln kmet, onega, ki bi bil kmalu cel obrtnik in podobno mnoge druge — čutiš velikansko razliko med njimi in Pavlom ali Janezom in to te odbija celo od verskega življenja in Cerkev.

Vidiš, današnji evangelij o čudežnem ribjem lovu ti predstavlja apostole: Petra, Janeza, Andreja in Jakoba. Ribiči so, od Galilejskega jezera. Kakor vsi: preprosti in neizobraženi. S koščnimi obrazmi in zarjaveli od dela, sonca in vetra. S trdimi, žuljavimi rokami delavcev, ki se težko trudijo za skromno življenje in včasih stradajo ob kosi kruha in vodi, ki jo srkajo iz dlani. Ali na vse to nisi pomislil, ko mi poveljuješ Petra in Janeza? Ribiči so bili in lovili so, preden so Jezusa spoznali. Lovili so, ko jih je Jezus že poklical za seboj in so imeli že dolžnost, naj slijudi lovec. Lovili so se po Jezusovi smrti in njegovem vstajenju. In so gotovo do konca ostali, kakršni so bili kot ribiči.

In če bi ti pripeljal še Pavla, ki je pisal današnje pismo Rimljanom! Majhen, čokot mož je, ki hodi po svetu, da dela in krpa šotore, in sončnike in pahljate, kakor so jih imeli takrat. Roke so mu že žuljave in razjede od vrvi in niti. A on neče, da bi od drugega živel. Ali te vse to ne moti, ko hvališ njegovo genialnost?

Verjemi mi, ti sam si majhen, če ob revni, okorni zunanosti ne spoznaš prave vsebine in globine. Če te ta zunanost odbija in si vsebine ne znaš prisvojiti. Preveč poetično bereš evangelije in ne jemlješ jih resnično, kakor so. In mnogi delajo podobno kot ti.

O preprostem kmečkem župniku se ganjeni boro v lepem romanu. Če pa stoji poleg njega, se jim ob njegovi obnošeni obleki in morda nerodnih kretnjah njih versko oznanjevanje in potem tudi vse versko življenje sadi okorno in obnošeno.

Jaz pa bi trdil prav nasprotno. Ko bi ti do dna spoznal te skrije, preproste zastopnike Cerkev v njih vsakdanjem delu; če bi spoznal, kako so od pluga, za katerega morajo morda tudi prijeti, pa do čudovitih nauk in milosti, ki jih dele svojim ljudem, povezani s temi ljudmi in njihovo semijo — potem bi uvidel, kako zelo nosijo poteze apostolov, ki jih imenuješ najgenialnejše in splošne bi se moral ukloniti tudi veličini teh skritih, po vaseh rastresenih apostolov. Lahko to rečem, ker sem sam prišel iz mesta in se me gotovo drži še mnogo tistih mestnih oblik, o katerih si nekateri toliko domišljujejo. Hrepenel pa sem še neketokrat, da bi mogel postati kakor eden njih.

Če boš pa imel še kdaj kake težave radi tega, te prosim samo eno: pojdi k enemu izmed njih, pa spremljaj njegovo delo od krčevanja do pokopavanja in od nedelje do nedelje, pa boš ne le vero ohranil, temveč poglobil. Če pa boš ostal v neki bledolčni domišljavosti »boljših krogov«, se ti lahko zgodi, da boš izgubil še tisto vero, o kateri bi rad samo genialno govoril inbral.

Vital Vodušek.

Strežba bolnikov

O poškodbah

Poškodba je z zunanjo silo povzročena poškodba telesa. Pri vsaki večji poškodbi se ranijo tudi žile, pri čemer nastane krvavenje, in sicer navzven, če je pretrgana tudi koža; ali pa navznoter, ako koža ostane cela. Razlikujemo torej krvave poškodbe, to je rane, in nekrvave poškodbe. Topredmet povzroči navadno nekrvavo, oster pa vedno krvave poškodbe. Ker so vselej tudi živi prizadeti, pretrgani ali zmečkani, so vse poškodbe v zvezi z bolečinami.

Nekrvave poškodbe

1. Zmečkanine. Ako se mehki deli, ki so med kožo in kostjo, zmečkajo in pretrgajo, je to zmečkanina. Pri tem se razlije kri, kar je videti skozi kožo. Najprej prosveta modro, potem zeleno, nazadnje rumeno. Prebito mесо je zateklo in boli, ako se ga dotaknemo.

2. Zlomljena kost. Razlikujemo preprosto zlom kosti, pri čemer koža ni prizadeta, to se pravi ranjena — in zamotan ali odprt zlom, kjer je tudi koža ranjena. Zadnji je nevaren; z njim je ravnati kakor s težkimi ranami.

Znaki zlomljene kosti so:

1. Nenaravna oblika uda (odlomljen, skrajšan, zasukan).
2. Nenaravne krivulje na zlomljenem mestu.
3. Trenje kosti.
4. Bolečina pri pritisku na zlomljeno mesto.
5. Močno krvavenje in otekanje.

Šah

V torek, 30. t. m., se bo pričel prvi turnir Slovenske šahovske zveze za prvenstvo v l. 1936. Vodstvo turnirja tvori dr. Bajec, prof. Čop in Dobnikar, odigran bo pa turnir v verandri restavracije »Zvezda«. Za zmagovalce so določene sledeče nagrade: I. 750, II. 500, III. 400, IV. 300, V. 200 in VI. 150 Din. Zmagovalec bo dobil poleg nagrade naslov prvaka za leto 1936. Na turnir bo pripuščenih največ 16 prvostopenjskih igralcev. Prvo kolo bo 1. julija, naslednja pa bodo potem vsak dan od 8 do 13. Za turnir je pri naših, hrvatskih in srbskih šahistih veliko zanimanje, ker je visoka stopnja moči naših najboljših šahistov splošno priznana. Konkurentov za prvo mesto bo več, ker so moči naših najboljših amaterjev zelo izenačene, in pričakujemo ostro borbo. Ta turnir bo dobra priprava onim našim amaterjem, ki se bodo v avgustu udeležili velikega turnirja v Zemunu za naslov jugoslovanskega mojstra. O poteku turnirja bomo podrobneje poročali med tednom.

Nemci se skrbno pripravljajo za veliko olimpijado v Münchenu in so za vajo svojim igralcem po turnirju v Nauheimu priredili podoben turnir še v Draždanih, na katerem so igrali tudi inozemski mojstri dr. Aljehin, Maroszy, Stahlberg, Keres in Grob. Turnir je pred kratkim končal z Aljehinovo zmago. Aljehin je dosegel 6 in pol točke, sledi mu s 6 točkami mladi nemški mojster Engels, čigar uspeh je bil nepričakovan in

Skrivalnica



Kam je izginil ta prefrigani poba? Likalnik je pa kar na blatah pustil!

bi bil še večji, če Engels po zmagah nad Aljehinom, Maroszyjem in Keresom ne bi popustil. Maroszy in Stahlberg sta dosegla 5 in pol točke, Bogoljubov 5, dr. Rödl in Sämisch 4 in pol, Keres in Helling 3 in pol in Grob pol. Slab uspeh je torej dosegel Bogoljubov, če bolj pa je razočaral Keres, od katerega so vsi pričakovali več po njegovem krasnem uspehu v Nauheimu.

Dr. Lasker : Löwenfisch.

1. e2—d4, c7—c5 (siciljska obramba je postala mnogo bolj priljubljena, odkar so ruski mojstri teoretično in tudi praktično dokazali, da je Caro-Kann nevarna obramba za črnega). 2. Sb1—c3, Sb8—c6. 3. f2—f4 (zopet nov poskus, ovreči siciljsko obrambo), e7—e6 (žober odgovor! črni hoče takoj z d7—d5 poseči v središče). 4. Lf1—e2, d7—d5. 5. d2—d3, Sg8—e7. 6. Sg1—f3, Sc6—d4 (črni igra otvoritev zelo dosledno. Pritisk na točko d4 je bistvena poteza siciljske obrambe). 7. 0—0, Se7—c6. 8. Dd1—d2 (Lasker ni igral otvoritve posebno dobro in skuša sedaj z originalnimi manevri priboriti svoji poziciji več ostrine), Lf8—e7. 9. Le2—d1, 0—0. 10. Dd2—f2, a7—a6. 11. Tf1—e1, Le7—f6 (preti S×f3+ in beli mora vzeti z damo, ker bi po L×f3 sledilo Lf6—d4 in beli izgubi figuro). 12. Sc3—ef, d5×e4. 13. Se2×d4, e4—e3 (da bi na d4 vzel s tempom). 14. Lc1×e3, c5×d4. 15. Le3—d2, Dd8—d5. 16. Df2—g3, Lc8—d7. 17. Sf3—e5, Tf8—d8. 18. c2—c4 (Lasker je po trdi borbi prišel do malega napada, čeprav mora čunati tudi s tem, da lahko postane sedaj c in d pešca slabša), d4×c3 e. p. 19. b2×c3, Ld7—e8. 20. Ld1—c2, g7—g6. 21. d3—d4, Lf6—g7. 22. h2—h4, Ta8—e8. 23. Lc2—e4, Dd5—d6. 24. Ta1—d1, b7—b5 (vsi beli pešci na damskem krilu so sedaj blokirani in beli je prisiljen za vsako ceno odločiti partijo v napadu, ker bi bila končnica zanj izgubljena. Laskerjeva rešitev iz tega neprijetnega položaja po svoji tveganosti ni prav nič podobna skoraj 70 letnemu starcu). 25. h4—h5, b5—b4. 26. h5×g6, h7×g6. 27. Te1—e3, b4×c3. 28. Ld2×c3, Sc6×e5. 29. Lf4×e5, Lg7×e5. 30. Dg3—h4, Tc8×c3 (enostavnije je bilo Tf7—f5, kar bi povečalo odpornost črne pozicije in beli bi moral kmalu odnehati). 31. Te3×c3, Le5×d4+. 32. Kg—h1, Le8—a4. 33. Td1—d3! La4—b5. 34. Le4×g6! f7×g6. 35. Td3—h3 (grozi Dh7+ in Tf3+ z matom). Dd6—d7. 36. Tg3—g3, Lb5×d3 (potrebno je bilo Td8—f8, toda črni je očividno izgubil živce po naporni borbi). 37. Tg3×d3 in črni se je vdal. Laskerjeva borbenost je v tej partiji zasluženo žela uspeh, kljub nekorektni igri.

Tam, kjer glad mori lenuha, najde pridnost dosti kruha!

Frtaučku Gustl ma beseda



Zadnje čase se strašen velik guvari ud narodnega gospudarstva, piše pa še več. Jest pa mislem tkula: ves ta pisajne in guvarejne na bo sprebernu narodnega gospudarstva, dokler fabrikanti in drug mojstri na boja prišli do spuznajna, de se naroden gospudarstu na bo preh ubrnu na bulš, de boja jeinal eden drugmu pužiratz izpred ust zaslužek z umazana konkurenca. Sevede, fabrikanti in mojstri mislja: sej na konkurirama na sto stroške, ampak na stroške deluca. Če bi pocen preuzamema kašn del, pa holt delucem mal mu placama, pa se zgliha.

Vite, taka pulitka narodnega gospudarstva ugajanja dondons du malga skor usi pudjetniki. Če deluci zavle taga narodnega gospudarstva na cest lakate cepaja, iz tega se glihe na streja. Sej delucu je za zadost. Če b pa glih dumač deluci usi zavle lakate pucepal, jih boma pa drgod naročl. Drug deluci nisa tku pužrešn, koker sa naš. Če s enkat na teden lohka prvoš ena štruca kruha, pa je cufriden. Naš dumač deluci sa pa že tku scrklan, de se čja usak dan du sitga najest, prou koker kašn mojstr al pa fabrikant. Tu ja na gre. Take pužrešnast vnder na morma pudpirat. Lepu vas prosem, kam boma pa pršli z našem narodnem gospudarstvam, če boma tku delat. Tu je ja komunizem. Tak pudjetniki b ja družga na zasležil, koker de b se jih puzaprl, ke tu je protidržaun.

H sreč sa pudjetniki tku pameten, de na greja delucem na lim. Jest puznam enga narodnega gospudarja, ke b sa ga usi pudjetniki ziher uzel za mušter. Ta naroden gospudar je šele pred ene par letem začeu na soje. Letas z zida pa že ta treka hiša tle u lban. Pa autumobil ma tud že. Kulk razcapaneh negaveh delucu še laz in strada pu svet, zatu se pa na briga. Vite, tu sa ta prau naroden gospudari. De mu pa nubeden na bo mogu naprej metat, de je skepuh in de nima srca za reveže, je pa segu zadnč, ke sa glih puberat za jetčne, u soj priftiošl, in ke ni mou glih nubene neške pr rukah, ofru kar en ceu dinar na oltar dumuvine. Kulk s bo jetka pumagala s tem dinarjam, pa na vem. Prou velik mende ja ne za en dinar.

Se bulš naroden gospudar je pa tist lastnik rudenska dol na jugu, ke sojem rudarjem že osem mescu ni izplacu ficka zaslužka. Ta je s tem dukazu, de en dober deluc, ke mu je blagor dumuvine res

pr src, lohka ževi tud ud samga lufta, če ni drgač, še clu pod zemla, ke je treba tud z luftam šparat. Pr nas je pa lufta in še prou lrišnega lufta, kulker ga čma. Za kua b se pol naš deluci zmrdval? Še predober se jim gudi, zatu sa pa tak. Jest acer že ud nekdej držim z delucem, ampak potuhe jim pa useglih na smem dajat. Med majstram in delucem more bit tud en razloček, drgač na boja mel pred nubemnu več rešpetka. Lepu vas prosem, a b na videl tu čuden vn, če b se deluci z luksusaumubilem ukul vuzil, ket kašn majstri? Use kar je prou. Sej zadne čase svet tku že čuden vn vid. Kamer se ubrneš, poudos use narobe. Zdej jet začneja še deluci nori, pa bo mogu jiti svet cugrunt. Če ga že pulitkari lomja, ne ja lomja. Sej zatu sa pa pulitkari, de ga znaja lomt. Za deluce pa tu na paše. Deluci nej delaja in jezek držeja za zubmi. Zatu sa ja placan. Pulitkarje pa zatu placujema, de se hodja u Zeneva, al pa u kašn druh lušten kraj, špeterat. Pulitkarjem nubeden na sme zamert, če se že juter use tist pudere, kar sa učeri naredl. Deluci morja pa tku delat, de use dober držl, drgač je pa Buh pumagi, Puglejte kašn špetakel je biu, ke se je začela pr Gradašč škarka puderat. Kar tri se je brezposelnah tam ukul, ke sa zjala predjal, in šimfal, de se je kar kadil. Če se jim pa u Zenevi kej pufrtli, sa pa nubeden še glihe na stri. Pesteja holt usa pulitka u šti, pa greja lepu usak na soj dum, al pa tku kam, ke jim še bl paše, koker u Zenevi. Placan dubeja tku use pušten, nej boja že tle al pa tam.

Noja, pa pulitkarjem, al pa diplomatem, koker prauma bi ta brihtnem pulitkarjem, tudi na morma zamert, če ja glih kerkat kej pulomja. Sej te gepudi ja nimaja nubenga »izpita« iz pulitke, koker ga more mt usak šuštar, če če na soje začet. Se ubrtenga lista nubeden na nuca. Za kua mu pa bo, ke ud pulitke tku ni treba nubemnu dauka al pa kašne takse placvat. Zatu se pa tud usak u pulitka lohka utika, če se kej najna zastop al pa ne. Zatu ja pa tud diplomati učaseh tku zafuraja, de pride du vojske. Sevede diplomatem je tku useglih, nej bo vojska al pa mir. Diplomati tku na greja na vojska, ke na znaja, al pa nečja sabel tku nabrust, koker maja jezike nabrušene. Strupeneh plinu se jim pa tud ni treba bat, ke strupen plini sa tku poudot tam, kjer se med vojska diplomati gor držeja, strogo prepovedan.

Men je žou, kulker mam las na glau, de se tud jest nistem na pulitka vrgu. Dons b m na blu treba mt pušvedraneh čulu, pa zaflikanah hlač. Edin pulitka še na puzna umazane konkurenca. Če se enkat skubacaš du narodnega zastopstva, pa s na kojna. Sevede, še bl se pa splača, če te nardeja za senatorja. Kene, u narodnem zastopstvu al pa u senate na placujaja ud štika, koker drugem delucem. Placuje se kar pučez, če prou na daš ud sebe drgač glasu, koker keder kiheš al pa zakašlaš. A s more člouk mislt kej bi rentabilnega? F. G.

Razvezano snopje

Slovenija nekda in sedaj

Največji obseg je imelo slovensko ozemlje kmalu po naselitvi Slovencev v 9. stoletju. Slovenska zemlja je segala takrat na zahodu do Tresta, Krmina, Cedada in Humina, dalje do izvirov Drave, Mure, Anize in Turine v sedanji Avstriji, na severu do Donave in še čez, na vzhodu pa do Bakonskega lesa in Blatnega jezera. Dočim je naša zahodna meja ostala do njunovejših časov v glavnem nespremenjena, se je severna meja pomaknila daleč proti jugu in tudi na vzhodu v Panoniji smo izgubili precej ozemlja. Ko je bilo največje, je merilo slovensko ozemlje okoli 70.000 kv. kilometrov, to je le malo manj, kot blvša kraljevina Srbija pred svetovno vojno. Ker meri današnje strnjeno slovensko ozemlje le okoli 24.000 kv. kilometrov, smo torej Slovenci v zadnjem tisočletju izgubili približno dve tretjini svoje zemlje. Seveda je bilo naše ozemlje ravno v goratih alpskih predelih le zelo redko poseljeno, glavni vzrok našim izgubam pa je bila nevarna prehodna lega in zemljepisna razkošanost naše zemlje, ki jo še danes tako bridko občutimo.

Odhod ime Štajerska

Ko so Nemci po zmagi nad Madžari sredi 10. stol. zopet zavladali slovenski zemlji, so okrog stare slovenske Karantanije uredili več mejnih kraj in v varstvo pred ponovnimi madžarskimi navali. Ena od teh je bila tako zvana Karantanska krajina ob srednji Muri in njenih pritokih do Kozjaka in Radgone na jugu. Ko je sredi 11. stol. dobil to krajino v oblast neki Otakar iz Traungana v sedanji Gornji Avstriji, ki je imel tudi grad Steyer ob Anizi, se je začela njegova krajina ali marka imenovati »Steyermark«, to je štajerska marka ali kratko Štajerska.

ŠPORT

Kakšno stališče zavzema nemški šolnik napram športu?

Ko so vprašali nekega nemškega šolskega nadzornika, kakšno stališče zavzema napram športu, je povedal tole:

»Brez dvoma se želi šport tudi v šolah. Ravno tako kakor pripadata čistoča in higijena zdravemu življenju, je tudi šport neobhodno potreben, posebno tam, kjer gre ves razvoj naprej. S strani šole se bo vse mogoče napravilo, da se bo športno gibanje uencev podpiralo, v kolikor bodo dopuščala sredstva.

Telovadne ure so v programu vseh razredov in nekaj let sem je treba delati izpit iz telovadbe. Poleg telovadnih ur so v popoldnevih razne igre, katere morajo učenci obvezno obiskovati. V to svrhu imajo mnoge šole na razpolago večja ali manjša igrišča. Ta športna igrišča so velike vrednosti ne samo za telesno, ampak za vso vzgojo sploh, ker zaposlijo vse učence istočasno, kar je zelo važno.

Škoda je le, da nimajo vse šole igrišč za svoje učence. Upajamo, da v bližnji bodočnosti ne bo nobene šole več, ki ne bi razpolagala s tovrstnim prostorom.

Pogostokrat slišimo o šolskih strokovnjakov, da šolska mladina veliko raje kritizira športne uspehe, mesto, da bi sama s pridnim treningom dosegla kak boljši rezultat. Šole obiskujejo s svojimi učenci važnejše športne tekme. S tem pa se zdavna ni vse napravljeno. V nekaterih krajih eksistira več prehodnih daril, za katere se borijo učenci v športnih panogah. Ravno tovrstne nagrade propagirajo močno športno gibanje, kajti borili se za svoj razred ali svoj zavod je zlasti med mladino častna zadeva.

Veliko vredno je že o nekdaš veslanje, ki se goji posebno v višjih razredih srednjih in visokih šol. Izredno so posrečena počitniška zavetišča, kjer se v prostem času mnogo deluje na polju telesne kulture. Pa ne samo med počitnicami, tem-

več tudi med šolskim letom v poletnih mesecih se poda šolska mladina v ta poslopja, kjer se vrši obenem oblatni šolski pouk in se goji šport.

Šolska oblastva močno forsirajo smisel za šport kot najbolje sredstvo za telesno spopolnitev mlajše generacije. Samoočebni je razumljivo, da se je treba držati neke meje in se ne sme športna ideja pritirati do vrhunca.

V športu je bolje doseči splošno povprečnost, kakor pa producirati rekorde, za katerimi ostane splošnost daleč zadaj.

Velika škoda je, da ni toliko denarnih sredstev, da bi se prav povsod napravilo vse potrebno. Posebno bi bilo želeli, da bi imela vsaka šola svoje športno igrišče, kajti šolska dvorišča za to niso primerna, ker so običajno tudi premajhna. V tem smislu menda vsi edini, od šolskega ministrstva do zadnjega učitelja, da je v interesu mladine treba forsirati šport!

Križanica

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
13		14							15		
16			17	18					19		
20				21	22		23				
24					25	26					
	27				28				29		
		30	31	32		33					
			34	35	36						
				37							
			38		39	40					
	41			42	43	44		45			
	46			47		48	49	50			
51						52					

Besede pomenijo:

Vodoravno: 1. vrsta rastline, 7. zmešana snov, 13. pravoslavni duhovnik, 14. cerkveno dostojanstvo, 15. žensko krstno ime, 16. turško moško ime, 18. del zidu, 19. severno moško ime, 20. cerkveni obredi, 22. rimski denar, 23. literarno delo, 24. vrsta barve, 26. kemična snov, 27. del voza, 28. severno otroško ime, 29. ribiška potrebščina, 30. ud družine, 32. pritrdilna členica, 33. gozdna rastlina, 34. trgovski izraz, 36. kraj pri Ljubljani, 37. rimski dostojanstvenik, 38. jugoslovanska reka, 39. vas pri Ljubljani, 41. turška utež, 42. poučevanje, 44. afriška reka, 46. del posode, 47. del zraka, 49. del glave, 51. malonazijsko mesto, 52. moško krstno ime.

Navpično: 1. palica, 2. namizna igra, 3. istrsko mesto, 4. vprašalna členica, 5. suženjski jarem, 6. rimsko ime, 7. zlita snov, 8. oblika cveta, 9. vezalna členica, 10. trojanski junak, 11. moško krstno ime, 12. nomadski poglavar, 17. mehanična igralnica, 19. del obleke, 21. ud družine, 23. žensko krstno ime, 25. afriška žival, 26. navadni števnik, 31. bojni prostor, 32. italijansko mesto, 35. žensko krstno ime, 36. jugoslovanski otok, 38. oblika kazni, 40. mizarška potrebščina, 41. osebni zaimek, 42. polletno bivališče, 43. obžalovanje greha, 45. industrijska rastlina, 46. dolžinska okrajšava, 47. navadni števnik, 48. del suhe zemlje, 50. sportna kratica.

Rešitev križanice

Vodoravno: 2. Srem, 7. kosa, 11. ol, 13. Amerika, 14. se, 15. Lim, 17. arena, 19. mah, 20. opoj, 22. ara, 23. kapa, 25. anal, 27. dota, 29. oko, 30. notar, 31. Abo, 32. Sket, 33. nada, 35. knez, 36. kca, 50. kopa, 39. mol, 40. slana, 42. red, 43. ep, 44. smešana, 47. le, 48. slog, 49. mast.

Navpično: 1. kolo, 3. Ra, 4. Ema, 5. mera, 6. Ur, 7. Kina, 8. oka, 9. za, 10. leha, 12. lipa, 14. sapa, 16. monokel, 18. Erotika, 19. matador, 21. Janez, 23. korak, 24. top, 26. Lot, 27. dan, 28. nos, 32. snop, 34. Apel, 35. kmet, 36. Oleg, 37. Anam, 38. Aden, 40. smo, 41. Ana, 44. sl, 45. ti, 46. as.

Slomškovi prazniki v Mariboru

Dekletom udeleženkam Slomškovih dni v Mariboru.

Poleg Slomškovih praznikov se udeležimo v nedeljo zvečer ob 7. uri večernic v delavski koloniji v magdalenskem predmestju.

V ponedeljek obiščemo dom katehistin na Betnavi. V betnavski kapelici bodo ob pol treh večernice, nato pa dvojne predavanj o apostolatu dekleta. Poskrbljeno je za prijetno razvedrilo. Prav je, da si ob tej priliki ogledamo Betnavo, ki bo s časom središče DKA. Zbirališče za skupni odhod iz mesta bomo javili pri dopoldanskem nedeljskem predavanju v samostanu, in pri predavanju za učiteljstvo in dijaštvo.

V ponedeljek zvečer se začne na Betnavi tečaj za apostolat DKA in traja do srede popoldne. Naslovi nekaterih predavanj: Katoliško dekle in družba danes. Dekle v poklicu — prijava na materinstvo — Marija — Zavestna služba Doga. Razgovori o praktičnem delu. — Popolna oskrba 40 Din. Na sviječje.

Pisarna.

Glavna pisarna v gradu bo odprta od 7. junija do 24. dne 28. junija in dne 29. junija od 6. junija do 7. zvečer.

Pisarna na Koroški c. 1 (Slovenec) in na Aleksandrovi cesti 6, bosta odprti od 8. do 12. in od 14. do 18.

Prenočišča.

Vsi, ki so naročili stanovanja ali jih dali rezervirati, narodne noše, učiteljstvo in akademiki, naj si takoj oskrbijo v Glavni pisarni v Gradu naznako. Brez naznake ne dobi nihče prenočišča, ker mora biti red v tem oziru.

Prehrana.

Oskrbite se za prehrano dne 29. junija, tako da jo sami naročite v gostilni. Mi nismo mogli prehrane oskrbeti, ker ni bilo obveznih prijav za hrano. Pač pa smo gostilne točno opozorili, da so pripravljene in bo informacije glede prehrane dajala glavna pisarna.

Predprodaja bakelj.

Prosimo vse moške in fante, da si kupijo baklje že v predprodaji; imajo jih vse tri pisarne. Zvečer bodo baklje na zbirališčih od 10. ure dalje. V sprevid naj gredo vsi z bakljami!

Ne pozabite dati žigosani izkaznice!

Vsem, ki imajo našo izkaznico in rumeno železniško legitimacijo, je potrebno, da si oskrbijo še potrdila v Mariboru, in sicer od Slomškove družine za udeležbo v vseh pisarnah, na postaji pa od železnice! Na postajah bomo žigosali samo zamudnikom!

Odhodi rednih vlakov iz Maribora:

Celje—Ljubljana: 5.10, 9.45, 14.15, 18.00, 21.40. Dravograd—Prevalje: 5.44, 13.20, 18.42. Na Ormož: 5.35, 8.35, 11.48, 17.11.

Odhod posebnih vlakov.

Dne 29. junija vozijo iz Maribora sledeči posebni vlaki:

Proti Ormožu ob 16.50.
Proti Ljubljani ob 17.37.
Proti Celju ob 18.10.
Proti St. Ilji ob 18.30.

Vsi, ki gredo na posebne vlake, naj vstopajo na tovarnem kolodvoru.

Dohod na tovarni kolodvor je iz Aleksandrove ceste pod železniškim mostom, nato na levo na postajo.

Posebni vlaki vozijo še:

Poljčane—Konjice in iz Dravograda v Slovenj Gradec zvečer.

Prosimo, da je na postajah mirno obnašanje, rezerviranih imamo dovolj vagonov in v slučaju potrebe moremo tudi sestaviti še nove posebne vlake.

NOČNI SPREVED MOŽ IN FANTOV

dne 28. junija.

Zbirališča:

Zbiranje se začne ob 21.30 in se zaključuje ob 23. uri na sledečih krajih (smar proti vzhodu):
Skupina 1: Kolesarji — Tomšičev drevored.
Skupina 2: Dekanije: Maribor levi breg, Braslovce, Celje, Dolnja Lendava, Dravograd, Dravsko polje, Gornji Grad, Jarenina — Razlagova ulica.
Skupina 3: Dekanije: Konjice, Kozje, Laško, Sv. Lenart v Slovenskih goricah — Krekova ulica.
Skupina 4: Dekanije: Ljutomer, Marenberg, Maribor desni breg, Mežiška dolina, Murska Sobota in Nova cerkev — Maistrova ulica med Zrinjskega trgov in Cankarjevo ulico.
Skupina 5: Dekanije: Ptuj, Rogatec, Slovenska Bistrica, Stari trg pri Slovenjgradu — Maistrova ulica med Cankarjevo in Vrazovo ulico.
Skupina 6: Dekanije: Šaleška dolina, Šmarje, Velika Nedelja, Videm, Vuzenica, Zavrč — Aškerčeva ulica.

Godbe: Zrinjskega trg (vzhodna stran).

Narodne noše, standarte Prosvetne zveze in vodstvo: Čafova ulica od Aleksandrove ceste do Kolodvorske ulice.

Uredite po dekanijah obhajance spredaj, ostale zadaj.

Razpored sprevedov:

Pohod nočnega spreveda mož in fantov z gorječimi bakljami krete točno od 23. po sledečih ulicah: Kolodvorska, Aleksandrova, Slovenska, Tiševa, Krekova, pokopališče, Strossmayerjeva, Orožnova na Slomškov trg — v sledečem razporedu:

1. Godba.
2. Standarda Prosvetne zveze.
3. Narodne noše.
4. Kolesarji.
5. Dekanije po vrstnem redu od 2 do 6 z zbirališč.

Godbe razvrščuje glavni reditelj.

Razvrstitev na Slomškovem trgu: Pri pošti se udeleženci razdelijo na one, ki pristopijo k sv. obhajilu, in na ostale; prvi grejo na levo in polnijo trg od cerkve, drugi na desno in polnijo trg od škočije.

Pazite na ugašanje bakelj!

Napisne table ostanejo na mestu do konca.

ZBIRALIŠČE ZA SPREVED V PONEDELJEK

dne 29. junija.

Zbiranje se začne takoj po prihodu jutranjih vlakov in konča ob 8.30 — Zbirajo se dekanije v skupinah po sledečem redu:

Skupina 1: Dekanije: Maribor levi breg, Jarenina, Sv. Lenart v Slovenskih goricah — Krekova ulica med pokopališčem in Tiševa ulico.

Skupina 2: Dekanije: Dravsko polje, Maribor desni breg — ulica Ob železnici.

Skupina 3: Dekanije: Marenberg, Dravograd, Mežiška dolina, Vuzenica, Stari trg — Ortočirova ulica pred koroškim kolodvorom.

Skupina 4: Dekanije: Celje, Braslovce, Gornji Grad, Nova cerkev, Šaleška dolina — Aškerčeva ulica med parkom in Cankarjevo ulico.

Skupina 5: Dekanije: Slovenska Bistrica, Konjice — Aškerčeva in Kerenikova ulica (med Cankarjevo ulico in Zrinjskega trgov).

Skupina 6: Dekanije: Šmarje, Rogatec, Kozje, Videm, Laško — Razlagova ulica.

Skupina 7: Dekanije: Ptuj, Velika Nedelja, Ljutomer, Zavrč — Maistrovi ulici med Vrazovo in Prešernovo.

Skupina 8: Dekanije: Dolnja Lendava in Murska Sobota — Maistrovi ulici med Prešernovo in Cankarjevo.

Skupina 9: Fantje-kolesarji — v parku v drevoredu med Koroško ulico in Krčevino.

Skupina 10: Narodne noše in »Ljubljana« s Prosvetno zvezo — v Prešernovi ulici med Aleksandrovo in Razlagovo (do 8.30).

Godbe se zberejo do 8. ure na Trgu svobožje in se bodo razporedile po navodilih, ki jih dobijo tam.

Fantje se zberejo do 8. ure v drevoredu v parku med Koroško ulico in Krčevino.

Zupani in cerkveni ključarji: do 8.45 na Slomškovem trgu pred pošto in v Orožni ulici.

Dijaki na Slomškovem trgu pred gledališčem do 8.45.

Učitelji na Slomškovem trgu pri šoli na Miklošičevi ulici do 8.45.

Narodne noše do 8.45 v Prešernovi ulici med Aleksandrovo cesto in Razlagovo ulico.

Akademsko starešinstvo in akademiki na Slomškovem trgu zapadno Križeve kapele do 9. ure. Duhovščina do 9. ure na Slomškovem trgu pred zakristijo.

Zastave se zberejo po dekanijah in pridejo tudi v skupinah na Glavni trg, kjer jim bo prostor odkazan.

Vsi udeleženci naj bodo čim prej na zbirališčih.

RAZPORED ZA POHOD Z GLAVNEGA TRGA

dne 29. junija.

1. Skupine po načrtu in odredbi glavnega reditelja. 2. Godba. 3. Vojaška četa. 4. Prvi in drugi oddelek fantov. 5. Dijaki. 6. Učitelji. 7. Zupani in ključarji. 8. Šolske sestre. 9. Usmiljenke. 10. Akademsko starešinstvo in akademiki. 11. Godba. 12. Narodne noše. 13. Praporci in zastave. 14. Duhovščina, spremstvo, škofje. 15. Dr. Jeglič v avtu. 16. Odličniki. 17. Godba. 18. Oddelek fantov 3. in 4. 19. Vojaška četa.

Dohod na Slomškov trg.

Po odredbi glavnega reditelja skozi Krekovo, Tiševa, Gosposko in Ulico 10. oktobra.

Razpored na Slomškovem trgu.

Trg naj se polni mimo južne strani cerkve od zapada. — Pustite prazen prostor, ki ga omejuje oddelek 1 in 2 fantovske kolone.

Razhod s Slomškovega trga.

Po najbližjih ulicah. Godbe pri izhodu. Reditelji imajo takoj po razhodu zbor pred policijo. Shranite napisne table v župnišču.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Nedelja, 28. junija: 8.30 Glasnostne službe bošje iz mariborske stolnice 9.30 Najbolj časa, poročila, sporod. 9.45 Jugoslovanska glasba (Radjski orkester). 11. Razvite priprave zveze prostovoljcev in prenos spominke svečanosti izpred mestne hiše. 12. Čas, sporod. obvestila. 12.30 Kar imam, to vam dam! (plošče po želji). 13.30 Koncert Akademike povelja ga kvinteta. 17. Kmet, predavanje: O smotrenem zatiranju tuberkuloze pri goveji živini (g. dr. Kocijan Loom). 17.30 Koncert Radjskega orkestra. 18.30 Orožka ura. Miki miška. 19. Čas, poročila, sporod. obvestila. 19.30 Nac. ura: Kako živi in kako se čula kralj Peter II. (iz Belgrade). 19.30 Orgelski koncert (plošče). 20. Prenos Sastnerjevega oratorija »Vnebovstaje« za soli, zbor in orkester iz Maribora. Izvajajo: ga. Pavla Lovšćeva in živko Avgust. Neraldi. Slovensko pevsko društvo »Maribor« in vojaška godba. Dirigent: Janez Ev. Gašparič. V odmoru: Čas, poročila, sporod. Po končanem spredu reproduciran koncert operetne glasbe.

Ponedeljek, 29. junija: 9. Uvod (plošče). 9.35 Repertoar in prenos slovenske službe bošje iz slovenske govora g. prof. Staniška Francosa z Glavnega trga v Mariboru. 11. Koncert slovenske glasbe (Radjski orkester). 12. Čas, sporod. obvestila. 12.30 Prenos iz Maribora: Izročitev podpisov za beatifikacijo A. M. Slomška škofu g. dr. Ivanu Tomšiču. 13. Beethoven: Korolna simfonija št. 9. v d-molu (plošče). 17. Kmet, predavanje: Pletvi in škodljiva žuželca ter njih zatiranje (g. ing. Kotlovšek). 17.30 Veselo popoldne narodnih, domačih in drugih znanih popevk. Sodelujejo vsestranski fantje: Fantje na vasi, sestre Stritarjeve, kvintet Hladna, Radjski orkester in plošče. 19. Čas, poročila, sporod. obvestila. 19.30 Nac. ura: Banja Kobiljčica (dr. Zagerčič iz Belgrade). 19.30 Za zabavo in ples (plošče). 20.15 Na harmoniki igra g. Piliš Rudolf. 21. Prenos iz Subotice: Glasnostna akademija o priliki sokolskega zleta. V odmoru: Čas, vreme, poročila, sporod.

Drugi programi:

Nedelja, 28. junija: Belgrad I.: 20. III. dejanje Konjovičeva romantična opera »Miloša žemljo«. 21.05 Koncert orkestra kraljeve gardie 21.30 Koncert zbora »Stankovič«. 22. Radjski orkester — Belgrad II.: 14. Slapovi Krke (Simobad) — Zagreb: 20. Proslava Vidovega dne 22.15 Narodne pesmi — Strassburg: 16. Prenos iz Mariborja: Koncert slovenskega zbora »Triglav« — Dunaj: 18.25 Wagnerjeva opera »Mojsij povelj nurnberški«. 22.35 Plesna glasba — Budimpešta: 19.46. Igra — 22.40 Jam 23.30 Olganske glasbe — Trst-Milan: 17. Lo-pesova igra »Skizivnost«. 22.30 Plesna glasba — Rim-Bar: 20.35 Jančičeva opera »Jozef«, uspešna plesna glasba — Prag: 19.05 Vojaška godba 19.30 Kraljevič Marko (izbor iz jugosl. pozoriš). 22.30 Begovčeva »Ameriška jahta v epitski luči«. 22.45 Salonski orkester — Varšava: 18.40 Zabavni koncert 21. Veseli prenos iz Lvova 21.30 Violončelo 22.30 Plesna glasba — Köln: 20. Narodna glasba — Monako: 20. Zborovski koncert — Stuttgart: 20. Graenerjeva opera »Poslednja dan Juna-ova pustolovščina«. — Vse druge nemške postaje imajo ob 20 različne zabavne večere.

Ponedeljek, 29. junija: Belgrad I.: 19.50 Radjski orkester 21. Prenos iz Subotice — Belgrad II.: 14. Poletne noči v Jugos. pesmi (Alekselj) — Zagreb: 20. Čelo 20.30 Pesmi mladih domačih skladateljev 21. Zagrebški komorni trio 22.15 Laska glasba — Dunaj: 19.40 Henbergerjeva opereta »Operni ples«. 22.30 Wagnerjev koncert 23.35 Plesne plošče — Budimpešta: 19. Jam 20. Plošče 22.45 Simfonistični koncert — Milan-Trst: 17.15 Plesna glasba 20.35 Linistjeva opereta »Mamamarello«, nato plesna glasba — Rim-Bar: 17.15 Vokalni in instrumentalni koncert 20.35 Povelje 21.45 Komorni koncert 22.40 Plesna glasba — Prag: 19.05 Nelbalova opera »Nedolna barborina«. 20.30 Brucknerjeva III. simfonija 22. Plesna glasba — Brno: 20.50 Grške klavirske skladbe 31.15 Vokalni kvartet 21.30 Kitara — Bratislava: 20.50 Nove sovjetke skladbe 21.10 Orkester in violina 22.40 Salonski kvartet — Varšava: 19. Morje v glasbi 21. Kongres poljskih pevcev 22.05 Odličniki iz Nowowieskega opere »Legenda Baltiske morja«. 23. Plesne plošče — Berlin-Pratistava: 20.10 Zabavni večer. — Köln: 20.35 Povelje 21.45 Komorni koncert — Hamburg: 20.10 Orkester in zbor — Lipsko: 20.10 Narodna glasba.

Pridobivajte novih naročnikov!

Občanom Rajhenburga in Senovega

Volivna borba je dokončana. Naše vrste so strnjene, da s združenimi močmi zrušijo preteklost in začnejo postavljati nove, zdrave temelje za tu-kajšnje občinsko gospodarstvo in pravično reševanje socialnih vprašanj. Dovolj je ljudstvo trpelo zadnja leta in je bilo brez moči proti krivicam, ki so se godile. Prišel je težko pričakovani trenutek, da more ljudstvo vredi raz sebe jarem, v katerega ga je kovala nesrečna usoda. Kdo je še, ki si želi nazaj to, kar je bilo? Kdo je še, ki ga JNS-arški bič ni zbudil? Volivci! Pokličite si v spomin, pod kom je nastal šolski dolg za 3 milijone! In kdo je tisti, ki nas je rešil neizogibne pogube? Sed let so gospodarili JNS-arji po Senovem in Rajhenburgu in hujše nam je bilo pod tem gospodarstvom kakor sužnjem. Prišel je konec temu in tudi nam se bodo vremenoma zjasnila. Danes bodo vrgli nasprotniki ljudstva še zadnje laži med vas. Na verjume jim, ker ravno nasprotno je res, kar oni trdijo. Jutri bo govorila ljudska volja, ki zahteva, da bo JNS-arje v Rajhenburgu in na Senovem konec. Pojdite vsi na volišče in glasujte v Rajhenburgu za g. Ludovika Kržišnika, na Senovem pa za g. Jožeta Radeja.

V Berlin in Hamburg

Kolektivni potni list za potovanje SK Planine v Berlin—Hamburg je s odlokom notranjega ministrstva I. br. 26662 z dne 30. maja t. l. odobren.

Državni nameščencem je dovoljen potovanje s to ekskurzijo s odlokom ministrskega predstava E. R. 3269 z dne 16. VI. t. l.

Vsi udeleženci, razen onih, ki stanujejo stalno področju uprave ljubljanske policije, naj si takoj izposlušajo pri pristojnih okrajnih načelnikih, odnosno policijskih upravah uradno dovoljenje (potrdilo) za potovanje v inozemstvo. Državni nameščenci pa se posebej dovoljenje uradnega predstojnika, sklicujoč se na gornji odlok ministrskega predstava.

Poleg teh potrdil nam pošljite takoj tudi po 3 fotografije formata 6X9, katere rabimo za kolektivni potni list, ki nam bo izdan šele na podlagi teh potrdil. Na zadnji strani vsake slike napišite ime in priimek ter točen naslov.

Zadnji obrok mora biti vplačan najkasneje do 8. julija t. l. Denar za valute nam boste nakazali po posebni položnici, kakor tudi denar za posebne sobe, čim prejmete tozadevne položnice, katere vam razpošljemo a posebno okrožnico še ta teden in katera bo vsebovala vse podrobnosti glede izleta, kakor tudi seznam udeležencev.

Onim, ki bi se radi udeležili izleta, sporočamo, da jih še sprejemamo, vendar se morajo takoj prijaviti ter najkasneje do 8. julija t. l. plačati ves znesek z 10% doplačilom. Z 10. julijem t. l. zaključimo definitivno vse prijave.

Vodstvo — pisarna — posluje začeto v Ljubljani na Miklošičevi cesti 10/III pri g. Jože Hvala. Informacije strankam se dajejo vsak delavnik od 10. do 11. ure popoldne. — Vodstvo.

Tihi jubilej socialnega dela

Na kresni dan je imelo Društvo za zidavo delavskih stanovanj v Ljubljani občni zbor in zaeno svoj padesetletni jubilej. To društvo, komaj širšemu obstojstvu znano, je bilo ustanovljeno 24. junija 1886. Namen mu je bil »zaradi neugodnih stanovanjskih razmer delavskih slojev zidati in vzdrževati zdrava in cenena stanovanja za rokodelce in tovarniške delavce. Pobuditelj tega društva je bil ljubljanski meščan Jožef Luckmann, ki je bil do smrti leta 1906 predsednik in oče društva. Temelj za to društvo pa je položila Kranjska hranilnica na obnem zboru leta 1886, ki je za ustanovno darilo društvu naklonila 50.000 goldinarjev. Po potresu (l. 1895) je ob 75 letnici Kranjska hranilnica darovala društvu zopet 40.000 kron. Iz teh osnov je društvo raslo in se razvijalo. Danes ob 50 letnici imamo že 11 stanovanjskih hiš, v katerih prebiva 87 strank! Najemnina je zelo nizka. Stranke imajo ob hišah lepe vrtove, ki so, moramo priznati, z vsa skrbnostjo obdelani in izrabljeni, da si vsaka stranka zelenjavo in solivje pridelata sama. Zato so tudi stanovanja s tako zeleno okolico silno ugodna, sončna in zdrava. Niso to neprimetne delavske kasarne, res so pravi, topli domovi za delavske sloje. Pravila določajo, da si vsak najemnik, ki prebiva 25 let v hiši, pridobi služnost stanovanja do smrti; to se pravi, da plača samo nanj pripadajoči del davčine od poslopja, stanarine pa je prost. Od leta 1888 stanuje še sedaj ena stranka, ki je bila sprejeta v prvo sezidano hišo. Lani so bile vse hiše prenovljene, da imajo tudi po zunanosti najboljši vtis, kar vse priča o dobrem in modrem gospodarstvu društva. Društvo ima še dokaj sveta, ki bo časoma ves zazidan v iste namene. Prvih 16 najemnikov v hišah št. I in II je pripadalo raznim obrtnim poklicem: bili so 4 mizarji, 4 kovinarji, 2 čevljarja, 2 pleskarja, 1 podobar, 1 tesar, 1 tovarniški delavec in 1 sobni slikar. — Ta kratek pregled zgodovine tega društva, v socialne namene ustanovljenega društva dokazuje, koliko bi se ob skrbnem gospodarstvu in zdravem socialnem mišljenju lahko pomagalo, da bi toliko družin ne prebivalo po barakah in zatohlih luknjah, ki so kotišča bolehalosti in moralnega zla revnejših slojev.

Jubilejni občni zbor je otvoril sedanjí praí sednik g. Peterca Franc, ki je podal pred inčevnim redom kratko zgodovino društva. Zahvalil se je in posebno pozdravil predsednika Hranilnice dravske banovine g. dr. Vladimirja Ravnhirarja, ki se je osebno udeležil občnega zbora. Dr. Ravnhirar je društvu čestital za jubilej, izrekel vse priznanje za veliko socialno delo, ki ga je izvršilo v 50 letih, in izrazil iskreno željo, da procvita še nadalje in vrši to tako lepo, za ljubljansko delavstvo velikopomembno delo tudi v bodočnosti. — Po izčrpanem spredu občnega zbora je društvo sklenilo, da porabi vse sedanje prihranke za to, da sezida XII. hišo v spomin pidesetletnice. Hiša bo imela šestnajst stanovanj. Idejni osnutek inž. Suhadolec je bil soglasno odobren. Hiša bo že letos pod streho. — Prav radi se pridružujemo čestitkam predsednika Hranilnice dravske banovine in želimo, da bi imeli mnogo takih društev, ki bi tako prosperovala v korist revnejših slojev Ljubljane.

Novo mesto

Mala matura na gimnaziji je izpadla tako-le: z odličnim uspehom sta dovršila 2, s prav dobrim uspehom 14, z dobrim 25. Popravne izpite ima 13 učencev in učenka. Za celo leto je padla ena učenka.

Matura na meštanski de Notre Dame v Smihelu. Z odličnim uspehom so dovršile svoje študije 3 učenke, s prav dobrim 15, z dobrim 3. Ena učenka je od mature odstopila.

Matura na meštanski šoli v Novem mestu. Končni izpit na tuk. meštanski šoli, ki se je vršil pod predsedstvom g. prof. Kranjca Rudolfa, so napravili z odličnim uspehom 3, s prav dobrim 19, z dobrim 5, popravne izpite ima 7 učencev in učenka, za leto dni je bil odklonjen 1 učenec.

Prepozno

Nova cest iz Boh. Srednje vasi proti Uskovnici se je začela graditi. Pa se ti v zadnjem hipu zdravi pravi prijatelj Bohinja, prirode in tujkega prometa in opozori strmečo javnost, da cesta ni pravilno trasirana in zato naj se iz Uskovnice ne izpelje proti Srednji vasi, temveč noravost proti Stari Fužini. V teatralnem shlu apelira na vse merodajne faktore od društva za tujski promet gori do naših ministrov, naj preprečijo ta tehnični nesvor. Naboljše tudi, da se je pogrešni projekt napravil množičnim osebam na ljubo in da je treba novega oglada, kjer naj odločujočo nepristransko osebo širokega obzora in čuta za splošno korist. Priznati moramo, da je treba za take trditve preciznejše samozavešni oziroma predrznosti. Bohinjska javnost pozivja dopisnika, da svoje trditve tudi dokaže! Lahko je podirati, težje graditi. Ne dovolimo pa nikomur, da bi sejal razdor med nas, ki se složno trudimo, da vsaj nekaj dosežemo, kar je za splošno korist! Morebiti so lepe dopisnikove česne sanje, toda resne Bohinjec se ne zmeni zanje. Pozni rod bo govoril nekaj drugega, nego si domišlja dopisnik, namreč: da se je v letu najhujše gospodarske stiske našel človek nepristranskega, širokega obzora, ki nam ni privoščil — kruhal!

Celje

Višji tečajni izpit na drž. realni gimnaziji v Celju, ki se je vršil pod predsedstvom ministrskega odposlanca g. Josipa Westra, prosv. inšpektorja v pokolu od 16. do 25. junija, izkazuje sledeči uspeh: od 82 kandidatov in kandidatkin je višji tečajni izpit dovršilo z uspehom 29 kandidatov in kandidatkin, od teh sta bili oproščeni učenega izpita 2 kandidatkin. Popravne izpite imajo 3 kandidati. Za vse leto ni padel nihče izpit so napravili: Birska Vladimir, Blaško Vinko, Brišnik Ana, Cergolj Izidor, Cigoj Ivan, Dobovšek Rudolf, Kirn Jožef, Košenina Nada, Krivec Hedvika, Kuček Marija, Likar Nadežda (opr. ust. izp.), Lipša Nada, Maček Mirko, Majcen Branivoj, Mirnik Mirko, Mravljak Alenka (opr. ust. izp.), Mravljak Zdenko, Musar Stanislava, Nedoh Stanislav, Peštaj Alojzij, Planinšek Franc, Premehach Gerald, Ritonija Franc, Rök Blaz, Sernac Vlasta, Tacar Franc, Tajnšek Bojan, Trebovc Martin in Vrečko Aleksij.

Naval na gimnazijo. V petek, dne 26. t. m. so bili na drž. realni gimnaziji v Celju sprejemni izpiti za vetop v prvi razred. K sprejemnemu izpitu se je prijavilo 162 učencev in 89 učenek, skupaj 251 učenecv in učenka. Odklonjenih je bilo 8 dečkov in 5 deklic, torej je izpit napravilo 238 učenecv in učenek.

Završni izpit na rudarski šoli v Celju je delalo od 24. do 26. junija 19 kandidatov. Z odliko so položili izpit 3, s prav dobrim uspehom 1, in z dobrim uspehom 15 kandidatov. Topliniški tečaj na rudarski šoli v Celju so dovršili 4 dijaki.

Celjski trg je bil včeraj še precej dobro založen z raznim blagom. Piščanci so bili od 9 do 12 dinarjev, češnje, ki pa že pojemajo 1.20 do 2.50 Din, 1 kg pa 3, 4, 5 Din itd. Hruške 6 Din kg, marelice in breskve, in sicer prve po 8 Din kg. Na trgu je bilo dovolj zelenjave, prodajal se je strožji fižol po 3 do 4 Din kg. Dobe se še zadnje vrtno jagode in jih morajo gospodinjice, ki jih nameravajo vkuvavati, takoj nakupiti. Letos je bilo vrtnih jagod zelo veliko in se je sukala cena od 1.50 do 2 Din. Krompir novi stane 1.50 do 2 Din kg, gob je zelo malo in je treba biti pri nakupovanju zelo oprezen.

Celjski brivci in frizerji so bili dosedaj včlanjeni pri mariborskem združenju brivcev in frizerjev. Na njihovo prošnjo pa je zbornica za TOI dovolila, da se celjski brivci in frizerji ločijo od svoje mariborske organizacije in se včlanijo v celjskem skupnem združenju obrtnikov. Včrta se je iz vršitve tudi izpeljala.

Enim smrt — drugim živež

Strup in življenje

Živali in rastline izločajo snovi, ki so včasih hudo strupene. Te strupene snovi so živalim in tudi rastlinam pravo orožje, s katerimi se branijo ali pa tudi z njimi lahko napadajo. Vendar pa živalski in rastlinski strupi niso vsakemu živemu bitju vedno škodljivi. Včasih se celo dogaja, da kak strup ne katerim živalim služi celo za hrano, čeprav je vsem drugim živim bitjem skrajno nevaren. Navedimo le nekaj zgledov.

Če stisneš mleček in ti njegov sok pade na golo roko, se ti koža hudo vname. Če pa mleček sok zaide v človekov želodec, povzroči drisko in blivanje. Gosenici metulja, ki mu pravimo mlečkov veštec, pa je ta sok prava elastična.

Podoben je z mravsko kislino, ki je proizvod živalskih in rastlinskih snovi. To kislino imajo čebele in mravlje, med rastlinami pa zloglasna kopriča. Človeku ta kislina le malo škoduje, nekoliko peče na koži, pa je kmalu dobro. Pač pa ta kislina lahko žuželke umori. Zanimivo je, da ta kislina umori celo mravlje same. Pri poskusih so namreč dognali, da je mravska kislina mravlji smrtna. Več mravelj so dali v stekleno cevko, ki so jo dobro zamašili. Nato so mravlje na razne načine toliko časa dražili, da so začele izločati kislino. Ko se je ta kislina v cevki dovolj nabrala, so bile mravlje mrtve. Zato pa druge živali mravsko kislino zelo čisto kot nekaj posladek. Znano je, da se medved, ki mu pravimo mravljičar, preživlja le od mravelj, termitov in njihovih jajčkov. S krempelj prednjih nog razkopije mravljišče, da tako razdraži mravlje, da pridejo iz svojih skrišališč. Nato pa začne s svojim dolgim jezikom mešati med mravlje. Mravlje se vržejo na jezik ter se zagrizo vanj. Medved pa jih požira. Nekateri so sicer trdili, da se mravlje nalepijo na medvedov jezik, vendar to ni res, ker se mravlje zagrizo vanj.

Naša kukavica najraje žre ličinke sicer močno strupene gosenice. V sredomorskih deželah živi ptič, ki napolni svojo goščo najraje s osami, kar bi vsaki drugi živali bilo smrtno nevorno. Metulji smrtoglavec, ki ga dečki tako radi iščejo in love, je tak junak, da neustrašeno vdere v čebeljak ter začne čebelam lizati med. Čebelite so seveda silno hude ter ga pikajo kar se da, vendar to metulju prav nič ne škoduje.

Če človeka pije škorpion, dobi pičeni človek nevarna vnetja, ohromi, dobi vročino ter izgublja celo zavest. Včasih tako pičeni človek dolga leta hira. Če pa vbrizgaš v kri psu, ki je težak 15 do 20 kil, le 1 ali 1,5 grama škorpionovega strupa, bo pes v 10 urah poginil. Če ta strup daš nežnim metuljem, kakor je na primer lastičar ali mlečkov veštec, so takoj mrtvi. Tudi hroščem, n. pr. močnemu rogaču, majskemu hrošču, zlati mamici ta strup škoduje ter jih umori. Toda njihovim ličinkam pa nič ne more. Gosenica sviloprepke se za tak strup še ne zmeni ne, pač pa njen metulj takoj pogine.

V naših krajih lahko v naravi večkrat opazujemo bolj med ježem in gadom. Jež je najhujši sovražnik strupenega gada. Kadar se ta dva spopadeta, se gad takoj zakadi v ježa in ga začne pikati. Toda jež se za to ne zmeni. Rano si malo polije,

pa se bori naprej. Ko nazadnje zagradi gada za glavo, mu jo z zobmi zdrobi, nakar gada mirno pohrusta. Tudi mladi ježi so že nekako zavarovani pred gadjim strupom. Opazovali so že, ko je ježevka požrla gada, da je mirno došla svoje mladice, ki jim strup gada ni prav nič škodoval. Ježu tudi prav nič ne škoduje strup tako zvane španske muhe, ki je za vse druge živali smrten. Jež mirno prenese celo petkrat toliko pruske kisline, kolikor bi je bilo dovolj, da umori mačko.

Silno nevaren je strup volčje črešnje, ki se imenuje atropin. Eden ali dva miligrama tega strupa je dovolj, da je človek mrtev. Pač pa mnogo manj škoduje opicam, konjem in oslom. Domači kunc, morski prašički, podgane in golobje pa sploh ne občutijo tega strupa. Celotno pes bo mirno prenese cel gram tega strupa, ki je človeku tako nevaren.

Prav tako je še mnogo drugih strupov, kakor na primer strihnin, ki je človeku silno nevaren, medtem ko ga opice in morski prašički lahko velike množine brez škode prenesejo. Sok velike trobelike lahko umori odraslega človeka, med tem ko miši, koze, ovce in konji to rastlino brez škode in celo radi uživajo. Zato pa je s peteršiljem narobe. Peteršilj človek kaj rad ima v juhi in mu dobro dene, zato pa je papigam smrtonosen strup.

S strupom pa je torej tako, da ga človek gleda pod vidikom svojega človeškega stališča, ker pri tem pozablja, da je za druga živa bitja marsikaj dobro, kar je človeku strup.



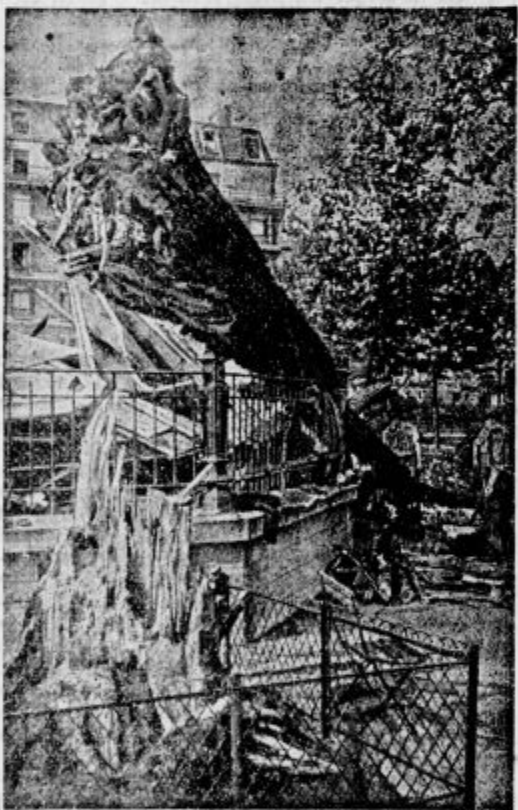
Kaj takega je samo v Ameriki mogoče! Tale Američan, ki se piše Tony Gentry, ima šimpanza, katerega je naučil, da ga brije. Šimpanz je star 8 let in po pričevanju tega Američana kar dobro brije. Posnemanja vredna pa ta zabava ni.

Trije misijonarji mučeni

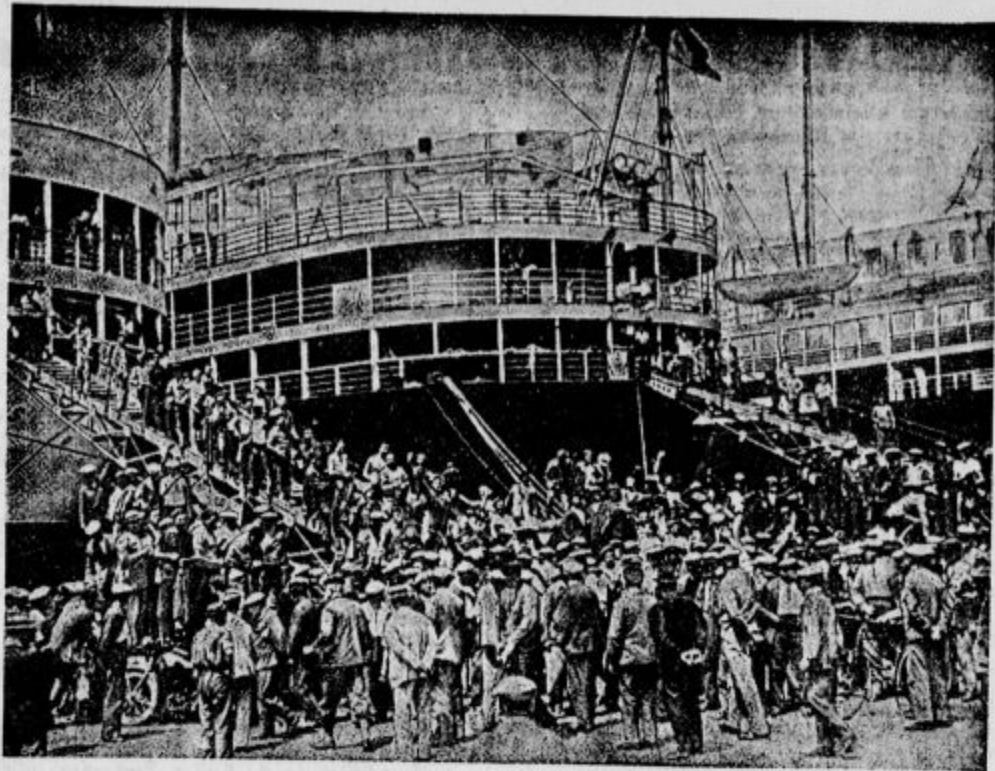
V glavno mesto severnobrazilske države Grao Para je prišlo poročilo angleškega raziskovalca Horaca Bannerja, da so pred nekaj tedni Indijanci umorili tri angleške misijonarje. Misijonarji so delovali v tropskih pragozdovih ob reki Xingu ob spodnji Amazonki. Neke noči so njihovo taborišče napadli Indijanci iz rodu Cayapo ter vse tri misijonarje ujeli. Doma so jih potem strašno mučili ob kolu, dokler niso umrli.



Zalostni dediči. »Kako pa se godi bolniku?«
»Nobenega upanja ni več! Zdravnik je pravkar rekel, da bo kmalu zdrav!«



Med nedavno močno sevljeto, ki je te dni, kakor je bilo to tudi po drugih krajih Evrope, divjala v Parizu, je trela udarila v »drevo mira«, ki je stalo v parku »Mont Rouge«. Vihar je potem drevo izruval in tresel na streho bližnjega godbenega paviljona.



Stavka v marsejski luki. Marsejsko luko in tamkaj vsidrane ladje so zasedli stavkajoči pomorščaki in luki delavci.

Mož, ki je v Abesiniji našel platino
Življenjsko delo Pijemonteza Alberta Prasso

Kadarkoli italijanski pisci govorijo o Italijanih, ki so postali slavni po svojih delih v Abesiniji, vedno imenujejo tudi ime Alberta Prasso. Temu možu se je posrečilo, kar se pred njim nikomur ni, da bi bil tako deležen naklonjenosti abesinskega cesarja in njegovih rasov, kakor je bil on. Ta naklonjenost je Alberto Prasso pomagala, da je odkril velike naravne zaklade Abesinije ter jih je smel tudi zaleti industrijsko izkoriščati.

Pijemonte Alberto Prasso je bil komaj 20 let star, ko je odšel iz svoje domovine v Kanado iskat zlato. Kmalu pa ga je iz Kanade želja za zlato zanesla v Transvaal v južni Afriki. Tukaj pa je elišal govoriti o velikih zlatih zakladih v Abesiniji. Ni ga več držalo v južni Afriki, ampak je naglo odpotoval proti Abesiniji ter je leta 1902 prišel v Džibuti in kmalu nato v Addis Abebo. Kdo neki bi mogel vedeti, kako je Italijan kmalu pridobil naklonjenost tedanjega cesarja. Ali mu je bil cesar naklonjen iz golih osebnih simpatij ali pa zaradi česa drugega, tega nihče ne ve. Po pameti to gotovo ni bilo. Vsekakor je Alberto Prasso dobil spremeno pismo cesarjevo, v katerem je bila vsakemu Abesincu zagrožena huda kazen, če ne bi bil prijazen z možem, ki se bo izkazal s tem cesarskim pismom.

S tem pismom se je Alberto Prasso lahko svobodno gibal po vseh delih abesinskega cesarstva. Cesar mu je bil sicer svetloval, naj bi popotoval proti jugu. Vendar se Italijan za ta cesarjev nasvet ni zmenil, ampak je odprl proti zahodu. Pri slo-ni zmenil, ampak je odprl proti zahodu. Pri slo-voč ne bo povrnil. V tiste zahodne divje kraje si celo abesinsko vojaštvo nikdar ni upalo. In res so boleznj ter boji z divjimi domačini kmalu zelo skrčili število Italijanovih spremljevalcev. Kljub vsem nesrečam pa je končno vendarle našel pot, po kateri je popeljal nekaj začel hoditi afrikanski popotnik Bottego. Po tisti poti je potem nekaj časa hodil tudi Prasso. Ko pa je prišel do tistega kraja, kjer se je Bottego pred štirimi leti moral vrniti, je Prasso svojo pot pogumno nadaljeval. Več kakor en teden je moral broditi po strugi reke, ki je njena voda včasih segala do ramen. Nekoč se je mala karavana celih 45 dni pomikala skozi pragozd, ki je bil tako zarastel, da vanj nikdar ni posijalo sonce. Tako je celih 14 mesecev raziskoval deželo. Nazadnje se je vrnil v Addis Abebo, kjer je cesarju poročal o svojem popotovanju v Gimo, Kafa, do Rudolfovega jezera, v Ugando in v Sudan.

Abesinski cesar je iskalcu zlata dal koncesijo za deset okrožij, v katerih pa so prebivalci govorili deset jezikov. Leta 1905 je začel kopati zlato in baker v različnih rudnikih, izmed katerih so bili nekateri že tako stari, da so v njih kopali te kovine že v svetopisemskih časih. Dokler je trajalo raziskovanje, mu je cesar podajal koncesije vsaki dve leti, potem pa, ko je začelo redno kopanje, pa vsaka tri leta. V zgodovini Abesinije je silno važno leto 1922, ko je Prasso na Birbiru našel cela akladišča platine. Leta 1923 mu je tukaj cesarica Zeuditu podarila koncesijsko okrožje, ki ni bilo posebno veliko, vendar pa je obsegalo več kakor 100 kvadratnih kilometrov zemlje.

Trajalo pa je precej dolgo, preden so se v Abesiniji zavedli, kako važna najdišča je našel Italijan Alberto Prasso. V tistem času je bil še veljaven dekret cesarja Menelika, ki je zagrožil vsakemu, kdor bi hotel mešati zlato in platino, da mu bo osekana desna roka. Celotno ras Tafari mu je nekoč, ko mu je Prasso pokazal svojo najdbo platine, rekel, naj rajši išče zlato, kakor pa platino. Prav tako kratkovidni pa so bili italijanski industrijci, katere je Prasso preel, naj mu pomagajo s svojim kapitalom financirati velike najdbe. V do-

kaz jim je prinesel en milijon lir vredne vzorce, pa so kratkovidneži vse eno odklonili. Zato je bil Prasso prisiljen iskati pomoč drugje. Dobil jo je na Francoškem pri Francoško-holandski banki, ki je takoj ustanovila delniško družbo za izkoriščanje Prassovih rudnikov.

Štatom pa so se Abesinci zavedli. Za Prassovo delo so imeli vedno več smisla. Meseca septembra leta 1927 mu je tedanji abesinski vojni minister Dejaz Beru po sklepu cesarskega sveta ponudil vrhovno vodstvo vseh abesinskih rudnikov. Prasso je težko odklonil to častno ponudbo, da se ne bi zameril. Vendar se mu je posrečilo, da ni bilo zamere, ko je odklonil. Najhujše težave pa je imel Prasso s sudanskimi oblastmi, ki so Prassove obmejne rudnike hoteli same pobasati. Sudanske oblasti so zelo pritiskale na Menelika, da bi tiste kraje priznal za sudanske. Toda Prasso je imel toliko vpliva pri Meneliku, da se stari cesar ni udal ter je tako ohranil svojo domovino velike milijone, katerih se je sedaj polastila Italija.

SLOVENEČ
pred 60 leti:

V četrtek, 29. junija 1876.

POLITIČNI PREBOLE.

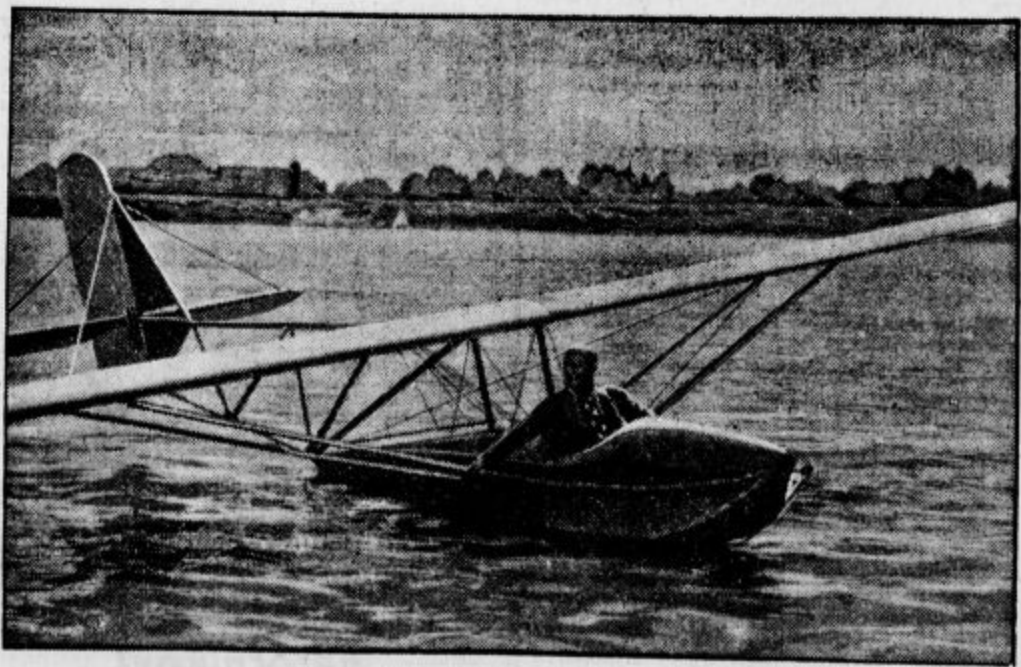
Madjarski listi vedno hujskajo proti srbskim prebivalcem v južnih krajih cesarstva avstrijskega. »P. N.« celo naznanja, da se bodo vladni komisariji poslali v tiste kraje, kjer se vpliv srbske omladine najbolj razširja. Tudi s hrvaško vlado se neki obnavlja, da bi se tudi na Hrvatskem zadušilo vse gibanje slovansko. Pa Hrvati se menda vsaj ne bodo vdali Madjarom in njim na ljubav pestili lastnih svojih otrok.

Papež so imeli 26. t. m. konzistorij, v katerem so preč. g. dr. Jurija Posiloviča potrdili za škofa senjskega, kanonika Angererja pa za škofa dunajskega.

IZVIRNI DOPISI.

Iz Maribora, 22. junija. Vkljub britkim skušnjam v zadnjem času se naši kmetje še zdaj niso zmogli. To zopet jasno pričajo zadnje volitve v okrajni zastop mariborski, v ktere je izvoljenih le 8 pravih kmetov, pa 26 meščanov... Vse bolj vro so se obnašali kmečki prebivalci okraja s. lenartkega. Večina nemčurska je tudi tam gospodarila samovoljno in tako brezobzirno, da so bili nekateri udje iz okrajnega zastopa celo izstopili. To je pripravilo velike posestnike in volilce kmečke, da so se pri zadnjih volitvah zedinili in volili može, ki bodo z njihovimi denarji kolikor mogoče varno ravnali. Veled tega zedinjenja je okrajni zastop sv. lenartkega okraja prvokrat naroden in ima dve tretjini večine.

Naši č. dekanji so se bili te dni zbrali, da bi se posvetovali o nakupu nove hiše za naš Viktorin — Maksimilijanum, ki ima tisti namen, kakor Alojzica v Ljubljani, namreč odgojevalni prihode in marjave gimnazijske učence in pripravljati jih za duhovski stan. Vsi brez izjeme so bili za to, da naj se nakupi baron Mak. Rastovo poslopje, ki je dovolj prostorno in ima tudi 9 oralov rjiv in travnikov. Baron zahteva zanj sicer 44.000 gl., pa bo gotovo nekaj odjenjal, ker je prisiljen posestvo prodati in ne bi lahko našel kupca.



Prvo poljsko vodno jadralno letalo so te dni poskušali na VišL.



Novo izvoljeni posilanci »rexisovske« stranke v Belgiji, ki so prišli v parlament.

Kmečko delavstvo in kmečke zbornice

Glavno vprašanje pri stvari je: Ali naj organiziramo s kmetijsko zbornico tako zvano razredno predstavništvo kmečkih posestnikov, ali naj ostanejo za obrtnike in industrijske zbornice za TOI in v katerem ne bi mogli biti vključeni tudi poljedelski uslužbeni ali pa naj stvarimo stanovsko poljedelsko paritetno zbornico, ki bi bila poklicna predstavništva vsakega stana, to je kmečkih posestnikov in njihovih uslužbencev.

Razredne zbornice so pojav liberalne dobe, poklicnostanovske pa znak neoliberalnega, oziroma vezanega stanovskega gospodarstva. Organizacija kmetijskega delavstva pa je premostitev razrednih nasprotij. Zato odklanja načelne razredne zbornice in je tudi v tem slučaju za to, da se organizira — ne razredna — temveč poklicna zbornica, ki jo bodo v jedru sestavljali zastopniki kmečkih posestnikov in poljedelskih delavcev po paritetnem načelu.

Ce hočemo poklicno zbornico, mora biti načelo paritete brezpogojno sprejeto in izvedeno. Nasproti telesu delodajalcev mora stati telo delojemalcev, uslužbencev. Telo delojemalcev mora biti v zbornici enakovredno ali enakovredno. Le na ta način si moremo predstavljati, da bodo koristi delavstva res zaščitene in da delavci ne bodo majorizirani po svojih delodajalcih.

Krog članstva z delavske strani je po dosedanjem osnutku preozek. Koliko pa je kmečkih delavcev, ki se tri leta nepretrgoma bavijo s kmetijstvom. Bore malo jih je v današnjih časih krize, ko kmetije odpuščajo svoje uslužbence, opravijo vsa dela sami s svojimi družinami in najamejo delnarje le za čas sezone. Krog članov v telesu delojemalcev je treba torej zelo, zelo razširiti, če hočemo, da bo imelo delavstvo v zbornici res zaščito. Le na ta način bomo dosegli, da bo delavstvo zaščiteno v zbornici vsaj približno v istem razmerju kot posestniki, ki niso izpostavljeni nevarnosti, da izgube članstvo v zbornici, razen v izjemnem slučaju, da prestanejo biti posestniki.

Sistem paritetnega zastopstva izključuje, da bi bili člani zbornice še tretje osebe, to je razni strokovnjaki itd. Strokovnjaki bodo itak v službi zbornice. Zahtevati pa je treba za delavstvo, da smejo zastopati koristi delojemalcev v vseh organih zbornice strokovne organizacije delavstva. Brez dvoma take pravice ne bodo odklonile niti organizacije kmetov. Zastopniki organizacij naj imajo posvetovalen glas. Organizacije bodo gotovo pridobile zase razne strokovnjake, ki bodo mogli tako sodelovati v zbornici in ji koristiti s svojim znanjem. Zastopstvo delavske strokovne organizacije s posvetoval-

nim glasom je potrebno za delavstvo, ker bo neredko ravno to zastopstvo imelo popolnoma svobodno in odkrito besedo.

Volitve naj bodo tajne. Volilna dolžnost se ne zdi potrebna, ker se bodo zavedni delavci in kmetje zaradi svoje koristi gotovo sami udeleževali življenja v svoji stanovski zbornici. Volilno pravico naj imajo vse osebe, ki so dosegle polnoletnost.

Da bi imelo delavstvo v zbornici svojo zakonito zaščito, je potrebno, da zakon vsebuje tudi potrebna pooblastila zbornicam v tej smeri. Enako kot ima zakon o zaščiti delavstva za industrijsko delavstvo. Naloge zbornice bi bile torej paziti na izvajanje socialno-politične zakonodaje, posredovati pri sklepanju kolektivnih delovnih pogodb, raziskovati delavske razmere, voditi evidenco vseh kolektivnih pogodb, imeti zvezo z organizacijami kmetov in uslužbencev, organizirati razne naprave za pospeševanje gospodarsko-socialnega položaja poljedelskih uslužbencev. Važna naloga bi bila določiti splošne smernice, po katerih naj bi se uredilo medno vprašanje ter ostali delovni pogoji, ter staviti predloge za zboljšanje obstoječe socialne zakonodaje. Zbornica bi morala imeti dalje pravico, da se predhodno izjavi o osnutkih socialno-političnih zakonov. Glavna naloga zbornice, ki je nad vse važna, bi bila, blagodejno vplivati na razmerje med delodajalci in delojemalci, odstranjevati med njimi nastale spore in regulirati odnose pri veleposredstvih s kolektivnimi pogodbami.

Poklicno-stanovske zbornice bi pomenile ogromen korak naprej k organizaciji gospodarstva po krščanskih načelih ljubezni in pravičnosti.

Poljedelsko delavstvo potrebuje — kot vsako drugo — predvsem zaščito in človeka dostojno eksistenco. Dosedanji osnutek take zaščite delavstvu ne daje, ker izrecno določa, da imajo kmetijske zbornice namen ščititi koristi zemljiških posestnikov (poljoprivrednikov). Soudeležba delavstva v zbornici naj bi imela tedaj le prehodni značaj. Ko bi enkrat bila izvedena zavarovalna dolžnost tudi za poljedelsko delavstvo, naj bi tudi ono prešlo v zaščito »razredne delavske zbornice. Ta misel za krščanske strokovnjake kot tudi za vse one, ki jim je na srcu dejanska izvedba gospodarskega in socialnega življenja na novi — stanovski — podlagi, ni najsimpatičnejša. Toda če naj bi ne imele nove zbornice res nič dat delavstvu, kot le bre-men, ne bi imelo poljsko delavstvo mnogo interesa na tem, da je v zelo neznatnem delu zastopano v članstvu. Do kake moči v zbornici po uredbi, kot je v osnutku, sploh ne more priti.

Zaposlenost v maju

Okrožni urad v Ljubljani v svojem mesečnem poročilu za maj poudarja, da je zaposlenost delavstva zelo napredovala, tako kot je napredovala pred svetovno gospodarsko krizo, to je do srede leta 1930. V primeri z majem lanskega leta izkazuje največji prirastek gradnje nad zemljo s 2.128 delavci ali 57,14%, nadalje je v primeri z majem lani napredovala tekstilna industrija za 1.643 delavcev ali 13,35%, industrija kamenja in zemlje, kovinska industrija, gradnja železnice, cest itd., oblačilna industrija, največji letni padec pa izkazuje gozdnožagarska industrija za 122 ali 1,85%, kar je pripisovati sankcijam.

Glavne stroke so bile v maju 1936: tekstilna industrija 13.947, kovinska industrija 6.822, gozdnožagarska industrija 6.478, gradnje nad zemljo 5.852, industrija kamenja in zemlje 5.236, oblačilna industrija 4.812, trgovina 3.521, hišna služnina 8.742.

Največja dražnja v Sloveniji

Na predlog Zadružne gospodarske banke je razpisana za 24. avgusta ob 10 in naslednje dni ob 8 dražnja nepremičnin v posesti Ivana in Marije Kenda na Bledu. Vse nepremičnine so razdeljene v 92 skupin, med katerimi je največja »Park hotel« s priključniki, nato blejski grad z grajsko kopeljo, Rikljev dvoraviščem in Blejskim jezerom, vila Zlatorog. Cenilna vrednost vseh nepremičnin znaša 31.186.816 din, najvišji ponudnik za dražbo v celoti znaša 18.921.704,50 din, varščina pa 3.118.862 din. Največja skupina je: »Park hotel«, stari in novi ter »Kazina«, katere cenilna vrednost je 10.635.250, 77 din, nato »Blejski grad« z »Grajsko kopeljo«, Rikljev dvoraviščem ter Blejskim jezerom v cenilni vrednosti 8.658.207 din, vila Zlatorog itd., cenilna vrednost 945.929,50 din.

Ponovno znižanje diskonta v Franciji

Komaj je poteklo par dni od znižanja diskontne obrestne mere v Franciji od 6 na 5%, že je Francoska banka ponovno znižala diskont od 5 na 4%, kar pomeni, da smatra nevarnost za frank v glavnem prestopno. Poleg tega pa hoče začeti politiko cenenege kredita, ki je v skladu s intencijami sedanjega francoskega vlada.

Sedaj je objavljen tudi izkaz banke za dobo od 12. do 19. junija, torej še pred znižanjem diskonta (prvo znižanje je bilo 23. junija, drugo pa v četrtek 25. t.m.). Ta izkaz kaže še znatno obremenitev banke in odtok zlata, medtem pa se je položaj gotovo izboljšal, ker drugače tudi ni bilo mogoče računati z znižanjem diskonta.

Izkaz za 19. junij kaže v primeri z 12. zmanjšanje zlatega zaklada za 609,5 milij. frankov na 53.952,6 milij., istočasno pa so se zmanjšale tudi devize za 161,5 na 451,85 milij. frankov. Posojila banke so narasla nadalje za 716,5 na 21.157,5 milij. frankov. Izkaz prinaša tudi novost, da je postavka meničnih posojil na državne papirje, ki je bila prej skupna, sedaj ločena na menice in državne papirje. Menična posojila znašajo 7.310,56 milij. frankov, posojila na blagajniške bone pa 13.833,4 milijonov frankov.

Med pasivi je padel obtok bankovcev za 309,1 na 84.803,7 milij. frankov, nadalje so se zmanjšale privatne vloge pri banki za 100,8 na 6.179,6 milij. frankov. Odstotek kritja se je zmanjšal od 58,79 na 58,47%.

Poleg tega je zanimivo, da je upravni svet Francoske banke določil čisto dividendo za prvo polovico 1936 na 110 frankov, dočim je lani znašala samo 107 frankov.

Elektrarna Fala

XIII. glavna skupščina akcionarjev Elektrarne Fala d. d. v Mariboru, ki se je vršila dne 24. junija 1936, je odobrila od upravnega odbora predloženo poročilo in bilanco za leto 1935.

Iz teh posnemamo sledeče zanimive podatke: Proizvodnja električne energije je za okroglo 20,6% narasla napram prejšnjemu letu ter je znašala okrog 157.000.000 kw ur. Obratni dohodki

pa so narasli le za 10%, radi znižanja tokovnih cen in so znašali okrog 30.000.000 Din.

Kljub temu povojnemu razvitku dohodkov, skupni uspeh ni boljši kakor v prejšnjem letu in to iz dveh razlogov: prvič radi znatnega povišanja davkov in radi izgub, ki jih je utrpela družba pri transferju dinarskih zneskov v švicarske franke.

V posvetovalnih upravnih odborih je tvorila soudeležba Fale pri elektrifikaciji dravske banovine, kakor tudi razmerje napram banovinskemu električnemu podjetju KDE, važen predmet. Kakor se sliši, se predvideva od strani Schweizerischen Bankvereina (švicarskega bančnega društva) radi zaščite interesov švicarskega kapitala pri Elektrarni Fala, zadevna izmenjava misli s kraljevsko bansko upravo, oziroma z gospodom banom.

Sava, splošna zavarovalna družba

»Sava«, splošna zavarovalna delniška družba v Zagrebu, je imela dne 27. junija t. l. svoji redni 14. občni zbor za preteklo poslovno leto. Iz poročila ravnateljstva je razvidno, da je družbi kljub splošnim težkim razmeram in veliki konkurenci uspelo obdržati in celo nekoliko povišati volumen svojih lastnih premij.

Društvo izkazuje čisti dobiček 1.429.681,94 dinarjev in plačuje 8% dividendo kakor lansko leto.

Lastne tehnične rezerve »Sava« iznosijo 9 milijonov 236.653,74 Din, a celokupni garancijski fond družbe 31.117.013,57 Din.

Od početka do danes je zavarovalna družba »Sava« izplačala na elementarnih škodah visoko vsoto 252.810.379,87 Din.

* Za novega člana uprave je izvoljen generalni ravnatelj g. Stjepan Tubić, a za člana nadzorskega odbora ravnatelj g. Ivan Berić.

Drogeristi in pravica izdelovanja lepotil in vonjav

Na predstavo Zbornice za TOI v Ljubljani je ministrstvo trgovine in industrije poaslo, da smejo drogeriji v obsegu drogerijskega obrta izdelovati kozmetična sredstva in vonjave, v kolikor je proizvodnja teh sredstev v poslovanju drogerije posrednega značaja in omejena na posredne predmete ter je izdelovanje prosto in ne zahteva niti posebne spretnosti niti empiričnega znanja. Vendar se drogeristi ne bi smeli pečati z izdelovanjem kozmetičnih sredstev in vonjav, če bi to poslovanje predstavljalo glavno ali bistveno vejo drogerijskega obrta. Smatrano bi se, da je podan tak značaj poslovanja, če bi se v drogeriji izdelovalo veliko število takih sredstev, tako da bi predstavljala drogerija v takem primeru produkcijski obrat.

Z gornjim razpisom ministrstva so se drogerijam vsaj delno priznale pravice, ki so jih imele že oddavna in ki jim tako po značaju tega obrta kakor tudi po šolski in praktični izobrazbi, ki se zahteva po novem zakonu za izvrševanje drogerijskega obrta, po vsej pravici tudi pripadajo.

Tujskoprometna konferenca v Zagrebu. V petek se je vršila v Zagrebu konferenca ravnateljev »Putnika«, ki se je bavila z vprašanjem mobiliziranja raznih blokiranih dobroimetij inozemcev v korist našega turizma. Konferenca se je končala s pozitivnim uspehom ter bodo v najkrajšem času vpeljani potovalni čeki in hotelski boni na dinarje, ki bodo nudili inoz. turistom velike prednosti. S tem se bo naš dolg napram inozemstvu znatno znižal in obenem bo v veliki meri pomagano našemu turizmu in posebno hotelski industriji. Tujskoprometno zvezo (Putnika) v Mariboru je na tej konferenci zastopal ravnatelj Jos. I. Loos.

Poravnalno postopanje je uvedeno o imovini Vidalijskega, Ivana, pos. in mizarja v Vel. Mengšu 57, narok za sklepanje poravnave 24. junija, terjatve je prijavititi do 19. junija, nadalje je razglašeno poravnalno postopanje o imovini prot. tvrdke »Čebotaklor, B. Lisek, trg. s steklom in porcelanom« v Ljubljani, Komenskega ul. 20, narok za sklepanje poravnave 7. avgusta, oglasiti se je do 3. avgusta.

Sport

Vprašanje državlanske telesne vzgoje

Dresura rekorderjev je le del športnega programa

Kdor motri telesnokulturni ali če hočete športni in telovadni pokret v naši državi, mora priznati, da preživljamo večne krize, ki se vlečejo iz leta v leto. Naš šport se vedno nima izklesane ideologije, nima resnega načrta, izživlja se v več ali manj slučajnih uspehih, dejansko pa koleba med ekstremi, ali boljše med rekorderskimi podvigi in idealistično orientacijo.

Očitno je, da si osebnosti, ki vodijo naš telesnokulturni pokret, niso na jasnem, kje so cilji in kje so meje one telesne vzgoje, ki naj bi bile poedincu, narodu in državi koristne. Večina naših športnih organizacij je prepričana, da se njih naloge končajo pri negi in dresuri petih, šestih tekmovalcev, ki naj bi v najsrečnejšem slučaju zmagovali na mednarodnih tekmah ali olimpijadah.

Za svoje delo, ki obstoja v poslovanju in rečimo še v nastavitvi dobrega trenerja, zahtevajo in prejajo športne organizacije manjše ali večje državne podpore, vprašanje pa je, če je takšen način dela smoten in koristen. Ali je za državo potrebno, da skrbi za čitico rekorderjev, ali ni problem državlanske telesne vzgoje povsem neke drugje?

Zakaj država podpira športno gibanje?

Brez dvoma tudi za to, da bi se na mednarodnih tekmah pokazalo, da je naša mladina v tenisu in telovadbi, smučanju in plavanju, nogometu in atletiki prav tako sposobna, vztrajna, borbena in spretna, kakor je mladina drugih narodov. Kakor je prav, da se cenijo propagandno delo športnih rekorderjev in da se to delo podpira, tako je na drugi strani pogrešno, ako se ves pokret izživlja le v brigi za odlične tekmovalce, pozablja pa se na bistvo telesne vzgoje. In to bistvo je v tem, da si prizadevamo okrepiti in utrditi vse stototice naše mladine! Naravno je porazno je izvedeti, kako nizek odstotek jugoslovanske mladine je deležen telesne vzgoje v telovadnih in športnih organizacijah. Če seštejemo vse skupaj, jih je v najsrečnejšem slučaju samo 8%, medtem ko puščamo v temar vseh ostalih 92%!

Edina pot do obštoristnih rezultatov.

Razvidno naj bo, da ne more posvečati državnega športna ustanova vseh svojih sredstev manjšini

Državno prvenstvo v nogometu

Ljubljana : Krajišnik

bo danes ob 17.30 na igrišču ASK Primorja ob Tyrševi cesti; kot predtekmata ob 16.15 juniorski prvenstveni derby Ljubljana jun. : Mar. jun. Glavno tekmo sodi gosp. Mlinarič iz Zagreba. — Športniki, podprite s svojo navzočnostjo nogometnega zastopnika dravske banovine.

Celjski šport

Lahkotletski dvomatch med varaždinsko Slavijo in celjsko Jugoslavijo bo danes ob 9 dopoldne na Glaziji v Celju.

Nogomet o praznikih. Te dni praznuje SK Atletik v Celju 30 letnico svojega obstoja in se bo ob tej priliki vršil nogometni turnir pri Skalni kleti. Nastopijo SK Rapid in SK Železničar iz Maribora, SK Celje in SK Atletik. Začetek vsak dan ob 15.30. Prvi dan sta naslednji tekmi: Železničar : Celje in Rapid : Atletik, drugi dan pa Rapid : Celje in Železničar : Atletik.

Zanimivosti iz domačega lahkotletkega športa. V dvomatchu Brno : Olomouc je znani slovenski atlet E. Marek, član ASK Primorja, ki študira sedaj na Češkem, skočil v višino 183 cm. Lep uspeh, ki tudi na Češkem nekaj velja.

Danes je v Murski Soboti otvoritev tamkajšnjega stadiona, na katerem bo po skoraj enoletnem odmoru prikratk startal znani jugosl. rekorder na 100 m Kovčič iz Ljubljane. Omenjeni atlet si je lani tako pretegnil mišice na nogi, da se je dal operirati. Sedaj je že toliko boljši, da bo lahko startal, vendar še ni pričakovati posebnih uspehov. Zagrebška reprezentanca, ki nastopa danes v Zagrebu proti Dunaju, je ojačena s Primorjšem Gorškom.

Razpis

Pod pokroviteljstvom mestne občine mariborske prireditelj Jug. lahkotletke vama v organizaciji športnega kluba Železničar — Maribor na igrišču letnega ob Tržniški cesti dne 11. in 12. julija 1936, prvi dan s začetkom ob 17. drugi dan s začetkom ob 15.30. Olimpijski desetboj za prvenstvo Jugoslavije, združen z mednarodnim juniorskim mitingom po sledečem razporedu:

11. julija ob 9.30 popoldne: Tek 100 m — desetboj, skok v daljino — desetboj, tek 800 m, met kroglice — desetboj, strelstvo 400×300×300 m, skok v višino, tek 1000 m seniorski, tek 400 m — desetboj.

12. julija ob 15.30 popoldne: 110 m zapiraka — desetboj, 100 m juniorji B. C. predtekmi, met diska — desetboj, skok v daljino, juniorji B. C., skok s palčko — desetboj, 100 m juniorji B. C. — finale, met kroglice — juniorji B. C. (juniorji B. C. — 4 kg, juniorji B. C. — 5 kg), met kroglice — desetboj, met kroglice, juniorji B. C., skok v višino, juniorji B. C., tek 1500 m — desetboj, tek 1000 m, juniorji B. C., strelstvo 4×100 m, juniorji B. C.

Pravico do nastopa po pravilih Jug. lahkotletke Zveze. Tekmovanje se vrši na tekalnici, ki je posuto

Občni zbori. Petovija, usnjarska industrija, d. d. 15. julija ob 18 na Bregu pri Ptuj, Jugoslovanske tekstilne tvornice Mautner, d. d. v Ljubljani 17. julija ob 16 v Kreditnem zavodu.

Elektralizacija bakra v Boru. Za napravo elektro-kize v Boru je potrebno zgraditi veliko kalorično centralo, kar bo povečalo polnoščno premoga v državi. Instalacije za novo tovarno bodo stale okoli 40 milijonov din.

Tvornica aluminija. Delniška družba Aluminij bo zgradila novo tvornico aluminija ob reki Krki v Dalmaciji in se računa, da bo tovarna dograjena v enem letu in da bo začela delati maja meseca 1937. Zaposlila bo okoli 3000 delavcev.

Dalmatinska industrija. V Splitu je bila pred nedavnim osnovana delniška rudarska industrijska družba Dinara, ki eksploatira boksitne rudnike v bližini Sibenika. Njena ruda vsebuje 66% aluminija. Podjetje bo izdelovalo zelo mnogo zahtevani boksitni cement, ki ga bo izvozilo v Anglijo, ter je v ta namen narela tvorniške prostore družbe La Dalmatienne v splitskem predmestju Crnica. Poleg cementa bi Dinara proizvajala tudi portland cement, superfosfatna gno-

organiziranih športnikov in telovadcev, temveč da mora iskati načina, da razširi svoj vpliv tudi nad ostalimi 92% mladih državljanov. To pa je možno le potom energične reorganizacije šolske telesne vzgoje. Vsa leta od svojega začetka se je ministrstvo za telesno vzgojo bavilo z najrazličnejšimi načrti, ki so bili za naše razmere preuranjeni, prav po pot pa je po našem prepričanju našlo šele tedaj, ko je začelo na reorganizaciji šolske telesne vzgoje. Telesna vzgoja naj bo obvezna na vseh šolah in v vseh razredih, poviša naj se število ur, predvidenih za šport in telovadbo, zgradi naj se šolska igrišča, organizirajo naj se nadaljevalni tečaj za telovadne učitelje in samo na ta način bodo možni obštoristni rezultati. Telesna vzgoja je važna zlasti v letih rasti in kar se v teh letih zamudi, tega ne moremo nikdar več nadoknaditi.

Telesna vzgoja je delo za izboljšanje rase.

Smoter državlanske telesne vzgoje je torej v skrbi za mladino. Mladina naj telovadi in naj se vadi v športih, da bo bolj rastla, da bo krepkejša in odpornejša proti boleznim. Prava telesna vzgoja se ne začne pri rekorderjih, temveč pri skrbi za stototice otrok, katerim je treba nuditi priliko, da se naučijo zlasti plavati, da v raznih panogah krepijo svoja pljuča in srce, da preizkušajo svojo voljo in hrabrost v tekmah in igrah. Graditi je treba na trdnih temeljih in široki podlagi, od spodaj, ne pa od zgoraj!

Kadar se bodo v športu urili vsi stototoci jugoslovanske mladine, tedaj se bodo tudi naše fizične sposobnosti izboljšale. Za tekmovalca bomo našli več talentiranih mladcev in rekorderji se bodo pojavili kakor nagrada za načrtno delo. Državniški smoter telesne vzgoje je torej v delu za izboljšanje rase, v podvigu psihofizičnih vrlin vsega naroda, športnih organizacij pa, da stremijo k ministru za telesno vzgojo naroda v tem smislu podpirajo. Dva boksarja v areni in 50.000 gledalcev na tribunah, to je ideal športnega podjetnika; interesi narodnega zdravlja pa zahtevajo narobe: čim več aktivnih športnikov in čim manj gledalcev! D. Ulača.

2 uspehi, ima dva podvignjena svojca ter moči 436 m. Kvalifikacija se vrši po novih finskih tabelah. Nagrade prejmejo v desetboju prva šestorica in to prvak pokal pokrovitelja, prvi najboljši Mariborčan pokal prireditelja, ostali plakete. Pri točkah na juniorje ni nagrad. Prijave za desetboj se imajo poslati na Jug. lahkotletsko Zvezo, Zagreb, Gunduličeva ulica 12, najkasneje do 4. julija 1936 ob 12 v vlokombi od Dne 15 na kluba v Mariboru, medtem ko so ostali klubi prijavljene oproščeni, a kopija SK Železničar Maribor, Delavstva dr. tel. Ostale prijave vse na SK Železničar — brez vložka. Naknadne prijave se ne bo sprejemale. Tekmovanje se vrši po pravilih Jug. lahkotletke Zveze.

2SK Hermes. V ponedeljek ob 18 na igrišču Hermes trening-tekma med močvici A in B. Izraelci se pozivajo, da ne pol ure pred pričetkom v garderobi, kjer se določi postava. Val točkol!

Proti kapitalizmu in komunizmu

Ni dolgo, kar smo čuli v Akademskem domu predavanje o mednarodni katoliški propagandi »Regnum Christie« — s pozivom naj pomagamo pri tej veliki akciji. Mi mladi smo to krasno misel zagrabili, imamo voljo posvetiti ji svoje moči. Kolikor se tiče nas se hočemo lotiti dela brez odloga.

Eno prvih in največjih vprašanj, ki pri tem pridejo v pošev, je socialno. To sega v vse življenje tako globoko in tako silno, da je od njega v največji meri odvisno stanje božjega kraljestva na zemlji. Kapitalizem tlačil ljudstvo do neznanosti, komunizem ga snubi in bega, preti našo zemljo osvoboditi, pomandirati naše svetline in nam napraviti novo hujšo sužnost. Tega ne gre dalje mirno gledati! Krščanski mladi borci se hočemo z njim pomeriti.

Prošli ponedeljek smo se sestali v šentpeterski prosveti; prišla je vsa zavedna šentpeterska mladina, fantje in dekleta. Prišla z najboljšo voljo sprejeti to nalogo nase in jo reševati po vse svojih moči. Potem ko nam je vodja mednarodne katoliške propagande g. Kalan razvil program, utemeljil potrebo tega dela in vžgal potrebnega ognja, sta govorila še predsednik odseka g. Gajšek Vlado in prav. ref. g. Smersu Rudolf. Klene besede govornikov so navdušile vse in vsi so enodušno sprejeli sklepe:

1. Prirediti odločno akcijo proti kapitalizmu in komunizmu.

2. Strokovna organizacija »Združeni delavci« se naproša, da prevzame vodstvo dela oziroma borbe. (G. Smersu v nje imenu to objavi.)

3. Prosvetna zveza se nakroši, naj prevzame v svoj delokrog predvsem socialno vprašanje, osnuje po vseh krajih socialne odseke, ki naj temeljito proučijo socialno vprašanje in skušajo socialno izobraziti ves narod.

4. Podobni sestanki, kakor ta, se bodo priredili najprej po vseh ljubljanskih društvi, potem pa nadaljevali po deželi.

Vsi navzoči so se misli z vsem srcem sprejeli in z navdušenjem pozdravili. S tem sestankom je mlada katoliška generacija pokazala, da razume potrebe časa, razume veliko idejo mednarodne katoliške propagande in da jo hoče udeležiti najprej na domačih tleh.

Komunisti nas drzno izzivajo. Mi smo tukaj, branili bomo staro sveto pravdo.

jila, fosfor in amonijakno sodo. Glavnica Dinara znaša 3 milijone in je večinoma dalm. kapital.

Dobave. V intendanturi dravske divizijske oblasti v Ljubljani bo dne 30. junija t. l. oteralna licitacija za dobavo 1.809 kub. metrov drv za potrebe celjskega garnizona.

Borza

Dne 27. junija 1936.

Denar

Ta teden je znašal devizni promet na ljubljanski borzi 2.405 milij. din v primeri s 7.537 milijonov din v prejšnjem tednu.

Curih, 27. junija: Belgrad 7.—, Pariz 20.2725, London 15.36, Newyork 306.—, Bruselj 51.70, Bruselj 51.70, Milan 24.20, Madrid 42.—, Amsterdam 208.20, Berlin 123.40, Dunaj 57.40, Stockholm 79.20, Oslo 77.20, Kopenhagen 68.55, Praga 12.70, Varšava 57.80, Budimpešta 60.50, Atene 2.90, Carigrad 2.45, Bukarešta 2.50, Helsingfors 6.77, Buenos-Aires 0.835.

„Ti si skala“

V juniju (29. junija) praznujemo praznik apostolskih prvakov Petra in Pavla. Prav je, da ob tej priliki premislimo vprašanje, ki je temelj katoliške Cerkve, namreč o Petrovem prvenstvu. To vprašanje nas loči od velike množice vernih kristjanov, ki odklanjajo prvenstvo Petrovega naslednika.

Človek, ki hoče iskati po sv. pismu brez opore na avtoriteto, se mora nujno obregati ob prvenstvo sv. Petra in njegovih naslednikov. Zanj enostavno ni oenove, na kateri naj bi slonelo Petrovo prvenstvo. Katoliška Cerkva pa ima dokaz za to prvenstvo v velevažnem mestu pri sv. Mateju v 16. poglavju, 18. vstvi in sl.: »Pa tudi jaz tebi povem: Ti si Peter (skala) in na to skalo bom sezidal svojo Cerkvo in peklenska vrata je ne bodo premagale.«

1. Tu pa nas preseneti nasprotnik z drzno trditvijo: »Te besede niso pristne, šele proti koncu drugega stoletja jih je neki grški ponarejevalec vrnil v evangeljsko besedilo.«

Mi bomo prav tako pogumno ta napad odbili. Najprej potrdimo, da je bil tak način govora, poln semitske pobarvanosti, kakor je naše Matejevo besedilo, Grku popolnoma tuji. Da je to mesto semitskega duha, priznava celo Harnack, eden izmed največjih protestantskih bogoslovcev zadnjega časa. Navaja posamezne izreke. S semitskim »blagor tebi« se začnejo obljube, ime je iz domače govorice Palestine, »Simon Bar Jona«; »mese« in »kri« za človeka je semitski način govora, prav tako »oče, ki je v nebesih«, »peklenska vrata«, »ključni nebeskega kraljestva« in »zavezovati in razvezovati«.

Da pa to mesto ni nastalo šele proti koncu drugega stoletja, dokazuje okolnost, da ga najdemo že v nekem evangeljskem delu, ki ga je okrog l. 170 iz vseh štirih evangelijev sestavil starokršćanski apologet Tatian. Torej je moral imeti Tatian neko Matejevo predlogo s spornim mestom vred, ki spada v starejši čas. To mesto se nahaja tudi v neki predelavi Matejevega evangelija, ki je nastala okrog leta 100. Slednjič bi bilo pa tudi zelo čudno, da bi se nepristne besede vrnille v vsa sveta besedila takratnega krščanskega sveta. Pri znani čuječnosti škofov in vernikov za pristnost svetega pisma je kaj takega vendar nemogoče.

S polno gotovostjo torej sklepamo: Dokazljivo mesto pri Mateju za prvenstvo je pristno.

2. Kako pa raste dokaz sam iz navedenega mesta? Ali tri priredbe o skali, o ključih in o oblasti zavezovanja in razvezovanja v resnici pomenijo edinstveno prednost, ki človeka postavi za varuha vrat nebeskega kraljestva?

Pri reševanju tega vprašanja moramo najprej upoštevati, da je Kristus hotel Petru s to obljubo razodeli nekaj posebnega velikega. To spoznamo, ako primerjamo Petrovo priznanje in Gospodovo obljubo. Malo pred tem je Peter s polnim prepričanjem priznal božanstvo svojega mojstra: »Ti si Kristus, Sin živega Boga.« Apostol je s tem po milosti nebeskega Očeta izrekel nekaj nadčloveškega, ker »mese« in »kri« mu tega nista razodela. To veličastno priznanje naj bi prejelo enakovredno plačilo. Zato mu je Kristus odgovoril: »... Pa tudi jaz (ki si ga ti priznal za Sina vsega Boga) tebi povem (v zavesti moje božje oblasti): Ti si Peter (skala) in na to skalo bom sezidal svojo Cerkvo.« Za Petra (t. j. skalarja) te imenujem; ne boš pa se samo tako imenoval, ampak boš pravi skalar, ker na tebi hočem sezidati svojo Cerkvo.

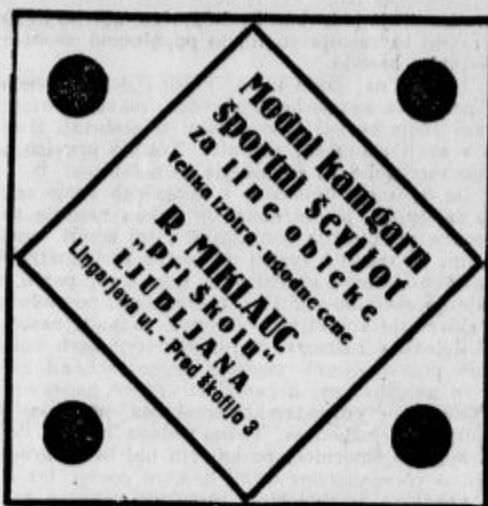
To je torej Petrova naloga. Temelj Kristusove Cerkve naj postane. Kakor skalnat temelj varuje hišo, da se ne razleže, kakor močan fundament stavlja daje enotnost in trdnost, tako naj tudi Peter, fundament Kristusove Cerkve, varuje njeno enotnost in trdnost. Kako pa naj bi to bil, ako bi mu božji ustanovitelj zgoraj navedenimi besedami ne podelil polne oblasti v pastirski službi nad vsemi verniki? To oblast bodo peklenska vrata zaenkrat napadala. Da je pod tem izrazom mišljen pekel, prvotno središče brezboštva, je očitno, ker samo ta sila zopervuje kraljestvu luči, Cerkvi.

Nad Petrom, nad Skalarjem, naj se vzdigne Kristusova Cerkva. Ključje naj ima Peter, ker z besedo »nebesko kraljestvo« je mišljena prav Cerkva, kakor na drugih mestih sv. pisma. Oblast nad ključji pomeni vso oblast v hiši, h kateri ključji spadajo. Takega pojmovanja je še dandanes vsakdo vajen, v dobi z obzidi opasnih mest pa je bilo še bolj samo po sebi razumljivo, da je bil tisti, ki je imel ključje mestnih vrat, gospodar mesta. Peter ima ključje Cerkve. On ima torej oblast nad vsemi, ki so znotraj nje, ima pa tudi oblast, odpirati vrata vsem, ki stoje zunaj nje, pa so pripravljene volje, in jih zapirati pred tistimi, ki po lastni krivdi niso vredni, da bi vstopili.

In končno, kaj naj pomeni oblast zavezovati in razvezovati? Nič drugega kakor oblast v Cerkvi naložati moralno obvezno dolžnost in od njih oprostevati. Da je ta oblast v območju Cerkve neomejena, pove Gospodova beseda: »Karkoli boš zavezal...« Torej so vsi, ki so v imenu treh božjih oseb krščeni, podvrženi Petrovi oblasti zavezovanja in razvezovanja. Kar je on zavezal, kar je on razvezal, to potrdijo nebosa, taka je vendar beseda Gospoda samega. Zato nobeno bitje Petrove sodbe ne more proglasiti za nično ali neveljavno.

Gospodova obljuba Petru ni samo priredba; priredba je samo zagrinjalo pred resničnostjo edinstvene oblasti, ki jo je Kristus svojemu na-

metniku obljubil in pozneje tudi podelil. Zato nam velja tolažilna beseda: »Kjer Peter, tam Cerkva, kjer Cerkva, tam rešitev.« Fr. Vala, S. J.



Tudi v naši podružnici

Ljubljana, Miklošičeva cesta 5 (paviljon)

lahko plačate naročnino za »Slovenca«, »Doma-liuba« in »Bogoljuba«, naročate inserate in dobite razne informacije. — Poslovne ure od pol 8 zjutraj do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne. Telefonska številka 3030.

Izredna prilika!

Zaradi popolne izpraznitve skladišča odprodajam poleg drugih šolskih predmetov po znatno nižjim cenam! Dvoredne ličnice - Doppel-hobel od 42-51 mm po Din 45. Kosmace - Schrophphobel od 20-32 mm po Din 25. Ličnice - Schlichthobel od 42-48 mm po Din 30. Spehainiki - Raahbankhobel 60 mm po Din 100.

Stanko Norjanc

Selesnina, Ljubljana Rečjeva 3 (poleg Zmajskega mostu) vhod skori dvorišče

Širite
katoliški
tisk

NAJCENEJŠI ČEVLJI tvrdke ANT. KRISPER

LJUBLJANA, MESTNI TRG 26

Otroški iz črnega ali rjavega usnja	Vel. 20-25 Din	16.-
	26-28 Din	19.-
	29-35 Din	29.-

Zenski iz črnega ali rjavega usnja z usnjatim podplatom	Din	65.-
---	-----	------

Iz črnega ali rjavega usnja z usnjatim podplatom	Vel. 30-35 Din	42.-
	36-39 Din	59.-
	40-45 Din	69.-



JADRANSKA PLOVIDBA D.D. SUŠAK



Dnevna brza parobrodna služba s Sušaka za Dalmacijo in obratno, z odhodom s Sušaka ob 16 ur.

Dnevne redne parobrodne zveze v vse smeri in za vsa kopališka in letoviška mesta jugoslovanske obale.

Prijetna turistična potovanja za Dalmacijo, nadalje za Dalmacijo in Grško, vključno vožnja, hrana in postelja, po zmernih cenah.

Dvakrat tedensko brza proga iz Benetk za Dalmacijo in obratno.

Redna parobrodna služba za prevoz potnikov in tovora s Sušaka, iz Trsta in Benetk, za Dalmacijo, Albanijo in Grško.

Prvorazredni parniki — dobra kuhinja in postrežba.

Zahtevajte prospekte!

POJASNILA DAJE DIREKCIJA NA SUŠAKU, NJENE AGENTURE, VSI URADI »PUTNIKA« IN DRUŠTVA »WAGONS-LITS/COOK«.

Ljudska posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neomejeno zavezo
v novi lastni palači

sprejema hranilne vloge in jih obrestuje najbolje.



Denar je pri njej naložen popolnoma varno, ker jamči zanj poleg rezerv in hiš nad 5000 članov-posesnikov z vsem svojim premoženjem.

ZAHVALA

Podpisani se najlepše zahvaljujem gosp. dr. Pompetu Jankotu za težko in nevarno operacijo, ki jo je izvršil s toliko obzirnostjo in vestnostjo ter za izredno skrb, ki mi jo je posvečal ves čas moje bolezni. Srčna hvala tudi vsem sestram za njihovo potrpežljivo postrežbo.

Podobnik Anton, Črnuče 12.

Pšenica zori

Rasti oj rasti nam zlata pšenica,
boža naj solnce te, umiva rosica,
da boš šla v klasje, nam zrnje rodila,
z njim nas ob vsaki potrebi rodila.

Moko, ki zmeli jo bodo na mline,
bomo predelali v sladke „Jajnine“
Kdor ne pozna še izbornih „Jajnin“,
ta še ne ve, kaj je višek dobrin.

V DVEH MINUTAH GOTOV SLADOLED

»Fredovia-Express« - sladoled strojem • Brez vsake ročne ali pogonske sile • Brez ledu in soli

V DELOVANJU NEPREKOSLJIV — CENA SMEŠNO NIZKA

Pojasnila in predvajanje pri tvrdki Peter Angelo, družba z o. z.
Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 4

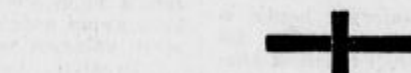
Kdor prej pride, prej melje!

Tako je tudi pri popustu, ki se dobi samo še nekaj dni, predno se izselimo. Nikdar več ne morete kupiti tako ugodno belo blago za perilo, rjuhe, kapne, brisače, inleže iz lastne tovarne, ter vse drugo manufakturno blago za damske obleke, bluze, moške obleke, gradl za modroce, zastore, etamine itd.

Kesane po naši izselitvi Vam ne more kriti škoda zato ne odlašajte z nakupom.

Splošna tekstilna d. d.
Ljubljana, Mestni trg 17

2000



V globoki žalosti naznanjamo, da nam je po nesreči nenadoma umrl naš sin, brat in oče

maj. Franček Zacherl

komandant 5. graničnega pododseka v Strumici

Nepozabnega pokojnika bomo prepeljali v Ljutomer ter ga položili v domači zemlji po prevozu iz Strumice k večnemu počitku. Dan pogreba bomo javili v časopisju.

V Ljutomeru, 27. junija 1936.

Franco Zacherl, učitelj v p., oče, Marija Zacherl, mati, Minka in Slavica, sestri, Marica, nečakinja.

ZAHVALA

Ob neizmerni tugi in bridkosti, ki nas je zadela ob vse prerani izgubi naše srčno ljubljene

VIDE

se najiskreneje zahvaljujemo vsem, ki so kakorkoli sočustvovali z nami, vsem, ki so jo spremili k večnemu počitku. Predvsem prisrčna hvala vsem gg. zdravnikom za njih požrtvovalen trud in skrb, enako iskrena hvala č. sestram, ki so jo skrbno negovale za časa bolezni, prečistili duhovščini, predvsem njenemu g. katehetu za ganljiv govor ob odprtem grobu. Vsem darovalcem prekrasnih vencev in cvetja prisrčna hvala. Ni nam mogoče imenovati vsakega, kateremu naj velja naša zahvala, izrečena bodi pa tem potom vsem, prav vsem. Vsi neštetih dokazi iskrenega sožalja so nam v teh žalostnih dneh tolažbo.

Kranj, dne 28. junija 1936.

SLAVKA in BOGO ŠAVNIK
ter ostalo sorodstvo

Hotel „Madeira“

Vrboska (na otoku Hvaru) Dalmacija. Daleč na okrog je znan ta kraj ne samo radi krasnih plaž, velikih borovih gozdov in modernega hotela, temveč radi svoje pozicije, kjer absolutno ni komarjev tako, da lahko gostje nemoteno uživajo v čisti miru zabave. Pension Din 50.— do Din 60.— dnevno.

Posojilnica pri Sv. Barbari v Halozah razprodaja večjo količino ca. 150 hl pristnega belega

haloškega vina

lanskega letnika po ugodni dnevni ceni. Vino se nahaja v kleti ob okrajni cesti ter se lahko naklada iz kleti na avto. Kdor želi res pristno, zlahka in dobro haloško kapljico, naj se potrudijo k Sv. Barbari v Haloze ter se oglašajo pri tajniku Krajnc Jože-tu.

Dieselov motor 40 PS

225 obr./min., z jermenico, z elektr. generatorjem za isto-smerni tok 160/115 V, 1380 obr./min., vse v najboljšem stanju, se ugodno proda. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Dieselmotor«

Halo obiskovalci Raba!

Prva slovenska gostilna „KEKO“ v Barbatu na Rabu,

do katere se prispe 15 minut s čolnom ali peš, priporoča svojim sorojakom dnevno sveže morske ribe ter tako čislane morske rake, dalmatinska in Slovincem znana ljutomerska vina, ter prvovrsten prepeh po najnižjih cenah. Solnčenje na pesku, kopanje v morju tik pred gostilno brezplačno. Krasne sobe, dunajska kuhinja, slovenska postrežba, celi pension Din 60.—. Se priporoča **Joško Vaupotič**.

Nizke cene! Ne zamudite prilike!

Najboljša in trpežna nova damska in moška

KOLESA

OD DIN 590.— NAPREJ

Zajamčen nemški izdelek

Tovarniška zaloga svetovno znanih tovarov, kakor na primer:

DURKOPP, WANDERER, OPEL, ADLER, BISMARCK itd.

v največji izbiri po ugodnih plačilnih pogojih dobite najceneje pri

JOS. JERNEJČIČ, VRHNIKA

Kdor želi poceni in dobro damsko ali moško kolo, naj si pred odločitvijo nakupa ogleda brezobvezno našo zalogo.

Nizke cene! Ne zamudite prilike!

L. Ganghofer:

121

Grad Hubertus

Roman

»Ali si nor?« je zababljaj grof Egge s prita-jeno grozo. »Ali si pijan?« Z drhtečimi prsti si je otipal oči. »To je vendar nesmiselno! — To je vendar nesmiselno!« je nenehoma ponavljaj kakor sam zase. Tedaj je začel korake v veži in pritažen pogovor. Razburjen se je obrnil z očmi v tisto smer. Čul je, da so se odprla vrata — in grozoten strah mu je zadržal na obrazu.

Komaj je bil doktor Eisler povedal imena obeh gospodov, ko je grof Egge hripavo vprašal: »Povejte mi, kaj ste vendar prišli skozi vrata? In v sobo je morala pri tem zasijati svetloba? In norec tu za mojim stolom pravi, da je okno svetlo? Ali je res?«

Skušali so ga pomiriti. Iz njihovih prijaznih besed je posnel, da je res, kar trdi Moser.

»Res! Hropeč je planil grof Egge kvišku, se zgrabil z rokami za prsi in v presunljivo muki zakričal: »Nič ne vidim! — Nič ne vidim!« Opetekel se je. Štiri roke so ga prestregle. Tresoč se po vseh udih, je omahnil nazaj na stol.

Nobene besede ni več spregovoril. Teško diha-joč je sedel med blazinami in se vsega prepustil močnem okoli sebe. Samo vtisih je omočil z jezikom vroče, izsušene ustnice, in roke, počivajoče na naslonkoma pri stolu, so se mu kakor od groze ne-prestano stresale.

Preiskava je trajala celo uro. Svojo sodbo so mu hoteli zdravniški prizanesljivo povedati. Toda uprli se je tolažbi in je ostro vprašal: »Ali bi mi ne hoteli na kratko povedati resnice? — Slep?«

»Noben!«

Grof Egge je stegnil roke in jih počasi stisnil v pesti. Potem je vprašal: »Ali bi ozdravel, ako bi bil dovolil, da bi prišla gospoda že prej?«

»Ne, gospod grof! Najin tovariš je prevzel zdravljenje, ko je bilo že prepozno. V odpadkih roparskih ptic in gnijočih delcih mrhovine je nastala jedka kislina, ki je morala že v kratkih urah uničiti vid.«

»Ali je potrebno, da se zdravim še naprej?«

»Ne, gospod grof! Vnetje vek je ponehalo. Kaj drugega ni bilo mogoče doseči.«

»Moser, podpri me!« Grof Egge je vstal in se priklonil. »Hvala vama, gospoda! Moj hišni zdravnik bo uredil vse drugo! Stegnil je drhteče roko. »Zahvalim se vama!«

Molče je segel vsem v roke in obstal pokoncu, dokler ni čul, da so se zaprla vrata. Potem se je ječe zgrudil v naslonjač in si z rokami zakril obraz.

Moser je stal za stolom in se ni upal ganiti. V vasi je zazvonilo. Grofu so roke težko omah-nile. »Kajak zvoni?«

»K maši.«

»Torej jutro. In zunaj sijaj sonce?«

»Ne, gospod grof! Dan je meglen in oblačen.«

Starcu je pojemal glas. »Dež dobimo, mislim.«

Spet je bilo tiho v sobi. Čuli so se samo zvonovi.

Nenadoma je grof Egge pogledal kvišku in dejal: »Moser, stresi me za brado!«

»Za božjo voljo gospod grof!«

»Stori!« je ukazal grof Egge razdraženo.

Moser je ubogal.

»Resnično! Čutim. Vse je res. Buden sem. Pred mojim očmi je pa vendar vse črno. Moser! Moser! Kakor bi ihtel, se je zdelo. Toda nobena solza ni omočila otrpelih, slepih oči. Moser! Svojih oči nimam več! Zjaj je z mojim lovom pri kraju!«

Zdaj se tudi Moser ni mogel več premagati. »Marija in Jožef! Marija in Jožef! Takšna ne-sreča!«

»Kaj naj zdaj počnem? Čemu naj še živim? Planin naj več ne vidim? Nobenega gozda in no-benega drevesa! Nobenega jelena, kadar ruka! No-benega gamza v stenah! Nobenega dleskajočega petelina na veji, kadar poje v lepem jutru nasproti in se mu sveti greben! Nič več! Nič, Moser! To je smrt! Tega ne prenesem! Hropeč je omahnil grof Egge proti steni in tipal z rokami po njej.

S težavo ga je Moser posadil nazaj v naslonjač.

Toda grof Egge se ni dal pomiriti. Znova je začel: »Vse črno pred očmi! In vedno tako! Dan za dnem! Tega ne moremo domisliti do kraja. In je nemogoče! Mora se še najti pomoč, mora! Kolikokrat so učeni gospodje padarji že obupa-vali, pa je pomagalo domače zdravilo, ki ga je zvarila stara žena. Moser, Moser! Tudi zame se mora še najti pomoč. Angela hočem imeti, kakor stari Tobijal!«

Grof Egge se je trdno oklenil naslonkov. — »Moser! Zdaj sem se spomnil! Blizu gradu Egge-berg — celo življenje mi ni prišel ta človek na pamet, zdaj ga razločno vidim pred seboj. Haneeter se je pisal — pri egeberškem gradu je v mojih mladih letih živel pastir. Slovel je daleč naokrog. Za vsako belezen je imel zdravilo!« Grof Egge je sklenil roke in dvignil obraz z svojimi mrtvimi očmi proti stropu. »Bog v nebesih daj, da moj Haneeter še živi! Potipal je za puškonoscem. — »Moser, nekdo mora oditi v lovsko kočjo. Schipper naj pride! Ne! Ta ne! On je našel proketo gnezdo. In takrat jeseni tistega posebnega srnjaka. On ima moje oči na vesti. In mojega dragega fanta! — Ne! — Hornegger naj pride! Moj dobi France! On naj gre v Eggeberg in mi pripelje Haneeterja — ali koga drugega, ki mi bo pomagal. Ali čuješ, Moser?«

»Da, gospod grof, da, da!«

»France, to vem, France bo že našel pravega. Vidim, Moser skromen sem in ne zahtevam čisto zdravih oči. Samo toliko naj svet spregledam, da bom mogel pomiriti s puško. Ne živim več, če ne morem več loviti! Ne živim več —«

Edinstveni recept za marmelado iz vseh vrst sadja. Vzeti: 60 dkg olupljenega očiščenega sadja brez pešček, 50 dkg sladkorja, sok polovice limone, 1 savojček Opekta za Din 4.—. Sadje operi in razreži, zmešaj s vsebino savojčka Opekta in pusti vreči 1 minuto, nato dodaj sladkor in kuhaj še pet minut. Gotovo! —, zahtevajte pri svojem trgovcu tozadevno navodilo.

Z Opekta štedite pri sladkorju!

Brez Opekta

dobito n. pr. iz 2 kg sadja in 1½ kg sladkorja in 2½ kg marmelade

Z Opekta

pa iz 2 kg sadja in 2 kg sladkorja okoli 4 kg marmelade.

Z Opekta

in iz vseh drugih vrst sadja

V 10 minutah najfinejšo marmelado



VSE POTREBNE INFORMACIJE PRI DR. OETKER - MARIBOR

Oskrbite si

za Vaše leposlovne, znanstvene in druge knjige primerne preproste ali fine

trpežne vezave

Poslužite se

za vezavo revij: Dom in Svet, Mladika, Ilustracija, Zena in Dom

originalnih platnic

katere Vam nudi

Knjigoveznica Jugoslovanske tiskarne

Z. Z. Z. Z.

Ljubljana, Kopitarjeva ulica 6/II.

Graščinski vinotoč Vurberg

Izvrstna vina lastnega pridelka
Uprava graščine Zgornji Ptuj



Nenadkriljivo edino uspešno do-maće sredstvo

odstrani
1. prekomerno po-tenje nog, pazduhe in diskretnih delov telesa;
2. slab duh po potu;
3. zdravje.

Zahtevajte »Sanoped« v lekarnah, drogerijah in kozmet. salonih



VI. SVETOVNI PERUTNINARSKI KONGRES

Govore najboljši strokovnjaki o: Pasm, krmljenju, boleznih, prodajnem vprašanju. Velike razstavljalnice nudijo obsežen pregled perutninarstva.

60%no vozno znižanje, nizka cena marke za potovanje, priložnost za obisk olimpijade.

Nemački saobračajni biro, Beograd
Knežev spomenik 5

Mali oglasi

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; izenitovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši mesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enkolonska, 3 mm visoka petlinna vrstica po Din 2.50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.



PRIZNANA KOZMETIČNA TEKOČINA.
Takoje ustavi ispadanje las, jači korenino. Lasje zrastejo tudi na pleši. Tako izgine prhljaj in vse kožne bolezni. Jamtino za uspeh. Cena steklenici Din 40.—. Dost. se v lekarnah, drogerijah, parfumerijah, frizerskih salonih ali pri **MODERNA KOZMETIKA - SPLIT**
Omot in poštnina franco.

Vzgojiteljica

Zastopnike
za prodajo posnemalnikov, brzooparilnikov itd. išče-mo. »Persons«, Ljubljana, poštni predal 307. (b)

Gospodična se sprejme
starejša, zmogljiva šolske in privatne vzgoje k dve-ma do 10 let starima otro-koma, z večletno tozad-evno prakso, z nekoliko pojmi o pedagogiki, po-možnosti zmogljiva nemščine. — Ponudbe na upravo Slovenca pod št. 9209. b

Vzgojiteljica

na deželo blizu Ljubljane, k 3 dekletom od 2 mesecev in 4—6 let, iščem za takoj. Predpogoj zdravje, ljubezen do otrok in po-možnosti znanje nemščine. Ponudbe s sliko in referencami upravi »Slovenca« pod »Vestna« št. 9332.

Sprejem hlapca

z dežele k živini. Grad Kodeljevo št. 6, Moste-Ljubljana. (b)

Služkinjo

čisto, pridno, vajeno ku-har, sprejem takoj. Z de-že le imajo prednost. Po-nudbe upravi »Slovenca« pod »Mlajša moč« št. 9354. (b)

Pohištenih tehnik

se išče. Dober risar, kal-kulant a strokovno izo-brazbo in prakso za ve-šje podjetje na Go-renjskem. Ponudbe z vsemi podatki pismeno upravi »Slovenca« pod »Mlajša moč« št. 9354. (b)

Prodajalka dobi službo

takoj v večji trgovini na deželi. Biti mora dobro izveščana v manufakturji in speceriji, z znanjem nemškega jezika. Reflek-tira se le na zmogljivi in pošteno mod. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 9368. (b)

V službo sprejem takoj

pridnega slugo za Pen-sion, izurjeno servirko in sobarico, zmogljiva sloven-ske in nemščine. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 9349. (b)

Hlapca

pridnega in poštenega, vajenega vseh kmetijskih del, sprejem. Št. Vid 28 nad Ljubljano. (b)

Hlapca in dekle

sprejem takoj. Pogačar Anton, Zg. Siska, Vodni-kova 84. (b)

Privatne zastopnike

sprejem proti dobremu zaslugi. Ponudbe upra-vi Slovenca pod »Kava« št. 9173. (b)

Prodajalka - fotografinja

z znanjem nemškega je-zika, poštena, do 32 let, ne sprejme. Ponudbe na naslov: S. Rode, Baska, otok Krk. (b)

Starejšega pomočnika

za mesarsko obrt iščem s primerno kaveljo. Na-slov v upravi »Slovenca« št. 9302. (b)

Mizarskega vajenca

in enega pomočnika sprej-mem. — T. Jeglič, mizar-stvo, Radovljica. (b)

Službo pekov. pomočnika

in raznašatelja dobi trezen marljiv in pošten možki s svojim kolesom in zmogljivi kavelji. Pod šifro: »Kavelja« 9323 upravi. b

Dobrega žagarja

sprejem ali pa lahko pristopi kot družabnik; potrebno 5000 Din. Ponud-be upravi »Slovenca« pod »Mlajša moč« do 10. ju-lija — 9448. (b)

Slugo

obenem magacinerja takoj sprejme tovarniško pod-jetje. Položiti je potrebno 3 do 13 tisoč Din v goto-vini. Visoka plača in pro-vizija. Ponudbe na Celje, poštni predal 21. (b)

Služkinjo

vajeno samostojne kuhe ter vseh hišnih del iščem za večjo trgov. hišo na deželi. Dopise na upravo »Slovenca« pod: »Vajeno kuhe« št. 9459. (b)

Službe iščejo

Uradnik

prvovrstna moč, dolgolet-na praksa, znanje držav-nega, nemškega, italijan-skega jezika, želi mesto na deželi. Ponudbe upra-vi »Slovenca« pod »De-žela 654« št. 9398. (a)

Dekle želi službo

kot natakarica, obenem je pripravljena pomagati pri vseh hišnih delih. Po-nudbe upravi »Slovenca« Trbovlje. (a)

Prodajalka

z znanjem nemščine, po-rabna tudi v pisarni, išče službo; gre tudi na de-želo. Ponudbe na upravo »Slov.« pod št. 9275. (a)

Prodajalka

dobro izveščana v manu-fakturi in galanteriji, z večletno prakso, želi pre-meniti službo. Nastop takoj ali pozneje. Cenj. po-nudbe pod: »Zanesljiva« št. 9327 na Slovenca. a

Nemški korespondent

stenograf, strojepisec, knjigovodja-bilancist, z inozemsko prakso — išče službo. Gre ev. tudi za skladiščnika, potnika ali kaj sličnega. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 9418. (a)

Služkinja

vajena kuhe, vseh gospo-dinjskih del, išče službo. Nastop takoj. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 9507. (a)

Kavelje zmožen

srednjih let, želi službo slugo ali hišnika. — Naslov v upravi »Slov.« 9497. (a)

Kot pekov. pomočnik

ali slično zaposlitev, iščem. Sem zelo verziran v pekov-skem delu. Pismene ponudbe upravi podruž. »Slovenca« Maribor pod »Marilje«. (a)

Prodajalka

dobro izurjena, želi na-meščena v trgovini ali v pisarni. Cenj. ponudbe upravi Slovenca pod šifro »Takojšen nastop« 9534. (a)

Organist

ki je dovršil orglarsko solo v Celju s prav do-brim uspehom, s prakso, vešč v poučevanju tambu-rskega zbora, zmožen voditi delo tajnika, išče primerno službo. Gre tu-di v Prekmurje. Naslov v podružnici Slovenca v Celju pod »Tenorist«. a

Vajenci

Kovaškega vajenca z vso oskrbo pri mojstru sprejme Švigelj Franc — Gorice 22, p. Goinik. (v)

Kroj. vajenec in pomočnik

vajen konfekcije manjših kosov — se sprejmeta. Ivan Zbontar, krojač, Je-senice. (v)

Učenka

iz dobre, poštene hiše — dobi mesto v večji trgo-vini z meš. blagom na deželi. Biti mora vajen 15 let stara, zdrava, modna, ki ima res veselje do tr-govine. Naslov pove upra-va »Slovenca« pod 9365. (b)

Vajenca za mizar. obrt

sprejem. Oskrba pri moj-stru. Osebn. prijave pri: Avgust Černa, Zg. Siska št. 122. (v)

Krojaškega vajenca

s hrano in stanovanjem v hiši takoj sprejme boljša delavnica. Ponudbe upra-vi »Slovenca« pod »Ve-selje do krojaštva« 9325. (v)

Učenko

sprejme strojna pletarna Javornik, Maribor, Vojaš-niška ul. 2. (v)

Vajenko

sprejme šivilja. Proti pla-čilu stanovanje in hrana v hiši. Sattler-Leasak, Sv. Florijana ulica 1. (v)

Krojaškega vajenca

sprejme diplomirana kro-jalčnica za dame in go-spode Dovoljan Ivan, Sv. Petra cesta 81. (v)

Stanovanja

Dvosobno stanovanje re-novirano, v bližini Sv. Jakoba — se takoj odda. Poizve se: Stari trg 5, v trgovini. (b)

Trisobno stanovanje

komfortno, se takoj odda. Riharjeva ulica, Mirje, 6. (b)

Lepo trisobno stanovanje

s kuhinjo in pritlikinami se takoj poceni odda. Ze-lena pot 10, Trnovo. (b)

Dvosobno stanovanje

oddam s 1. avgustom. Ce-lovska cesta 90, Siska. 6. (b)

Dvosobno stanovanje

s kabineto in pritlikinami, suho, solčno, v pod-ritlikju, oddam 1. avgu-sta. Vođvodna c. 5. (b)

Enosobno stanovanje

oddam za avgust. Vrhovce-va št. 12. (b)

Dvosobno stanovanje

oddam za avgust. Vrhovce-va 12. (b)

Dvosobno stanovanje

sončno, s kabineto in pri-tlikinami, oddam s 1. avg. v mestu. Najemina 650 din. Naslov v upravi »Slovenca« 9495. (b)

Enosobno stanovanje

s pritlikinami, oddam. Cesta na Loko 22. (b)

Pritlikčno stanovanje

komfortno, 2 sob in kabi-neta — se odda za avgust. Pojnasnila v Smoletovi ulici 6-I. (b)

Lepo stanovanje

pritlikčno, trisobno, praz-no ali deloma opremljeno, oddam v villi sredi veli-kega vrta. Strelška ulica št. 26. (b)

Dvosobno stanovanje

s posebnim vvhodom oddam za 300 Din. — Dolenjska cesta 92. (b)

Trisobno stanovanje

lepo, novo, se odda mir-ni stranki in Strelški ul. št. 37. (b)

SOBE

Velika prazna soba

v Ljubljani, Cesta 29. ok-tobra (Rimska cesta) št. 10/I, deeno — se odda. (b)

Prazna soba

v centru se odda. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 9405. (a)

Skromno sobo

opremljeno, s kuhinjo, sončna terasa, prha, cen-ter, oddam. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 9400. (a)

Dijakinje

sprejma na stanovanje in hrano za mesečnih 300 dinarjev Širotiške šolskih sester, Maribor, Meljska cesta 74. (b)

Soba za pisarno, obrt

oddam. Novi trg 2, »Ze-dom«. (a)

Soba oddam!

Hilreka ulica 19, I. nad-stropje, deeno. (a)

Svetla soba

dobro zaprta, pripravna za delavnico, se takoj od-da. Poseben vvhod. Poizve se v upravi Slovenca pod šte. 9469. (b)

Opremljeno sobo

oddam aredi mesta. Se-parirano, elektrika. Pred-na ulica 8. (a)

Vnajem

ISCEJO:

Lokal za trgovino

ženskih dežnikov v stro-gem centru se išče za 1. avgust. Ponudbe upra-vi »Slovenca« pod: »Brjem« št. 9211. (m)

Mlada zakonca

vsestransko zmogljiva, išče-ta gostilno v najem. Po-nudbe upravi »Slovenca« pod »15.000« št. 9424. (m)

Gostilno

v okolici Maribora, vzamem v najem ali na račun. Na-slov v podruž. »Slovenca«, Celje. (m)

ODDAJO:

Trgovino

z mešan. blagom z vsem trgov. inventarjem - brez blaga - oddam pod ugod-nimi pogoji s 1. septem-brom v najem. Lokal se nahaja v centru promet-nega kraja, v neposredni bližini farne cerkve. Po-nudbe na oglas, odd. Slo-venca pod »Prometna tr-govina« št. 9208. (n)

Lokal za trgovino, obrt

in veliko prazno sobo oddam. Emonska cesta 2. (b)

Trgovina mešanega blaga

na dobri točki, se odda zaradi odhoda iz Ljub-ljane. Potreben kapital 15.000 Din, drugo po do-govoru. — Dopise upravi »Slovenca« pod »Promet-40« št. 9371 upravi »Slo-venca«. (n)

Gostilna na račun

se takoj odda na Gorenj-skem blizu industrijskega mesta in postajališča. — Kavelja potrebna. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 9300. (n)

Veliki prostori

se dajo v najem za to-varno, skladišče, trgovino ali vinotoč v bližini Ljub-ljane. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Industri-ja« št. 9286. (n)

Hišo z gostilno

pripravno za trgovino, pri farni cerkvi, prodam ali dam v najem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 9268. (n)

Veliko delavnico

z dvoriščem oddam v na-jem ali prodam. Zanoškar, Tržaška cesta 17, Ljub-ljana. (n)

Pisarniški prostori

sestojajo iz 6 sob in pri-tliklin, v bližini Banke uprave, se ugodno oddajo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 9449. (n)

Lokal in pritl. stanovanje

se skupaj odda. Ljubljana, Stožice 170 ob Tyrševi cesti. Poizve se: Figar Vošnjako-va št. 6. (n)

Trgovski lokal

se takoj odda: Tyrševa cesta 53. (n)

Trgovino z meš. blagom

še vpeljano, s krasnim trgov. inventarjem - brez blaga - ter pripadajočim enosobnim stanovanjem - zelo ugodno oddam takoj v najem. Lokal se nahaja na prometni točki blizu cerkve v Ljubljani. — Po-nudbe upravi »Slov.« pod »Podjetnost« št. 9518. n

Veliko suho skladišče

oddam takoj, uporabno za vsako uporabo. — Moste, Pod jezami 17. (n)

Pohištvo

Rekord - spalnice

orehova korenina, moder-ne, za 5500 in 3200 Din. Jedilnice, iste, 4500 Din, razprodaja Pohištvo Ma-lenšek, Dravljica. (a)

Dve beli postelji,

dve spodnji žimnici, ena podnja omara, poceni na-prodaj. Rekar, Gledališka 13/II. (a)

Dve orehovi jedilnici

modernej, ugodno prodam. Zidar, Rašica, Vel. Lašče. (a)

Več pohištva naprodaj!

Istega zamenjam tudi za moška kolesa. Jože Zor, mizarstvo, Aljaževa 14. (a)

Razna sobna oprava

poceni naprodaj. Strelška ulica 32, I. nadstr. (b)

Novo moder. opravo

mahagoni politirano pro-dam za 3600 Din. Vodo-vodna cesta 39, Ljubljana (b)

Spalnice

kuhinjske oprave in raz-no pohištvo dobiti najce-neje pri Andlovic, Ko-menskega ul. 34. (b)

LETUVIŠČA

Morsko in klimatično kopališče

Hotel Restaurant

»ADRIANSKOG MORJA SIRENA« — Dalmacija.

Podgora, pri Makarski med Splitom in Dubrov-nikom je najlepši kraj srednje Dalmacije, zgra-jen na morsko skalo. Iz sobe v kopalni obkopi v morje. »Sirena« razpo-laga nad 45 lepih mo-dernih sob s tekočo vo-do. Pensljon od 50 do 70 Din dnevno. Naslov: Di-rectorja hotela »Sirena«, Podgora, ali Grajska klet v Mariboru. (L)

Letoviščarjem

se priporoča gostilna Jože Tavcar, Poljane nad Skof-jjo Loko. Lepe sobe. Do-bra hrana. Hrana in sta-novanje 32 Din dnevno.

Gorsko letovišče Žiri

Kdor želi dobrega zraka, tople naravne vode za ko-panje in plavanje, višins-kega sonca in blagodejne sence smrekovih goz-dov, naj se potrdi na letovanje v Žiri. Dobre prometne avtobusne zve-ze! Celodnevna oskrba in soba 30 Din za osebo. — Zahtevajte prospekte! — Tujskoprometni osek 21-ri, Dravska banovina. (L)

Letovišče in kopališče

Ivo Sorli, Gorenja vas nad Skofjo Loko, se pri-poroča. (L)

Letoviščarjem, izletnikom

se priporoča gostilna pri Mačku. Dobra hrana in stanovanja — 30—32 Din dnevno. — Poljane nad Skofjo Loko. (L)

Letovišče

z naravnim kopališčem, čolni, v Poljanski dolini. Pension 30 Din. — Milan Poljanšek, Selo-Ziri. L

Pension »Ozvald«

Žirovnica, nudi cenjenim gostom udoben oddih za letovanje. Izborna kuhinja, čiste sobe ter zmer-ne cene. Zahtevajte pro-spekte. (L)

Letoviščarjem

se priporoča gostilna »Hočevar« - Vinko Jer-cin v Lučah. Lepe, zrač-ne sobe. Izborna kuhinja in prvovrstna postrežba. Lasten senčnat vrt. Kras-ni izprehodi in izhodna točka v Sav. planine. L

Avtopodjetje

dobro vpeljano, sprejme družabnika z 20 do 30 tisoč dinarjev gotovine. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 9322. (d)

Kdo posodi

ZA POLETJE NI UDOBNEJŠIH, ELEGANTNEJŠIH TER CENEJŠIH ČEVLJEV KAKOR SO TI

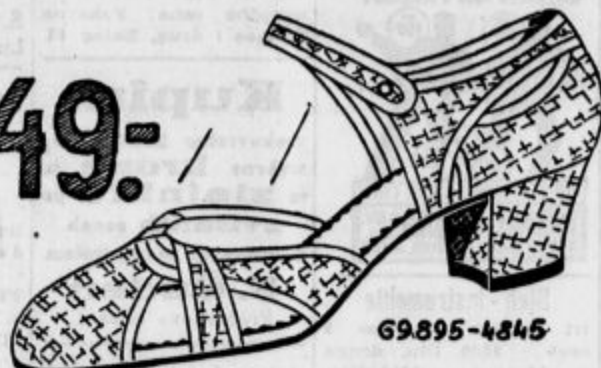
49.-



64895-4487

Eleganten čevlček s polvisoko peto iz lanenega blaga, drap barve z belim meliran, obrobljen belorjavo.

49.-



69895-4846

Sik čevlček iz grobe lanenega platna, pepita desen, z belim in rjavim ali drap obrobljen.

49.-



61965-8476

Poslednji pariški model z navadno leseno peto, iz pletenega lanenega sukanca, ekri barve z rist zaponko, napravi nožico majhno in elegantno.

69.-



79295-8053

Glejte kaj prinaša London: Kdor goji šport, kdor hodi, na izlete, kdor je vitek in kdor ne prenese visokih pet, naj kupi te elegantne športne čevlje, izdelane iz grobe platna s kombinacijo iz semiš drap usnja.

59.-



669952-6182

Če Vam je vroče in če hočete, da imate v čevlčku sik nožice, kupite te čevlje, ki jih nosite lahko tudi na boso nogo.

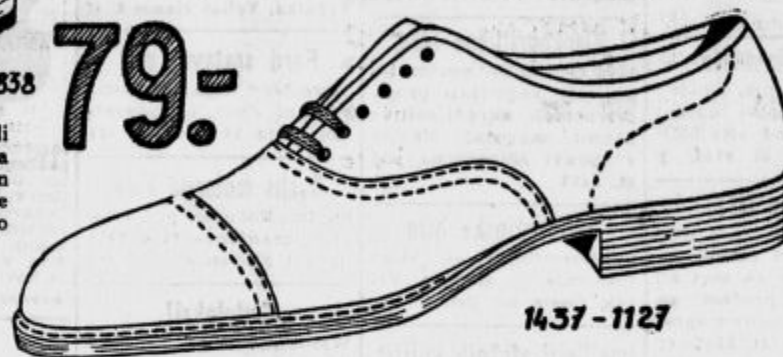
59.-



60995-53-8838

Ta model smo prinesli iz Nizze. Vsaka boljša dama nosi na plaži in za udobne sprehode take-le čevlje, ki so izdelani iz lanenega platna v raznih barvah, ki odgovarjajo vsaki obleki.

79.-



1437-1127

Najenostavnejši, najpraktičnejši in najbolj potreben moški čevl za poletne obleke iz belega lanenega platna s kromovim podplatom. Podplat je poleg tega še na robu živan.

Bata

TRGOVEC

z lepim lokalom

na najprometnejši cesti

želi prevzeti komisijsko skladišče dobrodržnega predmeta.
Cenj. ponudbe na upravo lista pod »Dober promet, Ljubljana« na upravo Slovenca števil. 9374

Tinček in Tonček kot detektiva

92.

Sredi razburkanega morja



Košara je naše potnike nekaj časa držala na površju vode, potem pa se je začela počasi potapljati. Pretežko je bilo zanj breme.



»Poglej, Tinček,« je zdajci zakričal Tonček, »gorila je skočila na ovitek balona, da bi gondola nosila samo še naju. Kakšne pol urice se bova zdaj nemara vendarle še obdržala na vrhu.
»Živijo gorila!« je Tinček navdušeno zaklical. Njena požrtvovalnost ga je ganila v dno srca.



Priporoča se domača

povsem naravna

KOSTRIONISKA

MINERALNA VODA

KRALJEV VRELEC

IGNACIJEV VRELEC

POIZKUSITE!

Uprava „KOSTRIONISKE-SLATINE“

pošta: Podgorica (via Grubelno)

stoji dragevolje na raspo-

lago v naslovom najbližje

zalogo odn. s ponudbo za

večji odjem.

Zahvala

Zahvaljujemo se vsem, ki so z nami sočustvovali ob priliki bridke izgube naše predobre mame, gospe

Apolonije Arnšek

ali so se udeležili spremstva na njeni zadnji poti in okrasili njen grob z vencem in cvetjem. Posebno hvalo tem potom izrekamo č. g. župniku Ivanu Gorišku za vso njegovo skrb za rajnico v njenem življenju in za lepe tolažilne besede ob njenem grobu.

Gornja Ponikva, 25. junija 1936.

Zalujoči ostali.



Danes jutraj je nenadoma umrl naš ljubljani sin, brat in nečak, gospod

dr. Josip Fon

mestni zdravnik

Pogreb bo v ponedeljek, dne 29. junija 1936, ob pol 3 popoldne, od doma žalosti, Zrinjskega cesta 5, na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 27. junija 1936.

Zalujoči rodbini
FON-KRAJEC.

GOSPODINJSKA ŠOLA

spojena

s tečajem za nemški jezik

šolskih sester v Eggenberg-u pri Gradcu, Georgigasse Nr. 84, Avstrija.

Družinski dom za deklice s prvovrstno oskrbo. Cena zmerna. Prospekti se dobe pri predstojništvu gospodinjske šole.

Inserirajte v „Slovincu“!

ZAHVALA

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja in sožalja, ki sva jih prejela ob bridki izgubi najinega nadvse ljubljenega sina

BORISA

se tem potom vsem srčno zahvaljujemo. Najina najsrčnejša zahvala bodi g. prim. R. Neubaerju za ves trud in požrtvovalnost, da bi nama ohranil to ljubljeno bitje, kakor tudi vsem ostalim gg. zdravnikom na Golniku in v Ljubljani, č. g. župniku na Golniku za dušno tolažbo pokojnemu in č. sestram, ki sta mu z res sestriško ljubeznijo lajšali dolge dneve težke bolezni ter č. duhovščini za spremstvo pri pogrebu.

Iskreno se zahvaljujemo vsem darovalcem krasnega cvetja in vencov, vsem mnogobrojnim kropilcem, vsem, ki ste ga spremili do tako preranega groba, njegovemu dragemu soščinu g. Kogovšku za ganljive poslovilne besede ob odprtem grobu in gg. pevcem za v srce segajoče žalostinke.

Še enkrat vsem, za vse, najina najsrčnejša zahvala in Bog plačaj! — Prošiva, ohranite ga vsi v najlepšem spominu in molite za njega!

Dravljje-Ljubljana, dne 28. junija 1936.

Zalujoča oče in mati EDVARD in FRANCIŠKA ČERNIČ.